

Ο Η Λ Ι Ο Σ

Εβδομαδιαία

Ενυκροπαιδική

Επιδείκνται

ΕΤΟΣ Δ' ΔΡΙΘ 23

ΩΔΙΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΖΩΩΝ
(Επεξηγήσεις δίδεται εις την επομένην σελίδα)

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΑΧΜΑΙ 5

Ο ΝΕΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΘΑ ΕΙΝΕ
ΟΛΙΓΩΤΕΡΟΝ ΦΟΝΙΚΟΣ

Ο άποστρατος Ιατρός του 'Αμερικανικού πολεμικού ναυτικού λοχαγός Ουίλλιαμ Μπαϊνμπριτζ εις άρθρον του δημοσιευόμενον εις την έφημερίδα της «Στρατιωτικής χειρουργικής» υποστηρίζει την άποψιν ότι ο νέος πόλεμος θα είναι ολιγώτερον φονικός του παγκοσμίου ακόμη και εις την περίπτωσιν καθ' ην θα λάβη παγκόσμιον χαρακτήρα. Ο λοχαγός Μπαϊνμπριτζ στηρίζει την γνώμην του εις το ότι η Ιατρική επιστήμη έχει από του παγκοσμίου πολέμου έπιτελέσει τόσον σημαντικὰς προόδους ώστε της είνε δυνατόν να περιορίση την θνησιμότητα των τραυματιών εις το ελάχιστον. Ο 'Αμερικανός συγγραφέυς τονίζει ότι παρά την αύξησιν της φονικότητος των μέσων του πολέμου, χάρις ιδίως εις την ανάπτυξιν του αεροπλάνου, ο νέος πόλεμος θα σημειώση κατ' αναλογίαν ολιγώτερα θύματα έναντι του παγκοσμίου.

Τὰ βακτήρια καί οί δάκιλλοι
ήσαν γνωστοί πρό του Παστέρ

Πιστεύεται κοινώς ότι οί δόρατοι μόνον διά μικροσκοπίου παθογόνοι μικροοργανισμοί, δηλαδή τὰ βακτήρια καί οί δάκιλλοι ήσαν άγνωστοι εις την ανθρώπινην μέχρι του παρελθόντος αιώνος ότε ο διάσημος Γάλλος μικροβιολόγος Παστέρ τους έμελέτησε πρώτος. Έν τούτοις πολλούς αιώνας πρό του Παστέρ όπως διδάσκει ο καθηγητής της Ιατρικής σχολής του πανεπιστημίου της Καλιφορνίας δόκτωρ 'Α-θράαμ Μπερνστάιν, ήτο γνωστή ή ύπαρξις των παθογόνων μικροοργανισμών. Ότι τον τέταρτον ή πέμπτον αιώνα π. χ. Χριστού τό ιερών βιβλίον των Έβραίων Γαλμουδ άναγράφει ότι πλείοναι νοσηραί καταστάσεις προκαλούνται από μικροτάτους επικινδύνους οργανισμούς.

'Η διαίτα δι' ήπατος

Εις τας 'Ηνωμένας Πολιτείας ήρχισε τελευταίως προπαγάνδα διά τον καθ' εβδομάδα τουλάχιστον περιορισμόν της κρεωφαγίας εις... ήπατοφαγίαν. Πράγματι, άπεδείχθη ότι τό σηκότι έχει περισσότερας θιταμίνας Α, Β, Γ, Δ, Ζ, από κάθε άλλο μέρος του σώματος ζώου. Αί θιταμίναι Ζ είνε δεκαφοράς περισσότεραι καί αί θιταμίναι Α διακοσίας φορές περισσότεραι. Έξ άλλου, τό σηκότι περιέχει δεκαπέντε χιλιοστόγραμμα σιδήρου εις κάθε εκατόν γραμμάρια πρωτεΐνης. 'Ιδιαίτέρως δι' αναρρωνύοντας τό σηκότι είνε ή ιδεώδης τροφή, όπως είνε καί διά τούς αναμικρούς καί τὰ παιδιά. Όλοι αύτοι πρέπει να τρώγουν περί τα 70 δράμια σηκότι καθ' ήμέραν. 'Αλλά καί 'λοι οί άνθρωποι πρέπει, τουλάχιστον άπαξ της εβδομάδος, να τρώγουν σηκότι. Οί νευρασθενικοί, έπειτα από όλ' ήν εβδομάδων δίαιταν με σηκότι, παρουσιάζουν αισθητήν βελτίωσιν. Επίσης αισθάνονται τώσιν με την διαίταν αυτήν οί έξησθενήμενοι οργανισμοί.

ΕΠΕΞΗΓΗΣΙΣ
ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ ΜΑΣΌνόματα των ζώων, των όποίων
είκονίζονται τὰ ψά

Π τ η ν α : 1. Πέρνης.—2. 'Ιέραξ.—3. Νίσος.—4. Κόσσυφος.—5. Κίχλη.—6. Τρυπανοκόραξ (κόραξ ο καρπολόγος).—7. Έμβέριζα ή κεγχορόλογος.—8. Κοκκοθραύστης. 9. Γιργίτης (σπίζα ή κοινή).—10 Σπίνος (σπίζα ή άγαμος).—11. 'Ανθος.—12. Έμβέριζα σχοινίκλος.—13. Κόκκυξ.—14. Τροχίλος τό κολίθριον.—15. Λοξίας (σπίνος) ο κυρτόρραφος.—16. Τρωγλοδύτης.—17. Σίτιη ή εύρωπαϊκή.—18. 'Αηδών.—19. Βασιλίσκος.—20. 'Ακκέντωρ.—21. Έμβέριζα ή τσία.—22. 'Ακροκέφαλος ο ίτεοδίαιτος.—23. 'Ακροκέφαλος ο καλαμοδίαιτος.—24. Συλβία.—25. Αιγίθαλος (πάρος).—26. 'Υπολαΐς.—27. 'Αμπελίσ.—28. Χλωρίων (σικοφάγος).—29. 'Ιασώνη (πάρρα).—30. Λαγώπους ο σκωτικός.—31. Λαγώπους ο λευκός.—32. Φασιανός.—33. Πέρδις.—34. 'Ορνυξ.—35. 'Ανακυρτόρραφος ή άθροκέτη.—36. Τοτανός ή γλώττις.—37. Εύδρομιάς.—38. Χαραδριός ο θιργινιανός.—39. Βανέλλος.—40. Τοτανός ο άχρόπους.—41. 'Υδροχελιδών ή λευκοπάρειος.—42. Στέρνα (χελιδών ή θαλασσία).—43. Στέρνα ή του Ρύππελ.—44. Λάρος.—45. Κόλυμβος.—46. Ουρία.—47. 'Αλκα ή άπτερος (μέγας πηγουίνος ή λιπαρόχων).—48 καί 49. Μορμόνες.—50. Πυγόπους (κολυμβίς).—Χ ε λ ω ν α ι : 51. Εμύς.—52. Χελώνη ή μαυριτανική.—Ι χ θ υ ε ς : 53 καί 54. Σκύλια (κυλόψαρος).—55. Καρχαρία.—56. Χίμαιρα.—57. Πετρομούζων.—Μ α λ ά κ ι ο ν : 58. Σηπία.—Ε ν τ ο μ α κ λ π : 59. Αρκτία.—60. 'Ακιδάλλα.—61. Νεμωρία.—62. Κωλιάς.—63. Δίλοθος.—64. Σάτυρος.—65. Κυκλωπίδης.—66. Λάφυγμα.—67. 'Ακοσμητία.—68. 'Εννομος.—69. 'Αττακος.—70. Λιμενίτις.—71. Βρυόφιλος.—72. Εύβολία.

Τό σχήμα της γής

Λέγομεν γενικώς ότι ή Γή είνε σωμα σφαιρικό, ότι δηλαδή έχει σχήμα σφαίρας. 'Η έκφρασις αύτη δέν είνε άκριβής, διότι ή σφαίρα είνε σωμα του όποίου όλα τὰ άπειρα σημεία της επιφανείας απέχουν εξ ίσου από τό κέντρον. Τουτό όμως δέν συμβαίνει προκειμένου περί της Γής της όποιας τὰ σημεία δέν απέχουν όλα εξ ίσου, από τό κέντρον. Συγκεκριμένως ή Γή είνε πεπλατυσμένη εις τούς δύο πόλους καί έξογκωμένη εις τον ίσημερινόν, πρέπει δέ δια να είνε άκριβής ο όρισμός της να την άποκαλούμεν σφαιροειδές. 'Αν υποθέσωμεν ότι έχομεν όμοίωμα της Γής διαμέτρου μιάς ύάρδας, τότε ο άξων της ο συνδέει τους δύο πόλους θα ήτο κατά έν άγδοον της ίντσας βραχύτερος από την διάμετρον, του ίσημερινού.

Ο ΕΛΕΦΑΣ ΔΕΝ ΕΧΕΙ
ΚΑΛΗΝ ΜΝΗΜΗΝ

Ο 'Αμερικανός επιστήμων Φράνκ Γκάντερ έκ των διευθυντών του μεγάλου ζωολογικού κήπου του Σάν Ντιέγκο της Καλιφορνίας άνεκάλυψεν έκ τυχαίου περιστατικού ότι ή λαϊκή αντίληψις καθ' ην ο έλέφας δέν λησμονεί ποτέ, δέν είνε όρθή. Ο Γκάντερ είχεν άπουσίασει επί μακρόν από τον ζωολογικόν κήπον όταν δέ έπέστρεψε παρατήρησεν ότι άλλα έκ των ζώων του κήπου τον άνεγνώρισαν εύχερώς καί άλλα έφάνιντο ότι ουδέποτε τον είχον συναντήσει Μεταξύ των τελευταίων αυτών ζώων ήσαν καί οί έλέφαντες με τούς όποίους έν τούτοις ο φυσιοδίφης είχε πρό της άναχωρήσεώς του φιλικωτάτας σχέσεις. Τουναντίον οί πίθηκοι έξεδήλωσαν ποιηλότητάς την χαράν των καί έφάνιντο ένθουμούμενοι καλώς τον παλαιόν των γνώριμον. Καλήν μνήμην έπέδειξαν καί αί λεοπαρδάεις.

Κινεζική ύπομονή

Εις των γνωστοτέρων 'Αγγλων εύπατριδών έλαθε πρό έτών μέγα κιώτιον άποσταλόν εις αυτών έκ Κίνας. Εις τό κιώτιον εύρίσκετο πολυτελέστατον σερβίτσιον φαγητού από θαυμασίαν πορσελάνην λεπτότατα εγρασμένην. Ουδέμια ένδειξις ύπήρχε μαρτυρούσα άν έπρόκειτο περί δώρου ή τον λόγον της άποστολής του δέματος. Ο 'Αγγλος εύπατρίδης άπηυθύνθη εις τό κινεζικόν εργοστάσιον του όποιου τό σήμα εύρίσκετο επί των σκευών, έλαθε δέ μετ' όλίγον την έξήγησιν ότι τό σερβίτσιον είχε παραγγελθή πρό δύο περίπου αίωνων από ένα πρόγονόν του έπισκεφθέντα την Κίναν, όστις είχε καταβάλει καί την άξίαν του. 'Από της έποχής εκείνης ολόκληρος οικογένεια Κινέζων τεχνητών ήσυχολείτο από γενεάς εις γενεάν διά την κατασκευήν των πολυτίμων σκευών, μέλις δέ τώρα είχαν άποπεράτωσαι την όλην εργασία. Τό εργοστάσιον έν τη άπαντήσσει του ήρώτα τον 'Αγγλον εύπατρίδην άν ήτο εύχρηστημένος από την εργασία καί άν ήτο αύτη σύμφωνος προς την παραγγελίαν.

Καθαρός άήρ

Ο άτμοσφαιρικός άήρ άποτελείται ως γνωστόν από δύο κυρίως συστατικά, από όξυγονον καί από άζωτον. 'Υπάρχει όμως καί σφαίρα άλλων αερίων καί μη σωμάτων τὰ όποία άπαντούν άλλοτε εις μικρότερα καί άλλοτε εις μεγαλύτερα ποσοστά εις τὰ διάφορα κλίματα εις θαμνόν ώστε είνε αδύνατον να λεχθή ότι εις ένα τόπον ύπάρχει έντελώς καθαρός άήρ. Φυσικά ο ολιγώτερον καθαρός είνε ο άήρ των πόλεων εις τον όποιον αιώρεΐται καί κονιορτός στερεών σωμάτων. 'Αλλά καί ο καθαρός άήρ της έξοχής περιέχει πλην του όξυγονου καί του άζώτου, ποσότητα των αερίων ήλιον, κρυπτόν, άργόν, ξένον, νέον, έπίσης δέ διοξείδιον του άνθρακος καί ύδροατμούς.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ	
'Εσωτερικού	
ΕΤΗΣΙΑ	ΔΡΑΧ. 225
ΕΞΑΜΗΝΟΣ	125
'Εξωτερικού	
ΕΤΗΣΙΑ	£ 1
ΕΞΑΜΗΝΟΣ	Σελ. 10
ΓΡΑΦΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ: Σταδίου 23	
ΠΕΙΡΑΙΩΣ: Γούναρη 11	
Τηλέφωνον: 31-909	

Περιεχόμενα

Εις τό τεύχος τούτο γράφουν οί κ.κ.:
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Μ. ΒΕΛΛΑΣ, καθηγητής του Πανεπιστημίου 'Αθηνών : Οί Σημίται (σελ. 457).
ΜΑΡΤΙΝ ΛΟΥΙΣ : 'Η χειρουργική χάνει έδαφος (σελ. 458).
Ρ. ΜΟΛΙΝ : 'Η παιδική παράλυσις (σελ. 460).
Γ. Μ. ΛΑΔΑΣ, Ιατρός: Κάθε γυναίκα ήμπορεί να είνε ώραία (σελ. 461).
Μ. Α. ΠΑΛΤΩΦ, ζωγράφου: Οί έρμηΐται του 'Αγίου Όρους (σελ. 462).
Θ. Ι. ΚΑΛΟΚΑΣΙΔΗΣ: Τὰ δόντια των παιδιών Β' άρθρον (σελ. 464).
ΔΗΜ. ΤΣΙΜΙΚΑΛΗΣ, καθηγητής της Παθητικής 'Αεραμύνης εις τό 'Εθνικόν Πανεπιστήμιον, συνταγματούχος του πυροβολικού έ. α. : 'Ο σύγχρονος πόλεμος.—Τό Ιππικόν (σελ. 465).
ΓΙΑΝ. ΣΙΔΕΡΗΣ, έφορος του Θεατρικού Μουσείου : 'Η Παντομία (σελ. 466).
ΤΖΩΝ ΑΝΤΡΙΟΥΣ : 'Η δράσις του «'Εμντεν» κατά τον παγκόσμιον πόλεμον (σελ. 470).
Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΣ, διδάκτωρ των Πολιτικών 'Επιστημών : Τό δικαίον του κατά θάλασσαν πολέμου (σελ. 471).
ΑΝΡΙΕΤ ΣΑΝΤΕ: Όταν οί 'Ανναμίται εορτάζουν την είσοδον του έτους του λαγώου (σελ. 472).
Δ. ΚΟΚΚΙΝΟΣ, διευθυντής της 'Εθνικής Βιβλιοθήκης : 'Ιψεν (σελ. 477).
Θ. Ι. ΔΟΓΑΝΗΣ: Τό 'Αντικαρκινικόν 'Ινστιτούτον (σελ. 480).
ΔΗΜ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ : Παρθενογένεσις (σελ. 482).
Π. ΡΟΥΣΣΩ, καθηγητής της 'Αστρονομίας εις τό Πανεπιστήμιον της Νάντης : 'Η γήϊνη σφαίρα είνε ένας γιγαντιαίος μετεωρίτης (σελ. 486).

ΕΙΔΙΚΑ ΑΡΘΡΑ

'Η Έμπορική μας Ναυτιλία καί ο σημερινός πόλεμος (σελ. 488).
'Ανατολική Πανίς (σελ. 491).
Αί καταθέσεις έν 'Ελλάδι (σελ. 492).
Εις τας σελίδας 478 καί 479 δημοσιεύονται Γεωγραφία καί Χάρτης της Μέσης καί της Νοτίου 'Αφρικής.

Όσαύτως δημοσιεύονται εις τό τεύχος τούτο άρθρα επί θεμάτων 'Ιστορίας, 'Αρχαιολογίας, Φιλοσοφίας, Θεσηκειολογίας, 'Ανθρωπολογίας, 'Ιατρικής, Διαιτολογίας, Χημείας, Φυσικής, Ζωολογίας.

ΝΕΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΙ
ΜΕ ΒΑΣΙΝ ΤΟΝ ΛΙΓΝΙΤΗΝ

ΑΙ ΓΝΩΜΑΙ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ Κ. ΚΕΓΚΕΛ

'Ανάλυσις της εργασίας του έκ Γερμανίας κληθέντος διά την μελέτην του 'Ελληνικού λιγνίτου καθηγητού κ. Κέγκελ έδημοσιεύθη εις τό προηγούμενον τεύχος του «'Ηλίου». Ο κ. Κέγκελ υποστηρίζει ότι όχι εις 156.000.000, αλλά εις 7.200.000.000 τόννους άνέρχονται τὰ έποθέματα λιγνίτου του 'Ελληνικού υπεδάφους καί ότι τό καύσιμον τούτο είνε έπιδεκτικόν έξευγενισμού καί έμπλουτισμού, ώστε να δύναται να άντικαταστήση έν πολλοίς τον γαιάνθρακα. Τό κατωτέρω άρθρον εξετάζει πορίσματα της εργασίας του κ. Κέγκελ επί του δυνατού της δημιουργίας νέων βιομηχανιών έν τη χώρα διά της χρησιμοποίησεως λιγνίτου.

Αί μέχρι τούδε γενόμεναι μελέται σχετικώς με την χρησιμοποίησιν του λιγνίτου ως καυσίμου, έθετον ως προϋπόθεσιν την ποιτικην αυτού βελτίωσιν, ώστε ούτος να καταστή ήκανός να άντικαταστήση τον λιθάνθρακα. Περί των μεθόδων, δια των όποιων είνε δυνατή ή βελτίωσις του λιγνίτου έδόθησαν έντενεις πληροφορίες εις προηγούμενον άρθρον του «'Ηλίου». Ο Γερμανός καθηγητής κ. Κέγκελ εις την μελέτην του περί του ελληνικού λιγνίτου δίδει νέας δλώς κατευθύνσεις εις τό ζήτημα της χρησιμοποίησεως του λιγνίτου ως καυσίμου, ώστε, πράγματι, να αξιοποιηθί ο έθνικός ούτος πλούτος έν τή συνόλω του.

'Ο λιγνίτης, λόγω της μεγάλης του πο-

ριεκτικότητος εις θεϊον — τό ποσοστόν αυτού υπερβαίνει καί τό 12 %—καθώς καί άλλας πτητικὰς ουσίας, τό σύνολον των όποιων δι' ώρισμένους λιγνίτας φθάνει μέχρι 50,3 % δέν δύναται πάντοτε να χρησιμοποιηθί, δια λόγους οικονομικούς. Τὰ περιεχόμενα όμως εις τον λιγνίτην πτητικά είνε δυνατόν να χρησιμεύσουν δια την παραγωγήν ενός πτωχού αερίου, έν αντίθεσι πρός τό πλούσιον αέριον — τό αερίοφως — τό παραγόμενον έκ του λιθάνθρακος. 'Ηδη μία έκ των εργαζομένων εις Πειραιά μεγάλων βιομηχανιών παράγει τοιοϋτον αέριον, τό όποιον καί χρησιμοποιεί δια την θέρμανσιν κλιβάνων εργαστασίων. Παρεμφερή μέθοδον χρησιμοποίησεως του λιγνίτου διά κίνησιν της άκτοπλοίας, των έγκαταστάσεων παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, καί δια την μεταλλουργίαν του σιδήρου καί των άλλων μετάλλων, προτείνει ο Γερμανός καθηγητής.

Ειδικώς δια την κίνησιν των σκαφών της άκτοπλοίας — παρατηρεί ο κ. Κέγκελ — χρειάζεται καύσιμον παρουσιάζον μεγάλην θερμαντικήν άξίαν καί συγχρόνως μέγα βάρος ανά μονάδα όγκου, δια να δύναται τὰ πλοία να παραλαμβάνουν εις τας άποθήκας των, κατὰ τό δυνατόν, μεγαλύτερας ποσότητας καυσίμου. Τας ιδιότητας αυτές δέν τας έχει ο λιγνίτης, ούτε εις την φυσικήν του κατάστασιν, ως δηλαδή έξορύσσεται ούτος, ούτε μετά τον έμπλουτισμόν του. Διότι λιγνίτης ξηραίνεται έντός καμίνων μετά την πλύσιν του με ύδωρ ή άπανθρακωθείς έντός καμίνων

Τὰ προηγούμενα τεύχη μας

Όσοι έκ των άναγνωστών μας θέλουν να προμηθευθύν προηγούμενα τεύχη του «'ΗΛΙΟΥ» δύναται να ζητήσουν ταύτα άπ' εύθείας από τά γραφεία μας δι' έπιστολής των έμβάζοντας την άξίαν των τευχών (Δραχ. 5 τό τεύχος) εις γραμματόσημα. Τὰ τεύχη του «'ΗΛΙΟΥ» από τό 1—13 άποτελούν τον Α' τόμον του «'ΗΛΙΟΥ», δύναται δέ να άποσταλούν εις τούς αΐτοδντας άντί 65 Δραχ. έλεύθερα ταχυδρομικών τελών. Από του 14ου τεύχους ήρχισεν ο Β' τόμος του «'ΗΛΙΟΥ». Όσοι θέλουν να δέσουν τό τεύχη εις τόμους δέον να έχουν ύπ' όψιν των ότι εις τό τέλος του 13ου τεύχους ύπάρχει πλήρης κατάλογος περιεχομένων καί των 13 τευχών. 'Τό αύτό θα γίνη καί εις τό 26ον

τεύχος τό όποιον θα είναι τό τελευταίον του Β' τόμου του «'ΗΛΙΟΥ».

Η ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΤΩΝ ΤΟΜΩΝ

Οί παραδώσαντες τεύχη του πρώτου τόμου πρός βιβλιοδέτην ειδοποιούνται ότι τό δέσιμον έτελείωσε καί δύναται να παραλάβουν τούς τόμους των από τά γραφεία μας.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΤΟΜΟΣ

Όσοι θέλουν να προμηθευθύν τον Α' τόμον δύναται να μας άποστείλουν 65 δρχ. καί θα λάβουν αυτόν άδεδον ή δρχ. 125 δια να λάβουν τον τόμον πανόδετον καί έλεύθερον ταχυδρομικών τελών.

άποστάξεως, εμφανίζει εις την πρώην μὲν περίπτωσιν μικρὸν θερμαντικὴν ἀξίαν, εἰς δὲ τὴν δευτέραν μικρὸν εἰδικὸν βάρος. Συνεπῶς ἀποκλείεται ἡ χρησιμοποίησις τοῦ λιγνίτου ὑπὸ τῆς ἀκτοπλοίας. Ἀντιθέτως δύνανται πιθανότατα νὰ χρησιμοποιηθοῦν ἐπιτυχῶς πρὸς τοῦτο πλίνθοι ἐκ λιγνίτου, θερμαθέντες ἐν ἀτμοσφαίρᾳ CO₂ εἰς 300 βαθμούς, οἱ ὅποιοι ἔχουν κατασκευασθῇ ἐξ ἐκχυλισθέντος ἢ μὴ λιγνίτου. Αἱ πλίνθοι αὗται συνδυάζουν τὸ μέγα εἰδικὸν βάρος μετὰ τῆς μεγάλης θερμαντικῆς ἀξίας (6000—7000 θερμίδας, ἔναντι τοῦ λιθάνθρακος δίδοντος 7800 θερμίδας). Αἱ πλίνθοι αὗται εἶνε ἐξαιρετικῶς κατάλληλοι διὰ τὴν ἐξάευσιν εἰς ἀεριογόνα. Οὕτω, διὰ τῆς ἐγκαταστάσεως εἰς τὰ πλοία ἀεριογόνων καὶ ἀεροκινητήρων, δύνανται ἡ ἀκτοπλοία νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸν ἑλληνικὸν λιγνίτην. Κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην, ὁ ἐπεξεργασθεὶς, ἀφροῦ πλυνθῇ, συμπιεσθῇ εἰς πλίνθους λιγνίτης καὶ τεθῇ εἰς κλιθάνους μὲ θερμοκρασίαν 300 βαθμῶν, χρησιμοποιεῖται ὑπὸ τῶν ἀτμοπλοίων. Ψήνεται ἐντὸς καμίνων, ἀφῆνον διάφορα ἀέρια, τὰ ὁποία κατόπιν συγκεντρῶνται καὶ ὑπὸ πίεσιν χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν κίνησιν κινητήρος, τιθεμένου εἰς ἐνέργειαν δι' ἐμφυσήσεως τοῦ ὑπὸ πίεσιν ἀερίου.

Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἡ κίνησις τῶν ἀτμοπλοίων θὰ ᾔτω οἰκονομικότερα καὶ ἡ ἀκτίς ἐνεργείας τὸν μεγαλυτέρα καὶ τοῦτο διότι ὁ ἀεροκινητὴρ ἔχει σημαντικῶς μεγαλυτέρον θερμικὸν βαθμὸν ἀποδόσεως ἀπὸ τὴν ἀτμομηχανήν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν κίνησιν τῶν ἐγκαταστάσεων παραγωγῆς ηλεκτρικοῦ ρεύματος, ἡ Ἑλλάς παρουσιάζει μοναδικὸν φαινόμενον ἐν Εὐρώπῃ.

Παντοῦ ὑπάρχουν κέντρα ηλεκτροπαραγωγῆς, τὰ ὁποία διανέμουν εἰς ἀπόστασιν 500 χιλιομέτρων τὸ ὑπὸ τοῦ κεντρικοῦ ἐργοστασίου παραγόμενον ηλεκτρικὸν ρεῦμα. Ἀντιθέτως εἰς τὴν Ἑλλάδα τρία μόνον κεντρικὰ ἐργοστάσια ηλεκτρισμοῦ ὑπάρχουν. Τὸ ἐν τρωφδοτεῖ τὰς Ἀθήνας καὶ τὸν Πειραιᾶ, τὸ δεύτερον, ἀνεπαρκῶς, τὴν Θεσσαλονίκην καὶ τὸ τρίτον τὰς Πάτρας. Τοῦ τελευταίου αὐτοῦ μόνον ἡ ἐγκατάστασις εἶνε ὑδραυλική, δι' ἐκμεταλλεύσεως τῶν ὑδατοπτώσεων τοῦ Γλαύκου. Τῶν ἄλλων δύο αἱ ἐγκαταστάσεις εἶνε θερμικαί, δηλαδὴ διὰ θερμοσυνθεῶς παράγεται ἀτμός, ὅστις χρησιμοποιεῖται πρὸς κίνησιν τῶν μηχανῶν (δυναμὴ) ηλεκτρικοῦ ρεύματος. Ὅλαι αἱ ἄλλαι ἐγκαταστάσεις ηλεκτροπαραγωγῆς καὶ ηλεκτροκινήσεως λαμβάνουν τὴν ἐνέργειαν ἀπὸ μηχανῶν ἐσωτερικῆς καύσεως (Ντίζελ). Συνεπῶς διὰ τὴν παραγωγὴν ηλεκτρικοῦ ρεύματος προμηθευόμεθα ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ βαρὺ ἀνάβατον πετρέλαιον (μαζοῦτ) ἢ ἄνθρακα. Ὁ Γερμανὸς καθηγητὴς θεωρῶν ὡς ἀδύνατον—κακῶς, ὡς θὰ ἀποδειχθῇ εἰς ἐπόμενα σημείωματα περὶ τῶν δυνατοτήτων τῆς παραγωγῆς ηλεκτρικοῦ ρεύματος ἐξ ἀκτοπλοίας—τὴν παραγωγὴν ηλεκτρικῆς ἐνεργείας δι' ἄλλων μεθόδων πλὴν τῆς θερμικῆς, καὶ παρατηρῶν ὅτι ἐν Ἑλλάδι ἡ παραγωγὴ ἢ ηλεκτρικοῦ ρεύματος εἶνε ἀναμφιβόλως ἐπιδεκτικὴ ἀκόμη ἐξελίξεως, προβαίνει εἰς δύο προτάσεις. Ἡ πρώτη ἀφορᾷ τὴν κίνησιν τῶν μηχανῶν ἐσωτερικῆς καύσεως καὶ ἡ δεύτερα τῶν μεγάλων κέντρων ἢ ηλεκτροπαραγωγῆς τὰ ὁποία μελλοντικῶς θὰ δημιουργηθοῦν. (Ἡ μὴ ὑπαρξίς μεγάλων κέντρων ηλεκτροπαραγωγῆς ὀφείλεται εἰς τὸ ὄρεινόν τοῦ ἐδάφους, ἐνεκα τοῦ ὁποίου τὰ χωρία εὐρίσκοντο, ἀντιθέ-

τως ἀπ' ὅτι συμβαίνει εἰς τὰς πεδινὰς περιφερείας, εἰς μεγάλας ἀποστάσεις τὸ ἐν ἀπὸ τὸ ἄλλο).

Πρὸς τοῦτο προτείνει ὅπως αἱ ηλεκτρικαὶ ἐγκαταστάσεις, αἱ ὁποιαὶ λειτουργοῦν διὰ μηχανῶν Ντίζελ, κινῶνται—ἀντὶ μὲ βαρὺ πετρέλαιον (μαζοῦτ)—δι' ἀερίου παραγόμενον ἐκ λιγνίτου, ἐφόσον, ἐννοεῖται, ἐφοδιασθῶν διὰ τῶν πρὸς παραγωγὴν τοῦ ἀερίου ἀπαιτουμένων ἀεριογόνων ἑναρροφήσεως. Οὕτως αἱ μηχαναὶ αὗται θὰ κινῶνται μὲ τὸ σύστημα τῆς κινήσεως τῶν γνωστῶν αὐτοκινήτων, εἰς τὰ ὁποία ἔχει ἀντικατασταθῇ ἡ δευτέρη ἢ τὸ ἀνάβατον πετρέλαιον μὲ ἀέριον παραγόμενον ἀπὸ ξύλα. Πρέπει ὅμως νὰ σημειωθῇ, παρατηρῇ ὁ Γερμανὸς καθηγητὴς, ὅτι ἡ ἀπόδοσις τῶν κινητήρων αὐτῶν θὰ εἶνε μικροτέρα, μετὰ τὴν τροποποίησιν ταύτην καὶ ἐπομένως, ἐκτὸς τοῦ ἀεριογόνου κινητήρος, θὰ χρειασθῇ καὶ ἐνίσχυσις δι' ἐνὸς βοηθητικοῦ κινητήρος.

Ἡ δεύτερα πρότασις εἶνε ὅπως τὰ μέλ- λοντα νὰ ἰδρυθοῦν ἐργοστάσια ηλεκτροπαραγωγῆς βασίζονται ἐπὶ θερμικῶν ἐγκαταστάσεων, διότι 1) τὸ θερμικὸν ἐργοστάσιον εἶνε ἀνεξάρτητον, ὡς πρὸς τὴν ἀπόδοσιν του, ἀπὸ τὰς γενικὰς μετεωρολογικὰς συνθήκας (ὕψος βροχῶν κλπ.), 2) τὸ θερμικὸν ἐργοστάσιον, ἔχον ἐξοφλισμένον τὸν ἄνθρακα δύναται χωρὶς καμμίαν δυσκολίαν νὰ ἐπικρατῇ καὶ νὰ ἐξήσῃ τὴν ἀπόδοσιν του. 3) Εἰς περιπτώσιν καθ' ἣν τὸ λιγνιτωρυχεῖον διαθέτει λιγνίτην καὶ δι' ἄλλους σκοποὺς, πλὴν τοῦ ἐφοδιασμοῦ τοῦ ηλεκτρικοῦ ἐργοστασίου, τὸ τελευταῖον τοῦτο ἐπιβαρύνεται μόνον ἐν μέρει ἀπὸ τὰς δαπάνας ἐγκαταστάσεως τοῦ λιγνιτωρυχείου.

Ὁ Γερμανὸς καθηγητὴς ἀντιμετωπίζει καὶ τὸ ζήτημα τῆς δημιουργίας μεταλλουργίας σιδήρου, ἡ ὁποία συζητεῖται ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν. Ἡ Ἑλλάς παράγει σιδηρομεταλλεύματα τὰ ὁποία σήμερον ἐξάγει εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ἡ Λάρυμνα, κειμένη βορειοδυτικῶς τῆς Χαλκίδος, καὶ ἄλλα περιφέρειαι ἔχουν σιδηρομεταλλεύματα. Προϋπόθεσις διὰ τὴν δημιουργίαν μιᾶς μεταλλουργικῆς βιομηχανίας εἶνε ἡ παραγωγὴ 100.000 τόννων σιδήρου. Δεδομένης τῆς υπάρξεως τῶν πλουσίων στρωμάτων λιγνίτου, ὅστις δύναται, ὑπὸ τῶς προαναφερθέντας ὁρους, νὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὴν κίνησιν θερμικῶν ἐργοστασίων παραγωγῆς ηλεκτρικοῦ ρεύματος, ὁ κ. Κένγκελ, συνιστᾷ ὅπως κατασκευασθῇ ηλεκτρικὴ κἀμινος. Οὕτω θὰ ἀπαιτοῦντο 2,5 ὥρια καὶ χιλιόβατ ἀνὰ χιλιόγραμμα παραγόμενου χυτοσιδήρου καὶ ἐπομένως διὰ 100.000 τόννων χυτοσιδήρου (μαντεμιού) 250.000.000 ὥρια καὶ χιλιόβατ ἐτησίως. Διὰ νὰ παραχθῇ ἐπίσης ἐν ὥρια καὶ χιλιόβατ ἀπαιτοῦνται 5 χιλιόγραμμα ἀτμοῦ, συνεπὲς διὰ τὸ σύνολον τὸν ἀναγκαζόμενον ηλεκτρικὸν ρεύματος χρειάζονται 1.750.000 τόννοι ἀτμοῦ, οἵτινες, ἀναγόμενοι εἰς λιγνίτην τῆς περιφέρειας Κοζάνης, ἀνέρχονται εἰς 625.000 τόννους ἐτησίως. Ὁ λιγνίτης οὗτος ἐν φυσικῇ καταστάσει ἔχει θερμαντικὴν ἀξίαν 2.100—2.300 θερμίδων, δύναται δὲ νὰ παράγῃ 2 χιλιόγραμμα ἀτμοῦ ἀνὰ χιλιόγραμμα λιγνίτου. Δεδομένης ὅμως ὅτι καὶ διὰ τὰς ὑπολοίπους χρήσεις τῆς ἐγκαταστάσεως ἀπαιτεῖται ἐτησίως ποσότης σχεδὸν ἴση, ἐπεταί ὅτι ἡ ἐτήσια κατανάλωσις λιγνίτου ἐν φυσικῇ καταστάσει θὰ ἀνέρχεται εἰς 1.600.000 ἐτησίως, προστιθεμένων καὶ 160.000 τόννων λιγνίτου, οἵτινες ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν παραγωγὴν 40.000 τόννων κῶν, διὰ τὴν

ἀναγωγὴν τοῦ ὀξειδίου σιδήρου εἰς μεταλλικὸν σίδηρον.

Διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς ἐγκαταστάσεως ταύτης εἰς Λάρυμναν παρὰ τὰ μεταλλεῖα σιδήρου—οὕτω θὰ ἀποφευχθοῦν τὰ ἐξοδα μεταφορᾶς τοῦ σιδηρομεταλλεύματος—προτείνεται ὅπως γίνῃ ἐκμετάλλευσις τῶν λιγνιτωρυχείων Τανάγρας, τῶν ὁποίων τὰ πιθανὰ ἀποθέματα εἰς λιγνίτην δυ- πατὸν νὰ ἀνέρχονται εἰς 150.000.000 τόν- νους καὶ τὰ ὁποία θὰ ἐπέρχουν διὰ περί- οδον 90 καὶ πλέον ἐτῶν. Ἐφόσον ὅμως ἀποδεικνύετο ὅτι τὰ ἀποθέματα τῆς περιφε- ρείας αὐτῆς δὲν εἶνε τόσο μεγάλα, θὰ ἔ- πρεπε ἡ προμήθεια τοῦ καυσίμου καὶ διὰ τὰς ἐγκαταστάσεις αὐτὰς νὰ γίνεσθαι ἀπὸ τὸ λιγνιτωρυχεῖον Κοζάνης, Καϊλαριῶν, Φλωρίνης.

Τὸ τιθέμενον ἤδη ζήτημα εἶνε ἂν πρά- γματι τὸ ἐκ τοῦ λιγνίτου παραγόμενον κῶν δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὴν ἀναγωγὴν τοῦ ὀξειδίου τοῦ σιδήρου εἰς μεταλλικὸν σίδηρον, δεδομένου ὅτι τοῦτο θὰ ἐξακολουθῇ περιέχον ἀσβεστόλιθον εἰς ποσοστὸν 6 %. Εἰς τὴν μεταλλουργίαν τοῦ σιδήρου χρησιμοποιεῖται ὡς συλλεπμα ὁ ἀσβεστόλιθος, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ ἐμ- πλουτισμοῦ τῶν μεταλλευμάτων. Ὁ ἀπαι- τούμενος ἀσβεστόλιθος δύναται νὰ ἀντι- κατασταθῇ διὰ τοῦ περιεχομένου εἰς τὸ κῶν ἀσβεστόλιθου. Ἐὰν τελικῶς ἀπεδει- κνύετο δυνατὴ ἡ ἀντικατάστασις, ἡ μείω- σις τοῦ κόστους τοῦ κῶν θὰ ᾔτω μεγάλη, καθόσον δὲν θὰ ἀπαιτεῖτο σιερὰ ἐπεξεργα- σίας καὶ πρὸ παντὸς ἡ μέθοδος τῆς δι' ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος ἐκχύσεως τοῦ κῶν, ὥστε νὰ μειωθῇ οὕτω ἡ εἰς ἀσβεστόλιθον περιεκτικότης του.

Πάντως ἡ Ἑλλάς, ὑπὸ τοῦς ὁρους αὐ- τοῦς θὰ ἠδύνατο καὶ εἰς περίπτωσιν ἀ- κόμη πολέμου, νὰ παράγῃ τὸν δι' αὐτὰς ἀ- νάγκας τῆς ἀπαιτούμενης σιδήρου, ἐνῷ παραλλήλως θὰ ἤξιποεῖ τὸν λιγνίτην τῆς καὶ τὰ σιδηρομεταλλεύματά της.

Ἄλλος βιομηχανικὸς κλάδος, ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ ἀναπτυχθῇ εἰνε ἡ ηλεκτροχρ- μεία, εἰδικώτερον δὲ ἡ βιομηχανία τῆς σῦ- δας. Ὡς πρώτη ὕλη διὰ τὴν βιομηχανίαν ταύτην θὰ ἐχρησιμοποιεῖτο τὸ κοινὸν μα- γειρικὸν ἄλας, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ πα- ράγεται ἀφθόνως εἰς τὰ παράλια. Τὸ μα- γειρικὸν αὐτὸ ἄλας διὰ μεθόδου ηλεκτρο- λύσεως θὰ διεσπάτο καὶ θὰ παρήγοιτο ἂν- θρακικὴ σόδα, καυστικὴ σόδα, διττανθρα- κικὴ σόδα καὶ χλωριούχος ἀσβεστός. Ἐκ- τὸς τούτων παράγεται καὶ χλωρίον. τὸ ὁ- ποῖον δύναται νὰ παρασκευασθῇ εἰς ὑδρο- χλωρίον, εἴτα δὲ εἰς ὑδροχλωρικὸν ὀξέ- ος. Τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶνε ἀπαραίτητον διὰ τὴν μείωσιν τῆς εἰς ἀσβεστόλιθον τέφρας τοῦ λιγνίτου, συμφώνως μὲ τὰ ὅσα ἀνε- φέρθησαν ἀνωτέρω.

Τέλος καὶ οἱ σιδηρόδρομοι θὰ ἠδύνα- ντο νὰ χρησιμοποιοῦν τὸ οὕτω παρασκευ- ᾶζόμενον καύσιμον, θερμαντικῆς ἀξίας 7. 000 περίπου θερμίδων, μόνον εἰς τὸ ὄρει- νόν των δίκτυον, ἐνῷ εἰς τὸ πεδινὸν θὰ ἠδύνατο νὰ μεταχειρίζονται λιγνίτην, περιεκτικότητος 5.500—6.000 θερμίδων. Διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἐλγίων θὰ ἤρκει ἡ χρησιμοποίησις πλίνθων λιγνίτου ἢ τῶ- μαχίων ἐκ τῶν περιφερειῶν Σερρών, Παγ- γαίου καὶ πρὸ παντὸς Κατερίνης.

Διὰ τῶν μεθόδων αὐτῶν καὶ τῆς χρή- σεως αὐτῆς, ἡ κατανάλωσις τοῦ ἑλληνι- κοῦ λιγνίτου θὰ ᾔψανε σημαντικῶς καὶ οὕτω θὰ ἤξιποεῖτο εἰς ἐθνικὸς πλοῦτος, παραμεινόντων σήμερον κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἢ- τον νεκρῶς.

ΟΙ ΣΗΜΙΤΑΙ

Ποῖοι εἶνε, κατὰ ποίους καιροὺς ἐξῆλθον τῆς Ἀραβίας καὶ ποίους ὑπηρεσίας προσέφερον εἰς τὸν πολιτισμὸν

Ἄρθρον τοῦ κ. ΒΑΣ. Μ. ΒΕΛΛΑ, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Συχρὰ γίνεται λόγος περὶ ἀντισημιτι- κοῦ ἀγῶνος, Σημιτῶν, Σημιτικοῦ πολιτι- σμοῦ καὶ τῶν τοιούτων. Κινδυνεύει δὲ σήμερον ἡ λέξις «Σημίτης» κατὰ τὴν ἀν- τίληψιν τῶν πολλῶν νὰ δηλοῖ ἀποκλει- στικῶς τοὺς Ἰουδαίους, ὡς ἐὰν οὗτοι μό- νοι ἀπετέλουν τὸν κλάδον τῶν Σημιτῶν. Εἰς τοὺς Σημίτας ὅμως ὑπάγονται διάφο- ροι ἀρχαῖοι λαοί, μερικοὶ τῶν ὁποίων ἀ- κόμη μέχρι σήμερον διατηροῦνται. Εἰς τοὺς Σημίτας ἀνήκουν οἱ Βαβυλώνιοι, οἱ Ἀσσύριοι, οἱ Φοίνικες, οἱ Μωαβίται, οἱ Ἀμμωνίται, οἱ Ἑβραῖοι, οἱ Ἀραμαῖοι, οἱ Ἀραβες καὶ οἱ Ἀβυσηνοί. Τὸ ὄνο- μα «Σημίται» προέρχεται ἐκ τοῦ Σήμ, τοῦ υἱοῦ τοῦ Νῶε, ἐκ τοῦ ὁποίου καὶ κατὰ- γονται κατὰ τὸν γενεαλογικὸν πίνακα τοῦ διβλίου τῆς Γενέσεως οἱ ἀνωτέρω μ.ημο- νευθέντες λαοί, οἵτινες ὠμίλουν συγγε- νεῖς γλώσσας, εἶχον πολλὰ ἤθη καὶ ἔθι- μα κοινὰ, ἰδίαν ὁργάνωσιν καὶ ἴδιον τύ- πον κατατομῆς τοῦ προσώπου, ἵπως ἀ- πόνερος διετηρήθη εἰς τοὺς Ἀραβί- κῶν δὲ χαρακτηριστικὰ αὐτοῦ εἶνε ἡ χονδρὰ καὶ γαμψή ρίς καὶ τὰ πλατέα καὶ παχέα χεῖλη.

Ποῖα ὑπῆρξεν ἡ ἀρχαιοτάτη αὐτῶν κοι- τὴ δὲν γνωρίζομεν. Κατὰ τοὺς ἱστορι- κούς χρόνους ὁμηγητῆριον αὐτῶν φαίνεται ἡ Ἀραβία, ἀπὸ τῆς ὁποίας καὶ ἐκκινοῦν κατὰ διάφορα διαστήματα πρὸς κατὰκτῆ- σιν μερῶν. Τοιαύτας δὲ μεγάλας μετανα- στεύσεις γνωρίζει ἡ ἱστορία τέσσαρας τὸν ἀριθμὸν.

Ἡ πρώτη συντελεῖται περὶ τὰ μέσα τῆς 4ης χιλιετηρίδος π. Χ., ὅποτε Σημιτικαὶ φυλαὶ κατοροῦν νὰ θέσουν πόδα ἐπὶ τῆς Βαβυλώνας καὶ νὰ ἐγκατασταθῶν ἐκεῖ μονίμως, δι' ὃ καὶ ἡ μετανάστευσις αὕτη καλεῖται Βαβυλωνιακή. Τὰ Σημιτικὰ ταῦ- τα φύλα, τὰ ὁποία νομαδικὸν βίον διή- γον, εἰσβαλόντα εἰς τὴν νέαν ταύτην χώ- ραν εὗρον ἐκεῖ θαυμασίον πολιτισμὸν, τὸν ὁποῖον εἶχον ἀναπτύξει οἱ Σουμέριοι καὶ τοῦ ὁποίου ἡ γνώσις ἀφίεται εἰς τὰς τελευταίας ἀρχαιολογικὰς ἀνασκαφάς. Ἡ τέχνη, ἡ φιλολογία, ἡ ποίησις, τὸ ἐμπό- ριον καὶ ἡ διοργανώσις τοῦ κράτους εἶ- χον φθάσει παρὰ τοῖς Σουμέριοις τοῦτοις εἰς ὑψιστον βαθμὸν. Τὸν πολιτισμὸν τοῦ- τον παρέλαβον ἐν πολλοῖς οἱ εἰσβαλόντες Σημίται καὶ εὐχερῶς πολλὰ τοῦτου στοι- χεῖα προσήρμοσαν πρὸς τὴν Σημιτικὴν νο- στρίαν. Ὁ ὑπὸ τῶν Σημιτῶν τοῦτων ἀ- ναπτύχθεις πολιτισμὸς, γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα Βαβυλωνιακὸς πολιτισμὸς, περι- κλείει πλῆθος τοιούτων στοιχείων. Διά- φοροι Βαβυλωνιακοὶ διηγήσεις περὶ θεο- γονίας καὶ κόσμου, ἔπη καὶ ποιήμα- τα καὶ αὐτὸς τέλος ὁ περίφημος κώδιξ τοῦ Hammuraj, ὁ περιέχων ἀσκήσεις ἀξιοσημεσιῶν νομικῶν διατάξεων, προ- ἔρχονται κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν Σου- μερίων.

Ἡ δεύτερα μετανάστευσις Σημιτικῶν φυλῶν συντελεῖται κατὰ τὰ μέσα τῆς 3ης χιλιετηρίδος, καθ' ἣν αὗται, ἐξ Ἀραβίας, πάλιν ὁρμώμεναι, κατορθώνουν νὰ εἰσβά- λουν εἰς τὴν Παλαιστίνην καὶ Συρίαν, φθάσαι μέχρι τῆς Φοινίκης. Οἱ πλέον

ἀξιοσημεσιῶτες, οἵτινες μετέσχον τῆς με- ταναστεύσεως ταύτης ἦσαν οἱ Φοίνικες, οἵτινες βραδυτέρον κατόρθωσαν νὰ ἐξα- πλωθοῦν καὶ πέραν τῆς θαλάσσης, φθί- σαντες μέχρι τῶν βορείων Ἀφρικανικῶν ἀκτῶν.

Ἡ τρίτη μετανάστευσις Σημιτικῶν πύ- λιν φυλῶν σημειοῦται κατὰ τὸν 14ον αἰῶ- να π. Χ., εἰς ἣν μετέχουν Ἀραμαῖοι φυ- λαί, αἵτινες εἰσχωροῦν εἰς τὴν Συρίαν καὶ ἐγκαθίστανται περὶ τὴν Δαμασκόν, ἰ- δρύσασαι τὸ Ἀραμαῖκον κράτος μὲ πρω- τεύουσιν τὴν Δαμασκόν. Ἐπὶ τι δὲ διά- στημα οἱ Ἀραμαῖοι κατορθώνουν καὶ εἰς τὴν Παλαιστίνην νὰ εἰσχωρήσουν, κατα- λαβόντες τὴν βορείον Γαλιλαίαν καὶ τμή- ματα τῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου χώρας. Τὸ κράτος τῶν διετηρήθη μέχρι τοῦ 732 π.Χ. καταλυθὲν ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων, οἵτινες κυριεύσαντες τὴν Δαμασκὸν κατέστρεψαν αὐτήν.

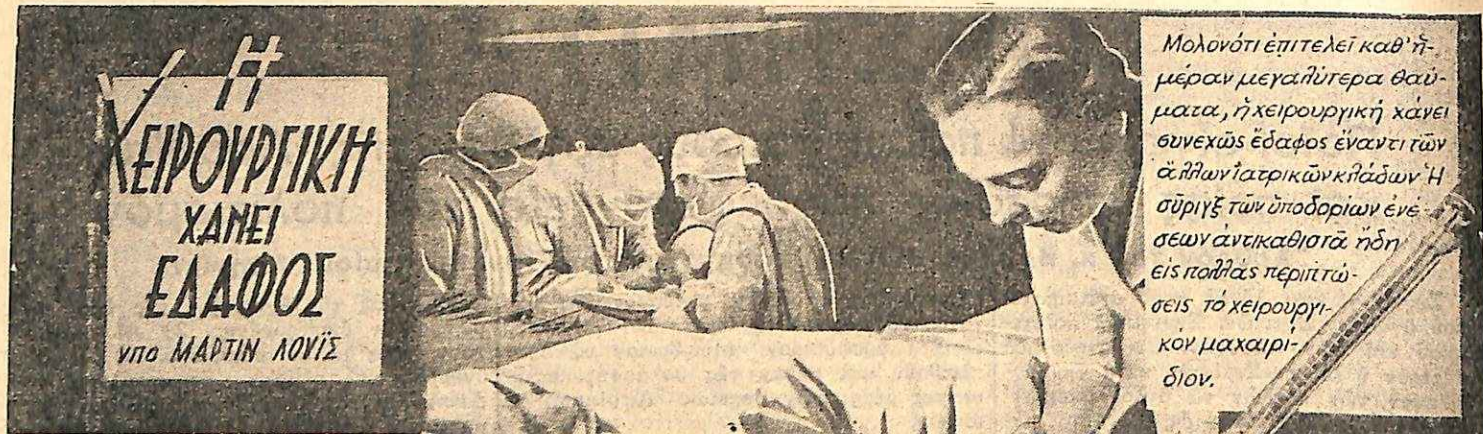
Ἡ τετάρτη τέλος μεγάλη μετανάστευ- σις Σημιτικῶν φυλῶν εἶνε ἡ καλουμένη Ἀραβική. Οἱ Ἀραβες ἤδη πολὺ πρὸ τῆς χριστιανικῆς ἐποχῆς ἐπεχείρησαν κατ' ἐ- πανάληψιν νὰ εἰσβάλουν, ἐκ τῶν Συρια- κῶν στεππῶν ὁρμώμενοι, εἰς τὴν Συρίαν. Πρὸ τῆς πτώσεως ἀκόμη τῆς Δαμασκῶν (732 π. Χ.) ἐγγίζον τὰ ὅρια τῆς Συ- ρίας, δὲν κατορθώνουν ὅμως νὰ ἐγκατα- σταθοῦν ἀλλὰ πλανῶνται εἰς τὰς Συρια- κὰς στέππας νομαδικὸν βίον διάγοντες ἕως οὗ τὸ κῶμα τοῦ Μωαμεθανισμοῦ κα- τὰ τὸν 7ον μ. Χ. αἰῶνα τοὺς φέρει ἐκτὸς ἄλλων χωρῶν καὶ εἰς μέρη τῆς Συρίας καὶ Παλαιστίνης, ἔνθα καὶ παραμένουν μέχρι σήμερον. Πλὴν τῶν ἀνωτέρω με- γάλων μεταναστεύσεων μαρτυροῦνται ὑπὸ διαφόρων πηγῶν καὶ ἄλλα μικροτέρας ἀ- ξίας, κατὰ τὰς ὁποίας Σημιτικὰ φύλα, ὀ- λιγώτερα τὸν ἀριθμὸν, προσπαθοῦν νὰ εἰσβάλουν εἰς τὴν Συρίαν καὶ Πα- λαιστίνην εἴτε εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἡ ὁποία ὡς ἐκ τῆς εὐφορίας τῆς προσείλκεται πάν- τως τὰ βλέμματα πτωχῶν νομαδικῶν φυ- λῶν.

Οἱ Σημίται, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐσημείω- σα, ὠμίλουν συγγενεστάτας πρὸς ἀλλήλας γλώσσας, τῶν ὁποίων ἡ ἐπιστημονικὴ ἔ- ρευνα καὶ συγκριτικὴ ἰδίως μελέτη εἶνε κατόρθωμα τῶν νεωτέρων χρόνων χάρις εἰς τὸ γλωσσικὸν ὑλικόν, τὸ ὁποῖον προ- σέκομισαν αἱ εἰς τὰ μέσα τῶν Σημιτῶν γενόμεναι ἀνασκαφαί. Εἰς τὰς γλώσσας ταύτας ὑπάγονται ἡ Βαβυλωνιακή—Ἀσ- συριακή, ἡ Χαναανική, ἡ Φοινικική, ἡ Μωαβιτική, ἡ Ἑβραϊκή, ἡ Συριακή, ἡ Μανδαϊκή, ἡ Βιβλικὴ Ἀραμαϊκή, ἡ Αἰγύ- πτιακή Ἀραμαϊκή, ἡ Σαμαριτικὴ, ἡ Παλ- μυρηνὴ, ἡ Ναβαταϊκή, ἡ Ἰδουμαϊκή Ἀ- ραμαϊκή, νεώτεροι τινες Ἀραμαῖοι διά- λεκτοι ὁμιλούμεναι καὶ σήμερον εἰς τὰ μέσα τοῦ Ἀνωλιδάνου, ἡ Ἀραβική, ἡ Σα- βιτική, ἡ Αἰθιοπική καὶ ἡ Ἀμχαρική. Πά-σαι αἱ γλώσσαι αὗται ἔχουν κοινὰ οὐσιώ-δη χαρακτηριστικὰ, διακρίνοντα αὐτὰς ἀ- πὸ ἄλλας οἰκογενεῖας γλωσσῶν, τῶν ὁ- ποίων τὰ κυριώτερα εἶνε : 1) Τὰ σύμφω- να εἶνε οἱ φορεῖς τῆς ἐννοίας τῆς λέξε- ως, ἐνῷ τὰ φωνήεντα ἐπιφέρουν ἀπλῶς

παραλλαγὰς τῆς ἐννοίας, τῆς ὑπὸ τῶν συμφώνων ἐκφερομένης. 2) Αἱ ρίζαι ἔ- χουν τρία μόνον σύμφωνα. 3) Σύνθετα ὀνόματα καὶ ῥήματα ἀπουσιάζουν. 4) Δυσκολία παρατηροῦνται περὶ τὸν σχη- ματισμὸν ἐπιθέτων. 5) Τὸ ῥήμα, ἐνῷ εἶ- νε πλούσιον εἰς διαθέσεις, τούναντιον εἶ- νε πτωχότατον εἰς ἐγκλίσεις καὶ 6) Ἀ- δυναμία παρατηρεῖται περὶ τὴν κατα- σκευὴν δευτερευουσῶν προτάσεων, ἐνεκα δὲ τούτου ἐπικρατεῖ ἡ κατὰ παράταξιν σύνταξις, ἥτις εἶνε ἀπλουσιτάτη.

Τὸ ὑλικόν, τὸ διασωθὲν εἰς πλείστας τῶν ἀνωτέρω γλωσσῶν, εἶνε πλούσιον καὶ σπουδαιότατον, εἶνε δὲ παντοῖον πε- ριεχόμενον, διαφωτίζοντος τοὺς σκοτε- νοὺς ἐκείνους χρόνους. Μῦθοι, διηγήσεις περὶ γενέσεως θεῶν καὶ κόσμου, περὶ ἀ- καλείας τῆς ἀθανασίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ περὶ διαφορῶν ἄλλων θεμάτων, ἄτι- να ἀποδίδουν τοὺς πόθους καὶ τὰς σκέ- ψεις τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, ἐπιγραφαί, ἱστορικὰ μαρτυρία, τελετουργικὰ κείμε- να, ποιήματα, ὕμνοι, ψαλμοί, θερησκευτι- καὶ καὶ διδακτικὰ ἔργα, παροιμίαι καὶ πλείστα ἄλλα ἀποτελοῦν τὸν θησαυρὸν τῆς Σημιτικῆς φιλολογίας. Δὲν προτίθεται βε- βαιῶς νὰ ἀναλύσω τὴν φιλολονίαν ταύ- την καὶ καταδείξω τὴν ἀξίαν αὐτῆς. Δὲν δύναμαι ὅμως ἢ νὰ ἐξάρω ἐνταῦθα ὅλως ἰδιαιτέρως τὴν Σημιτικὴν ποίησιν, θρη- σκευτικὴν ἢ κοσμικὴν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ Ση- μίτης ἐδημιούργησεν ἀθάνατα τῶν ὄντι ἐρ- γα, τὰ ὁποία διὰ τὴν ποιητικὴν των δύ- ναμιν καὶ τὴν θερησκευτικὴν των ἀξίαν οὐ μόνον ἐν τῇ Σημιτικῇ ἀλλ' ἐν τῇ παγ- κοσμίᾳ φιλολογίᾳ ἐξέχουσιν ὅλως θέσιν κατέχουν. Πολλὰ δὲ τούτων ἀντιχοῦν ἀ- κόμη καὶ σήμερον μέχρι τῶν ἐσχατιῶν τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου. Ὁραϊδοὶ καὶ ὕμνοι καὶ ψαλμοὶ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, προσέτι δὲ ἀπαράμιλλα εἰς ὕψος καὶ κάλ- λος προφητικὰ Ἰσραηλιτικὰ τεμᾶκια ἀν- τηχοῦν μὲ δύναμιν καὶ ζωηρότητα εἰς τοὺς ὁλόους τῶν χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν. Εἶνε ἔργα, τὰ ὁποία δὲν μαραινόνται οὔ- τε γηράσκουν μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρό- νου.

Τὸ νὰ ἀναλύσω τὸν Σημιτικὸν πολιτι- σμὸν καὶ δείξω τί ὕγιες οὗτος προσέφε- ρε καὶ τί ἀκόμη ἐξ αὐτοῦ παραμένει ὡς στοιχεῖον ζῶν τοῦ σημερινοῦ μας πολιτι- σμοῦ δὲν εἶνε σκοπὸς τοῦ παρόντος ἄρ- θρου. Ἐν ὅμως στοιχείον, ὁμιλῶν γενι- κῶς περὶ Σημιτῶν, ἐπιθυμῶ νὰ τοῖσω, ὅτι δηλαδὴ ἐκ τῶν Σημιτῶν ἐξεπήγασαν αἱ τρεῖς μεγάλαί ἐπικρατοῦσαι σήμερον θερησκείαι, ὁ Ἰουδαϊσμός, ὁ Χριστιανι- σμός καὶ ὁ Μωαμεθανισμός, αἱ ὁποιαὶ σφικτὰ εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν κρατῶν ὀ- λοκληρὸν τὴν ἀνθρωπότητα.

ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ
ΧΑΝΕΙ
ΕΛΔΑΦΟΣ
υπο ΜΑΡΤΙΝ ΛΟΝΙΣ

Μολοντί επιτελεί καθ' ἡμέραν μεγαλῦτερα θαύματα, ἡ χειρουργική κάνει συνεχῶς ἐδάφος ἐναντί τῶν ἀβίων ἱατρικῶν κηλίδων. Ἡ σύριγξ τῶν ὑποδερμίων ἐνέσεων ἀντικαθιστᾷ ἤδη εἰς παιδίας περιττώσεις τὸ χειρουργικὸν μαχαίριδιον.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ἡ χειρουργική ἐπετέλεσε προόδους, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐθεωροῦντο ἀπίστευτοι πρὸ πενήντα ἐτῶν. Καὶ ὅμως τὸ μέλλον τῆς δὲν δύναται νὰ εἶνε λαμπρόν. Μὲ τοῦτο θέλω νὰ εἶπω ὅχι ὅτι δὲν θὰ ἐπιτελεσθῇ ἀκόμη προόδους, ἀλλ' ὅτι αἱ προσφυγαὶ εἰς τὰς χειρουργικὰς ἐπεμβάσεις θὰ γίνονται πλέον σπανιότεραι.

Χειρουργός, ὁ ὁποῖος ἐκτελεῖ πενήντα περίπου ἐγχειρήσεις τὸν μῆνα, ἔλεγε τελευταίως: «Ἐάν εἶχα παιδί, θὰ ἐσκεπτόμουν πολὺ πρὶν ἀποφασίσω νὰ τὸν κάμω χειρουργόν». Φυσικῶς, δὲν ὠμίλει περὶ δυσχερειῶν εἰς τὸ ἔργον, οὔτε περὶ τῶν εὐθυνῶν τοῦ χειρουργοῦ. Ἀπλῶς ὑπενόει ὅτι κατὰ τὴν γνώμην του, εἶνε πολὺ πιθανόν ὅτι μετὰ τριάντα ἔτη ὁ χειρουργός δὲν θὰ ἔχη πολλὴν ἐργασίαν καὶ ὅτι, περὶ τὸ 1970, δὲν θὰ κερδίῃ ἀρκετὰ διὰ νὰ ζῇ. Ἰσως εἶνε ὑπερβολὴ ὅτι ἔλεγε ὁ χειρουργός. Διότι κανεὶς δὲν γνωρίζει ἀπὸ τοῦδε ποῖα πρόδοι θὰ ἐπιτελεσθοῦν εἰς τὴν χειρουργικὴν τοῦ θύρακος, τῆς καρδίας, τοῦ ἐγκεφάλου, ὥστε ὁ κλάδος αὐτὸς τῆς ἱατρικῆς νὰ κερδίῃ ὅσα θὰ χάσῃ εἰς ἄλλα πεδία.

Τὸ θέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι πᾶσα πρόδοος εἰς τὴν ἱατρικὴν ἐπιστήμην γίνεσθαι εἰς ὅρος τῆς χειρουργικῆς. Ἡ θεραπεία διὰ τῶν ἀκτίνων Χ, ἡ θεραπεία δι' ἐνέσεων, ἀκόμη καὶ αἱ διάφοροι ψυχιατρικαὶ θεραπείαι ὀλιγοστεύουν καθημερινῶς τοὺς πελάτας τῶν χειρουργικῶν τραπέζων. Ἡ γενικὴ τάσις εἶνε σήμερον πρὸς τὰ μέτρα ὑγιεινῆς, πρὸς τὴν προληπτικὴν ἱατρικὴν. Ἡ ἐπίδρασις τῆς τάσεως ταύτης ἐπὶ τῆς χειρουργικῆς εἶνε προφανής. Ἐφόσον ὁ παθολόγος τείνει νὰ μετατρέψῃ τὸ ἔργον του ἀπὸ θεραπευτικὸν εἰς προληπτικόν, εἶνε φυσικόν ὅτι ὀλιγοστεύει καὶ ἡ ἐργασία τοῦ χειρουργοῦ. Ζήτημα ἑλαττώσεως τῶν χειρουργικῶν ἐπεμβάσεων δὲν πρόκειται θεβαίως νὰ γεννηθῇ ἀμέσως. Ἐξ ἐναντίας μάλιστα ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος παρατηρεῖται ἀύξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐγχειρήσεων. Τοῦτο ὅμως συμβαίνει διότι ὀλονέν παρέχονται εὐρύτερον τὰ μέσα τῶν τοιούτων ἐπεμβάσεων, ἀφ' ἑτέρου δὲ μορφώνεται περισσότερο ὁ κόσμος καὶ συνήθειζι νὰ καταφεύγῃ εἰς τὸν ἱατρόν, ἐν ἄλλοις λόγοις, ἡ αὐξήσις τῶν ἐγχειρήσεων δὲν ὑποδηλοῖ καὶ αὐξήσιν τῆς σπουδαιότητος τῆς χειρουργικῆς ὡς ἱατρικῆς τεχνικῆς.

Εἶνε πιθανόν ὅτι ἡ χειρουργική ἐφθασεν ἤδη εἰς τὸ ζενίθ της, εἰς τὸ σημεῖον ὅφ' οὗ ἀρχίζει ἡ κάθοδος. Ἀκόμη καὶ

ὁ χειρουργός θὰ παραδεχθῇ ὅτι ἡ τεχνική του, παρὰ τὸν ἐξευγενισμόν της καὶ τὴν ὑπερσοστείρωσιν, εἶνε ἡ πλέον πρωτόγονος ἱατρική. Ἐπὶ τέλους εἶνε πιθανόν ὅτι θὰ διδαχθῶμεν ν' ἀποφεύγωμεν μέτρον ριζικόν, ὅπως ἡ ἀποκοπὴ δηλητηριώδους κέντρου, δημιουργοῦντος κίνδυνον θανάτου.

Ἡδὴ, χάρις εἰς τὴν πρόδοον τῆς θεραπευτικῆς, κατωρθώθη ν' ἀποφεύγωνται μερικαὶ ἐγχειρήσεις. Ἄλλοτε ἡ θεραπεία τῶν χοιράδων ἐγένετο δι' ἐξαιρέσεως, ἐγίναν δὲ πολλὰ τοιούτου εἶδους ἐγχειρήσεις. Τώρα τοιαυτὰ ἐγχειρήσεις δὲν γίνονται πλέον, διότι χάρις εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς δημοσίας ὑγείας, ὁ χοιραδισμός, ὁ ὁποῖος εἶνε εἶδος τοπικῆς φυματίσεως, τείνει νὰ ἐκλείψῃ.

Διὰ τὴν θρογοκήλην, τὴν κήλην, ἀκόμη τὸ ἔλκος καὶ τὸν καρκίνον, τὸ ποσοστὸν τῶν ἐγχειρήσεων ὀλιγοστεύει ὀλονέν ἐναντί τῶν ἄλλων μεθόδων θεραπείας. Κάποιος ἱατρός ἔλεγε: «Κάθε φοράν πού πιάνω εἰς τὰ χέρια μου τὴν ἱατρικὴν ἐφημερίδα καὶ θέλω ν' ἀγγέλλωμαι ὀλονέν περισσότεραι μέθοδοι θεραπευτικῆς διαφόρων ἀσθενειῶν, σκέπτομαι τί θὰ μείνῃ ἐπὶ τέλους δι' ἡμᾶς τοὺς χειρουργούς.»

Εἶνε, πράγματι, παράδοξος ἡ ἐξέλιξις αὐτῆς τῆς ἱατρικῆς. Ἀκριβῶς τώρα, ὅτε ἡ χειρουργική παρουσιάζει τὰς μεγαλῦτερας προόδους, ἄλλοι κλάδοι τῆς ἱατρικῆς ἀναλαμβάνουν τὸ ἔργον της. Ἡ χειρουργική, κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας, εἶχεν ἀναχθῇ εἰς θρησκείαν καὶ οἱ θάνατοι κατὰ τὴν διὰ ἀρκείαν τῶν ἐγχειρήσεων ὀλονέν ὀλιγοστεύουν.

Ἡ ἱστορία τῆς χειρουργικῆς ἐπεμβάσεως εἰς τὴν θρογοκήλην εἶνε ἀπὸ τὰ ὠραιότερα κεφάλαια τῆς ὅλης ἱστορίας τοῦ κλάδου τοῦτου τῆς ἱατρικῆς. Εἰς τὸν κόσμον ὑπάρχουν διάφοροι ζῶναι, ὅπου ἡ θρογοκήλη εἶνε διαδεδομένη. Μίαν τοιαύτην ζώνην ἀποτελεῖ ἡ πόλις τοῦ Νητηρότι. Εἰς αὐτήν, τῷ 1924, 35 ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν — ὁ ἀριθμὸς καταντῇ ἀπίστευτος — τῶν παιδιῶν εἰχον ὑπερτροφικὸν τὸν θυρεοειδῆ ἀδένα.

Ὁ μέγας χειρουργὸς δρ Κάχερ, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βασιλείας, εἰδικὸς διὰ τὰς ἐγχειρήσεις θρογοκήλης εἶχε κατορθώσει τῷ 1884, νὰ περιορίσῃ τοὺς

θανάτους κατὰ τὰς ἐγχειρήσεις εἰς 6,9 τοῖς ἑκατὸν καὶ τῷ 1898 εἰς 0,18 ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν, ἥτοι 18 ἐπὶ 10000! Ἐνας

καλὸς χειρουργός, ἔχει σήμερον ἕνα θάνατον ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν εἰς θυρεοειδεκτομίαν. Τὸ νοσοκομεῖον τοῦ Κολλεγίου τῆς Λόγκ. Ἀϊλάντ μεταδίδει ὅτι ἐπὶ τῶν ὑποστάντων κατὰ περίοδον δέκα ἐτῶν ἐγχειρήσεις εἰς τὴν κλινικὴν τῶν πασχόντων ἐκ θυρεοειδιδίτιδος, οἱ θάνατοι ἀνῆλθον εἰς 22, ἥτοι εἰς 1,25 ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν. Ἀλλ' ἐκ τῶν 22 οἱ τέσσαρες ἀπέθανον ἀπὸ καρδιακὰ νοσήματα γνωστὰ εἰς τοὺς ἱατροὺς, ἀλλ' οἱ ὁποῖοι ἦσαν θέβαιοι ὅτι δὲν ὑπῆρχε σωτηρία ἐκτὸς τῆς ἐγχειρήσεως. Ἄλλοι δώδεκα ἀπέθανον ἀπὸ ἄλλους λόγους, μετὰ τὴν ἐγχείρησιν. Τὸ παράδειγμα αὐτὸ δεικνύει ὅτι ὁ χειρουργός ἀναλαμβάνει μεγάλας εὐθύνas, ἐφόσον πνευμονία, καρδιακὰ νοσήματα, ἄλλοι λόγοι δύναται νὰ προκαλέσων τὸν θάνατον ἐξ αἰτίας τῶν ἐγχειρήσεων. Ἀλλ' ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι ὁ θάνατος εἰς τὰς περισσότερας περιπτώσεις θὰ ἐπῆρχετο καὶ ἀνευ τῆς ἐπεμβάσεως. Ἐν ἄλλοις λόγοις, ἡ τεχνικὴ τῆς χειρουργικῆς εἶνε τελεία. Ἀλλ' ἀκριβῶς ὅταν αὕτη ἐφθασεν εἰς τοιοῦτο σημεῖον ἀνεκαλύφθη ἡ προληπτικὴ μέθοδος, ἰδίᾳ χάρις εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν ἱατρῶν τοῦ Νοσοκομείου Μαΐγιο. Ὅλοι τώρα γνωρίζουν ὅτι ἡ προληπτικὴ θεραπεία συνίσταται εἰς τὴν χρῆσιν ἰωδίνης, ἥτις ἀναπληροῖ τὸν παράγοντα, τοῦ ὁποῖου ἡ ἔλλειψις εἶνε ἡ προκαλοῦσα τὴν θρογοκήλην.

Εἰς ἐπὶ τὰ νοσοκομεῖα τοῦ Νητηρότι, ἐναντί 31000 ἐγχειρήσεων κατὰ τὸ 1928, ἐγίναν 37500 κατὰ τὸ 1937. Ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα αἱ θυρεοειδεκτομίαι ἠλαττώθησαν εἰς τὸ ἥμισυ. Αἱ περισσότεραι, 1452, ἐγίναν τῷ 1927. Τῷ 1933 ἐγίναν μόνον 591.

Οἱ χειρουργοὶ εὐχάριστος μεταβιβάζον μέρος τῶν εὐθυνῶν των εἰς ἄλλων εἰδικότητων ἱατροῦς. Ἐν τούτοις, παρατηροῦν ὅτι ἡ θεραπευτικὴ δὲν δύναται νὰ θεραπεύῃ πᾶσαν ἀσθένειαν. Ἐάν ἡδὴ ἔχῃ ἀναπτυχθῇ ἡ θρογοκήλη, δὲν ἐπέρχεται θεραπεία διὰ τῆς χρήσεως ἰωδίνης. Ἡ κήλη προλαμβάνεται, ἀλλὰ δὲν θεραπεύεται διὰ τῆς μεθόδου τῶν ἐνέσεων. Δὲν εἶνε ἀκόμη πλήρως θεβαιωμένον ὅτι οἱ χολόλιθοι διαλύονται.

Ἡ ἀποφυγὴ τῆς ἐγχειρήσεως εἶνε ἐνδεχόμενον νὰ ἔχῃ τραγικὰς συνεπείας. Δεδομένου ὅμως ὅτι αἱ ἔρουναι ἀποκαλύπτουν ὀλονέν περισσότερον τὴν σπουδαιότητα τῶν παραθυρεοειδῶν ἀ

δένων, τῶν ὁποίων ἡ λειτουργία ρυθμίζει τὴν λειτουργίαν τοῦ θυρεοειδούς, αὐτοὶ οἱ χειρουργοὶ ἐλπίζουν ὅτι ἡ ἐπέμβασις των δὲν θὰ χρειάζεται εἰς τὸ μέλλον. Ὅπωςδήποτε, αἱ ἐγχειρήσεις τοῦ θυρεοειδούς εἶνε ὀλίγα ἐναντί τῶν ἐγχειρήσεων τῆς κήλης, τῶν συχνότερων μαζί με τὰς ἐγχειρήσεις τῆς σκοληκοειδούς. Φαίνεται δὲ ὅτι μόνον τὴν σκοληκοειδεκτομίαν θὰ ἐξακολουθοῦν ν' ἀσκοῦν οἱ χειρουργοί.

Ἡ κήλη εἶνε πρόπτωσις σπλάγγχνου ἐκ τῆς κοιλότητος ἥτις τὸ περιλαμβανεῖ. Ὁ χειρουργός ὠθεῖ εἰς τὴν θέσιν τοῦ τῷ ἐξελθόν αὐτῆς σπλάγγχνου καὶ ράπτει τὴν ὀπὴν. Ἡ μέθοδος τῶν ἐνέσεων ἀποβλέπει εἰς τὸ κλείσιμον τῆς ὀπῆς διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν ἰστῶν πρὶν ὅμως γίνῃ ἡ ἐνωσις εἶνε ἀνάγκη ἀνατάξεως τοῦ σπλάγγχνου, αὕτη δὲ, προκειμένου περὶ παχέων ἀνθρώπων, εἶνε δυσχερεστάτη. Καὶ ὁ κίνδυνος τῆς μεθόδου τῶν ἐνέσεων ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι εἶνε ἐνδεχόμενον νὰ μὴ μείνῃ ὀριστικῶς εἰς τὴν θέσιν τοῦ τῷ ἀνατασσόμενον σπλάγγχνου ἡ νὰ κλείσῃ ἡ ὀπὴ ὀλόγυρά του, ἀφιεμένου ἔξω μέρους αὐτοῦ καὶ ἐπερχομένης οὕτω ἀναστολῆς τῆς κυκλοφορίας καὶ ἐμφράξεως τοῦ πεπτικοῦ συστήματος, ἐκ τῆς ὁποίας εἶνε δυνατόν νὰ προέλθῃ θάνατος. Ἐν τούτοις, ἡ θεραπεία δι' ἐνέσεων φαίνεται παρέχουσα μεγάλας ὑποσχέσεις. Χειρουργοὶ τὴν ἐφαρμόζουν ὅταν εἶνε δυνατὴ δι' αὐτῆς ἡ ἀποφυγὴ τῆς ἐγχειρήσεως.

Δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι διὰ πολλὰς περιπτώσεις τοῦλάχιστον, ἡ ἐγχειρήσις εἰς τὴν κήλην δύναται νὰ ἀποφευχθῇ. Ὅτι ἀποτελεῖ ἀκόμη μυστήριον εἶνε ἡ σκοληκοειδὴς ἀπόφυσις, τὸ μυστήριον δὲ τοῦτο μόνον δι' ἑκτομῆς λύεται. Εἰ-

νε δὲ συχνόταται αἱ ἐγχειρήσεις αὐταί, διότι ὑπάρχουν περιπτώσεις καθ' ἃς ἡ διάγνωσις δύναται νὰ γίνῃ μόνον δι' αὐτῶν. Πολλὰκις ἀποδεικνύεται ὅτι, ἀν καὶ ὅλα τὰ συμπτώματα προέδιδον φλεγμονὴν τῆς ἀποφύσεως, κατὰ τὴν ἐγχείρησιν τὸ ὄργανον τοῦτο ἀποδεικνύεται ὑγιέστατον. Ἀλλ' εἶνε τὸσον μικροὶ οἱ ἐκ τῆς ἐγχειρήσεως ταύτης κίνδυνοι καὶ τὸσον μεγάλοι οἱ ἐκ τῆς ἀποφυγῆς αὐτῆς, ὥστε δὲν ἐπιτρέπονται διασταγμοί. Τοῦτο συμβαίνει πρὸς τὸ παρόν. Καὶ εἶνε πιθανόν ὅτι, χάρις εἰς τὰς προόδους τῆς ἐπιστήμης, ἂν ἀνακαλυφθοῦν καὶ ἄλλα αἰτιαπρόκαλοῦντα τὰ αὐτὰ μετὰ τὴν φλεγμονὴν τῆς ἀποφύσεως συμπτώματα. Ἐφόσον ὅμως ὀλοῦμεν διὰ τὸ παρόν, εἶνε ἀνάγκη νὰ λεχθῇ ὅτι αἱ σκοληκοειδεκτομίαι δὲν εἶνε δυνατόν νὰ περιορισθοῦν, καθότι ὁ κίνδυνος θανάτου διπλασιάζεται καὶ ἀκόμη αὐξάνει εἰς τὸ τετράγωνον κατὰ παρερχομένην ἡμέραν. Ὑπάρχουν 99 — 75 ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν πιθανότητες διασώσεως ἐάν ἡ ἐκτομὴ γίνῃ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς προσβολῆς. Ἐάν ὅμως ἡ ἐγχειρήσις ἀναβληθῇ καὶ ἐπέλθῃ διὰ ἄρρηξιν, αἱ πιθανότητες διασώσεως περιορίζονται εἰς τὸ δέκατον μόνον. Καὶ πάλιν ὑπάρχουν αἱ πιθανότητες αὐταὶ μόνον ἐάν ἡ ἐπέμβασις γίνῃ ἀμέσως μετὰ τὴν διάρρηξιν.

Ἐν τούτοις, ἐάν ἡ χειρουργικὴ διατηρῇ τὸ εὐρύτατον τοῦτο ἐκ τῶν πεδίων δράσεώς της, εἰς ὅλα τὰ ἄλλα χάριν ἔδαφος. Μετὰ τὰς σκοληκοειδεκτομίας καὶ τὰς κηλεκτομίας, ἔρχονται αἱ ἐγχειρήσεις τῶν νεφρῶν, τῆς οὐρῆθρας, τοῦ προστάτου, ἐγχειρήσεις οὐρολογικαὶ καὶ γυναικολογικαί. Μελέται τῶν ἐνδοκρινῶν ἀδένων ὀλονέν ἀποκαλύ-

πτουν μεθόδους θεραπείας, αἱ ὁποῖαι φέρουν τὴν ἴσιν ἀσθενειῶν διὰ τὰς ὁποίας γίνονται ἡδὴ ἐγχειρήσεις ἐπὶ γυναικῶν. Ἡ θεραπεία διὰ τῶν ἀκτίνων Χ καὶ ἡ ραδιοθεραπεία καθιστοῦν πολυλάκις περιττὴν τὴν ἐπέμβασιν εἰς μητρικὰ νοσήματα καὶ ἀποσοβοῦν τὰς κινδυνδεστέρας τῶν ἐγχειρήσεων.

Ὅλονέν, ἐξ ἄλλου, γενικεύεται ἡ χρῆσις τοῦ ραδίου διὰ τὴν θεραπείαν τῶν καρκινωμάτων. Ἀλλ' ἡ μελέτη τοῦ καρκίνου ἐπέφερε καὶ ἄλλους περιορισμοὺς εἰς τὴν θεραπείαν τοῦ δι' ἐγχειρήσεως. Μέχρις ἐσχάτων, ἐσυνήθηζετο ἡ ἐξαιρέσις ὀγκων, χαρὰ κτηριζομένων ὡς νεοπλασμάτων, διότι ἐθεωροῦντο ὡς καρκινώδη. Σήμερον, ἀναγνωρίζεται ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν ὀγκων τούτων οὐδένα κίνδυνον δημιουργοῦν. Χιλιάδες ἐγχειρήσεων καθίστανται ὀθεν περιτταί.

Χάρις ἐπίσης εἰς τὰ μέσα δι' ὧν προλαμβάνονται αἱ λιθιάσεις, καθίστανται περιτταὶ χιλιάδες χειρουργικῶν ἐπεμβάσεων εἰς νεφρικούς παθήσεις. Οἱ ἔχοντες τάσιν λιθιάσεως ὑποβάλλονται ἀπλῶς εἰς διαίταν ἡ ὁποία ἀπομακρύνει τὰ αἷτια τὰ ὁποῖα προκαλοῦν τὴν τάσιν ταύτην.

Ἀλλ' ἡ πρόδοος τῆς ἐπιστήμης καταφέρει καὶ ἄλλα πλῆγματα εἰς τὴν χειρουργικὴν. Τώρα εἶνε γνωστὸν πλέον ὅτι τὰ ἔλκη τοῦ στομάχου, παθήσις συχνοτάτη, ἔχουν κατὰ μέγα μέρος ὡς αἰτίον λόγους ψυχολογικούς. Ὅταν διαγνωσθῶν ἐγκαίρως, ἰώνται διὰ θεραπείας ἱατρικῶν — διαιτητικῆς. Δὲν θὰ παρέλθουν ἔτη πολλὰ καὶ τὰ ἔλκη θὰ θεραπεύωνται ἀσφαλῶς χωρὶς τὴν ἐπέμβασιν τοῦ χειρουργοῦ.

ΠΟΤΕ ΕΓΙΝΑΝ ΑΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ

Τὸ φωταέριον ἀνεκαλύφθη τὸ 1785 ἀπὸ τὸν Γάλλον χημικὸν Λεμπόν.

Τὸ πρῶτον κοίτασμα γαϊάνθρακος ἀνεκαλύφθη τὸ 1200 ἀπὸ τὸν Χουλιόζ εἰς τὸ Βέλγιον.

Κατὰ τὸ 1827 ὁ χημικὸς Νίπσε ἀνεκάλυψε τὴν ἡλιογραφίαν.

Βασίζόμενος εἰς τὰ πορίσματα μίας μετὰ τὸν Γερμανὸν χημικὸν Λίντε, ὁ Γάλλος φυσικὸς Ντ' Ἀρσωνάβλ ἐπέτυχεν τὸ 1898 τὴν ρευστοποίησιν τοῦ ὑδρογόνου.

Δύο Ἀγγλοὶ σοφοὶ κατάρθωσαν νὰ μεταμορφώσουν τὸ 1932 ἕν άτομον τοῦ ὑδρογόνου εἰς «ἥλιον».

Τὸ ἀλεξικέραυνον ἐφευρέθη ὑπὸ τοῦ Βενιαμίν Φρανκλίνου τὸ 1752.

Οἱ πλῆγαι τυπογραφικαὶ χαρακτῆρες οἱ λεγόμενοι καὶ «ἰταλικοὶ» ἐπενοήθησαν ὑπὸ τοῦ ἰταλοῦ χαράκτου Μανούτσε κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα.

Τὸ πρῶτον κυλινδρικὸν πιεστήριον ἐφευρέθη ἀπὸ τὸν Γάλλον μηχανικὸν Μαρινονί τὸ 1867.

Ὁ ηλεκτρικὸς λαμπτήρ ἐφευρέθη ὑπὸ τοῦ Ἐδίσον τὸ 1880.

Ἡ πρώτη ἀτμοκίνητος ὄμαξα, μακρύνουσα πρόδρομος τοῦ σημερινοῦ αυτοκινήτου, κατασκευάσθη ἀπὸ τὸν μηχανικὸν Κουνιὸ εἰς τὸ Παρίσι τὸ 1771.

Τὸ πρῶτον ηλεκτρικὸν τραῖνον κατασκευάσθη ἀπὸ τὸν Γερμανὸν μηχανικὸν Χείλμαν τὸ 1894.

Τὴν πρώτην πρακτικὴν ἀριθμομηχανὴν ἐπενοήσε τὸ 1652 ὁ μέγας Γάλλος μαθηματικὸς Πασκάλ.

Ἡ ραπτομηχανὴ ἐφευρέθη τὸ 1830 ἀπὸ ἕνα ράπτῃ τῆς Ρουέν ὀνόματι Τιμονιέ.

Ἐφευρέτης τῆς γραφομηχανῆς εἶναι ὁ Γάλλος φυσικὸς Φουκίε (1843).

Τὰς βάσεις τῆς ὁμοιοπαθητικῆς θεραπείας ἔθεσεν ὁ Γερμανὸς ἱατρός Χάνεμαν τὸ 1791.

Τὴν πρώτην ὑφαντικὴν μηχανὴν ἐφεύρεν ὁ Γάλλος Ζακάρ τὸ 1801.

Ἡ ζωὴ τῶν μικροβίων, ἐκινηματογράφη διὰ πρῶτον φοράν τὸ 1909 ἀπὸ τὸν Ζ. Κομαντόν.

Σιδηρὰ ἀτμόπλοια κατασκεύασεν πρῶτος ὁ Ἀγγλος μηχανικὸς Φαίρμπαϊν κατὰ τὸ 1829.

Τὰς ηλεκτρομαγνητικὰς δυνάμεις, ἐφεύρε τὸ 1887 ὁ Γερμανὸς φυσικὸς ἔρτς.

Τὸ ὀξύγονον ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Λαβουαζιέ τὸ 1774.

Ὁ Ἀγγλος χημικὸς Νταίβι, ἀνεκάλυψε τὸ 1813 τὸ ἰώδιον, ἐντὸς ὠρισμένων θαλασσίων φυκῶν.

Τὸν φωνόγραφον ἐφεύρε τὸ 1878 ὁ Ἐδίσον.

Ἡ φωτογραφία ἐπὶ πλακὸς εἶναι ἐφεύρεσις τῶν Νίπσε καὶ Νταγκέρο (1839).

Ἡ ἐγχρωμὸς φωτογραφία ἐπὶ μίας πλακῆς, ἐπενοήθη ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς Λυμιέρ τὸ 1906.

Ὁ ἰταλὸς χημικὸς Βόλτα, ἐφεύρε τὸ 1800 τὴν ηλεκτρικὴν στήλην πού φέρει τὸ ὄνομά του.

Ὁ Κρόνος ἀνεκαλύφθη τὸ 1846 ἀπὸ τὸν Γάλλον ἀστρονόμον Λε Βερριέ.

Ὁ Γερμανὸς ἀστρονόμος Χέρτσελ, ἀνεκάλυψε τὸν πλανήτην Οὐρανὸν τὸ 1871.

Οἱ νόμοι τῆς ἀναπαραγωγῆς τῶν φυτῶν διετυπώθησαν τὸ πρῶτον ἀπὸ τὸν Γερμανὸν φυτολόγον Καμεράριους (1721).

Τὸ ζεύγος Κιουρί ἀνεκάλυψε τὸ ράδιον τὸ 1898.

Αἱ ἀκτίνες Χ ἀνεκαλύφθησαν τὸ 1895 ἀπὸ τὸν Γερμανὸν φυσικὸν Ράιντγκεν.

Ὁ Α. Κλάσεν ἐπέτυχεν τὸ 1906 τὴν ἐξαγωγήν ἀλκοὸλ ἀπὸ τὸν πριονίδι τῶν ξύλων.

Ὁ ἱατρός Πραβὰξ ἐφεύρε τὴν σήριγγα δι' ὑποδορείους ἐνέσεις (1791—1853).

Ὁ θερμαντήρ ἐπενοήθη ἀπὸ τὸν ἱατρόν Κλ. Πακελὲν (1836—1905).

Ὁ Γάλλος τυπογράφος Φιρμὲν Ντιντὸ ἐφεύρε τὸ 1795 τὴν στερεοτυπίαν.

Πρῶτος ὁ Γερμανὸς χημικὸς Ἀτσαρντ κατάρθωσε νὰ παράγῃ ζάχαριν ἀπὸ τὰ τεύτλα (1790).

Ὁ ἀντιδιφθεριτικὸς ὀρός ἀνεκαλύφθη τὸ 1894 ἀπὸ τὸν ἱατρόν Ρου.

Ἡ πρώτη ἐφαρμογὴ τοῦ ἐναερίου τηλεγράφου ἐγένετο ἀπὸ τὸν ἐφευρέτην του Κλῶντ Σάππ τὸ 1793.

Ἡ πρώτη ηλεκτρικὴ τηλεγραφικὴ συσκευὴ κατασκευάσθη τὸ 1838 ἀπὸ τὸν Ἀγγλον Οὐόστον.

Ὁ Μαρκόνι ἐπραγματοποίησε τὰς πρώτας του ἀσυρμάτους διαδίδσεις εἰς μεγάλας ἀποστάσεις τὸ 1899.

Τὸ 1890 ὁ φυσικὸς Ἐντουάρ Μπραϊλὺ κατασκεύασεν τὸν πρῶτον δέκτην ἀσυρμάτου.

Ἡ διὰ τοῦ ἀσυρμάτου διαδίδασις φωτογραφίων ἐπραγματοποιήθη τὸ πρῶτον ἀπὸ τὸν Μπελὲν τὸ 1926.

Τὸ τηλεφῶνον ἐφευρέθη τὸ 1876 ἀπὸ τὸν Ἀμερικανὸν Γκράχαμ Μπέλλ.

Τὸ διαφορικὸν θερμόμετρον ἐφευρέθη ἀπὸ τὸν Ἀγγλον φυσικὸν Λέσλι περὶ τὸ 1817.

Ὁ Γάλλος Ντε Ρεωμὺρ ἐφεύρε τὸ θερμόμετρον πού φέρει τὸ ὄνομά του, περὶ τὰ 1705.

Τὸ πρ

Η παιδική παράλυσις ΚΑΙ ΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΑΥΤΗΣ

ΤΟΥ Κ. Ρ. ΜΟΛΙΝ

Ζωηρώς απασχολεί πάντοτε την έπιδημολογίαν και την ιατρικήν έπιστήμην έν τώ συνόλω της ή μελέτη της όξείας πολιομυελίτιδος, σημαντική δέ είνε αί πραγματοποιηθείσαι μέχρι τούδε πρόοδοι είν την μελέτην των βασικών χαρακτηρισμών της νόσου. Μεταξύ των άλλων αί έπιτευχθείσαι πρόοδοι ήγαγον είν την δημιουργίαν του όρου όξεία πολιομυελίτις αντί των παλαιότερων έν χρήσει παράλυσις του νωτιαίου μυελού, παιδική παράλυσις, ατροφική παράλυσις της παιδικής ήλικίας κλπ., οί όποιοι δέν άποδίδουν σαφώς τόν χαρακτήρα της παθήσεως.

Παρό' όλας όμως τās καταβληθείσας προσπάθειας και τās προόδους αΐτινες έσημειώθησαν ή όξεία πολιομυελίτις εξακολουθεί πάντοτε νά είνε νόσος άκρως σοβαρά. Από έπιδημιολογικής άπόψεως όλοι αί νεότεροι στατιστικά πεύθουν περί της καταστροφικής δράσεως της παθήσεως, ή όποία ένδημεί σχεδόν είν τās Σκανδιναυϊκάς χώρας, τās Ηνωμένας Πολιτείας και την Έλβετιαν. Η έκ της όξείας πολιομυελίτιδος άπειλή δέν στρέφεται μόνον ένάντιον της ζωής των προσβαλλομένων, άλλ' έπεκτείνεται και έπί της υγείας των τυχόν θεραπευομένων καθιστώσα αυτούς δι' όλης των της ζωής άνικάνους νά άναντήσουν την άπόλυτον ζωτικότητά των. Υπάρχουν θεβαίως και περιπτώσεις καθ' ός άτομα προσβαλλόμενα υπό της πολιομυελίτιδος όταν έχουν άναντυχή πλήρως, δηλαδή μετά την άροδον της παιδικής ήλικίας, άναντούν μέγα μέρος της κανονικής λειτουργίας του όργανισμού των μετά την άποθεραπείαν, άλλ' ή περιπτώσεις της παιδικής ήλικίας είνε έντελώς διάφοροι. Είς τās παιδιά ή πολιομυελίτις θεραπευομένην τυχόν άφήνει παραλύσεις, συχνά δέ προσβάλλει, όχι μόνον τās κινητικάς κέντρα, άλλα και τās κέντρα της θέψεως. Είς την τελευταίαν αυτήν περίπτωση ή παράλυσις συνοδεύεται και από άτροφίας έπιδρώσας έφ' όλων των ιστών του σώματος των αντίστοιχων προς τās προσβεβλημένας κέντρα. Συνεπεί της τούτης τρομεράς έπιδράσεως της νόσου τās παιδιά των όποιων έν μέλος προσεβλήθη κατά την διάρκεια της άναντιύξεώς του, παρουσιάζουν μετά τινά έτη από της προσβολής όχι μόνον παράλυσιν των μυών άλλα και δυσαρμογίαν είν την άνάπτυξιν του όλου μέλους, δεδομένου ότι τούτο δέν έχει την δύναμιν νά θρέψη ούτε τās όστά, ούτε τās αϊμοφόρα άγγεία. Γενικώς τō προσβεβληθέν μέλος έμφανίζει του λοιπού τόν βαθμόν εξέλιξεως της ήλικίας καθ' ήν συνέβη ή έκ της όξείας πολιομυελίτιδος προσβολή. Έννοείται ότι είν ώρισμένας τινάς περιπτώσεις σοβαρωτέρας προσβολής ή νόσος φθάνει μέχρι του σημείου νά προσβάλλη και τās άναπνευστικάς κέντρα και τότε ό πάσχων είνε άποχρεωμένος έπί διάστημα κατά τō μάλλον ή ήττον μακρόν νά ζή έντός χαλυβδίνου πνεύμονος.

Όπως δέποτε ό άγών έναντίον της όξείας πολιομυελίτιδος έχει άρχισεί ήδη ώρισμένα όπλα των όποιων την άξιζν

δέν πρέπει νά ύποτιμών. Πρό παντός πρέπει νά τονισθί ότι υπάρχουν δύο σοβαρά έμπόδια διά την έπιτυχή συνέχισιν του τοιούτου άγώνος. Τō πρώτον έγκειται είν την δυσχέρειαν προς περιστολήν της μεταδοτικότητος της νόσου. Τō δεύτερον όφείλεται είν ένα των κυρίων βιολογικών χαρακτηρισμών της νόσου, τō ότι δηλαδή ή άνάρρωσις έξ αυτής είνε άπότομος. Πράγματι, κατά κανόνα πρόσωπον προσβαλλόμενον υπό της όξείας πολιομυελίτιδος και του όποιου έπί παραδείγματι έχει προσβληθί υπό παραλύσεως έν των μυών, παρουσιάζει μετά την άπόδοσιν της κρίσεως της νόσου σοβαράν ύποχώρησιν της παραλύσεως, όταν δέ άναντήσιν έντελώς άναντιώ χωρίς καμμίαν ειδικήν θεραπείαν, μέγα μέρος των κινητικών ικανοτήτων του παραλύοντος μέλους. Έπειδή όμως ούδεις δύναται νά προβλήσιν την διάρκειαν της άναρρώσεως και έπειδή δέν υπάρχει πλέον ιδιότροπος είν την εξέλιξιν της νόσου, άντιλαμβάνεται ό άναγνώστης σαφώς πόσον δύσκολον είνε νά διαγνώσιν τις την άποτελεσματικότητα της έφαρμοσθείσης είν την μίαν ή την άλλην περιπτώσιν θεραπευτικής μεθόδου. Είς την τοιαύτην ιδιομορφίαν της όξείας πολιομυελίτιδος όφείλεται και τō γεγονός ότι θεραπευτικά μέθοδοι αί όποιαί κατά την έμφάνισιν των είχαν τύχει ένθουσιώδους ύποδοχής, μετέπειτα έλγιν είν πλήρη άνυποληψίαν. Συνέβαινε δηλαδή ή έφαρμογή μίας θεραπευτικής μεθόδου νά συμπέσιν με την φυσιολογικήν άπόδοσιν της κρίσεως της νόσου και τότε έθεωρείτο ως θανατουργός ένψ πράγματι ούδεμίαν άξίαν είνε. Προεβλήθη δέ κατά καιρούς τās ποικιλότερα και περιεργότερα άντιφάρμακα της νόσου. Ούτω ό Νέττερ συνεβούλει νά χρησιμοποιώνται θεραπευτικώς όρροί λαμβανόμενοι από παλαιούς θεραπευθέντας έκ της νόσου άρρώστους. Αφ' έτέρου ό όρρος του Πετι προέρχεται από ίππους έπί των όποιων έχει ένοφθαλμισθί πολιομυελιτικός ίός. Έγένοντο έπίσης προσπάθειαι θεραπείας δι' όρρου προβάτων ή πιθήκων, διά βιταμινών Β', διά ραδίου, δι' ήλεκτρισμού, διά φυσιοθεραπευτικών μέσων και δι' όρθοπεδικών μεθόδων.

Έν τούτοις ή όξεία πολιομυελίτις δημιουργεί ακόμα θύματα και πρό παντός άναντήρου. Πάντως την στιγμήν αυτήν μελετάται έν νέον σύστημα θεραπείας. Σηριζείται έπί μίας κλινικής παρατηρήσεως του Έλβετου Ιατρού Κοντά, έπιβεβαιωθείσης θραδύτερον υπό του ίδιου. Έκ παραλλήλου έγένοντο έπί πιθήκων έρευναι προς την αυτήν κατεύθυνσιν υπό του καθηγητού Άρτους.

Άξία πάσης προσοχής είνε ή πρώτη παρατήρησις του Κοντά. Ούτως έκλήθη νά παράσχη την ιατρικήν του περίθαλψιν είν άσθενής θρέφους ήλικίας 16 μηνών. Ούδεις έσκέπτετο ότι ήτο δυνατόν νά πρόβηται περί παιδικής παραλύσεως. Τō παιδίον έφαινετο πάσχον έν μεταδοτικής νόσου μέ έπιδρασιν έπί των μηνίγων, παρουσιάζε δέ και φλεγμονήν του

λαιμού. Ο Ιατρός διέταξε διά τόν λαιμόν την χρήση γλωριούχου ποτάσσης. Υπό την έπίδρασιν του φαρμάκου αυτού όλα τās συμπτώματα της παθήσεως ήρχισαν ύποχωρούντα, έν παραλλήλου δέ ένεφάνιζετο ή χαρακτηριστική παράλυσις, ή όποία έβόηθησε τόν Ιατράν νά άντιληφθί ότι έπρόκειτο περί πολιομυελίτιδος. Τούτōν ήγαγεν είν την γνώμην ότι ή έπίδρασις της γλωριούχου ποτάσσης δέν ήτο άπλώς άντισηπτική του λαιμού, άλλ' είνε γενικωτέρα έπίδρασιν. Έκτοτε έφήρμεσεν είν όλας τās περιπτώσεις πολιομυελίτιδος την γλωριούχον ποτάσσαν έν παραλλήλου προς τούς γνωστούς θεραπευτικούς όρρους, θραδύτερον δέ περιερίσθη είν την χρήση της γλωριούχου ποτάσσης μόνον. Είς όλας τās περιπτώσεις αυτές παρετήρησε θελτίωςιν της καταστάσεως των άρρώστων του, δηλαδή ή ύποχώρησιν ή και πλήρη εξαφάνισιν των συμπτωμάτων της πολιομυελίτιδος. Συγκεκριμένως δέν έσχεν ούδδ έν θανατηφόρον κρούσμα καθ' όν χρόνον ή πολιομυελίτις προεκάλει υπό έπιδημικήν μορφήν θραύσιν είν τō καντόνιον του Φριβούργου όπου ήσκει τō Ιατρικόν έπάγγελμα.

Μεταξύ των περιπτώσεων τās όποιας παρακολούθησεν ό Ιατρός Κοντά ή κατωτέρω παρουσιάζει τō ζωηρότερον ένδεικνέρον. Κορασίς 11 έτών έπασχεν από έβδομάδος παρουσιάζουσα έλαφρόν πυρετόν και φλεγμονήν του λαιμού. Την όγδόην ήμέραν ήρχισε παραπονιούμενη ότι είχε πονοκέφαλον, κατέληθη από έμετον, ή σθάθη άδυναμίας είν τούς πόδας, ή όποιοι δέν ήδύναντο νά την συγκρατήσουν. Την ένάτην ήμέραν την μεσημβρίαν ό πυρετός της ήτο 39,5, την δεκάτην την νύκτα είχε φθάσει τούς 40,2 βαθμούς. Κατακεκλιμένη έπί της ράχως ήδύνατο μόλις νά άναστήσιν μετά κόπου τούς πόδας. Την ίδιαν έκείνην έσπέραν ήρχισεν ή χρησιμοποίησις της γλωριούχου ποτάσσης. Έντός της νυκτός ό πυρετός ήρχισεν ύποχωρών. Την έπομένην όλα τās συμπτώματα έβελτιώθησαν. Την 12ην ήμέραν, ό πυρετός είνε ύποχωρήσει είν τās 37,9 και ή άσθενής ήρχισε νά βαδίξη. Τέλος την 13ην ήμέραν, δηλαδή 72 μόνον ώρας μετά την έναρξιν της διά γλωριούχου ποτάσσης θεραπείας, ή θερμοκρασία ήτο κανονική και είχαν εξαφανισθί όλα τās συμπτώματα της πολιομυελίτιδος.

Την κλινικήν παρατήρησιν του Έλβετου Ιατρού άνέλαβε νά συνεχίσιν ό καθηγητής Άρτους με βοηθούς τούς Ιατρούς Σπυσερ και Ντεμπά, ένηνομοποίησε δέ προς τούτο τō πιθηκοτροφείο του τελευταίου. Οί χρησιμοποιούμενοι διά τās πειράματα πιθήκοι είνε τού είδους μακάκος είν τούς όποιους δύναται νά προσκληθί ή νόσος κατά βούλησιν, παρουσιάζει δέ αυτήν την έξέλιξιν όπως και είν τόν άνθρωπον. Τās πειράματα έκ των μέχρι τούδε πειραμάτων είνε άκρως ικανοποιητικά. Όσοι πιθήκοι έδέχθησαν τās λάβουν την γλωριούχον ποτάσσαν άναρρώσαν, ένψ άντιθέτως οί άρνηθέντες άπέθανον όλοι.

R. MOLINE

ΚΑΘΕ ΓΥΝΑΙΚΑ ΗΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΙΝΕ ΩΡΑΙΑ

Υπό του Δερματολόγου Ιατρού ΓΕΩΡΓΙΟΥ Μ. ΛΑΔΑ

Ο Πλάτων έλεγε ότι τās δύο μεγαλύτερα και πολυτιμότερα άγαθά τās όποια ή φύσις δύναται νά προσφέρη στόν άνθρωπον είναι πρώτον μία άνωτέρα πνευματική εύφυία και δεύτερον ή έμορφή. Ούτος έπρότιμα τās άγαθά αυτά από τόν πλούτον, την δόξαν και την δύναμιν.

Ο Πλάστης είνε ό δημιουργός της καλλονής. Τούτο τō άποδεικνύουν άλλως τε όλα τās έπί της γής έργα του. Οί όμορφες της φύσεως, τās πτηνά, τās άνθη και υπέρανω όλων αυτών, ή άνθρωπίνη μορφή, τελεία όσον έπρεπε νά είναι τελεία όπως ό Θεός την έπλασε κατά πρώτον. Δι' αυτό ή έμορφή δέν πρέπει νά περιφρονήται από κανένα μας, έπειδή αυτή, εκτός των άλλων παίζει και σημαντικόν ρόλον στην κοινωνική σταδιοδρομία. Ένα έμορφο πρόσωπο, μία φυσιογνωμία έλκυστική, είνε συχνά ό καλύτερος συντελεστής της έπιτυχίας και μπορεί νά μεταβάλη την τύχη μας.

Εύτυχώς γιά την εποχή μας αί πρόοδοι που έχει κάνει ή δερματολογία και ή χειρουργική αίσθητική απέδειξαν ότι οί περισσότερες άτέλειες της φύσεως και τās διάφορα έλαττώματα του προσώπου, που τόνον συχνά τō άσχημίζουν, μπορούν ριζικά νά εξαλειφθούν και τō πρόσωπον γενικώς μαζί με την άπόχρυσί του, νά μεταβληθί σε συμπαθητικό σύνολον.

Άλλά πώς θά προλάβωμε και πώς θά έξουδετερώσωμε τās έλαττώματα του προσώπου μας και με ποιά τρόπο θά διατηρήσωμε μία έπιδερμίδα λεία, στιλπνή και πλησιμένη με τō ρόδιον χρώμα της υγείας. Με τās φτιασίδια μόνον; Ασφαλώς όχι.

Τō φτιασίδιωμα και τō καλόν τύτσιμο συντελούν θεβαίως πολύ στην έμορφή της γυναίκας. Άλλά έγώ μιλάω γιά την άφιαχτή έμορφή και την φρεσκάδα που διατηρείται πολλαίμει, που προσέλκει, γιά την φυσική έμορφή, που πηγάζει από την υγεία κι' από ένα σώμα που λειτουργεί κανονικά.

Και την έμορφή αυτή, που πηγάζει άπό την υγεία είναι στο χέρι της κάθε μίας νά την άποκτήσιν, ακολουθώντας μερικους άπλους ύγειονόμους κανόνες και άποφεύγοντας μερικες κακές έξεις—γιά τις όποιες θαμιλήσωμε παρακάτω—που είναι οί κυριώτεροι έχθροι της έμορφίας. Με άλλα λόγια, θέλω νά πώ ότι: άν θέλετε νά διατηρήσετε έπί μακρόν την φυσικήν φρεσκάδα σας και ναίτα — γιάτί οί περισσότερες γυναίκες δέν γερνουν ποτέ, παρά μόνον στα χρόνια—άν ένδιαφέρεσθε νά φαίνεσθε νέες ακόμα και στα πενήντα, άντί ν' άντικρύξετε τō κατώφλι των γηρατειών από τās τριάντα—τō κύριον μέλημα σας πρέπει νάνα κυρίως ή διατήρησις της γενικής υγείας και όχι τās καλλονικάς.

Δυστυχώς οί περισσότερες γυναίκες νομίζουν, έπειδή αυτό άκούνε από τούς ένδιαφερόμενους, ότι τō κεφάλαιον της καλλονής περιλαμβάνει μόνον τās μασσάς, τούς άκτιμούς, τās διάφορα φτιασίδια και τις μπιγίες, και ότι όποια έξοδεύει πιο πολλά χρήματα σ' αυτά γίνεται και πιο ώραία. Αυτό είναι μία μεγάλη πλάνη.

Πραγματική έμορφή, δέν είναι εκείνη που όλεπουμε στους δρόμους, στα θέατρα, και στις κοσμικές συγκεντρώσεις, με τās βαρείας και ποικιλόχρωμα βαψίματα και τās μαρμαρένια πρόσωπα.

Ούτε πρέπει νά συγκεντρώνουν αί γυναίκες όλες τις προσπάθειές σας γιά νά φαίνονται ώραιες και έλκυστικές στους ξένους στόν κόσμο, άλλα πρό παντός νά προσπαθούν νά διατηρήσιν την φυσική λάμψιν και τη ροσσία του προσώπου τους στο σπίτι τους γιά τούς δικούς τους, γιά τόν άνδρα τους. Λέγοντας αυτά, έννοώ μία κατηγορία κυρίως, που δυστυχώς είναι οί περισσότερες, οί όποιες, ένψ στις συγκεντρώσεις φαίνονται σαν κοίτλες, άμα τις όητε σπίτι τους ή στο πρώιόν τους ζήτημα, σάς φαίνονται μεταμορφωμένες, άποκρουστικές.

Κι' όλα αυτά, έπειδή δέν ξέρουν, δέν έχουν διδαχθί, πώς θά διατηρήσουν πρό παντός την φυσική έμορφή και τη ροσσία που

τούς χάρισε ό Πλάστης και ή όποία λάμπει παντού και πάντοτε χωρίς τεχνητή προετοιμασία.

Δέν ξέρουν πώς με τō νά βάσουν ζα έκείνα τās βλαβερά φτιασίδια δέν έπιτυγχάνουν τίποτε άλλο παρά τόν πρόωρο μαρasmus και τō γήρασμα του προσώπου, ένψ έξ άλλου κανένα καλλοντικό δέν μπορεί νά δώση έμορφο χρώμα στο πρόσωπο, τō χρώμα της υγείας, άν τō αίμα είναι πτωχό ή δηλητηριασμένο, πράγμα που συμβαίνει όταν τō άτομον ύποφέρει από μία οϊαδήποτε έσωτερική άρρώστεια (π.χ. άναμί δυσπεψία, παθήσεις του στομάχου, των έντέρων, του ήπατος, άνεπάρκεια ώσθηκων, αίμορραγίες κτλ.).

Μόνον ένα άγνό, καθαρό αίμα, μπορεί νά δώση ένα όλοκάθαρο και ροσερό πρόσωπο.

Τās λίγα λοιπόν καλλοντικά που πρέπει με μεγάλη προσοχή νά διαλέγετε, σύμφωνα δεβαίως με την ποιότητα και την άνωχή της έπιδερμίδος σας, πρέπει νά παίξουν δευτερεύοντα ρόλο στη διατήρησις της έμορφίας.

Ποιές είνε έπί τέλους—γεννάται τō έρώτημα—αυτές οί αΐτιες που συντελούν τόσο πολύ στην καταστροφή της υγείας γεγονός πουχί ως άναγκαίον έπακόλουθο και την καταστροφή της φυσικής άνηρότητας, υγείας και ζωτικότητος της έπιδερμίδος;

Έν πρώτους μία από τις σπουδαιότερες και βασικές αΐτιες της άποτόμου καταστροφής και του πρόωρου μαρasmus της έπιδερμίδος και νεαρών ακόμα άτομων είναι ή υπερκόπωση. Με την λέξη υπερκόπωση, έννοώ κάθε υπερβολική καταπόνησις και έξάντλησις του όργανισμού προερχομένην είτε από άσχητη και παράλογη διαίτα, γιά λόγους άποκτήσεως κομψής σιλουέτας, είτε από υπερβολική κατάρχησιν των διαφόρων σπόρ, δηλ. από έξανθητικές πεζοπορίες, όρειβάσεις, πολλά και παρατεταμένα θαλασσόλουτρα, ύπερμετρη ήλιοθεραπεία και από τόσες άλλες κακές έξεις, που τελευταία έχουν κατακυριεύσει τόν γυναικείον κόσμον.

Είναι γεγονός, ότι ή ένταση της εργασίας, φέρει και υπερένταση τόνειρικού συστήματος, ή όποία δίνει μία παράξενη λάμψιν στο γυναικείο πρόσωπο. Η λάμψις όμως και ή ζωτικότητα αυτή χάνεται άμέσως ένα ώραίο πρωί ξανναίκα. Δέν θέλω ν' άποβαρύνω με τās λόγια την άσχητη γαπούν τō ύπαιθρον, τās έλαφρά σπόρ ή κάνουν λίγες άσκήσεις έπιστημονικάς καταρτισμένες, άλλα όμιλά γιά την υπερβολική και άνευ τινός μέτρου έφαρμογή των, και χωρίς όδηγόν την γενική υγιεινή κατάσταση και άνοχη του όργανισμού.

Μόνον μία μετρήμένη και συστηματική γυμναστική, που πρέπει ν' άρχίζη πάντοτε κατόπιν Ιατρικής συμβουλής, και της όποιας ή διάρκεια και ή ένταση ν' άνεξάνται σιγά-σιγά είναι ώφέλιμη γιά τόν όργανισμό.

Άλλά σύγχρονα μ' αυτήν δέν παύει νά πέφτη κανείς με τās μούτρα, όπως δυστυχώς συμβαίνει με τούς περισσότερους τās Σαββατοκύριακα—σε κουραστικές έκδρομες, που τελευτείσας μετεβλήθησαν σε μακρά θωνείους δρόμους ή σε βαρείας σπόρ. Και αυτό ακόμα τō ούκ έντ των ξένων, που προϋποθέτει άπας τούλάχιστον της έδδομάδος, μία ήσυχη ζωή στην έσοχή, έδώ τō παρεξηγήσαμε και τō μεταβάλαμε σε μάτς ταχύτητος, υπερκόπωσης και ένκενρισμού. Μία τέτοια υπερκόπωση ή άσυνήθιστη ένταση της γυμναστικής, έπιφέρει άντίθετα άποτελέσματα. Προκαλεί σιγά-σιγά άναστάτωση στόν όργανισμό και μία γενική εξάντλησις μ' όλέθρια πολλάς φως άποτελέσματα, τās όποια καθημερινώς έμεις οί γιατροί τō βλέπουμε έκδηλούμενα στην πελατεία μας.

Εκτός όμως από τόν έχθρον αυτόν της υγείας και της έμορφίας, την υπερκόπωση υπάρχουν και πολλές άλλες αΐτιες που καταστρέφουν την υγεία και άντανκαλαστί-

κώς την φυσική έμορφή. Μία άπ' αυτές—που καταστρέφει την κανονική λειτουργία του όργανισμού συνεπώς και την έμορφή του προσώπου, είναι ή κατάχρησις των διαφόρων ποτών. Τō μεταπολεμικό αυτό πάθος, που κατήντησε τελευταίως πιά μόδα, είναι ένα από τās ούσιωδέστερα και συχνότερα αίτια του κλονισμού της υγείας, με άναγκαίον έπακόλουθον την άπώλειαν της φυσικής χροιάς, της διαφανείας και της άπαλότητος της έπιδερμίδος δηλ. όλων των στοιχείων που δίνουν τō μέτρο της φυσικής ώραιότητος της γυναικός.

Αν παρατηρήσετε τō πρόσωπό σας την έπομένη μίας καταχρήσεως ποτού, θά τō δρήςτε τραχύ, χλωμό και κουρασμένο, γεμάτō από ψιλά στυράκια ή εξανθηματάκια, τās μάτια σας γλαρά και ρυτιδωμένα και γενικώς θά αισθανέσθε μία γενική άτονία. Διότι τās οινόπνευματώδη ποτά έν γένει, εκτός των άλλων, κουράζουν πρό παντός τō σκότι, τō όποιον άντέχει στα διάφορα αυτά δηλητήρια μέχρις ένός όρίου και ύστερα πιά άρχίζει νά λειτουργή έλαττωματικά ή καθόλου, όποτε και καθίσταται πλέον άνίκανο νά έπιτελή μία από τις κυριώτερες λειτουργίες του, δηλαδή την άποδόλη των διαφόρων δηλητηρίων. Η κατακράτησις και παρουσία των δηλητηρίων μέσα στόν όργανισμό γίνεται φανερά και από μερικά πρόσδρομα συμπτώματα έπί του δέρματος, δηλαδή από μία άρρωστημένη και κτινιναρική όμη και από μία έπιδερμίδα γεμάτη από εξανθήματα, άκμές, έντονους λεκέδες, ή πανάδες, λεικίνες, εκέμας και από άλλα άνταίσθητικά σημεία, που προκαλούν άσχημία και παραμόρφωση.

Τās οινόπνευματώδη ποτά προσβάλλουν ακόμα και τās νεφρά, που είναι κι' αυτά σπουδαίοι άγωγοί γιά την άποδόλη των άχρήστων ούσιων του όργανισμού και κάθε χαλάρωσις της λειτουργίας των προκαλεί διάφορες άρρώσεις που δίνουν στο δέρμα όμη χολερική και προκαλούν στο πρόσωπο άνταίσθητικά πρηξίματα, τās όποια σχηματίζουν πραγματικώς σασκούλες ίδιως κάτω από τās μάτια και τō παραμορφώνουν.

Νομίζω ότι τās δύο αυτά εύκολόνητα παραδείγματα μιλούν καθαρά γιά την όλεθρία έπίδρασις των οινόπνευματωδών ποτών τόνον έπί της γενικής υγείας, όσον και έπί της φυσικής έμορφίας.

Αν θέλετε λοιπόν, κυρίες μου, νά διατηρήσετε δέρμα νεανικό, άπαλό, όλοκάθαρο, λείο και στιλπνό, με ώρσιον χρωματισμόν και γιά νά μη φαίνεσθε, όταν έσθε άμακινιάριστες, ζαρωμένες και σαν άρρωστες, πρέπει νά μένετε άπισθοδρομικές και νά απέχετε από τās διάφορα πόρτυ, τās όποια παθίερωσιν ή καταστρεπτική εξέλιξις της μόδας των ποτών.

Τέλος, πρέπει νά δεχθίτε και μερικες θυσίες στο ζήτημα της διαίτης. Ν' άποφεύγετε διάφορες έρεθιστικές γιά τō δέρμα τροφές, ως κονσερβές, τουρσιά, παστά, χοιρινά, θαλασσινά και όστρακόδερμα έν γένει που συχνά γίνονται αΐτιες έπιμόνων δερματικών παθήσεων, που παραμορφώνουν κι' άσχημίζουν τō πρόσωπο. Και νά προσέχετε στην φυσική λειτουργία των έντέρων, πράγμα που παίζει σπουδαιότατον ρόλο στην άνηρότητα και ροσσία της έπιδερμίδος. Άτομο που πάσχει από δυσπεψία ή δυσκοιλιότητα, ποτέ δέν έχει καθαρό και υγιές δέρμα.

Τō συμπέρασμα τού άρθρου αυτού είναι ότι τō πρόσωπο είνε ό καθρέψις της υγείας, διότι ή φυσική έμορφή του και ή ζωτικότητα του, έν γένει εξαρτώνται κυρίως από την γενική υγεία και από ένα σώμα που λειτουργεί κανονικά, πράγματα που έπιτυγχάνονται εύκολα με λίγη ύπομονή και θέληση, και με την άποφυγή κακών συνηθειών, που σακατεύουν μαζί με την υγεία και τō πολυτιμότερο σπολίδι της γυναικός: την έμορφή.

Γ. Μ. ΛΑΔΑΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

ΟΙ ΕΡΗΜΙΤΑΙ

Υπό Μ. Α. ΠΑΛΤΩΦ. ζωγράφου

“Ηρχισε νά νυκτώνη ὅτε μετὰ κοπιώδη πορείαν δι’ ὅλης τῆς ἡμέρας ἐπλησίαζα κατερχόμενος διὰ ἀποτόμου καὶ ἐπικινδύνου ἀτραποῦ εἰς τὰ σπήλαια ὅπου διαμένουσι ἱσοθίως οἱ ἐρημίται.

Εὐρισκόμεν ἤδη εἰς τοὺς σκιεροὺς καὶ ἀποκρήμινους θράχους, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐκτύπα τὸ κύμα τῆς θαλάσσης. Ἡ θέα τῶν γυμνῶν θράχων μετὰ τὰ ἐλάχιστα τῆδε κακέισε δένδρα, ἡ ἀπέραντος θάλασσα, ὁ θόρυβος τῶν θραυομένων κυμάτων καὶ τὰ διακρινόμενα ἐντὸς τῶν ρωγμῶν σπήλαια τῶν ἐρημιτῶν, ἀπετέλουν θέαμα ἀφαντάστως μεγαλοπρεπὲς ὅσον καὶ ἄγριον.

Ἐπλησίαζα μετὰ δυσκολίας. Τὰ σπήλαια αὐτὰ δὲν εἶνε εὐκόλως προσιτά. Τινὰ ἐξ αὐτῶν εὐρίσκονται εἰς τὸ ἄκρον ἐντελῶς κατακορύφου θράχου. εἰς τὴν πλευρὰν τοῦ ὁποίου εἶνε χαραγμένη ἀτραπός, ὅπου μόλις δύναται νὰ χωρέσῃ πόδι ἀνθρώπου καὶ ὁ θαδίζων κρατεῖ μίαν ἀλυσσίδα στερωμένην καθ’ ὅλον τὸ μήκος τῆς διαδρομῆς αὐτῆς. Ἐὰν ἐκείνην τὴν στήγμην χάσῃ τὴν ψυχραμίαν τοῦ ἡ καταληφθῇ ὑπὸ σκοτοδίνης θά πέσῃ εἰς τὴν πετρώδη ἀκτὴν ἀπὸ ὕψους 100 — 150 μέτρων καὶ θά συντριβῇ.

Ἐκτεθειμένη εἰς ὅλους τοὺς ἀνέμους καὶ δερομένη ἀπὸ τὴν μανίαν τῶν κυμάτων, ἡ ἄξενος αὐτῇ ἀκτὴ φαίνεται ὡς τὸ σύμβολον μιᾶς αὐστηρᾶς καὶ σκληρᾶς ζωῆς.

Καθ’ ὅλον τὸ θέρος ἡ ἔλλειψις πάσης θλαστήσεως προκαλεῖ ἀφάνταστον θερμότητα. Ὁ ἥλιος κτυπᾷ δι’ ὅλης τῆς ἡμέρας τὰς γυμνὰς αὐτὰς πέτρας αἱ ὁποῖαι φαίνονται νὰ ἀναδίδουν φλόγας. Τὸν χειμῶνα, αἱ ἀδιάκοποι ἐροχαὶ παρασύρουν χώματα καὶ πέτρας, ὑποσκάπτουν τὸ ἔδαφος καὶ πλημμυρίζουν ὅλας τὰς κοιλάδας. Διερωτῶνται κανεῖς καὶ ἀπορεῖ πῶς κατάρθωσαν καὶ τί μέσα μετεχειρίσθησαν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ διὰ νὰ δημιουργήσουν ἐκεῖ τὰ ἐρημητήρια τῶν.

Εἰς τί συνίσταται ἡ κατοικία τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν; Ἀπλουστάτα, μία σπηλιά τοῦ θράχου ὅπου προσετέθη μία ξυλινὴ καλύβη σκεπασμένη μετὰ τσίγκων. Οὐδεμία θλάστηρις, οὐδεμία παραγωγή, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἄφρονον πρᾶσινον τοῦ ὑπολοίπου τμήματος τῆς χερσονήσου τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Ἡ μικρὰ σκάλα διὰ τὴν προσέγγισιν πλοικίων εἶνε κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπρόσιτος ἐκ τῶν ἀνέμων καὶ τῆς τρικυμίας.

Παρ’ ὅλα αὐτὰ, ἐν τούτοις, ὁ ἐπισκέπτης δὲν εἶνε δυνατόν νὰ μὴν αἰσθανθῇ ὅτι ὁ τόπος αὐτὸς περικλείει μίαν ἰδέαν καὶ ἔχει κάτι τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἑλκυστικόν.

Διαισθάνεται κανεῖς ὅτι κάποιο μυστήριον ὑπάρχει εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὴν σκέψιν τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἐξέλεξαν τὸν τόπον αὐτὸν διὰ νὰ διέλθουν ὅλην τὴν ζωὴν, μακρὰν τοῦ κόσμου, ἐν πραγματικῇ νηστείᾳ καὶ στερήσει μετὰ μόνον σκοπὸν νὰ ἐπικοινωνοῦν μετὰ τὸν Ὑψίστον. Πῶς νὰ σκέπτονται ἄρα γε;

Ἡ ἐπιθυμία νὰ μάθω κάτι τι μετὰ

φερεν εἰς τὴν θύραν ἑνὸς ἐρημίτου.

Ἦτο μία μικρὰ ξυλινὴ καλύβη μετὰ ἐσωτερικὸν χώρισμα, μίαν μικρὰν αὐλὴν ἔχουσαν φυσικὸν φράκτῃν ἀπὸ πέτρας. Ἐν μικρὸν δένδρον εἰς τὸ μέσον. Εἰς λεπτὸς σωλὴν στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ δένδρου, διοχετεύει πόσιμον ὕδωρ τῆς βροχῆς εἰς τὸν ἐρημίτην ἀπὸ μίαν φυσικὴν δεξαμενὴν εὐρισκόμεν ὕψιγον ὑψηλότερον. Εἰς μακρὰν περιόχον ξηρασίας καὶ αὐτὸ τὸ ὀλίγον νερὸ πολλὰκις ἐλλεῖπει.

Εἰς γέρον καλόγηρος μετὰ περίλυπον ἑκφρασίαν, ἀδύνατος, περιβεβλημένος ράκη, μοῦ ἤνοιξε τὴν θύραν. Τὸν

αὐτὴν τὴν ρωγμὴν θά τερματίσῃ τὴν ζωὴν τοῦ καὶ ὁ πατὴρ Ἀθανάσιος, ὁταν ὁ Θεὸς τὸν καλέσῃ πλησίον τοῦ.

— «Καθήσατε», μοῦ λέγει, ζητῶν συγνώμην διότι δὲν ἠδύνατο νὰ με δεχθῇ καλύτερον. «Δὲν εἴμεθα συνηθισμένοι δι’ ἐπισκέπτας».

Εἶχον ἀκούσει ἀπὸ καιροῦ διὰ τὸν ἄνθρωπον αὐτόν. Μεγάλῃς μορφώσεως, ζωγράφος μετὰ ἰδιοφυίαν, ὁμιλεῖ πλείστας γλώσσας. Φιλοξενῶν με κάποτε εἶχε κάμει ὠραίας ἐκθέσεις ζωγραφικῆς εἰς τὸ Παρίσι. Ἐξῆ διὰ τὴν τέχνην καὶ ἐξήτει ἕνα νέον σταθμὸν διὰ τὴν ζωγραφικὴν. Ἐχων κλίσιν εἰς τὴν

Ἀποψις τοῦ ἀνατολικοῦ μέρους τῆς χερσονήσου τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ὅπου τὸ νεώριον τῆς μονῆς Ἰδῆρων.

ἠρώτησα ποῦ εὐρίσκεται ἡ καλύβη τοῦ πατρὸς Ἀθανασίου, τὸν ὁποῖον ἤθελα νὰ ἰδῶ. Χωρὶς νὰ κάμῃ τὴν παραμικρὰν ἐρώτησιν, μετὰ ὁδὴν ἔγειρεν ἐκεῖ ὅπου ἤθελα. Εἰς τὴν ἐξώθυραν ἐστέκετο ὁ πατὴρ Ἀθανάσιος. Δὲν εἶνε αὐτὸ τὸ ὄνομά του, ἀλλὰ σεβόμενος τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ διακώφῃ πᾶσαν σχέσιν μετὰ τὸν κόσμον, τὸν ἀποκαλῶ Ἀθανάσιον. Ἐνας τύπος λεπτός καὶ εὐγενικός νέος, ξανθός, ἀδύνατος, χλωμός μετὰ θαυμασίαν γαλάζιαν μάτια.

— Καλῶς ἤρθατε, μοῦ λέγει καὶ μοῦ τείνει τὴν χεῖρα. Περάστε μέσα.

Ἡ καλύβη τοῦ δὲν διέφερε ἀπὸ τὰς ἄλλας, ὅπως τὰς περιέγραψα. Εὐρίσκειται εἰς μέρος ἀπόκρημνον καὶ ἡ θέα καὶ ὁ ὀρίζων εἶχον ἀφάνταστον μεγαλοπρέπειαν. Ὁ σωλὴν ἐκ τοῦ ὕδραγωγείου τοῦ ἐστηρίζετο καὶ αὐτὸς ἐπὶ μικροῦ δένδρου καὶ ἄδειων τενεκέδων.

Ἐνας μικρὸς φοῦρνος πέτρινος ἐχρησίμευε ὡς μαγειρεῖον. Δύο καθίσματα εἰς τὴν αὐλὴν καὶ ἕνα μικρὸν ἐδῶλον διὰ τραπεζῆς. Δεξιὰ, ἡ ρωγμὴ τοῦ σπηλαίου ἡ ὁποία ἦτο καὶ ἡ τελευταία κατοικία τοῦ προκατόχου. Εἰς

ἀνάγνωσιν θρησκευτικῶν βιβλίων, ἐνόμισε μίαν ἡμέραν ὅτι ἀνεκάλυψε μετὰ εἰς τὰ βιβλία αὐτὰ τὴν ὁδὸν ποῦ ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσῃ. Δὲν ἐθάρδυνε πολὺ. Κατ’ εὐθείαν εἰς τὸ Ἁγιον Ὄρος. Δόκιμος, κατ’ ἀρχὰς, ἔγινε καλόγηρος καὶ διέμενε εἰς ἕν μοναστήριον. Ἀλλὰ ἡ ζωὴ τοῦ μοναστηρίου δὲν τὸν ἱκανοποίησε. Τὴν εὐρίσκει πολὺ κοσμικὴν. Ἐγένετο ἐρημίτης. Αὐτὸς ἦτο ὁ συνομιλητής μου, ποῦ ἐστέκετο ὀρθὸς ἐνὸς ἐνοπιῶν μου, μετὰ τὸ μεδίαιμα στὰ χεῖλη.

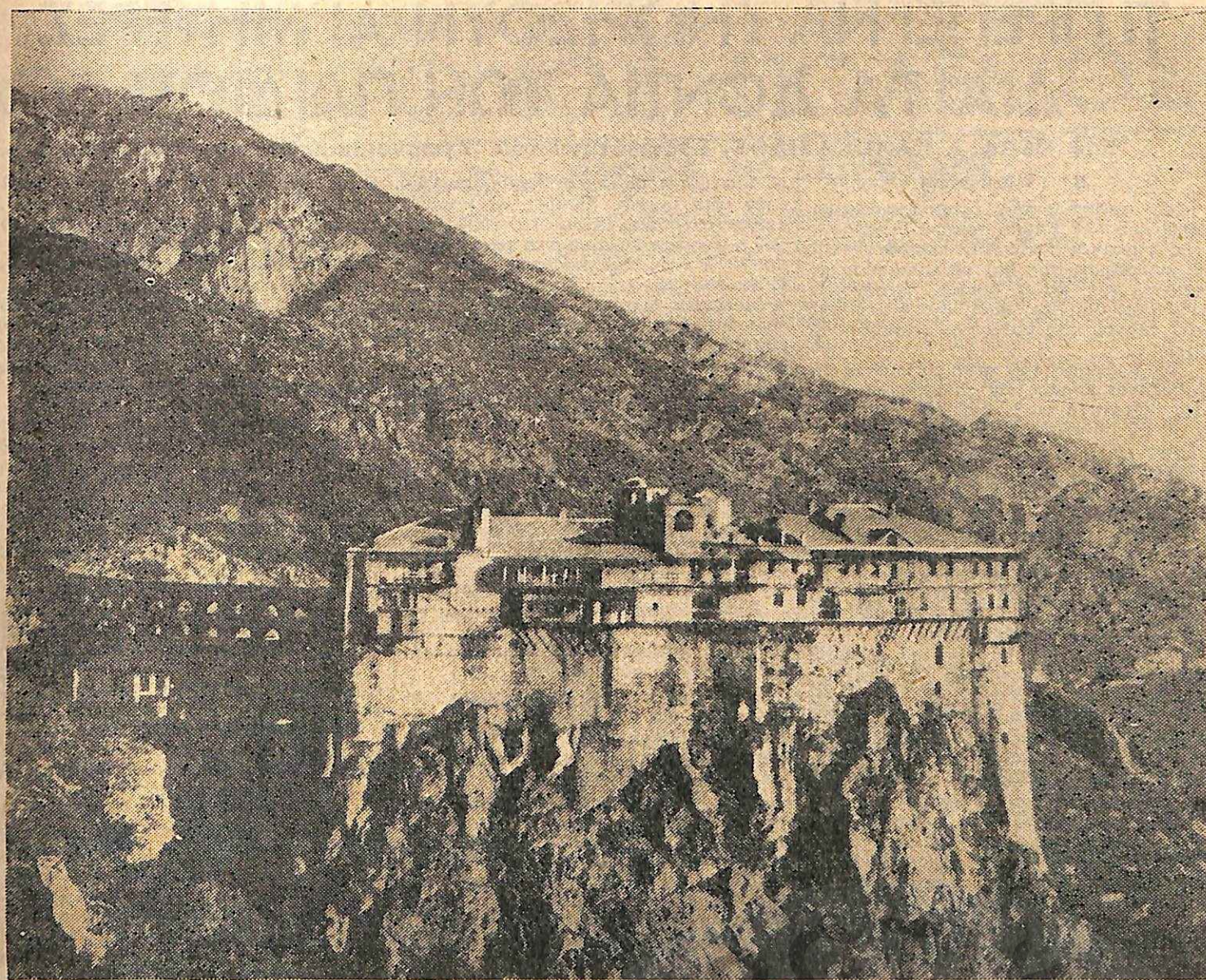
Δὲν ὑπῆρχε τίποτε τὸ θεατρικόν, τίποτε τὸ ἐπιπλάστον εἰς αὐτόν.

— Θὰ πενιάτε, μοῦ εἶπε. Ἐπιτρέψατέ μου νὰ σᾶς προσφέρω κάτι.

Ἀπεποιήθη καὶ ἐξήγησα συγγνώμην διότι τὸν ἀνησύχησα ἐρχόμενος αἰφνιδίως εἰς τὸς ἀκατάλητον ὥραν.

— Καλὰ ἐκάματε καὶ ἤλθατε. Θέλω νὰ πάρτετε κάτι.

Ἐκρέμασε εἰς τὸ σύρμα μίαν μικρὰν λάμπαν πετρελαίου καὶ ὑπὸ τὸ ἀμυδρὸν τῆς φῶς ἐπλησίασε εἰς τὸ ἐγὼ νὰ τὸ καταλαβαίνω. Μέχρι τινὸς δὲν ἐξοῦσα παρὰ μόνον διὰ τὴν τέ-

Ἡ μονὴ Σίμωνος Πέτρα (Σιμωνοπέτρας).

το ταχίνοι, τὸ ὁποῖον μετὰ ὀλίγον ἄρτον ἀπετέλεσε τὸ δείπνον μας ἐκεῖνο τὸ βράδυ.

Συνωμιλήσαμεν ὡς φίλοι ἐπὶ μακρὸν. Ἦτο ἡδη δύο μετὰ τὰ μεσάνυχτα, καὶ ἐν τούτοις δὲν ἠσθάνομην τὴν παραμικροτέραν κούρασιν, ἂν καὶ εἶχα πεζοπορήσει ὅλην τὴν ἡμέραν. Ἡ μὴν εὐχαριστήμενος ποῦ μοῦ ἐδίδετο εὐκαιρία νὰ μάθω μερικά πράγματα, σχετικὰ μετὰ τὰς σκέψεις αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων. Ὁ πατὴρ Ἀθανάσιος τὸ εἶχε μαντεύσει ἅμα τῇ ἀφίξει μου.

— Θὰ θέλετε, μοῦ εἶπε, νὰ μάθετε πράγματα ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς κομμικῆς ζωῆς.

— Αὐτὸ εἶνε ἀληθές, τοῦ εἶπα. Ἦθελα νὰ σᾶς ἐρωτήσω μερικά πράγματα. Λόγου χάριν, σεῖς, πάτερ Ἀθανάσιε, εὐρήκατε ἐδῶ ποῦ ἤλθατε ὅτι ἐζητούσατε;

— Ἀσφαλῶς, ἀπήντησε. Ἐχῶ ἀπολυτὸν πεποίθησιν περὶ αὐτοῦ.

— Καλὰ. Σεῖς, ζωγράφος μετὰ ἰδιοφυίαν, ἠσθάνθητε τόσο πολὺ τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ, ὥστε ἤλθατε ἐδῶ;

— Αὐτὸ συνέβη θαυμηδόν, χωρὶς καὶ ἐγὼ νὰ τὸ καταλαβαίνω. Μέχρι τινὸς δὲν ἐξοῦσα παρὰ μόνον διὰ τὴν τέ-

χνην. Ἦθελα τὴν τέχνην νὰ ἐπανελάβην εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς Ἀναγεννήσεως. Ἀντελήφθην ὅτι αὐτὸ δὲν ἦτο δυνατόν καὶ σιγὰ - σιγὰ ἤλλαξα κατεύθυνσιν μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν θρησκευτικῶν βιβλίων. Ἐφαντάσθην ὅτι ἐφωτίσθην διὰ τὸν δρόμον ποῦ ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσω. Καὶ ἰδοὺ με.

— Ἐγκατελείψατε τελείως τὴν ζωγραφικὴν;

— Μάλιστα, ἐντελῶς καὶ ἀπὸ ἐτῶν δὲν ἔπιασα πέννα. Εἶμαι ἱκανοποιημένος μετὰ τὴν νέαν μου ζωὴν.

Μετὰ αὐτὴν τὴν συνομιλίαν ἐκόντευε νὰ ἐξημερώσῃ. Εἶχα τόσο ἐπηρεασθῇ ἀπὸ τὸ περιβάλλον, ὥστε ἐνόμιζα ὅτι διέκρινα εἰς τὸν θόρυβον τῶν κυμάτων ἀόρατα ὄντα, τὰ ὁποῖα ἦσαν πλησίον μας.

Ἦθελα νὰ μάθω πῶς ἐπερνοῦσε τὴν ζωὴν τοῦ τὸ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα.

Συμβαίνει, ὅπως μοῦ ἔλεγε, νὰ μὴ δύναται ἀπὸ τὸν δυνατόν ἀέρα νὰ κρατηθῇ ὀρθός. Ἡ θάλασσα εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος εἶνε ἐξαιρετικῶς ἀνοῖα καὶ ἐ-

πικίνδυνος. Ἐνῶτε ἡ στέγη ἀφαρπάζεται ἀπὸ τὸν ἄνεμον. Δυστυχῆματα συνέβησαν ὅχι ὀλίγα. Ὁ ἐφοδιασμός τῶν ἐρημιτῶν γίνεται διὰ λέμβων, αἱ ὁποῖαι ἀποθέτουν τὰ ὀλίγα τρόφιμα, ψωμὶ καὶ τσάι εἰς καλάθια, τὰ ὁποῖα κρέμονται ἀπὸ τοὺς θράχους καὶ κατόπιν τὰ ἀνασύρουν οἱ ἐρημίται. Ὁ ἐρημίτης ἀποθνήσκει μέσα εἰς τὴν καλύβην τοῦ καὶ τὸ σῶμα τοῦ θάπτεται ἐκεῖ ἀπὸ ἐκείνον ὁ ὁποῖος θά τὸν δεχθῇ εἰς τὴν θέσιν αὐτῆν.

Ἐπεσα νὰ κοιμηθῶ ἐπάνω εἰς μίαν σανίδα. Ὅπου εἶχε στρώθῃ μία κουβέρτα. Εἶχα τὴν ζοῆν ἐντὺ πώσιν, ὥστε δὲν ἐκλείσα μάτι ἕως ὅτου ἐξημέρωσε καὶ ἔπρεπε νὰ φύγω, ἐπειδὴ ἡ θέρμη μου μετὰ τὰς ἀποσκευὰς μετὰ ἐπὶ μένε καὶ ὅταν ἀνέτελλεν ὁ ἥλιος θά ἐθγαίνε ἀέρας, ὅποτε ἡ ἀπομάκρυνσις θά ἦτο δυσχερής.

Ἐσφίξα τὸ χεῖρ τοῦ συνομιλητοῦ μου καὶ αὐτὸς μετὰ ἡλικίας μετὰ συγκίνησιν, διότι τὸν ἐπεσκέψθην.

— Ὁ Θεὸς μαζί σου, μοῦ λέγει.

Ἡ θάρκα ἐξεκόλλησε ἀπὸ τὸν θράχον καὶ ἐπὶ ὥραν παρηκολούθησεν τὸ ἄγριον καὶ μεγαλοπρεπὲς θέαμα τῆς ἀξένου ἀκτῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀκόμη διεκρίνετο ἡ λεπτὴ σιλουέττα τοῦ ἐρημίτου.

ΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Η ΠΑΝΤΟΜΙΜΑ

ΤΟΥ Κ. ΓΙΑΝ. ΣΙΔΕΡΗ, ΕΦΟΡΟΥ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

Πρόκειται για την Πantomίμα του νέου ελληνικού θεάτρου, για το πώς πρωτοφάνηκε στον τόπο μας και για το τί επίδραση είχε. Και αφού σήμερα Γιαντομίμα δεν παίζεται πια στην Ελλάδα και αφού θέβαι οι τωρινοί δεν την ξέρουν καλά, θα πούμε τώρα και τον όρισμό της εδώ: λοιπόν η Πantomίμα είναι ένα θεατρικό είδος δραματικό, που λόγια δεν έχει παρά μόνο κάπου - κάπου μερικές κραυγές τυπικές και που απαραίτητως τη συνοδεύει και μία υπόκρουση μουσικής.

Αι υποθέσεις των έργων είναι πάντα του παλιού καιρού, μεσαιωνικές. Με σύγχρονα ρούχα ήθοποιος της Πantomίμας δεν έχει παίξει.

Στο Βυζάντιον ήταν γνωστή η Πantomίμα και πίο πριν, πολλά μέρη της Ευρώπης την έχουν ακόμη, γενικά η φήμη λείει ότι στην Αγγλία την αγαπούν ξεχωριστά και την ανεβάζουν με πολυτέλεια.

Στην Αθήνα μας πρωτοφάνηκε στα πρώτα χρόνια που άρχισε και ο νεώτερος θίος της, δηλαδή τον καιρό που έγινε πρωτεύουσα όμως έλαμψε λίγο, δεν είχε συνέχεια και δεν είχε και καμμία επίδραση επομένως.

Κανονικά κυριαρχεί ως λαϊκή διασκέδαση, όταν η Αθήνα μας μπόρεσε να στολισθί και με θερινά θέατρα:

«Αν θυμηθί κανείς ότι η Πλάκα και το πρὸς τὰ παλαιὰ Ἀνάκτορα μέρος κάπως ήταν η Αθήνα δολοκλήρη, θα δῇ ότι το μικρό της αυτό ἐμβαδὸν ήταν γεμάτο ἀπὸ σπίτια, ἀπὸ δρομάκια, καὶ ἀπὸ μαγαζιά. Τὰ κέντρα τῆς ἀναψυχῆς εὐλόγως θὰ τὰ χτίζανε πρὸς τὰ ἐξωτερικά μέρη πού γειτόνευαν με τὴν κυρίως πόλη.

Στην Ὀαση τῇ σημερινῇ καὶ στὸ Ἐθνικὸ Γυμναστήριον πρωτοδουλοῦνταν τὶς καλοκαιρινὲς θραυδὲς τοὺς οἱ ἄμεσοι πρόγονοί μας, ἐνὼ πρὶν περνοῦσαν τὰ θράδρια τοὺς με σπόρους ἀπὸ πεπόνια στὰ πεζούλια τῶν σπιτιῶν τοὺς.

Στὰ 1869 εἶχε πιά ὀργανωθῇ ὁ κῆπος καὶ εἶχε καὶ καφενεῖο. Τὸν Ἀπρίλιο τὸ εἰσιζάσανε γιὰ νὰ δεχθῇ τὸν κόσμο καὶ ἔλεγαν στὴν ρεκλάμα: «Ἀπὸ τὰς χεῖρας τῆς φύσεως θέλετε δεχθῇ τὰ χρυσάνθεμα, καὶ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ὑπηρετῶν τὰ ὠραιότερα ποτὰ καὶ γλυκίσματα.»

Ἐννοεῖται ὅτι χρυσάνθεμα δὲν ὑπῆρχαν ἐκείνη τὴν ἐποχὴ στὴν Αἴθνα. «Χρυσάνθεμα» λέγοντας ἐννοοῦν τὶς κίτρινες μαργαρίτες.

Στὸ «Ἄντρον τῶν Νυμφῶν» παίζανε κατὰ φτωχικά θιαριετῆ. Τὰ θιαριετῆ αὐτὰ τὰ ἀποτελοῦσαν διάφοροι κορίστες τῶν ἰταλικῶν μελοδραμάτων πού περνοῦσαν ἀπὸ τὴν Αἴθνα καὶ πού τοὺς τύχαινε νὰ φύγουν οἱ θιασοὶ τοὺς καὶ νὰ μείνουν αὐτοὶ ἐδῶ.

Στὰ 1872 τὰ λουτρά τοῦ Φαλήρου ἔβλεπαν τοὺς πρώτους πιστοὺς τοὺς, ὁ σιδηρόδρομος τότε πρωτογίνεκε. Γιὰ τὴν βιασκέδαση λοιπὸν τῶν λουομένων ξεφύτρωσε καὶ ἕνα τέτοιο θιαριετῆ, καὶ οἱ λουόμενοι εὐδιάθετοι, τὸ παρακολούθουν με εὐχαρίστησι καὶ συνη-

θῆσαν με αὐτὸν τὸν τρόπο νὰ βλέπουν θέαμα.

Θέατρο χειμερινὸ μόνο εἶχε ἡ Αἴθνα, ἀλλὰ οἱ τιμές τοῦ οἱ ἀκριβὲς καὶ τὸ ὅτι παίζανε ὅλα μελοδράματα ξένα, ἀπεμάκρυνε τὸν λαό.

Θέαμα λοιπὸν ὁ λαὸς τῆς Αἴθνας πρωτόβλεπε στὸ Φάληρο. Βεβαίως ἄκουε ἰταλικά τραγούδια, δὲν καταλάβαινε τὰ λόγια, ὅμως ὁ σκοπὸς τὸν συγκινοῦσε μόνο, γιὰτὶ δὲν εἶχε ἀπὸ πάνω του τὸ ἔργο δολοκλήρη, πού μὴ νοιώθοντάς το οἱ ἄπλοοι ἄνθρωποι, χάνανε καὶ τοῦ τραγουδιοῦ τὴν ἀπόλαυση, ἀν τύχαινε νὰ μπόρεση κανεὶς νὰ ὁρῇ ὡς τὸ ὑπερῶ τοῦ θεάτρου Μπουκούρα.

Ὅπου, ἐκμεταλλεύμενοι, τὴ συνήθεια πού καθιερώθηκε στὰ λουτρά τοῦ Φαλήρου, οἱ ἐπιχειρηματίαι ξαναθυμήθηκαν τὸν Ἰλισσό, καὶ τὰ περὶχωρά του καὶ ἀμέσως τὸν ἄλλο χρόνο δυὸ νέα θέατρα ἐπετάχθηκαν «ἐκατέρωθεν τῶν ὀχθῶν τοῦ θαλασσοπληθοῦς Ἰλισσοῦ».

Πηγαίνανε ἀκόμα καὶ κυρίως! Οἱ ἐφημερίδες τοῦ καιροῦ τὸ ἀναφέρουν με συγκίνησι, ἀκόμα στὰ 1873 ὁ Δῆμος Ἀθηναίων θάξει σὲ ἐνέργεια καὶ τὸ κατάθεγμα. Ἡ σκὴνὴ κάπως ὑποχωρεῖ.

Τὶ ἔργα κυριαρχοῦσαν τότε τὸ νέο ἑλληνικὸ θέατρο; Οἱ ντόπιοι θεατρικοὶ συγγραφεῖς μιμοῦμενοι, χωρὶς ἐπιτυχία, τὰ ἔργα τοῦ θαύματοςτοῦ ἐκείνου Δημητρίου Βερναρδάκη, πού τοὺς ἔδωσε ἕνα ἔξοχο πρότυπο, τὴ «Μερόπη», ἐγράφαν ἔργα ὅλο με ἀρχαῖες ὑποθέσεις.

Κόσμος δὲν πήγαινε. Τοὺς ἰάμβους καὶ τὴν ἄσφογι τὴν γλῶσσα τοὺς δὲν τὴν ἀγαποῦσαν καὶ τόσο.

Αὐτὲς οἱ τραγωδίες με τὶς ἀρχαῖες ὑποθέσεις ἦσαν ἡ μὴ ὄψις τῆς θεατρικῆς μορφῆς στὴν Αἴθνα. Ἡ ἄλλη καλύπτεται ἀπὸ διαρκεῖς παραστάσεις γαλλικῶν — καὶ συνηθέστερα — ἰτακῶν μελοδραματικῶν θιάσων, πού ἐπαίζαν διαρκῶς καὶ τρεῖς καὶ τέσσερις μῆνες γραμμῇ!

Ξέρουμε πὺς οἱ ὑποθέσεις τῶν μελοδραμάτων εἶνε μεσαιωνικὲς κυρίως γενικὰ τὸ αἰσθητήριο τοῦ λαοῦ δὲν ἐξώριζε τὶς ἐποχές θεβαίως. Πάντως εἶχαν περιπέτειες, εἶχαν μουσικὴ καὶ ὅταν παίζανε οἱ μελοδραματικοὶ θίασοι σὲ ὑπαίθρια θέατρα, κάπως τὶς εἶδε ὁ λαὸς, τὶς προτίμησε καὶ τὶς ἀγάπησε πίο πολὺ ἀπὸ τὶς ντόπιες ἀρχαῖες τραγωδίες.

Τότε ξένοι ἡθοποιοὶ τῆς Πantomίμας, μέλη ἱπποδρομικῶν θιάσων πού εἶχαν τὴν Πantomίμαν μέσα στὰ ἄλλα τὰ νοῦμερά τους, μπάζουν στὰ θιαριετῆ πού εἶπαμε, καὶ κατὰ τὴν καινούργια, μὴ Πantomίμα, μονόπρακτὴ ἢ καὶ πολὺπρακτὴ.

Τὸ πρόγραμμα γέμιζε με τραγούδια. κάπως με χοροὺς καὶ στὸ τέλος ἦταν καὶ μὴ αὐτοσχέδια κομωδία με μὴ πράξη πού σ' αὐτὴ πρωταγωνιστοῦσε ὁ θιασάρχης.

Ἀπὸ τοὺς ἡθοποιοὺς φυσικὰ οἱ λιγότεροι ἦσαν ξένοι. Ἀθράκι Παντο-

μιμῆς, Κώστας Καλίσσης, Πανδόλης, Λουλιέζος, αὐτοὶ εἶνε οἱ πρῶτοι ἀστέρες τῆς Πantomίμας καὶ οἱ πρῶτοι κωμικοὶ πού δὲν εὐχαριστοῦσαν φυσικὰ τοὺς λογίους, εὐχαριστοῦσαν ὅμως τὸ λαό. Ὁ Κωστάκης Καλίσσης ἦταν ὁ πίο δημοφιλὴς. Οἱ παραστάσεις τῆς Πantomίμας ἦταν μοναδικὸ γλέντι. Ὁ λαὸς ἦταν ἐκδηλωτικός. Γνώριζε κατὰ τὴ διάρκεια τῆς Πantomίμας τοὺς κομπάρσους, πού τὴν ἄλλη μέρα τοὺς ἔβλεπε ὡς χειρῶνακτας στὴν Αἴθνα. Τοὺς φώναζε με τὰ δνόματά τους. Ξέρουμε καὶ τὰ δνόματα δυὸ τέτοιων κομπάρσων, πού τὶς ἄλλες ὥρες γυάλιζαν παπούτσι: Πέπονας καὶ Καραμέτσος!

Τὰ θέατρα τῆς Πantomίμας ἀνοίγαν πρὶν ἀπὸ τὰ «σοδορά» Ἀπόδειξις τοῦ το γιὰ τὴ δουλειὰ πού ἔκαναν. Τὸ πρόγραμμά τους ἀρχίζε στις ὀκτώμιση τὸ θράδι καὶ τελείωνε στις δυὸ μετὰ τὰ μεσάνυχτα. Τὸ εἰστήριο εἶχε ὀγδόντα λεπτά καὶ ἐξήντα. Ταμεῖο δὲν εἶχε. Τὰ εἰστήρια τὰ παίρνανε ἀπὸ ἕνα τραπέζακι μόνο, πού καθόταν σὲ μὴ καρέκλα ὁ «ταμίας».

Ἡ μουσικὴ εἶχε, ὅπως εἶπαμε, κατὰ τυπικὸ: στίς μάχες π.χ. γκαλόπ, ἐνθουσιαστικὰ ἐμβατήρια, φάσφορα στὰ φινάλε.

Χειροκροτήματα δὲν εἶχε. Ὁ καθένας, σχεδὸν, εἶχε καὶ ἀπὸ μὴ σανίδα καὶ τὴ χτύπαγε ἀπάνω στὰ τραπέζια γιὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐχαρίστησί του. Στὰ ἔργα πού παίρνανε τὴν ὑπόθεσιν τοὺς ἀπὸ τὸ 1821 πολλοὶ πυροβολισμοί. Ὁ τόπος γέμιζε καπνοὺς καὶ μπαρούτι! Ἀς σημειώσωμε τώρα ὅτι στὰ καθάρως ἐρωτικά μέρη παιζόταν ὡς ὑπόκρουση πάντα ὁ γαλάσιος Δούναβις. Οἱ σκηνογραφίαι ἦσαν πολυτελεῖς καὶ ἄψογες. Μιμήσεις τέλειες τοῦ ἰταλικοῦ μελοδράματος. Καὶ οἱ ἐνδυμασίαι ἀγορασμένες ἀπὸ ἡθοποιοὺς πού τυχὸν εἶχαν ἀνάγκη ἀπὸ λεπτά, ξένους. Ἡ Πantomίμα κυρίως ἦταν θερινὴ ἀπόλαυσις. Μὴ φορά μόνο, στὰ 1866, ἐπαίξαν καὶ χειμῶνα στὸ θέατρο «Παρθενῶν», στὴν ὁδὸν Αἰόλου, κοντὰ στὴν Ἀγορά. Ἡ τελευταία ἐμφάνισις τῆς Πantomίμας ἦταν κατὰ τὸ 1930 — 31, στὴ Θεσσαλονικὴ.

Εἶχε καμμιὰ χρησιμότητα ἡ Πantomίμα στὴν ἱστορία τοῦ νέου ἑλληνικοῦ θεάτρου;

Εἶχε, ἐπειδὴ συνήθισε τὸν κόσμον τὸν πολὺ νὰ συχνάζῃ στὰ θεάματα καὶ μετὰ τὶς ὑποθέσεις τῆς τῶν ἔργων πού ἦταν μεσαιωνικὲς καὶ ὄχι ἀρχαῖες, ἐβοήθησε τὸ νέο ἑλληνικὸ πνεῦμα νὰ ἀφήσῃ τὸν λεγόμενον κλασικισμό τῆς ἐποχῆς τῆς πρὶν ἀπὸ τὸ 1880, καὶ νὰ ἀγαπήσῃ τὶς ἴδιες τὶς παραδόσεις τοῦ τωρινοῦ λαοῦ, ὥστε στὸ τέλος νὰ ἀλλάξῃ καὶ νὰ προσδεῖται τὸ θεατρὸ μας καὶ νὰ φθάσῃ στὴ γνήσια νέα ἑλληνικὴ θεατρικὴ μορφή, πού λέγεται κωμειδύλιον.

Μικρὴ, φυσικὰ, καὶ ὄχι τελειωτικὴ ἢ ἐπιδρασις τῆς Πantomίμας. Ἐπιδρασις ὅμως πού ἀναγκάζει τὸν ἱστορικὸ νὰ σταματήσῃ μπροστὰ τῆς καὶ νὰ τὴν προσέξῃ.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΙΔΕΡΗΣ

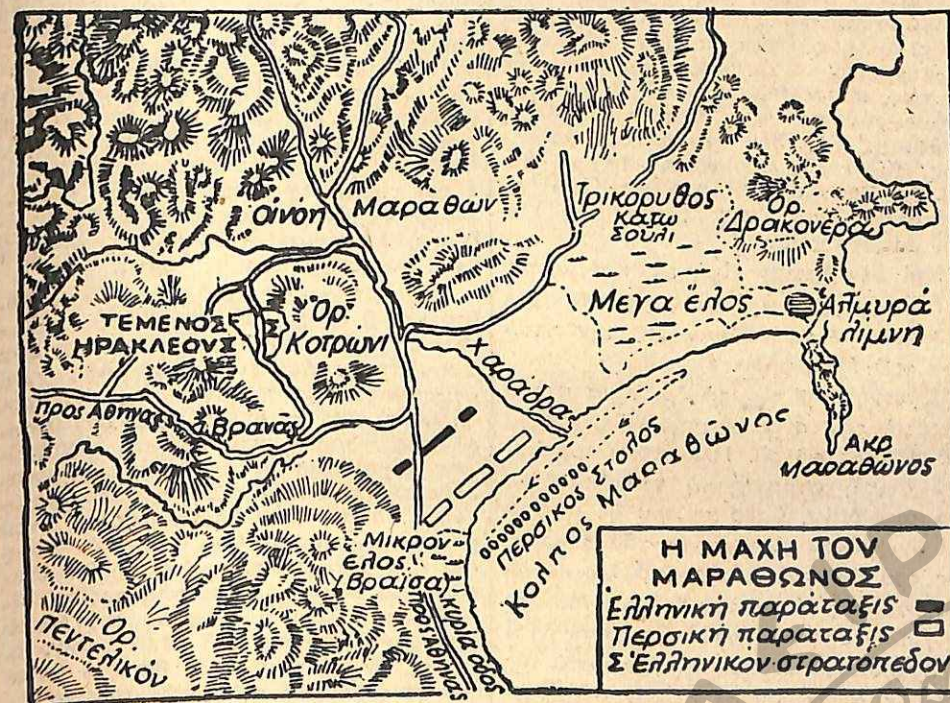
Η ΑΝΑΓΛΥΦΟΣ ΜΟΡΦΗ ΤΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ
ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπαίχθη ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος

Ἀφ' οὗ εἶδομεν ἐν τῷ προηγουμένῳ πῶς εἶχον αἱ ἀντιμέτωποι δυνάμεις κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς ἐν Μαραθῶνι μάχης, μένει ἀκόμη νὰ ἐξετάσωμεν τὴν ἀναγλυφὸν μορφήν τοῦ ἐδάφους ὅπου ἐπρόκειτο νὰ διακυβευθῇ αἱ τύχαι καὶ τὰ πεπραγμένα ὄχι μόνον τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἑλλάδος ὁλοκλήρου.

Ὁ Ἰππίας ἐγνώριζε βεβαίως τὴν περιοχήν καὶ περιέγραψεν αὐτὴν εἰς τοὺς Πέρσας ἐπιτελεῖς, ὡς τὴν πλέον ἐλκυστικὴν τῆς ὅλης Ἀττικῆς, ὅπως ἐπὶ τρέψῃ ἀνάπτυξιν, ἀλλὰ καὶ ἀνέτους ἐλιγμούς εἰς τὰ περσικὰ στρατεύματα. Ἀπέκλεισε δὲ ὁ προδότης τὸ ἐνδεχόμενον τοῦ νὰ τολμήσουν οἱ Ἀθηναῖοι

ἐξήγησεν εἰς αὐτοὺς τὸ πῶς διὰ λόγους κρατικῆς ἢ μᾶλλον καθεστωτικῆς ἀσφαλείας, οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἐνεπιστεύοντο τὰς ἐνόπλους δυνάμεις τοῦ Ἀσπεύου εἰμὴ εἰς τυχαίαν ἐκλογὴν ἀνδρῶν μὴ ἐπαγγελλομένων τὰ στρατιωτικὰ συστημιακὰ, ἀλλὰ κατὰ σύμπτωσιν. Ἀκόμη ἐξήγησεν καὶ τὸ στρατιωτικῶς ἀπαράδεκτον ἐκεῖνο τῆς καθ' ἡμέραν ἐναλλαγῆς τοῦ προσώπου τοῦ ὑπευθύνου διευθύνοντος τὰς ἐπιχειρήσεις, ὅτι δηλαδὴ οἱ Δέκα στρατηγοὶ ἔκαμνον ἡμερησίαν μόνον ὑπεύθυνον θητεῖαν, τὴν δὲ ἐπομένην παρέδιδον τὴν ἐξουσίαν, μέχρις ὅτου καὶ πάλιν ἔλθῃ ἡ σειρά τῶν.

Ἐπειτα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ, τὸσον ὁ Ἀρ-

νά ἀπομακρυνθῇ τοῦ περιόλου τῆς πόλεως τῶν, καὶ οὕτω λίγο οὕτω πολὺ, ἔκαμε τοὺς ἐπιδρομεῖς νὰ θλιβῶνται διότι θὰ ἔμενεν ἀνεκμετάλλετον παρὰ μοιον θέατρον ἐπιχειρήσεων. Φαντάζεται λοιπὸν τὶς τὴν χαρὰν τοῦ ἀποστάτου καὶ τῶν ἐπιδρομῶν ὅταν εἶδον νὰ ἔρχονται εἰς προῦπάντησιν τῶν οἱ Ἀθηναῖοι, μετὰ τὴν ὁποίαν ἔχον ἤδη περι-κατὰ τινὰ τρόπον, χάρις εἰς τὴν ἐπεμ-τῆς πρώτης στιγμῆς ἀπὸ τῆς ὁποίας εἶχον στρατοπεδεύσει. Καὶ εἶδομεν κατὰ τινὰ τρόπον, χάρις εἰς τὴν ἐπέμ-πεκρότησιν ἢ γνώμην τοῦ Μιλτιάδου. Ἐν αὐτοῖς, καὶ οἱ ταχθέντες ἀκροῖ πρὸς τὸ μέρος τοῦ Μιλτιάδου, εἶχον σοβαρώτατους ἐνδοιασμούς, τοὺς ὁποίους δὲν ἀπέκρυπτον. Ὁ Μιλτιάδης, ὁ ἀπ' αὐτῶν ἡδὴ τὴν μόνιμον ἀρχὴν, κατὰ πρῶτασιν τοῦ πολιτικοῦ τοῦ ἀντι-πάλου Ἀριστείδου, ὑπελάμβανε προφα-νέστατα ἐπὶ ἐνὸς οὐσιώδους σημείου, ἔννητευμένος ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν,

ταφέρνης, ὅσον καὶ ὁ κατὰ πολὺ πλέον ἐμπειρος αὐτοῦ Δάτις ἤρχισαν νὰ θλι-θῶνται διότι... ἡ νίκη τῶν θά ἦτο τό-σον εὐχερὴς, ὥστε θὰ ἐξακτινίζετο ὡς στρατιωτικῶς ἀδοξος. Αὐταὶ περί-που αἱ ἀντιλήψεις ἐπεκράτουν ἀνὰ τὸ Περσικόν Ἀρχηγείον.

Ἐντελὸς ἄλλως εἶχον τὰ πράγματα, εἰς τὸ ἑλληνικόν Ἐπιτελεῖον. Εἶδο-μεν ὅτι οἱ στρατηγοὶ εἶχον ἤδη περι-κατὰ τινὰ τρόπον, χάρις εἰς τὴν ἐπεμ-τῆς πρώτης στιγμῆς ἀπὸ τῆς ὁποίας εἶχον στρατοπεδεύσει. Καὶ εἶδομεν κατὰ τινὰ τρόπον, χάρις εἰς τὴν ἐπέμ-πεκρότησιν ἢ γνώμην τοῦ Μιλτιάδου. Ἐν αὐτοῖς, καὶ οἱ ταχθέντες ἀκροῖ πρὸς τὸ μέρος τοῦ Μιλτιάδου, εἶχον σοβαρώτατους ἐνδοιασμούς, τοὺς ὁποίους δὲν ἀπέκρυπτον. Ὁ Μιλτιάδης, ὁ ἀπ' αὐτῶν ἡδὴ τὴν μόνιμον ἀρχὴν, κατὰ πρῶτασιν τοῦ πολιτικοῦ τοῦ ἀντι-πάλου Ἀριστείδου, ὑπελάμβανε προφα-νέστατα ἐπὶ ἐνὸς οὐσιώδους σημείου, ἔννητευμένος ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν,

περισσότερον Θράξ ἢ Ἀθηναῖος, δὲν κατεῖχεν λεπτομερῶς τὰ τῆς ἀναγλύ-φου μορφῆς τοῦ Ἀττικοῦ ἐδάφους. Παρασυρόμενος λοιπὸν ἀπὸ τοῦ; θεμε-λιώδεις λόγους — τοὺς ὁποίους ἐγνώ-ρισάμεν — διὰ νὰ μετρηθῇ ὑποδομή-τε με τοὺς Πέρσας μακρὰν τῶν Ἀθη-ναίων, ὑπετίμα ἐνδεχομένως τὸν τοπο-γραφικὸν παράγοντα. Φαίνεται ὅτι ὁ Μιλτιάδης ἀνεγνώρισε τὴν ἀδυναμίαν του αὐτὴν καὶ ἐφόσον ὑπῆρχεν ἀκ-καίρος, ἠδύνατο διὰ καταλλήλων ἐλι-γμῶν νὰ συμπυκνῇ καὶ νὰ ὀπισθοχω-ρήσῃ πρὸς ἀναζητήσιν ἐδάφους πλέον προσφόρου διὰ τὰς δυνατότητας τοῦ Ἀθηναϊκοῦ στρατοῦ. Ἐξήλθε λοιπὸν πρὸς λεπτομερῆ ἐπισκόπησιν τοῦ ἐδά-φους καὶ, ἐπὶ τόπου πλέον, μετὰ τὴν δι-ξυδερκείαν του, διεπιστάσεν ὅτι ἐντε-λὸς ἀπατηλοὶ διὰ τοὺς Πέρσας ἦσαν οἱ ἐκ πρώτης ὄψεως εὐνοϊκοὶ ὄροι τοῦ θεάτρου τῶν ἐπιχειρήσεων. Ἐπλανῶν-το οἱ Πέρσαι πρὸ τῆς μεγάλης ἐκτά-σεως τῆς πεδιάδος, ἐκτεινομένης παρὰ τὴν παραλίαν εἰς μῆκος δύο ὥρων, ἀλλὰ καὶ πέραν ταύτης, ἀπὸ νότου πρὸς τὰ βορειονοτιόκτα. Τὸ πολὺ — πο-λύ εἶχον παρατηρήσει καὶ προφανῶς λάθῃ ὑπ' ὄψιν τῶν, ὅτι ἡ πεδιάς ἐκεῖ-νη ἐχωρίζετο εἰς δύο μέρη ὑπὸ χει-μάρρου καταρρέοντος ἀπὸ τῆς Πεντε-λικῆς ὁροῦς. Καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ Ἰπ-πίας εἶχε φαίνεται λησμονήσει τὰ θα-σικά διὰ τοὺς Πέρσας μειονεκτήματα τοῦ τόπου, τὰ ὁποῖα καλῶς παρετήρη-σεν ὁ Μιλτιάδης. Διότι, παρ' ὅλην τὴν ἔκτασιν του καὶ τὸ ἀνετον εὐρὸς του, τὸ πεδῖον δὲν ἦτο πανταχοῦ ἐδαφος στερεόν. Μόνον μέρος τῆς πεδιάδος εἶχε στερεὸν ἐδαφος, ἐφόσον τὰ ἄκρα κατελαμβάνοντο ἀπὸ λιμνάζοντα ὕδα-τα, ὑποῦλως κρυπτόμενα καὶ ἀπὸ ἐκ-τεταμένα ἔλη, τῶν ὁποίων ἡ χλοερὰ ἐ-πιφάνεια ἀπέτελει πραγματικὴν ἀνθρω-ποπαγίδα.

Αὐτὸ εἶχεν ὑπ' ὄψιν τοῦ ὁ Μιλτιά-δης, ὅταν κατέλαβε τὰ ἐπίκαιρα ὕψο-ματα τοῦ Πεντελικοῦ, ἀνῶθεν τοῦ Ἡ-ρακλείου καὶ ἐφράξεν οὕτω τὴν πρὸς Ἀθῆνας ἀγοῦσαν κυρίαν ὁδόν. Τοῦτο τὸ ἔκαμεν ὄχι μόνον ἀπὸ ἐμμενόν σκέ-ψιν, ὅπως δόση μακρὰν τῆς πόλεως τὴν μάχην, ἀλλὰ κυρίως διότι ἐφοβεῖ-το μήπως οἱ Πέρσαι ἀντιληφθῶν τὰ μειονεκτήματα τοῦ ἐδάφους καὶ ζητή-σουν νὰ φυγομαχήσουν, μετακινούμε-νοι.

Ἐπειτα ἀπὸ τὴν κατάληψιν τῶν ἐ-πικαίρων αὐτῶν σημείων, οἱ ἀντίπαλοι παρέμεινον ἡμεροὶ ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, οἱ μὲν ἀπέναντι τῶν δὲ Ὁ Μιλτιάδης, ἀν καὶ σπεύδων νὰ δώσῃ τὴν μάχην, εἶχε δύο θεμελιώδεις λόγους διὰ τὴν ἀργο-πορίαν αὐτὴν. Ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀνέμενεν ἐνισχύσεις ἀπὸ μέρους τῶν Σπαρτια-τῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἤθελεν ὅπως οἱ Ἀ-θηναῖοι συνηθίσουν εἰς τὴν θέαν τῶν Ἀσιατῶν, τοὺς ὁποίους οὐδέποτε ὀλ-λοτε εἶχον συναντήσει. Ἡ ἐξοικειώσις αὐτῇ ἦτο σημαντικὴ ἀξία ἀναπτέρω-σις τοῦ ἡθικοῦ. Οἱ ἄνδρες τῶν ἐχθρι-κῶν στρατευμάτων ἤρχοντο ἤδη εἰς κα-θημερινὴν ἐπαφὴν, εἴτε κατὰ τὰς ἀγ-

γαρείας της υδρεύσεως, είτε άλλως πως. Έν τούτοις, ή κάθε παρερχομένη ημέρα απέτελει και ένα επί πλέον κίνδυνον, εφόσον ή Περσική κατασκοπευτική υπηρεσία ήρχισε νά δρα. Αλλά τό Περσικόν Έπιτελείον έπεσε θύμα των ιδίων αυτού κατασκόπων, οι έποιοι ανέφερον ως θέβαιον ότι οι Αθηναίοι δέν αποθέλουν εις άλλο εμμή εις την μακράν της πόλεως των άμυναν, διά νά επιβραδύνουν την στενήν πολιορκίαν του Αστεως. Την έκδοχήν αυτήν των κατασκόπων ενίσχυσε και ή Ιππία, πιστεύων σοβαρώς ότι οι συμπατριώται του μόνον την πρόσσπισιν των παραθαλασσίων στενών είχαν υπ' όψιν των. Από της στιγμής λοιπόν εκείνης, οι Πέρσαι έθειύρησαν έαυτούς ασφαλείς και άπολύτους κυρίαρχους της πεδιάδος και των παραλίαν έκτάσεων.

Έν τω μεταξύ συνέβαινον δύο τινα δυσάρεστα εις τό Έλληνικόν στρατόπεδον. Αφ' ενός μόν οι Σπαρτιάται δέν έφαινοντο πρὸς ένισχυσιν, προφασίζόμενοι ότι θά έσπελλον την βοήθειαν των όταν παρήρχετο ή πανσέληνος, κατά την οποίαν άπαντες οι πολίται έπρεπε νά παραστούν εις την έορτήν των Καρνείων και νά λάθουν μέρος εις τάς δημοσίας θυσίας, τάς προσφερομένας εις τόν Α'πόλλωνα Κάρνειον. Η δικαιολογία αυτή δέν άφηνεν άμφιβολίαν περί του ότι έλαχίστη μόνον θά ήτο ή Σπαρτιατική έπικουρία. Ιδιαίτεροι μάλιστα πληροφορία του Μιλτιάδου προεδίκαζον ότι οι Σπαρτιάται πολεμιστά δέν έπρόκειτο νά υπερβούν τους... διαχιλίους έναντι του

δλου εκείνου Περσικού δγκου. Αλλά και αυτή ακόμη ή μικρά άρωγή ήτο άπαραίτητος διά τους Αθηναίους. Αφ' έτέρου όμως συνέβαιναν κάτι άλλο. Ολίγον κατ' ολίγον, ή έξουσία του Μιλτιάδου έγινε και πάλιν σκιώδης. Ο Α'ριστείδης είχε καταληφθή και πάλιν από τους ένδοιασμούς του και προσεπάθει διά τιμίων μόν, αλλά ούχ ήτον αντιδραστικών μέσων, νά συντελέσει εις την έπ' άόριστον αναβολήν. Ο νεαρός και όρμητικός Θεμιστοκλής, νά μόν είχε πλήρη συναίσθησιν της κρισίμου στιγμής και ήτο πάντοτε ύπερ της άμέσου δράσεως, αλλά είχε και λόγους νά φοβήται τόν θρίαμβον του Μιλτιάδου, διότι, κατά την γνώμην του, εάν ή νίκη απέδιδετο εις τόν Αθηναίον - Θράκα και μόνον, εκείνος θά έτυράννευεν έπειτα των Αθηνών. Αλλως τε, είχαν και άπτάς περί τού του άποδείξεως. Ο Μιλτιάδης, διά νά «ξεφορτωθή» τόν νεαρόν εκείνον όρμητικόν συστρατηγόν του, του άνέθεσεν την έπίβλεψιν και έπιτήρησιν των δούλων, κάθε άλλο δέ παρά τιμητική ήτο ή θέσις αυτή δι' ένα Αθηναίον, ένώ αντίστροφως οι εύθυνοι ήσαν μεγάλοι Διότι νά μόν οι Αθηναίοι υπεδείκνυν μοναδικήν διά την αρχαιότητα διαγωγήν άπέναντι των δούλων των και μάλιστα άπέναντι των δούλων που ανέλαμβανον τώρα νά πολεμήσουν μετ' αὐτόν, έν τούτοις δέν διέφευγε των ύπονοιών ούδενός, ότι δέν έπρόκειτο περί έλευθέρων πολιτών μαχομένων ύπερ θωμάτων και έστιών, και συνεπώς τό πάλιν ήδύνατό τις νά περιμένη από μέρους των, τό ολιγώτερον δέ όλων νά αυτομολήσουν πρὸς τούς Πέρσας, οι όποιοι θεβαίως ήσαν πρόθυμοι νά ανταλλάξουν τάς ύπηρεσίας των με

την έπίσημον άπελευθέρωσιν των Πλήν τούτου, άν και ως «ψιλοί» στρατιώται, οι δούλοι έφερον όπλα, και κανείς δέν ήδύνατο νά προβλέψη ποίαν τυχόν χρήσιν των όπλων αὐτῶν ήδύνατο νά καμουν έν κρισίμω στιγμή. Εις τοιούτους λοιπόν περιστάσμοις και εις τόσον θαρείας εύθύνας περιέπλεξεν ο Μιλτιάδης τόν Θεμιστοκλέα, ο όποιος πάλιν, από μέρους του νά μόν άνέλαθεν τά άνατεθέντα εις αὐτόν καθήκοντα, αλλά ήθελεν όπωσδήποτε νά συμμετέχη των πολεμικών συμβουλιών και έπέμεινεν όπως άσκήση τά δικαιώματά του κατά την ημέραν της σειράς του. Κατανοεί λοιπόν τις τόν εκ του αντίθετου άκρου προερχόμενον κίνδυνον. Δηλαδή, ο μόν Α'ριστείδης άντέδρα διά των ένδοιασμών και της άναδλιγικήτης, ο δέ Θεμιστοκλής ήδύνατο, κατά την ημέραν της άρχηγίας του, νά διαπράξη κάθε τόλμην, με άνεπανορθώτους συνεπείας. Και, τό χειρότερον όλων, νά εύρεθι ο Μιλτιάδης ύποχρεωμένος νά ύπακούσιν εις τά κελεύσματα του νεαρού, ο όποιος ήτο μόν εύφύστατος, αλλά δέν ήδύνατο νά έχη την πολεμικήν πείραν του έν Θράκη ήγεμονεύσαντος πολεμιστού. Όσον άφορᾷ τούς άλλους έπτά, μεταξύ αὐτῶν οι έξ έπέμεινον νά άσκήσουν τά καθήκοντά των, προφασίζόμενοι τάς έναντι του Δημου εύθύνας των. Αληθές είναι ότι ή πρόσφαις των δέν ήτο διόλου άβάσιμος. Διότι εις περίπτωσιν ήττης, αὐτοί θά ήσαν ύπόλογοι έναντι του Αθηναϊκού λαού, της Εκκλησίας και των Δικαστηρίων.

Και δέν έμενεν εμμή εις και μόνος, ο Καλλιμάχος, ο όποιος είχε πάντοτε ακράδαντον πεποιθήσιν εις την γνώμην του Μιλτιάδου.

Έγεννήθη συχνά τό έρώτημα σχετικώς με την στρατηγικήν ικανότητα του άνδρός αὐτοῦ. Πλείστοι ύπεστήριξαν ότι ή στρατηγική του ικανότης ήτο σπουδαία, ύπερ τούτου δέ μαρτυρεί όχι μόνον τό γεγονός του αξιωματός του ως πολεμάρχου, αλλά και ή ακράδαντος πίστις του επί τόν Μιλτιάδην, του όποιου προφανώς κατενόησε τό σχέδια. Οι αντίτασσόμενοι κατά της γνώμης αὐτης ύποστηρίζουν ότι έντελώς άλλως έπρεπε νά έχων τά πράγματα ότι, όσον άφορᾷ τό αξίωμα μάλλον την προέλευσιν του και όχι στρατιωτικήν, όσον δ' άφορᾷ την στρατηγικήν ικανότητα, μάλλον μετρία θά έπρεπε νά είναι αὐτή, εφόσον ο Καλλιμάχος, έχων συναίσθησιν των έλλεί-

Ο ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΣ ΣΙΑΗΡΟΔΡΟΜΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Η ταχυτέρα και μεγαλυτέρα άμαξοστοίχια του κόσμου είναι ή άμερικανική «Πόλις του Λος Άντζελες», ή όποία διασχίζει την από Λος Άντζελες εις Σικάγον απόστασιν, ήτις άνέρχεται εις 1600 μίλια έντός 40 ώρων, άναπτύσσει δηλαδή μέσην όριασαν ταχύτητα 40 μιλίων (65 χιλιομέτρων).

ψών του, ως και των έλλείψεων των άλλων, έπαφίετο εις τόν Μιλτιάδην και περιωρίζετο εις τά δικαιώματά του ως πολεμάρχου, δηλαδή ως «κυβερνητικού έπιτρόπου», όπως θά έλέγομεν σήμερα. Όπωσδήποτε και εάν έχη τό πράγμα και όσονδήποτε άλυτον και εάν παραμένη τό πρόβλημα των στρατιωτικών ικανοτήτων του άνθρώπου, από της ψήφου του όποιου εκρίθη πολυάσ φορές ο άγων, θέβαιον είναι ότι εις τό πρόσωπον του Καλλιμάχου άναγνωρίζουν και οι μόν και οι δέ ένα πρώτης γραμμής πολεμιστήν, ένα άνδρα άκαταθλήτου θάρρους και ένα φλογερόν πατριώτην. Αναγνωρίζεται δηλαδή ότι ο ήθικός αὐτουργός της νίκης του Μαραθῶνος ήτο ο Καλλιμάχος, χάρις και μόνον εις τόν όποιον ήδυνήθη νά κερδίση την περιφανέστατην αὐτήν νίκην ο Μιλτιάδης.

Την μεγάλην στρατιωτικήν και στρατηγικήν αξίαν του Μιλτιάδου, κατανοεί τις πλήρως, όταν έχη υπ' όψιν του τό πῶς ήρχισεν ή έν Μαραθῶνι μάχη.

Ο Μιλτιάδης, άντι νά κατατρίβεται εις διενέξεις με τους συστρατήγους του, άφήκεν εις αὐτούς την έξουσίαν και παρά την φροντίδα του μή συμβῇ τίποτε τό άνεπανόρθωτον, έδωσεν αὐτός πρώτος κατάφανή σημεία πειθαρχίας εις τόν κάθε «έφημερεύοντα» στρατηγόν. Έξ άλλου ο χρόνος αὐτός ήτο κέρδος διότι άφ' ενός μόν οι Αθηναίοι έξωκειούντο όλο και περισσότερον εις την θέαν των Περσῶν, άφ' έτέρου δέ άνεμένετο πάντοτε άγωνιωδώς ή Σπαρτιατική έπικουρία, όσονδήποτε μικρά και εάν ήτο αὐτή.

Ούτως είχαν τά πράγματα, όταν ήλθεν και ή σειρά του Μιλτιάδου και ανέλαβε επί μίαν ημέραν τό γενικόν πρόσταγμα. Δέν έδίστασεν ούδέ επί στιγμήν νά άρχισι τόν άγώνα. Η πανσέληνος είχε παρέλθει και δέν άπείκλειτο τώρα ή από ημέρας εις ημέραν ή και από ώρας εις ώρας προσέλευσις των άναμενομένων Σπαρτιατῶν. Αλλά, παρά την σημασίαν του μειονεκτήματος τούτου - της έλλείψεως των Σπαρτιατῶν - ο Μιλτιάδης ούδέ επί στιγμήν άμφεταλαντεύθη. Έγνώριζε καλά ότι ή σειρά του θά έπαρήρχετο έπειτα από δέκα μόνον ήμέρας, έν τῶ μεταξύ δέ θά ήτο δυνατόν νά έπισυμβῇ τό άνεπανόρθωτον.

Και διά τους λόγους αὐτούς άπέφασκε νά δώση την μάχην αὐθημερόν. Η άπόφασίς του κατέπληξε διότι την έκράτει μυστική, εκ φόβου μήπως οι προηγηθέντες αὐτοῦ στρατηγοί λάθουν μέτρα τοιαῦτα, ώστε νά ένεάδυνάτος ή πραγματοποιήσιν τό σχέδιον του. Οι στρατηγοί, κατ' άσχήν, ήδύνατο νά εκφέρουν γνώμην, νά καταστήσουν τόν άρχηγέοντα προσεκτικόν των συνεπειών του τομήματός του, αλλά πάντως εκείνος όστις περισσότερον παντός άλλου ήδύνατο νά άποτρέψη πᾶσαν δράσιν ήτο ο Καλλιμάχος.

Και διά μίαν ακόμη φοράν ο πολέμαρχος εκείνος τάσσεται παρά τό πλεονόν του Μιλτιάδου. Ούτως ήρχισεν ή μεγάλη εκείνην ημέρα, από της αὐγής της 17ης Μεταγεινιῶνος - της 12ης δηλαδή Σεπτεμβρίου ν. ή. - του έτους 490 π.Χ.

ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Αί διάφοροι φάσεις της έν Μαραθῶνι μάχης.

ΕΛΛΑΔΙΚΑ ΕΡΓΑ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΤΟΥ 18^{ΟΥ} ΑΙΩΝΟΣ Π.Χ. Ο ΚΡΟΚΟΣΥΛΛΕΚΤΗΣ

Έμειναμεν, ως θά ένθυμηται ο αναγνώστης, εις τους μεγάλους γλύπτας του 4ου αιώνος π.Χ., διά νά ανατρέξωμεν εις τό άπαραίτητον εκείνο συμπλήρωμα και όλοκλήρωμα της γλυπτικής - κατά την Αρχαιότητα - εις την ζωγραφικήν.

Ελάχιστα μās είναι γνωστά περί αρχαίας Έλληνικής ζωγραφικής, δεδομένου ότι ίχνη μόνον αὐτης περιήλθον εις ήμάς. Αλλά και τά ίχνη αὐτά είναι τόσον πολύτιμα, τόσον εύγλωττα, ως και τόσον άπαραίτητα από καθαρώς πρακτικής άπόψεως, διά νά έχωμεν ιδέαν των πραγμάτων όταν εύρι-

λισμὸν Προέλληνες, Πρωτοέλληνες και Έλληνες. Έξ άλλου, τόσον ή Παλαιολιθική όσον και ή Νεολιθική περιόδοι - κατά τάς νεωτάτας τουλάχιστον θεωρίας - δέν ύπέρξαν μακράς διαρκείας εις την Έλλάδα. Αὐτό έξηγείται διά του ότι, άν και όρεινή, ή Έλληνική χερσονήσος δέν έχει τυπήλαια εκείνα, τά άχάνη και τά άφθονα, που συναντώνται εις διαφόρους περιοχάς άλλων χωρῶν και συνεπώς δέν παρέσχε κατάλληλον έδαφος διά μίαν μακρόχρονον έγκατάστασιν του τραυλοδυσισμού. Οι πρωτόγονοι τραυλοδύται έσαρώθησαν προφανέ-

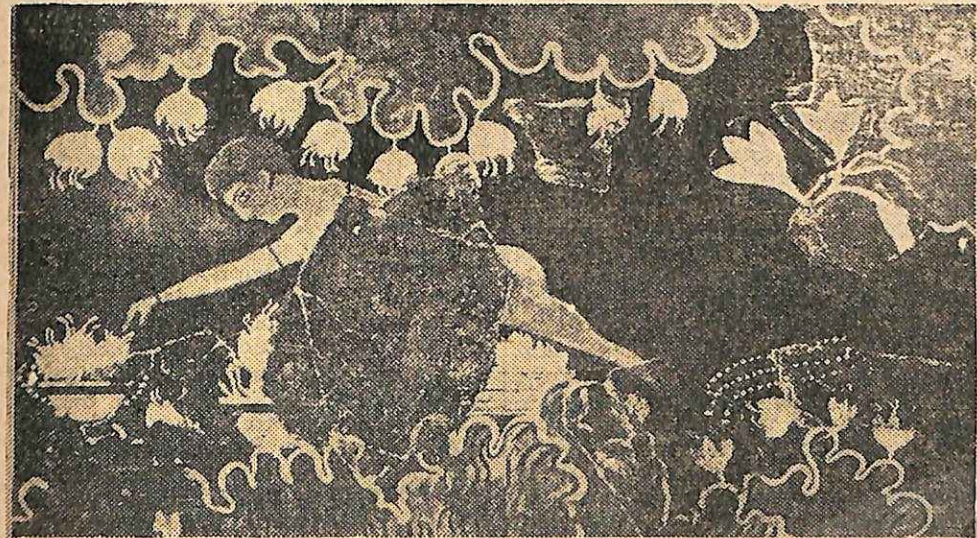
σοι δεσμοί συνδέουν την Προελλάδα, καθώς και την Πρωτοελλάδα.

Εις την Κρήτην λοιπόν ένεφανίσθησαν και από εκεί περιήλθον εις ήμάς αι πρώται ύπερόχου τέχνης τοιχογραφίαι των ανακτόρων, τά καταπληκτικής ένεργείας και ζωηρότητας έργα ζωγραφικής τέχνης, τά όποια, ως άλλοτε είδομεν, άποτελοῦν έπίσης πολυτίμους. Ιστορικάς σελίδας της Έλληνικής προϊστορίας.

Η άπεικόνισις γίνεται επί ένός έπιπέδου, άνευ προοπτικής, άναπαρίσταται δέ πολυσύνθετοι σκηναί του δημοσίου και ιδιωτικού βίου των Κρητῶν. Αι τοιχογραφίαι αὐτάς έξετελέεσθαι τότε, κατά τό γνωστόν σύστημα της «νωπογραφίας», ή άκριβέστερον κατά την μέθοδον την όποιαν ή Αναγέννησις άπεκάλεσεν «άλ φρέσκο». Αι πλείσται έξ αὐτῶν διατηροῦνται μέχρι σήμερα έν άρίστη καταστάσει εις τό Μουσείον του Ηρακλείου, συμπλήρωμα δέ άριστον των ένταῦθα πληροφοριῶν και έπεξηγήσεων, θά έχη ο αναγνώστης, ο όποιος τυχόν θά έπισκεφθῇ την Κρήτην, δίχως νά παραλείψη νά έπισκεφθῇ τάς εκεί αρχαιοτήτας. Θά ζητήσῃ λοιπόν ο αναγνώστης μας εκεί νά ίδῃ κατά πρώτον, τόν ένα τόν κόσμον διάσημον «Κροκοσυλλέκτην» της Κνωσσοῦ. Πρόκειται περί έργου τέχνης, άναγομένου εις τόν 18ον αἰῶνα πρὸ Χριστοῦ.

Κροκοσυλλέκτης, ως γνωστόν, σημαίνει τόν δρέποντα άνθη, γενικῶς, ειδικώτερον δέ τόν δρέποντα κρόκους - τά γνωστά άνθη της οικογενείας των Ιριδιδῶν, των όποιων άλλως τε άνθηρόν έμπόριον εις εύρωπαϊκὴν κλίμακα άσκούν όρισμένοι περιφέρειαι της χώρας μας, ιδίως ο νομός Κοζάνης. Πρόκειται λοιπόν περί τοιχογραφίας άνευ ρεθίσεως έν τῶ Μινωικῷ ανακτόρῳ της Κνωσσοῦ, όπου παρίσταται κροκοσυλλέκτης. Καί τί δέν μάς διηγείται τό άριστοῦργημα αὐτό!...

Εις ένα θραύσμα άγρόν, μορφή νεανική, προφανέστατα έφηδική ή γυναικεία, γυμνή αλλά έξωσμένη, συλλέγει άνθη κρόκου και τά ρίπτει έντός καλάθων ή λεκανῶν. Συνεπώς δέν πρόκειται περί άνθοδέσμης. Κάποιαν άλλην χρησιμότητα είχε και τότε ο κρόκος, έχρησίμευε δέ, ως γνωστόν, πρὸς βαφήν ύφασμάτων. Αλλά, διά νά εύρίσκειται μέσα εις τό Παλάτι της έποχής ή άπεικόνισις αὐτή, σημαίνει ότι δέν είχαν άπλῶς και μόνον την άποστολήν νά ένθυμώσῃ τό πῶς συνάχονται οι κρόκοι. Θά απέβλεπεν ή τοιχογραφία αὐτή και εις κάτι άλλο, σπουδαιότερον και θαυότερον. Εις τάς ύποθέσεις αὐτάς στήρίζεται ο πολύς Έβανς, διά νά ύποστηρίξη ότι ή έν λόγω παράστασις είχε σημασίαν θρησκευτικήν. Ο κρόκος, ως και ο κρίνος, ήσαν τά ιδιαίτερα σύμβολα της (Συνέχεια εις την Σελίδα 489).

Ο ΚΡΟΚΟΣΥΛΛΕΚΤΗΣ

(Νωπογραφία του Ανακτόρου της Κνωσσοῦ, εύρισκομένη έν τῷ Μουσείῳ Ηρακλείου. Τό χρώμα της νεαρῆς μορφῆς είναι τεφροκίανον πρασινίζον. Τά δοχεία, εις τά όποια ο κροκοσυλλέκτης τοποθετεῖ τούς κρόκους, είναι θαύχροα, μετ' έρυθρῶν παρυφῶν).

σκόμεθα πρὸ μνημείου αρχαίας τέχνης, ώστε νά μάς είναι άπαραίτητοι αι κύρια τουλάχιστον γραμμαι του σημαντικού αὐτοῦ κλάδου της αρχαίας Έλληνικής καλλιτεχνίας.

Παλαιολιθικά λοιπόν και Νεολιθικά ίχνογραφήματα της προγενοτέρας άκόμης και αὐτῶν των Προελλήνων έποχής, δέν άνευρέθησαν εις Έλλάδα, ως άνευρέθησαν άλλου, εις Γαλλίαν, Γερμανίαν, Ιταλίαν κτλ.

Ο λόγος είναι άπλοῦς. Οι δύο-τρεις τεραστίες σημασίας και άνυπολόγιστου αξίας πολιτισμοί, ο Προελληνικός, ο Πρωτοελληνικός και ο Έλληνικός, έσάρωσαν και εκάθαρσαν τό έδαφος της μικρᾶς σχετικῶς χερσονήσου, ώστε νά μή μείνη γωνία άνευρέυητος και «άνοικοκύρευτος». Κατά την «εκκαθάρισιν» αὐτήν, τί τό πλέον φυσικόν, νά έχη άπογυμνωθῇ τό έδαφος από τό κάθε τί, προερχόμενον εκ τῶν έντελῶς πρωτογόνων, και διά τό όποιον, φυσικά περιφρόνησιν θά ήσθάνοντο οι τόσον προηγμένοι εις πο-

στατά άνευ αντίστώσεως από τους Προέλληνες, πολύ μάλλον καθόσον οι τραυλοδύται εκείνοι ήσαν έλάχιστοι άνετακτοί. Ούτως, άλλως τε, έξηγείται τό διατί ο Έλληνικός πολιτισμός ύπέρξεν ο αρχαιότερος όλων έν Εύρώπῃ και διατί ηύνοθη ή έγκατάστασις των Προελλήνων έπιδρομέων, που δέν είχαν νά αντιμετώπισουν σοβαράν αντίστασιν. Ούτω λοιπόν δέν άνευρίσκομεν εις την χώραν μας ούτε γλυπτά, αλλά ούτε και «τοιχογραφίας», παρομοίως εκείνων, αι όποιαί αναφέρονται εις τό κεφάλαιον της Προιστορίας.

Και έχομεν μίαν άπότομον άνθισιν της Τέχνης, της ζωγραφικής ιδιαιτέρως, από των αρχῶν της δευτέρας χιλιετηρίδος εις Κρήτην.

Είναι φυσικόν τό ότι ο Προελληνικός πολιτισμός ύπέρξε κυρίως Αίναί, άστικός, λόγω των επικοινωνιῶν από θαλάσσης με τάς πολιτισμένας χώρας των άλλων ήπειρών και ιδίως της βορείου Αφρικής, μετά της όποιας τό

Υπό ποίας συνθήκας δύναται νὰ ἀσκηθῇ σήμερον Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΤΑΔΡΟΜΗΣ

Η ΔΡΑΣΙΣ ΤΟΥ «ΕΜΝΤΕΝ» ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ

ΤΟΥ Κ. ΤΖΩΝ ΑΝΤΡΙΟΥΣ

Εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἐξε-
στορήθη τὸ πῶς ἡ πειρατεία, ἡ κατὰ
θάλασσαν δηλαδὴ ληστεία τῆς ἀρχαϊ-
ότητος, τοῦ Μεσαίωνος καὶ τῶν νεωτέ-
ρων χρόνων, ἐξελιχθῇ εἰς τὸν σύγχρο-
νον πόλεμον καταδρομῆς.

Ἐτονόισθη ἐπίσης ὅτι ὑπὸ τὴν ση-
μερινὴν τῆς μορφῆς ἡ καταδρομὴ ἀ-
σκεῖται μόνον ἐν καιρῷ πολέμου ἀπὸ
τάς ὀργανωμένας πολιτείας καὶ στρέ-
φεται ἐναντίον τῆς ἐμπορικῆς ἰδιώ-
ς ναυτιλίας τοῦ ἀντιπάλου. Πρὸς διενέρ-
γειαν τοῦ πολέμου καταδρομῆς χρησι-
μοποιούνται πολεμικὰ σκάφη ἢ ἐξω-
πλισμένον ἐμπορικὰ, τὰ ὁποῖα ὅμως εἰς
τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἐξομοιοῦνται ἀ-
πὸ ἀπόψεως διεθνούς δικαίου πρὸς τὰ
πολεμικὰ.

Κατὰ συνέπειαν διὰ λόγους προνοι-
ας συχνὰ τὰ ὑποβρύχια βάλλουν ἀπρο-
ειδοποιήτως καὶ ἐν καταδύσει τὰς τορ-
πillas των.

Τὸ κλασικώτερον παράδειγμα συγ-
χρόνου καταδρομῆς διὰ πολεμικῶν
σκαφῶν ἐπιφανείας ἀποτελεῖ ἡ κατὰ
τὸν παγκόσμιον πόλεμον δράσις τοῦ ἐ-
λαφροῦ γερμανικοῦ εὐδρόμου «Ἐμ-
ντεν» ἀνὰ τὸν Νότιον Εἰρηνικὸν καὶ
τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν. Τὸ σκάφος τοῦ
τοῦ ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερον νὰ ἀπο-
τελῇ ἀληθὴ θρόνον εἰς τὰ χρονικά τοῦ
κατὰ θάλασσαν πολέμου, διότι κατάρ-
θωσεν ἐπὶ ὁλόκληρον τρίμηνον νὰ δια-
φεύγῃ τὴν δίωξιν ὁλοκλήρου μοίρας
συμμαχικῶν σκαφῶν καὶ νὰ προκα-
λέσῃ κολοσσιαίας ζημίας ὅχι μόνον εἰς
τὸν ἐμπορικόν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν πολε-
μικόν στόλον τῶν Συμμάχων.

Τὸ «Ἐμντεν» ἦτο ἐλαφρὸν εὐδρό-
μον (καταδρομικὸν σχεδὸν ἀθωράκι-
στον), ἡλικίας 6 ἐτῶν ὅταν ἐξεργά-
γη ὁ πόλεμος, ἐξέτοπιζε 3650 τόνους,
δηλαδὴ ὑπερεῖχεν πολὺ ὀλίγον τὸν συγ-
χρόνον μεγάλων ἀντιτορπιλικῶν. Εἶ-
χε μῆκος 118 μέτρων καὶ πλάτος 13,5,
ἀνέπτυσε δὲ ταχύτητα σημαντικὴν διὰ
τὴν ἐποχὴν του, φθάνουσαν μέχρι τῶν
25 κόμβων. Ὁ κύριος ὅπλισμός του
ἀπετελεῖτο ἐκ 12 πυροβόλων τῶν 105
χιλιοστῶν, ὃ δὲ βοηθητικὸς ἐκ τεσσά-
ρων τῶν 55. Ἐφερὲν ἐπίσης δύο τορ-
πιλλοβλητικούς σωλήνας. Τὸ πλῆρω-
μά του ἀπετελεῖτο ἐκ 361 ἀνδρῶν, κυ-
βερνήτης του δὲ ἦτο ὁ ἡρωϊκὸς ἀντι-
πλοίαρχος φόν Μύλλερ. Ὅταν ἐξερ-
ράγη ὁ πόλεμος τὸ «Ἐμντεν» ἀνῆκεν
εἰς τὴν ὑπὸ τὸν περιφθονὸν ναύαρχον
φόν Σπέε γερμανικὴν μοῖραν τῆς Ἀ-
πὼ Ἀνατολῆς, ἡ ὁποία ἐναυλόχει εἰς
τὰ ὕδατα τῆς κατεχομένης πόλεως Τσι-
νγκτάο. Ἡ μοῖρα τοῦ φόν Σπέε ἀπετε-
λεῖτο ἀπὸ δύο ἀριστὰ διὰ τὴν ἐποχὴν
ἐκείνην τεθωρακισμένα εὐδρόμα, τὸ
«Γκναϊζενάου» καὶ τὸ «Σάρνχορστ»
καὶ ἀπὸ τρία ἐλαφρὰ εὐδρόμα, τὰ
«Νυρεμβέργη», «Λειψία» καὶ «Ἐμ-
ντεν».

Ὅταν ἐξεργάγη ὁ πόλεμος καὶ ἰδί-
ως ὅταν προσεχώρησεν εἰς αὐτὸν καὶ

ἡ Ἰαπωνία, ἐξεληθούσα παρὰ τὸ πλε-
ρόν τῶν συμμάχων, ὁ φόν Σπέε ἦτο
πλέον ἀδύνατον νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν
θάσιν του, διότι ταχέως θὰ ἐδέχετο τὴν
προσβολὴν τῶν ἀσυγκρίτως ὑπερέ-
ρων συμμαχικῶν δυνάμεων καὶ θὰ κα-
τεστρέφετο χωρὶς κἂν νὰ δυνηθῇ νὰ
ἀμυνθῇ. Κατὰ συνέπειαν, ὁ φόν Σπέε
ἀπεφάσισε νὰ ἐπιχειρήσῃ, διασπῶν τὸν
συμμαχικὸν ἀποκλεισμόν νὰ ἐπανα-
πλεύσῃ εἰς Γερμανίαν. Μὲ τὴν προο-
πτικὴν αὐτὴν ἀπέπλευσε τὴν 7ην Αὐ-
γούστου τοῦ 1914 ἀπὸ τὸ Τσιγκτάο
καὶ ἤνοιχθῇ εἰς τὸ πέλαγος. Ἀμέσως
κατόπιν, λαθῶν κατεύθυνσιν πρὸς ἀνα-
τολάς, ἔδωσε διαταγὴν εἰς τὸ «Ἐμ-
ντεν» νὰ ἀποσχισθῇ τῆς λοιπῆς μοίρας
καὶ νὰ ἀναλάβῃ ἀνεξάρτητον δράσιν
διενεργοῦν καταδρομὰς. Αἱ δοθεῖσαι
εἰς τὸν φόν Μύλλερ διαταγαὶ ἔκ με-
ρους τοῦ ναυάρχου του παρεῖχον εἰς
αὐτὸν ἀπόλυτον πρωτοβουλίαν ἐνερ-
γείας. Ἐν τῷ μεταξύ ὁ φόν Σπέε ἐπι-
χειρήσας νὰ παραπλεύσῃ τὸ ἀκρωτή-
ριον Χὸρν νοτιωτικῶν ἐσχατιῶν τῆς Νο-
τίου Ἀμερικῆς, ἔδωσε δύο ἱστορικές
ναυμαχίας, μίαν ἐπὶ τῆς μίας πλευρᾶς
τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς παρὰ τὸ Κορο-
νέλ τῆς Χιλῆς ἐπὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ
ἐτέραν ἐπὶ τῆς ἄλλης πλευρᾶς αὐτῆς
παρὰ τὰς νήσους Φάλκλαντ ἐν τῷ Ἀ-
τλαντικῷ. Κατὰ τὴν πρώτην σύγκρου-
σιν συναντήσας ἀσθενεστέραν ἀγγλι-
κὴν μοῖραν ὑπὸ τὸν ἡρωϊκὸν ναύαρχον
Κράντοκ, κατέστρεψεν αὐτήν, κατὰ δὲ
τὴν δευτέραν εὐρεθεὶς ἐν μειονεκτικῇ
θέσει, κατεστράφη μετὰ ἡρωϊκὴν ἀντί-
στασιν.

Ἐν τῷ μεταξύ τὸ «Ἐμντεν» πλέον
μόνον ἀνὰ τὰ πελάγη τοῦ Νοτίου Εἰρην-
ικοῦ συντήρηται μὲ τὸ ἐξωπλισμένον
γερμανικὸν ἀνθρακοφόρον «Μαρκομά-
να», τὸ ὁποῖον ἀπετέλεσε τὴν πλω-
τὴν θάσιν τοῦ ἀνεφοδιασμοῦ του. Ὁ-
λίγον θραδύτερον ἡχηματώσας τὸ ἐλ-
ληνικὸν γαιανθρακοφόρον «Ποντοπό-
ρος» καὶ θέσας ἐπ' αὐτοῦ πλῆρωμα ἐκ
Γερμανῶν τὸ προσεκόλλησεν εἰς τὸ
«Μαρκομάνα», ἐξασφάλισαν οὕτω ἐ-
πάρκειαν γαιανθράκων.

Παρήλθεν ὁλόκληρος μὴν χωρὶς νὰ
γνωσθῇ οὐδεμία πληροφορία περὶ τοῦ
«Ἐμντεν», μόνον δὲ τὴν 14 Σεπτεμ-
βρίου, τὸ ἰταλικὸν ἀτμόπλοιο «Λορεν-
τάρο» καταπλεύσας εἰς Καλκούταν ἀνέ-
φερεν ὅτι τὴν παρελθούσαν νύκτα
εἶχεν ὑποστῇ νοσηφίαν ἐκ μέρους τοῦ
«Ἐμντεν». Μόλις ἐγνώσθη ἡ ἀνωτέρω
πληροφορία τρία ἀγγλικά εὐδρόμα καὶ
τρία γαλλικά ἀντιτορπιλικά ἐστάλη-
σαν εἰς καταδίωξιν του. Μετὰ δύο
ἡμέρας ὑπῆρχον καὶ τὰ πρῶτα ἀπτά
τεκμήρια τῆς δράσεως τοῦ «Ἐμντεν».
Οὕτω τὴν 16 Σεπτεμβρίου κατέπλευσε
εἰς Καλκούταν ἀγγλικὸν ἐμπορικόν,
φέρων τὸ πλῆρωμα πέντε ἄλλων ἀγ-
γλικῶν σκαφῶν, τὰ ὁποῖα εἶχε συλλά-
βει καὶ θυθῇ τὸ «Ἐμντεν». Πράγμα
τι τὸ γερμανικὸν σκάφος, τηροῦν αὐ-

στηρῶς τοὺς ναυτικούς κανόνας, μό-
λις συνήντα ἐν ἐμπορικὸν πλοῖον διέ-
τασε τὸ πλῆρωμά του νὰ τὸ ἐγκατα-
λείψῃ, τὸ περισυνέλεγε καὶ ἀκολουθῶς
ἐθύθιζε τὸ σκάφος διὰ πυρὸς τῶν πυ-
ροβόλων. Ὅταν πλέον οἱ συλλαμβανό-
μενοι συνεκρότουν ἀξιόλογον ἀριθμὸν
τοὺς ἐφόρτωνεν εἰς ἐν συλλαμβανόμε-
νον σκάφος καὶ ἀπέδιδεν εἰς αὐτοὺς
τὴν ἐλευθερίαν των. Τὰ πλῆρωματα
τῶν πέντε πλοίων τῆς πρώτης ἀποστο-
λῆς εἶχον αἰχμαλωτισθῇ μετὰ τῆς
10ης καὶ τῆς 15ης Σεπτεμβρίου ἐγ-
γὺς τῶν ἰνδικῶν παραλίων.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν, 17ην Σεπτεμ-
βρίου τὸ «Ἐμντεν» ἐδμήνυρε καὶ
νέον θῆμα, θυθῖσαν παρὰ τὰς ἐκβολὰς
τοῦ ἰνδικοῦ ποταμοῦ Ρανγκούν ἐν ἀ-
κόμῃ ἀγγλικῶν φορτηγῶν. Τὸ συμμα-
χικὸν ναυαρχεῖον, τὸ ὁποῖον ἤρχισε νὰ
ἀνησυχῇ μετὰ τὰς νέας ἐπιτυχίας, διέ-
θεσε διὰ τὴν δίωξιν τοῦ «Ἐμντεν» ἐν
ἀκόμῃ ἰαπωνικῶν εὐδρόμων. Παρὰ τὰ
ὅμως ὁ φόν Μύλλερ ὅχι μόνον δὲν
παρέμεινεν ἀσύλληπτος, ἀλλὰ καὶ προ-
έβαινεν εἰς τὴν πρώτην του πράξιν ἐ-
ξόχου θάρρους. Ἐμφανισθεὶς τὴν 22
Σεπτεμβρίου πρὸ τῆς ἰνδικῆς πόλεως
Μαντράς, ἐδομῶνθῃ καὶ ἐπυρπόλη-
σεν τὰς αὐτοῦ πυριτιδαποθήκας, με-
τὰ διήμερον δὲ ἐνεφανίζετο πρὸ τοῦ
γαλλικοῦ Ποντισερῦ, παρὰ τὸ ὁποῖον
ἄφηνεν ἐλεύθερα τὰ πλῆρωματα πέντε
ἀκόμῃ ἀγγλικῶν ἀτμοπλοίων, ἀποτε-
λοῦντων τὴν συγκροτηθῆν τῆς ἐβδομά-
δος. Ὁ θρόλος ἤρχισε πλέον νὰ πε-
ριβάλλῃ τὸ ἡρωϊκὸν σκάφος ἐναντίον
τοῦ ὁποῖου τὰ πανικόβλητα ναυαρχεῖα
τῶν Συμμάχων ἀπέσπαν δύο ἀκόμῃ ἀγ-
γλικά εὐδρόμα, δύο ρωσικά, ἐν ἰα-
πωνικὸν καὶ 3 ἀγγλικά ἀντιτορπιλικά.
Ἡ δὲ ὁλόκληρος στόλος ἐδίωκεν
αὐτὸ καθ' ὅλην τὴν ἑκτασιν τοῦ Ἰνδι-
κοῦ. Ὁ φόν Μύλλερ ἀντελήφθη ὅτι ἡ
περαιτέρω παρουσία του εἰς τὸν κόλ-
πον τῆς Βεγγάλης θὰ ἀπέτελε ἀφρο-
σύνην καὶ παραπλεύσας τὴν Ἰνδικὴν
θάλασσαν, εὐρέθη εἰς τὸ δυτικὸν τμή-
μα αὐτῆς ἐπὶ τῆς γραμμῆς τῶν συγ-
κοινωνιῶν μεταξύ Ἐρυθρᾶς Θαλάσ-
σης καὶ Κεϋλάνης.

Ἐκεῖ κατεστράφη νέα πεντάς ἀ-
τμοπλοίων, ἡ τρίτη κατὰ σειράν καὶ
ἡχηματώσθη μέγα γαιανθρακοφόρον
μὲ φορτίον 7000 τόνων ἀνθράκος, τὸ
ὁποῖον ἦτο ἀπαραίτητον διὰ τὸν ἀνε-
φοδιασμόν τοῦ καταδρομέως. Ἐν τῷ
μεταξὺ τὸ σκάφος, τὸ ὁποῖον, μετὰ
συνεχῇ διμῆνον πλοῦν, εἶχεν ἀνάγκην
μικροεπισκευῶν, κατέπλευσεν εἰς μι-
κρὰν κοραλλιογενῆ νησίδα τοῦ ἀρχι-
πελάγους Τσάγκος, ἐκεῖ δὲ ἀθέατον
ὑπέστη τὰς ἀναγκαίας ἐπισκευὰς καὶ
ἐκαθάρισε τοὺς λέβητάς του.

Ἡ ἐπανεμφάνισις του εἰς τὸ πέλαγος
συμπίπτει μὲ τὴν 15ην Ὀκτωβρίου, ἐν-
τὸς τετραήμερου δὲ νέα πεντάς ἀγ-
γλικῶν ἐμπορικῶν σκαφῶν εἶχε πέσει
θύμα τῆς δράσεώς του.

(Συνεχεῖς εἰς τὴν Σελίδα 485)

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΝ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΘΑΛΑΣΣΑΝ ΠΟΛΕΜΟΥ

Υπό τοῦ Κ. Κ. Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑ, Διδάκτορος τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν

Ἀπὸ τῆς κηρύξεως τοῦ πολέμου με-
ταξὺ τῶν δύο Δυτικῶν Δυνάμεων ἀφ'
ἐνὸς καὶ τῆς Γερμανίας ἀφ' ἑτέρου,
συνεχῆς εἶνε ἡ συζητήσις καὶ ἡ πο-
λεμικὴ τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν τῶν ἀν-
τιπάλων ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ διεθνῇ Τύπῳ.
Ἰδιαιτὰ ὅμως κατὰ τὴν τελευταίαν ἐ-
βδομάδα ἐντονοὶ ἐκτοξεύονται καταγ-
γελίαι περὶ παραβιάσεως ἐκ μέρους
τῶν ἐμπολέμων τῶν κανόνων τοῦ Διε-
θνοῦς Δικαίου τῶν ἀναφερομένων εἰς
τὴν διεξαγωγὴν τοῦ κατὰ θάλασσαν πο-
λέμου.

Εἰδικώτερον λόγος γίνεται διὰ τὰς
παραβιάσεις τῶν περὶ ἀποκλεισμοῦ, πε-
ρὶ τοποθετήσεως ναρκῶν καὶ λαθρεμ-
πορίου πολέμου διατάξεων τοῦ Διε-
θνοῦς Δικαίου.

Ἐπειδὴ εἰς τὸν ἡμερήσιον Τύπον,
ἀπασχολημένον μὲ πλείστα ὅσα ζητήμα-
τα ἐπικαιρότητος εἰδήσεων δὲν εἶνε εὐ-
χερὲς ν' ἀσχοληθῇ τις κάπως ἐκτενέστε-
ρον περὶ τῶν ἀνωτέρω, νομίζομεν ὅ-
τι εἶνε πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἀναγ-
νώστου νὰ δοθῶν μερικὰ εἰδικὰ στοι-
χεῖα τὰ ὁποῖα θὰ κατατοπίσουν αὐτὸν
εἰς τὴν καλυτέρα κατανόησιν τῶν ἐμ-
πολέμων διαμαρτυριῶν αἰτινῶς εὐρίσκουν
ἡδὴ καὶ ἐν τῷ ἡμερησίῳ Τύπῳ.

α') Πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως αἱ ἐμ-
πολέμων δυνάμεις δυνηθῶν νὰ ἐπιβλη-
θοῦν καὶ ἐπικρατήσουν ἡ μία ἐπὶ τῆς
ἄλλης, δὲν περιωρίσθησαν μόνον εἰς
τὸν κατὰ ξηρὰν πόλεμον, ἀλλὰ ἐπε-
ξέτειναν τὰς ἐπιχειρήσεις καὶ ἐπὶ τῶν
πλοίων θαλάσσης, τὸσον τῶν πολεμι-
κῶν, ὅσον καὶ τῶν ἐμπορικῶν.

Ἡ τοιαύτη ἐπέκτασις ἐγένετο ἐπὶ τῷ
τέλει ὅπως ἡ ἰσχυροτέρα ναυτικὴ δύ-
ναμις δυνηθῇ καὶ τὸ μὲν κρατήσῃ δι'
ἐαυτὴν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν κινήσεων
ἐν ταῖς θαλάσσαις, ἐξ ἄλλου στερήσῃ
τὴν ἀντίπαλον δυνάμιν τῶν θαλασσί-
ων αὐτῆς συγκοινωνιῶν, αἰτινῶς τὸσον
εἶνε πολῦτιμοι δι' αὐτήν.

Ἐπειδὴ ὅμως δὲν εἶνε δυνατόν μό-
νον διὰ τῆς ἐξοντώσεως τοῦ πολεμι-
κοῦ στόλου μίαν τῶν ἐμπολέμων δυνά-
μεων νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ νίκη, διὰ τοῦτο
ἡ προσοχὴ καὶ ἡ δράσις τῶν πολεμι-
κῶν ναυτικῶν δυνάμεων στρέφεται εἰς
τὴν καταστροφὴν καὶ ἐξαφάνισιν ἀπὸ
τῶν θαλασσῶν τοῦ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ
τῆς ἀντιπάλου χώρας.

Ἐν τοσοῦτῳ, ἐπειδὴ αἱ πάσης φύ-
σεως ἐνέργειαι αἱ ἀναγόμεναι εἰς τὸν
ναυτικὸν πόλεμον δὲν ἦτο δυνατόν νὰ
γίνωνται κατὰ βούλησιν ἐκάστου ἐμ-
πολέμου, οὐδὲ εἰκὴ καὶ ὡς ἔτυχε, ἐμ-
φθάσαμεν θαυμηδὸν εἰς τὴν δημιουρ-
γίαν τοῦ δικαίου τοῦ κατὰ θάλασσαν
πολέμου.

Δίκαιον τοῦ κατὰ θάλασσαν πολέ-
μου λέγοντες ἐννοοῦμεν τὸ σύνολον
τῶν κανόνων πού ἐτέθησαν κοινῇ τῶν
ἔθνων συναινέσει καὶ οἵτινες ρυθμι-
ζοῦν τὰς σχέσεις ἀφ' ἐνὸς τῶν ἐμ-
πολέμων μεταξὺ τῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου τῶν
ἐμπολέμων καὶ τῶν οὐδετέρων ἐν τῇ
διεξαγωγῇ τοῦ κατὰ θάλασσαν πολέ-
μου.

Ἐπάρχουν κανόνες τοῦ κατὰ θάλα-
σσαν πολέμου, οἵτινες ὁμοιάζουν πρὸς
τοὺς τοῦ κατὰ ξηρὰν, ἀλλὰ ὑπάρχουν
καὶ ἄλλοι κανόνες εἰδικῶς ρυθμιζόν-
τες ζητήματα καθαρῶς ναυτικοῦ πε-
ριεχομένου καὶ διὰ τοῦτο εἶνε ὅλως
διάφοροι τῶν κανόνων τοῦ κατὰ ξηρὰν
πολέμου.

Ἡ διαφορὰ ἡ βασικὴ τοῦ κατὰ θά-
λασσαν πολέμου ἀπὸ τὸν κατὰ ξηρὰν
πολέμου, ἐγκτεῖται εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι
εἰς τὴν πρώτῃν περίπτωσιν ὑπάρχει τὸ
συμφέρον τῶν ἐμπολέμων, ὅπως ὅχι
μόνον ἡ δημοσία περιουσία τοῦ ἀντι-
πάλου καταστραφῇ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἰδιω-
τικὴ τοιαύτη ἀφανισθῇ, διακοπτομέ-
νης οὕτω τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας, ἐ-
πομένως τοῦ ἐφοδιασμοῦ τοῦ ἀντιπάλ-
λου εἰς τροφίμα, πρώτας ὕλας κ.ἄ.
καὶ περιοριζομένης εἰς τὸ ἐλάχιστον
τῆς δράσεως τῶν ἐμπορικῶν πλοίων,
τὰ ὁποῖα μετατρεπόμενα εἰς ἐξωπλι-
σμένα, δύναται νὰ παράσχωσι σοβα-
ρὰν βοήθειαν εἰς τὸν πολεμικὸν στό-
λον. Ἐνῷ εἰς τὸν κατὰ ξηρὰν πόλεμον
ἡ ἰδιωτικὴ περιουσία εἶνε σεβαστή.

Πρὸς συζητήσιν καὶ ἐγκρίσιν τῶν
διατάξεων αἰτινῶς ρυθμίζουσιν τὸν κατὰ
θάλασσαν πόλεμον, συνήλθον τρεῖς
κυρίως διασκέψεις: α) Α' Συνέδριον
τῆς Χάγης τοῦ 1899 κατὰ τὸ ὁποῖον
ὑπεγράφησαν μεμονωμέναι τινες συμ-
φωνίαι, δι' ὠρισμένα θέματα, ὡς τὴν
«περὶ προσαρμογῆς τῶν διατάξεων τοῦ
κατὰ ξηρὰν πολέμου (σύμβασιν ἤτις
εἶχεν ὑπογραφῇ ἐν Γενεύῃ τῷ 1864)
καὶ εἰς τὸν κατὰ θάλασσαν τοιοῦτον».

β) Τὸ Β' Συνέδριον τῆς Χάγης τοῦ
1907 ὅπερ ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν του
διὰ τῆς ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων ἐκ-
φρασθεῖσης εὐχῆς ὅπως «δασκίς δὲν ὑ-
πάρχουν εἰδικὸι κανόνες ἐφαρμοζόμε-
ναι κατ' ἀνάγκην ἐπὶ τοῦ κατὰ θά-
λασσαν πολέμου οἱ κανόνες οἵτινες ἡ-
δὴ ἴσχυον διὰ τὸν κατὰ ξηρὰν πόλε-
μον».

Ἐτεराὶ συμβάσεις ὑπογραφεῖσαι τῷ
1907 εἶνε αἱ ἐξῆς: «Περὶ τῆς νομι-
κῆς θέσεως τῶν πλοίων κατὰ τὴν ἐ-
ναρέν τῶν ἐχθροπραξιῶν», «περὶ με-
τατροπῆς τῶν ὑποβρυχίων ναρκῶν»,
«περὶ βομβαρδισμοῦ ἀπὸ πολεμικῶν»,
«περὶ διεθνούς δικαστηρίου λειῶν»,
«περὶ περιορισμοῦ τῆς λείας» καὶ τέ-
λος «περὶ τῆς θέσεως τῶν οὐδετέρων
ἐν τῷ κατὰ θάλασσαν πολέμῳ».

γ) Τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1908 ἡ Με-
γάλη Βρετανία, ἀναφερομένη εἰς τὴν
ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου τῆς Χάγης τοῦ
1907 ληφθεῖσαν ἀπόφασιν κατ' ἀρχὴν
«περὶ ἰδρύσεως Διεθνούς Δικαστηρίου
λειῶν δευτέρου βαθμοῦ», ἐκάλεσε τὰς
Μεγάλας Δυνάμεις, ὡς καὶ τὴν Ἰαπωνί-
αν, Ὀλλανδίαν, Ἡνωμένας Πολιτείας
καὶ Ἰαπωνίαν, πρὸς συγκρότησιν
διασκέψεως ναυτικῆς ἐν Λονδίνῳ,
πρὸς καθορισμὸν τῶν ἐφαρμοστέων ὑ-
πὸ τοῦ Δ. Δικαστηρίου διεθνῶν κανό-
νων.

Μετὰ μακρὰς συζητήσεις, αἰτινῶς
διήρκεσαν ἀκριβῶς ἐν ἔτος, τὴν 26ην
Φεβρουαρίου 1909 ὑπεγράφη ἐν Λονδί-
νῳ τὸ πρωτόκολλον, ὅπερ εἶνε γνωστὸν
ὡς Δήλωσις τοῦ Λονδίνου, διὰ τοῦ ὁ-

ποῖου ὑπεβάλλετο πρὸς ὑπογραφὴν ὑ-
πὸ τῶν πληρεξουσίων σύνολον κανό-
νων περὶ τοῦ δικαίου τοῦ κατὰ θάλα-
σσαν πολέμου.

Τὸ περιεχόμενον τοῦ πρωτοκόλλου
ἦτο ὡς ἀκολουθῶς: Ἀνεφέρθη, α) εἰς
τὸν ἀποκλεισμόν, β) τὸ λαθρεμπο-
ριον πολέμου, γ) περὶ τῆς πολεμικῆς
ἀρωγῆς, δ) τὴν καταστροφὴν οὐδετέ-
ρων λειῶν, ε) περὶ μεταβολῆς τῆς ση-
μαίας, στ) περὶ τῶν κριτηρίων τοῦ πο-
λεμίου χαρακτήρος τοῦ πλοίου, ζ) πε-
ρὶ ἀντιστάσεως κατὰ τὴν νοσηφίαν καὶ
τέλος η) περὶ ἀποζημιώσεως.

Ἡμεῖς θὰ περιορισθῶμεν νὰ ἐξετά-
σωμεν τὰ κυριώτερα τῶν θεμάτων ἁ-
τινα ἐπέθεσαν κατὰ τὰς τρεῖς αὐτὰς
διασκέψεις, ἀρχίζοντες ἀπὸ τοῦ περὶ
ἀποκλεισμοῦ ζητήμα, ὅπερ καὶ τόσον
ἐπικαίρον εἶνε.

ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ

Ὁ ἀποκλεισμός εἶνε πολεμικὸν μέσον
διὰ τὸ ὁποῖον ἐπιτυγχάνει δυνάμεις
τις ἐμπόλεμος τὴν κατὰ τὸ δυνατόν
πλήρη κύκλωσιν δι' ἐπαρκῶν ναυτικῶν
δυνάμεων λιμένων ἢ ἀκτῆς ἢ ὁλοκλή-
ρου περιοχῆς ἢ καὶ μέρους κατεχομέ-
νου ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ πρὸς τὸν σκοπὸν
ὅπως παρεμποδισθῇ πάσα ἐπικοινωνία
αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἐκμη-
δενισθῇ τὸ ἐμπόριόν του τὸ διενεργού-
μενον διὰ θαλάσσης.

Κατὰ τὴν Δήλωσιν τοῦ Λονδίνου, ὁ
ἀποκλεισμός προϋποθέτει ἐν πάσῃ πε-
ριπτώσει πόλεμον — ἐπομένως ὁ ἐν
καιρῷ εἰρήνης ἀποκλεισμός καταδικά-
ζεται, ἀπαγορευόμενος ἀπολύτως — ἡ
δὲ μεταγενεστέρως συναπτομένη ἀ-
πλὼς ἀναρχίῃ, οὐδόλως συνεπιφέρει
τὴν ἀμεσον ἄρσιν τοῦ ἀποκλεισμοῦ.

Πρὸς νομιμοποίησιν τῆς θέσεως τοῦ
κηρύσσοντος τὸν ἀποκλεισμόν Κράτους
προσπατεῖται εἰδικὴ δήλωσις τῆς
Κυβερνήσεως αὐτοῦ, ἡ δὲ δήλωσις αὐ-
τῇ δέον νὰ περιλαμβάνῃ καὶ γεωγρα-
φικὸν καθορισμὸν τοῦ ἀποκλειστέου
μέρους καὶ νὰ περιέχῃ καὶ λογικὴν
προθεσίαν ἵνα διευκολυνθῇ ἡ ἐγκαι-
ρος ἀναχώρησις τῶν οὐδετέρων πλοί-
ων, δέον δὲ ἐπίσης νὰ ἀναγράφεται ἐ-
πακριβῶς καὶ ἡ ἡμερομηνία τῆς ἐ-
νάρξεως τοῦ ἀποκλεισμοῦ.

Ἡ Κυβέρνησις, ἥτις εὐρισκόμενη εἰς
ἐμπόλεμον κατὰστασιν ἀπεφάσισε τὸν
ἀποκλεισμόν, ὑποχρεοῦται ὅπως τὴν
ἀπόφασιν τῆς αὐτῇ κοινοποιήσῃ πρὸς
τὰς οὐδετέρας Κυβερνήσεις καὶ
τὰς ἐπιτοπίους ἀρχὰς τοῦ μέρους ὅπερ
πρόκειται νὰ ἀποκλεισθῇ καὶ τοῦτο ἵνα
λάβωσι γνῶσιν οἱ διπλωματικοὶ ἀντι-
πρόσωποι τῶν ξένων χωρῶν.

Ἡ Δήλωσις τοῦ Λονδίνου ὁμοίως ἀ-
παιτεῖ δυνατότητα ἀποκλεισμοῦ, δη-
λαδὴ δέ

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΤΗΣ ΑΠΩ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΟΤΑΝ ΟΙ ΑΝΝΑΜΙΤΑΙ ΕΟΡΤΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΙΣΟΔΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ ΤΟΥ ΛΑΓΩΟΥ

Τò έτος τής τίγρεως έτελείωσε καί όλόκληρος ή χώρα τιμᾶ τούς νεκρούς καί φοβᾶται τὰ πνεύματα ὅπως κάθε πρωτοχρονιά

ΤΗΣ Κ. ΑΝΡΙΕΤ ΣΑΝΤΕ

Ο χειμωνιάτικος άνεμος φυσᾷ ἀκόμη ἐπάνω ἀπὸ τίς πεδιάδες, ἀλλά, ἤδη, μιᾷ ἀνεπαίσθητῇ καί μακρυνῇ ἀνοξιᾷτικῇ γλυκύτητος ξεχύνεται στήν ἀτμόσφαιρα.

Τὸ πουλί «σί - μπάο», ἐφτεροῦγισε πολλές φορὲς ἐπάνω ἀπὸ τὸν ἀπέραντο κάμπο μὲ τίς φυτεῖες τοῦ ρυζιοῦ ποὺ τρέφουν μυριάδες ἀνθρώπους, καί στίς αὐλὲς ἀνθίσει τὸ ποιητικώτατο λουλούδι «κόκκινη χαρά».

Ὅλ' αὐτὰ εἶνε ἀλάθευτα σημάδια, καί ὁ Τράν-Βάν-Σουάν, Νιὰ Κουὲ Τονκινέζος, στοχάζεται πὼς ὅπου καί νᾶνε ὁ χρόνος τῆς Τίγρεως θὰ τελειώσῃ καί θ' ἀρχίσῃ ὁ χρόνος τοῦ Λαγού καί τῆς καλλιεργημένης Γῆς, 14ος χρόνος, ἀφ' ὅτου βασιλεύῃ στήν χώρα τοῦ Ἡ. Α. Μ. ὁ Μπάο - Ντάι, ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Αὐτοκράτορος τῶν Οὐρανῶν.

Ὁ Σουάν, ἀπλὸς χωρικός, γνωρίζει ἀρκετοὺς Λευκοὺς, ὥστε νὰ ξέρῃ πὼς τὸ ἡμερολόγιό τους δὲν συμπίπτει μὲ τὸ δικό του. Γιατί; Τὸ ἀγνοεῖ, κι' οὐτε νοιάζεται νὰ τὸ μάθῃ. Κανεῖς δὲν τοῦ ἐξήγησε ὅτι τὸ ἔτος τῶν Εὐρωπαίων ρυθμίζεται σύμφωνα μὲ τὴν μεγαλειώδη διαδρομὴ τοῦ Ἡλίου, ἐνῶ τὸ ἀνναμιτικὸν ἔτος ἀκολουθεῖ τὴν πιδ διακριτικὴ καί ἀπείρως ποιητικώτερη διαδρομὴ τῆς Σελήνης. Ὁ Τράν - Βάν - Σουάν δὲν φρονεῖ

Ὁ καθαρισμὸς τῶν τάφων τῶν προγόνων ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ κύρια καθήκοντα τῆς οἰκογενείας. Οἱ νεκροὶ πρέπει νὰ εἶνε εὐχαριστημένοι διὰ νὰ ἡμποροῦν νὰ πανηγυρίσουν οἱ ζωντανοί.

Ἡ οἰκογένεια περιμένει τὴν ἐπίσημον στιγμήν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς Ὀνγκ - Τάο, πνεῦμα τοῦ μαγεῖρου, θὰ φύγῃ ἐπάνω σ' ἓνα φτεροπόδαρο καί χρυσοσέλλωτο ἐλάφι, γιὰ νὰ δώσῃ τὴν ἐτήσια ἀναφορά τοῦ στὸν Αὐτοκράτορα τῶν Οὐρανῶν...

ὅτι ἡ διαφορὰ αὐτὴ ἀποτελεῖ καυμιά σοβαρὰ ἀνωμαλία. Ἡ Πρωτοχρονιά ἡ δική του εἶνε ἡ πραγματικὴ πρωτοχρονιά καί θὰ τὴν εορτάσῃ ὅπως καί οἱ πρόγονοί του.

Ἀγνοεῖ μάλιστα πὼς τὴν εορτάσιμην αὐτὴ ἡμέρα, οἱ λευκοὶ ὑπάλληλοι τοῦ κράτους, θὰ σχίζουν μὲ πλῆρη ἀδιαφορίαν τὸ 18ο φύλλο τοῦ Φεβρουαρίου ἀπὸ τὸ ἡμερολόγιό τοῦ τοίχου. Γι' αὐτοὺς θὰ πρὸκειται γιὰ μιὰν ἡμέρα ὅπως τίς ἄλλες, μὲ μόνη τὴν διαφορὰ ὅμως ὅτι θὰ γνωρίζουν πὼς ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρες, δὲν θὰ εἶνε δυνατόν νὰ θροῦν κανένα ἰθαγενὴ διατεθειμένο νὰ ἐργασθῇ, καί πὼς μὲ τὸν κόπο θὰ πείσουν τὺς ὑπηρετὲς τῶν νὰ κάμουν τίς στοιχειώδεις δουλειὲς τοῦ σπιτιοῦ.

Γιὰ τὸν Τράν - Βάν - Σουάν, τὸν ἀντιπρόσωπο τῶν Ἀνναμιτῶν, ποὺ ζοῦν εἰς τὴν Κοχινκίαν, εἰς τὸ Καμπότζ, εἰς τὸ Τονκινόν, θὰ συμβοῦν σπουδαιότατα πράγματα.

Ὁ Σουάν δὲν εἶνε οὔτε πλούσιος, οὔτε πτωχός, ζῇ σὲ μιὰν μεγάλη περιποιημένη καλύβα ποὺ βρίσκεται ἀνάμεσα σὲ ἑκατοντάδες ἄλλες, σ' ἓνα μικρὸ χωριὸ τῆς ἐπαρχίας τοῦ Χά - Ντόγκ, γύρω ἀπὸ τίς ριζοκαλλιέργειες, ποὺ ἀπέτελεσαν πάντοτε τὸν ἀναλλοίωτόν του ὀρζίζοντα. Γι' αὐτόν, γιὰ τὴν γερὰ μάνα του, τὴν γυναῖκα καί τὰ τέτα παιδιὰ του, ὅλες οἱ ὑέρες εἶνε ἴδιες καὶ ἀπαράλλακτες. Ὁ κα-

θένας τῶν δουλεύει, ἔχει τὴν κοῦπα του μὲ τὸ θρασυμένο ρύζι, καί τὴ μερίδα του ἀπὸ τὸ καπνιστὸ ψάρι. Ὅλες οἱ μέρες εἶνε ἴδιες ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Πρωτοχρονιά...

Χρειαζεται τοῦλάχιστον ἓνα δεκαπενθήμερο γιὰ τίς προετοιμασίες. Θὰ ἦταν πολὺ κακὸ καί μάλιστα ἐπικίνδυνο νὰ ὑποδεχθῇ κανεῖς μὲ φιλαργυρίες τὸν καινούργιο χρόνο ποὺ στέλνουν τὰ πνεύματα. Μολονότι πρέπει νὰ ἐξοικονομῇ τὰ χρήματά του, ὁ Τράν - Βάν - Σουάν κατενθύνεται πρὸς τὸν κεντρικὸ δρόμο τοῦ χωριοῦ, ὅπου οἱ ἔμποροι τῆς Πρωτοχρονιάς ἔχουν συρρεῦσει ἤδη ἀπὸ τίς πόλεις καί ἔχουν ἀπλώσει τὰ πανέρια τους. Ὁ πω-

τὸς ἀπογόνους ποὺ τίς ἐξακολουθοῦν. Γι' αὐτό, ἡ σκέψις τοῦ Σουάν στρέφεται πρὸς τοὺς νεκρούς. Ὀλισσμένοι μὲ διάφορα σύννεφα, πηγαίνει, ἀκολουθούμενος ἀπὸ ὀλόκληρη τὴν οἰκογένειά του νὰ σβαρνίσῃ καί νὰ περιποιηθῇ τὸ χωριό, ποὺ σκεπάζει τὸν πατέρα του, ἀκριβῶς ὅπως ἐσκεπάζε τὸν πατέρα τοῦ πατέρα του, καί ἐπειδὴ ὁ Σουάν ἔχει καλὴ ψυχὴ, δὲν παραλείπει νὰ ξεροζῶσῃ μερικὸς γειτονικοὺς θάμνους, ποὺ θὰ εἰνδύνουν νὰ πνίξουν τὸ μνημα μὲ τὴν ἀδυσπῆστο τροπικὴ τους βλάστησι. Οἱ ζωντανοὶ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ πανηγυρίσουν, ἐφ' ὅσον οἱ νεκροὶ εἶνε εὐχαριστη-

καρῶνουν τὰ τελώνια. Γιὰ νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ τὰ πουλιὰ τῆς συμφορᾶς ἐξωγράφισε μὲ ἀσθέστη τόξα καί δέλη, ποὺ πρόκειται, προφανῶς, νὰ τὰ φοδῇσουν. Ἄν παρ' ὅλα αὐτὰ, μέσα στὴ νύχτα τῆς Πρωτοχρονιάς, ἀντηχήσῃ ἐκεῖ γύρω τὸ ἀπαίσιο κράξιμο τῆς κουκουβάγιας, ἓνα ῥίγος θὰ διατρέξῃ τὰ κορμιά, γιατί ὁ μεσίτης τοῦ θανάτου θὰ ἔχῃ φέρεῖ τὸ μὴνυμά του. Ὑπάρχει ἀκόμα ἓνα ζῶο ποὺ προκαλεῖ κάποιες ἀνησυχίες, ἀλλὰ ἐναντίον αὐτοῦ δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ προσφύλαξις. Εἶνε ἡ γάτα, ἡ καλὴ γάτα τοῦ σπιτιοῦ. Ἄν νιαουρίσῃ πρὶν ἀπ' τὴν Πρωτοχρονιά, ἂν ἡ ψυχὴ ποὺ εἶνε ἐνσαρκωμένη

Ἀριστερὰ: Τὴν παραμονὴν τῆς Ἀνναμιτικῆς Πρωτοχρονιάς, ὅλοι οἱ πτωχοὶ θὰ ἀγοράσουν χρυσὰ καί ἀσημένια νομίσματα ἀπὸ... χρυσόχαρτο, γιατί τὴν ἡμέραν ἐκείνην κανεῖς δὲν ἐπιτρέπεται νὰ εἶνε πτωχός. Τὰ νομίσματα πωλοῦνται ἀπὸ πλανοδίους ἐμπόρους εἰς τοὺς δρόμους. Δεξιά: Οἱ νέοι παρουνιάζουν τὰς εὐλαβεῖς εὐχὰς τῶν εἰς τὸν πατέρα τῶν τὴν ἡμέραν ποὺ τελειώνει τὸ ἔτος τῆς Τίγρεως καί ἀρχίζει τὸ Νέον ἔτος τοῦ Λαγού...

λητὴς τῶν βαρελότων, περιμένει καθισμένος κατὰχαμα, ἀνάμεσα στὸ θορυβώδες τοῦ ἐμπόρου, μὲ τὴν ἀναλησία τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ὁποίου οἱ πρόγονοι ἀνεκάλυψαν τὴν πυρίτιδα, σὲ μιὰν ἐποχὴ ὅπου οἱ Εὐρωπαῖοι ἐσφάζοντο ἀκόμη μὲ ξίφη καί μὲ μαχαίρας. Ὁ ἔμπορος τῶν εὐχῶν, ἐξειδικιώνει ἐμπρός του τοὺς παπύρους του, ὅπου ἀναγράφονται ρητὰ ἡρέμου σοῦ, μὲ τοὺς ἀρμονικοὺς χαρακτήρας φίας, μὲ τὸν κανόνα ξιπασμένων, θὰ ἐδιάλεγε ἓνα μπαμποῦ πολὺ ὑψηλότερο. Ἀλλὰ ξέρει ὅτι τὸ ὕψος τῶν κονταριῶν τῆς Πρωτοχρονιάς φανερώνει τὸ βαθμὸς τῆς περιουσίας καί τῆς κοινωνικῆς σεραῖς τοῦ καθενός. Θὰ ἦταν ἀντίθετο πρὸς τοὺς καλοὺς τρόπους καί πρὸς τὴν ἠθική, νὰ δάλλῃ ὁ Τράν - Βάν - Σουάν ποὺ εἶνε ἓνας ἀπλὸς Νιὰ - Κουὲ, τὸ φανάρι του ὑψηλότερο ἀπὸ τὸν γείτονα, ποὺ ζῇ στὴν καλοπέρασι, καί ἰδίως ὑψηλότερα ἀπὸ τὸν σπουδαιότερο προσεστὸ τοῦ χωριοῦ, τὸν προστάτη του, τοῦ ὁποίου τὸ ἄσπρο σπῖτι εἶνε κτισμένο σ' ἓνα ξεχωριστὸ σημεῖο, μακριὰ ἀπὸ τίς καλύβες. Ὁ Σουάν γνωρίζει ποῖα εἶνε ἡ τάξις καί σέβεται τὴν ἱεραρχία.

Τὰ κλωνιά καί τὰ λουλούδια πρέπει νὰ εἶνε φρέσκα, σὰν θάρθῃ ἡ Πρωτοχρονιά. Τὸν ἀντιπρόσωπο, τὸ θυμίαμα, τὰ χρυσὰ στολίσματα, καί τὰ πολύχρωμα φαναράκια δὲν παθαίνουν τίποτε. Ὁ Τράν - Βάν - Σουάν ἀνανεώνει τίς προμήθειές του.

Πόσο ἀδικο ὅμως θὰ ἔχετε, ἂν πιστέψετε πὼς ἡ Πρωτοχρονιά εἶνε ἀπλὸς ἓνα πρόσχημα γιὰ διασκεδάσεις καί φαγοπότια! Ὁ Σουάν εἶνε εὐλαβής, ὁ Σουάν φοβᾶται τὰ πνεύματα, ποὺ διαγίνουν γύρω ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τὴν μυστηριώδη τους ζωὴ, καί ἡ σκέψις του δὲν ἀπεχωρίζετο ποτὲ τοὺς προγόνους, οἱ ὁποῖοι ἂν καί μπῆκαν στὸ βασίλειο τῶν σκιδῶν, ἐξακολουθοῦν νὰ εἶνε παρόντες. Ἡ Πρωτοχρονιά εἶνε καί δική τους πρωτοχρονιά. Οἱ ψυχὲς τῶν περασμένων γενεῶν, θὰ ξαναγυρίσουν στὸ σπῖτι καί θὰ περιτριγυρίσουν μὲ τίς μυστηριώδεις δονήσεις τῶν

μένοι. Ἡ Πρωτοχρονιά μπορεῖ νάρθῃ. Πλησιάζει. Ἡρθε.

Πόσο ὠμορφὴ εἶνε ἡ καλύβα τοῦ Τράν-Βάν-Σουάν τὴν παραμονὴ τῆς μεγάλης ἡμέρας! Ἐμπρὸς στὴν πόρτα, ἐκάρφωσε ἓνα ψηλὸ κοντάρι ἀπὸ μπαμποῦ, μ' ἓνα μεγάλο φανάρι στὴν ἀκρῇ, ποὺ συμβολίζει, ποῖος ξέρει γιατί, τὴν μάχη τοῦ Βούδδα μὲ τὸν διάβολο Βέβαια, ἂν ὁ Σουάν ἦταν κανένας ξιπασμένος, θὰ ἐδιάλεγε ἓνα μπαμποῦ πολὺ ὑψηλότερο. Ἀλλὰ ξέρει ὅτι τὸ ὕψος τῶν κονταριῶν τῆς Πρωτοχρονιάς φανερώνει τὸ βαθμὸς τῆς περιουσίας καί τῆς κοινωνικῆς σεραῖς τοῦ καθενός. Θὰ ἦταν ἀντίθετο πρὸς τοὺς καλοὺς τρόπους καί πρὸς τὴν ἠθική, νὰ δάλλῃ ὁ Τράν - Βάν - Σουάν ποὺ εἶνε ἓνας ἀπλὸς Νιὰ - Κουὲ, τὸ φανάρι του ὑψηλότερο ἀπὸ τὸν γείτονα, ποὺ ζῇ στὴν καλοπέρασι, καί ἰδίως ὑψηλότερα ἀπὸ τὸν σπουδαιότερο προσεστὸ τοῦ χωριοῦ, τὸν προστάτη του, τοῦ ὁποίου τὸ ἄσπρο σπῖτι εἶνε κτισμένο σ' ἓνα ξεχωριστὸ σημεῖο, μακριὰ ἀπὸ τίς καλύβες. Ὁ Σουάν γνωρίζει ποῖα εἶνε ἡ τάξις καί σέβεται τὴν ἱεραρχία.

Προσοχὴ: τὰ κακὰ πνεύματα τριγυρίζουν γύρω στὸ σπῖτι, καί πρέπει σ' αὐτὴν τὴν παραμονὴ τῆς ἐορτάσιμης ἡμέρας νὰ ἐνισχυθῇ ἡ ἀμυνα ἐναντίον τους. Ὁ Σουάν ξαναβάρηκε σὲ μιὰν γωνιά τῆς κατοικίας του, τὰ δύο ξύλινα ξόανα ποὺ ἐκπροσωποῦν τὸν Θάν - Τρά, καί τὸν Βάτ - Λούι, φρουρούς τῆς εὐτυχίας τῶν ταπεινῶν ἀνθρώπων. Τὸς ἐκάρφωσε στὴν πόρτα, γνωρίζοντας ὅτι μὲ τίς λογχεῖς τῶν, τὰ σπαθία τῶν καὶ ἰδίως μὲ τοὺς ἀπειλητικοὺς μορφασμοὺς τῶν, ἀπο-

σ' αὐτὴν, ἀφήσῃ ν' ἀκουσθῇ κάποιο παρᾶπονο, ὁ νέος χρόνος ἀρχίζει μὲ κακὸ σημάδι. Ἡ μάνα τοῦ Σουάν, ἐπιτηρεῖ μὲ τὴν ἀκρῇ τῶν ματιῶν τὸ ζῶο καί ἀπὸ τὸν φόβο τῆς σχεδὸν ξεχνᾷ νὰ θαυμάσῃ τὸ ὑπέροχο στόλισμα τῆς καλύβας.

Τὸ ἱερὸ τῶν ἀπογόνων ἀκτινοβολεῖ. Ὅτι οἱ πεθαμένοι ἀγάπησαν κατὰ τὴν διάρκεια τῆς γήινης ζωῆς τους ὑπάρχει ἐκεῖ κοντὰ στὰ καθηγιασμένα σύμβολα. Στους τοίχους εἶνε ἀπλωμένα κόκκινα χαρτιά—τὸ χρώμα τῆς εὐτυχίας—ὅπου τὸ ἐπιδέξιο χερὶ τοῦ γραμματισμένου ἐχάραξε ἐπάνω τῆς καθιερωμένης εὐγενικῆς φράσεως: «Μπαίνοντας ἀπ' τὴν ἐσωτερικὴν πόρτα εὐχηθῆτε μᾶς τίς τρεῖς ἀφθονίες. Βγαίνοντας ἀπὸ τὴν μεγάλην πόρτα εἶδε νὰ βρῆτε τίς δέκα χιλιάδες χαρές. Ἀμποτες, παινεμένοι καί τρανοὶ ἐπισκέπτες νὰ διαβοῦν τὸ κατῶφλι μας».

Οἱ ὥρες περνοῦν καί συμβαίνει τότες ἓνα ἀόρατο περιστατικό.

Ὁ Ὀγκ - Τάο, ὁ λαίμαργος Θεός, τὸ πνεῦμα τοῦ μαγεῖρου ποὺ κατοικεῖ μέσα στὸν τόσο ταπεινὸ, καί τόσο ἀπαράτητο χωματένιο φοῦρνο, ἔχει ἐγκαταλίψει τὸ σπῖτι. Ἐνα ἀόρατο ἐλάφι μὲ ἀσημένιο σαμάρι καί χρυσὰ χιμόναρα, τὸν περιμένει μπροστὰ στὴν πόρτα. Τὸ καβαλλᾷ καί καλπάζει πρὸς τὸν οὐρανόν. Πηγαίνει ἐμπρὸς στὸν Ὑπέρτατο Κύριο, τὸν Αὐτοκράτορα τῶν Οὐρανῶν, γιὰ νὰ κάμῃ τὴν ἐτήσια του ἐκθέσι. Σκεφθῆτε πὼς ἔχει ἱδρὸς τὰ πάντα κατὰ τὸ διάστημα τοῦ χρόνου ποὺ τελειώνει, τίς πράξεις καί τοὺς στοχασμοὺς, τὸ ἀγαθὸ καί τὸ πονηρὸ.

Τρομερὲς μέγεθος, ποὺ τὰ παιδιὰ τῶν (Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 495)

Γνωριμία με τὸν Πλάτωνα

Συνεχίζουμεν τὰ περί Πλάτωνος.
Ὁ γράφων θὰ ἤθελε, προτοῦ εἰσελθόμεν εἰς τὰ μύχια τῆς Πλατωνικῆς φιλοσοφίας, νὰ διασκεδάσῃ μίαν πλάνην. Δὲν εἶνε ἀληθές ὅτι ἡ Πλατωνικὴ φιλοσοφία εἶνε ἀποκλειστικὴ κληρονομία καὶ «οἰκόπεδον» ὀλίγων ἢ πολλῶν «λογιστῶν», ὑπὸ τὴν πρόφασιν ὅτι εἶνε «σκοτεινὴ».

Εἶνε αὐτόχρημα ἀποκαρδιωτικὴ ἡ διαπίστωσις τοῦ πόσον ὀλίγοι ἀπὸ τοὺς πραγματικοὺς λογίους κατέχουν πράγματι τὴν Πλατωνικὴν φιλοσοφίαν.

Ἐχρειάσθη μία αὐτόχρημα... δημοσιογραφικὴ ἔρευνα ἐπὶ τοῦ προκειμένου, διὰ νὰ πεισθῇ ὁ γράφων περὶ τοῦ τοῦ. Καὶ μία ἄλλη διὰ νὰ πεισθῇ πόσον κακῶς ἐδιδάχθη ὁ Πλάτων κατὰ τὸ παρελθόν. Διὰ τὸ γράφων προτάσσει τώρα ὅλα αὐτά; Διὰ νὰ προειδοποιηθῇ ὁ ἀναγνώστης ἐπὶ ὀρισμένων κεφαλαιῶδων προϋποθέσεων, ἐφόσον ἐπιχειρεῖ νὰ γνωρίσῃ τὸν Πλάτωνα καὶ τὴν φιλοσοφίαν του. Ὅντως θαυθῆς, θαυμάσιος, ὁ Πλάτων. Ὅμοῦ ὅμως μετὰ τὸν Ἀριστοτέλην εἶνε ὁ διαυγέστερος τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων, οἱ ὅποιοι εἰς τὸ σύνολον τῶν εἶνε διαυγέστεροι τῶν φιλοσόφων ὧν τῶν ἡμερῶν καὶ ὧν τῶν ἐποχῶν. Τὰ μεγάλα θάθη δὲν εἶνε ἀπαιρητήτως σκοτεινά. Ὑπάρχουν ἀβυσσοὶ καταπληκτικῆς ὁρατότητος. Ὅμοιοι εἶνε γενικῶς οἱ Ἕλληνες φιλόσοφοι καὶ εἰδικώτερον ὁ Πλάτων. Ὅπως ὑπάρχουν ρηχὰ «νερά», θοὰ, ποὺ προσπαθοῦν νὰ κρύψουν τὸ ἀβαθέ των, μετὰ φυσικὴν ἢ τεχνητὴν συσκοτίαν. Εἰς αὐτὰ κυρίως ἀρέσκειται ὁ «λογιστικισμὸς» τῆς ρουτίνας, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν πραγματικῶν λογίων. Ἐξ ἄλλου, ἡ Πλατωνικὴ φιλοσοφία δὲν εἶνε μόνον θαθεῖα καὶ διαυγὴς ἐν τῷ θάθει της. Εἶνε καὶ πολὺπλευρος, φαίνεται δὲ ἐκ πρώτης ὁψεως «δαίδαλῶδες». Καὶ ὁ μὲν ἀρκεῖ ἕνας ἀπλοῦς μῦθος Ἀριάδη, μὴ στοιχειώδους κακοδήγησις, διὰ νὰ ἀντιληφθῇ τις εὐθὺς ἀμέσως ὅτι δὲν πρόκειται περὶ «λαθυρίθου», ἀλλὰ περὶ ἀχανῶν ἐκτάσεων τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας, ὅπου δικαιούται νὰ διεισδύσῃ ὁ κάθε σκεπτόμενος, ὁ κάθε μορφωμένος ἄνθρωπος.

Ἡ προσπάθειά μας συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἀποδώσωμεν ἐν μέρει ἢ ἐν ὅλῳ, τὸ μέγα κληροδότημα, εἰς ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρως ἐκ τῶν δικαιούχων του. Δι' αὐτὸ κρίνομεν καλὸν νὰ μὴ ἀκολουθῶμεν τὴν πεπατημένην, ἡ ὁποία συνίσταται νὰ ἐκκινή τις ἀπὸ γενικωτέρων εἰσαγωγῶν, διὰ νὰ καταλήξῃ εἰς τὰ ἐπὶ μέρη σημεῖα τοῦ Πλατωνισμοῦ. Θὰ πράξωμεν τὸ ἀντίστροφον, μόνον καὶ μόνον διότι οὕτω μᾶς παρέχεται ἡ δυνατότης νὰ μεταβῶμεν ἀπὸ τοῦ συγκεκριμένου καὶ «χειροπιαστοῦ» εἰς τὸ ἀφηρημένον καὶ γενικόν, δηλαδὴ ἀπὸ τῶν κυριωτέρων τοῦλάχιστον συγγραμμάτων τοῦ Πλάτωνος — τὰ ὁποῖα θὰ γνωρίσωμεν συνοπτικῶς ἕνα πρὸς ἕνα — μέχρι τῶν Πλατωνικῶν ἰδεῶν τῶν περιεχομένων εἰς τὸ σύνολον τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν καὶ μέχρι τῶν Πλατωνικῶν συστημάτων, διὰ νὰ φθάσωμεν ἐπὶ τέλους μέχρι τοῦ

ὅλου Πλατωνικοῦ φιλοσοφικοῦ συστήματος.

«ΕΥΘΥΦΡΩΝ». — Ἀποδεχόμεθα ὡς ὀρθὴν τὴν γνώμην τῶν ὑποστηρίζοντων ὅτι ὁ «Εὐθύφρων» εἶνε ἡ πρώτη συγγραφικὴ ἀπόπειρα τοῦ Πλάτωνος. Ἐάν δικαιοῦμεθα νὰ υποθέσωμεν, ἀκόμη καὶ νὰ ὑπολογίσωμεν, πότε περὶ τοῦ ἐγγράφου ὁ «Εὐθύφρων», τίποτε δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ ἀναπαρστήσωμεν τοὺς ὅρους καὶ τὰς συνθήκας, ποὺ ἀπετέλεσαν τὸν θεμελιώδεστέρον σταθμὸν τῆς Πλατωνικῆς σταδιοδρομίας. Ἄς μεταφερθῶμεν πρὸς στιγμὴν εἰς τὰς Ἀθήνας ἐκείνας τῆς «μεθεπομένης» τοῦ δραματικωτέρου τῶν Ἑλλήνων πολέμων, τοῦ Πελοποννησιακοῦ. Ἡ μεγάλη πρωτεύουσα τῆς πανανθρωπίνης διανοήσεως παρουσιάζει τὸ μεγαλειωδέστερον θέαμα μῆδ' ὅσως ποὺ εἶνε ἀκόμη λαμπρότερα ἀπὸ τὴν χαρὰν. Ἐνας τεράστιος πολιτισμὸς «ἡλιοθασιλεύει», ὅμως ὅχι νὰ ἐξαφανισθῇ, ἀλλὰ διὰ νὰ περιέλθῃ εἰς τὴν ἀθανασία, διὰ νὰ ὑπερβῇ τὰ στενά ὅρια τῆς γενετικῆς του, διὰ νὰ γίνῃ πανελλήνιος ἀπὸ ἀθηναϊκὸς παγκόσμιος, πανανθρώπινος.

Μέσα εἰς τὴν ταραχὴν ἐκείνην καὶ ἀνήσυχον ἀτμόσφαιραν, μίαν «χρυσήν» ἢ «μεταπολεμικήν» νεολαίαν τῆς παρακμῆς, τὰ τέκνα τῶν νεοπλουτῶν τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ζῇ τὴν ζωὴν τῶν νέων κάθε παρακμῆς. Ὅμοιος καὶ ἀπαράλλακτος μεταξὺ αὐτῶν, ἕνας πλοῦσιος ἀριστοκράτης, ὠραίος, κομψός — μόνον ἡ σύγχρονος στενοκεφαλία ἐπιμένει νὰ μᾶς παρουσιάζῃ τὸν Πλάτωνα γρηλῶν καὶ «κακομοῦτσου» — διασκεδάει καὶ αὐτὸς μέσῃ εἰς τὰς ὑλικὰς, τὰς σαρκικὰς, ἀλλὰ καὶ τὰς πνευματικὰς καὶ τὰς διανοητικὰς ἀπολαύσεις τῆς τότε πολιτισμένης ζωῆς.

Αἱ κατακτήσεις του, ἀμέτρητοι εἰς ὅλα τὰ ἐπίπεδα, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀριστοκρατικὴ του καταγωγή καὶ ἡ περιουσία του κόμουν ὥστε νὰ ἀκολουθῇ ἀπὸ «φίλους» καὶ «φιληνάδες» παρασίτους, κόλακας, «θαυμαστάς», ὡμμένας κτλ. κτλ. Ὁ «ἐδανδής» αὐτοῦ δὲν γνωρίζει τὸν ἔρωτα ἀπὸ ὧν τὰς πλευράς. Καὶ ὅμως δὲν εἶνε ἀκόμη 30 ἐτῶν. Μουσικὸς τέλειος, ποιητὴς ἐξαιρετός. Ἐνας καὶ μόνος στίχος του, περιωθεὶς ὡς ἐκ θαύματος, μαρτυρεῖ μετὰ τὴν περιπάθειάν του, περὶ τῆς ἰδιοφυΐας τοῦ νέου, ἰσαξίας μῆδ' ὅσως:

«Ἡθελὰ νᾶμουν οὐρανός,
Νὰ ἤμουν ὅλος μάτια,
Γιὰ νὰ μπορῶ νὰ σὲ κυττάζω...»

Καὶ ἐτοιμάζεται νὰ διεκδικήσῃ τὸ γέρας εἰς τοὺς ἀγῶνας. Εἶχεν ἀμφιταλαντευθῇ ποῦ, ἀνὰ ἔμπροσθεν, εἶδε κωμωδίαν ἢ τραγωδίαν ἀπὸ αὐτῶν ποὺ εἶχε γράψει. Οἱ φίλοι ἀπεφάνοντο ὑπὲρ τῆς τραγωδίας. Τὸν ἀνακρίρουν ἡδὴ συνεχιστὴν τοῦ Σοφοκλέους. Διὰ τὴν ἄνδρα; Ποιὸς ξεύρει ἀνὰ μίαν φορὰν αἱ κολακίαι δὲν ἔνταποκρίνονται πρὸς τὴν ἀλήθειαν! Πάντως, ὁ ἀνὴρ τῆς «χρυσῆς» ἐκείνης νεολαίας, ἡ ἀφοκρέμα τοῦ οὐνοπισμοῦ,

ἐτοιμάζονται νὰ ἐορτάσουν τὰ ἐπινίκια, μετὰ τὸ καθιερωμένον συμπόσιον, ποὺ θὰ εἶνε ἀνάλογον πρὸς τὴν περιουσιακὴν κατάστασιν τοῦ νέου. Καὶ ἰδοὺ, ἕνα ὠραῖο πρωτὶ, λαμβάνουν τὰς προσκλήσεις. Τὸ συμπόσιον τοὺς ἀναμένει. Ἡ κατάπληξις εἶνε γενικὴ. Πρὸ τῶν διαγωνισμῶν ποτὲ ἄλλοτε δὲν ἐδόθη συμπόσιον ἐπιτυχίας. Πολλοὶ φαντάζονται τὸν «μωρὸν» νέον, περισσύτερον μαρδόξον ἀπὸ ὅ,τι τὸν ἐνόμιζον καὶ προβλέπον ἀπὸ τώρα τὸ σκάνδαλον, εἰς περιπτώσιν μὴ ἐπιτυχίας, πιθανώτερας, τώρα, ἀφοῦ οἱ Ἕλληνοὶ καὶ θὰ χαρακτηρίσουν τὸ συμπόσιον αὐτὸ ὡς πρόκλησιν. Ἐν τούτοις, ἕνα καλὸ τραπέζι καὶ ἕνα τρικουβερτο γλέντι, κανεὶς δὲν τὸ ἀποποιεῖται. Καὶ τὸ συμπόσιον λαμβάνει χώραν. Θὰ ἦτο καλοκαίρι καὶ τὸ συμπόσιον δίδεται εἰς τὸν κήπον. Ἐνα «γκάρτεν - πάρτυ», ποὺ ἀφήκεν ἐποχὴν εἰς τὰ κοσμικὰ καὶ οὐνομυστικὰ χρονικά. Δανδῆδες, διανοούμενοι, καλλιτέχναι, ἑταῖροι — ἀπὸ τὰς ὠραιότερας καὶ ἀκριβέστερας φυσικὰς — ἐδέσματα, ἀπὸ τὰ σπανιότερα, κρασί ἀπὸ τὸ παλαιότερον, ἄνθη, στέφανα, μουσικαί, αὐλητρίδες, χορεύτριαι κτλ. Καὶ ἐνῶ τὸ γλέντι κορνεῖ ὁ ἀμφιτράνω θέλει κάτ' ἑλθῇ εἰς τοὺς καλεσμένους του. Φυσικὰ, ἡ σιγὴ ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὴν εὐγένειαν.

— Φίλοι μου, εἶνε τὸ τελευταῖον γεῦμα, ὅπου σὰς ἔχω καλέσει!...

Ἐξηγεῖ πῶς πρόκειται νὰ ἀλλάξῃ ἄρδην ζωὴν. Καὶ μόνους πραγματικούς του φίλους θὰ ἀναγνωρίσῃ εἰς τὸ ἔξῃς ἐκείνους οἱ ὅποιοι θὰ συμπερισθῶν τὴν νέαν του ζωὴν.

— Παῖδι, ὁ Πλάτων μέθυσε καὶ δὲν ξεύρει τί λέει!...

Αὐτὸ λὲν οἱ καγχασμοὶ τῆς ὁμοψυχίας.

Ἐν τούτοις ὁ Πλάτων διατάσσει καὶ τοῦ φέρουν μίαν στίβαν πολυτίμου περιγυμνάς. Εἶνε τὰ ἔργα του, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἐκεῖνο ποὺ θὰ διεκδικήσῃ τὸ ἔπαθλον. Πάινει ἕναν — ἕναν ἀπὸ τοὺς κυλινδρούς καὶ τοὺς πλησιάζει στὴν φλόγα τῶν πυρῶν. Τὰ καίει. Τώρα ὅλοι πιστεύουν. Αἱ ἐκαίραι, δυσσχετημέναι διὰ τὴν κακὴν τροπὴν ποὺ ἔλαβε τὸ γλέντι, διατάσσονται τὴν ὑπηρεσίαν των νὰ τὰς μεταφέρῃ εἰς τὰ φορεῖα των. Ἄλλοι φεύγουν κατὰ φεῖς, ἄλλοι δύσπιστοι.

— Μπα! Σκέρτσο εἶνε! Θὰ τὸ μετανόησῃ!

Ἐνας ἢ δύο τὸ πολὺ τοῦ ἔμειναν πιστοί.

— Διὰ τὸ ἔκαμες αὐτὸ, Πλάτων!

— Διὰ νὰ ζήσῃ τὴν ζωὴν τοῦ πραγματικοῦ φιλοσόφου.

— Καὶ ποὺ σοὶ ἔβαλε αὐτὴν τὴν ἰδέαν;

— Ὁ... Σωκράτης!

Ἐπεὶ ἀπὸ αὐτοῦ, ὁ Πλάτων εἶνε ἐτοιμὸς νὰ γράψῃ τὸ πρωτόλειόν του, τὸ πλέον «ἀδέξιον» τῶν συγγραμμάτων του, τὸν «Εὐθύφρωνα».

Περὶ τίνος πραγματεύεται καὶ πῶς εἶνε γραμμένον τὸ βιβλίον αὐτό; Θὰ τὸ ἴδωμεν εἰς τὸ ἐπόμενον.

ΑΙ ΕΠΙΒΙΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΝΟΛΑΤΡΕΙΑΣ

Εἶδομεν εἰς τὸ προηγούμενον τὸν σημαντικὸν ρόλον τὸν ὁποῖον ἐπαιξεν ἡ ὀνολατρεία ἀνὰ τὰ διάφορα ἀρχαῖα ἀνατολικὰ καὶ αἰγυπτιακὰ θρησκευματα. Εἰς τὴν Ἀρχαίαν Ἑλλάδα ἡ ὀνολατρεία συνεσχέτισθ' ἐν πυρολατρικῇ παραδόσει, ἐθεωρήθη δὲ ὁ ὄνος ὡς ζῶν ἱερὸν τοῦ Ἡφαίστου, τῆς Ἑστίας, τοῦ Βάκχου καὶ τοῦ Πριάπου. Γνωρίζομεν, ἐξ ἄλλου, ὅτι εἰς τὸν ἀκολούθον τοῦ Διονύσου ἦτο ὁ ἥρωας Ὁ ν ἰ τ η ς, ἐπὶ ἀγγειογραφίῳ δὲ ἀναπαρίσταται ὁ σάτυρος Ὁ ν α ρ ἰ ν ο υ ς. Ὁνοὺς μετεχειρίζετο τὸ ἱερὰ τεῖον διὰ νὰ μετακομίσῃ ἱερὰ σκεύη, τὰ ὁποῖα ἐπρόκειτο νὰ χρησιμοποιηθοῦν κατὰ τὰ μυστήρια εἰς Ἑλευσίνα. Εἰς δὲ τὴν Μίλητον, ἐπὶ ὅνους περιεφύετο τὸ ἄγαλμα τῆς Κυθῆλης. Πλεῖστοι ἄλλως τε δαίμονες τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας εἶνε ὀνόσχημοι. Ἡ Ἑμψουα χ. (τὸ δαιμονιώδες φάσμα τῆς νυκτὸς τὸ ὁποῖον ἐτρόμαζεν τοὺς παῖδας καὶ τὰς γυναῖκας), ὀνομάζετο ἐπίσης καὶ Ὀνοσκελῆς, Ὀνόκαλος ἢ Ὀνοκωλῆς. Ἡ Μορμώ, ἡ Γελώ καὶ ἡ Λάμια εἶχον ὄνα ὄνου, μετὰ τὰ ὁποῖα ἐπροκίετο ἀργότερον καὶ ὁ Μίδας. Ὑπῆρχον δὲ ἐπίσης καὶ οἱ ὀνοκένταυροι, ὄντα «ἀνθρωπικὰ μὲν, ἀλλὰ τριχιδῶντες δαίμονες», μετὰ τὰς, ῥαχὶν καὶ πόδας δνείους. Πλείστοι τοιοῦτοι μαρτυροῦν περὶ τῆς ἐξ' ἀπλῆς γένεως τῆς ὀνολατρίας, ἥτις μετεδόθη ἐπειτα εἰς Ῥώμην. Μιμούμενοι τοὺς Ἑλλήνας, οἱ Ῥωμαῖοι ἐπίσης συνέδεσαν τὴν λατρείαν τοῦ ὄνου μετὰ τὴν λατρείαν τῆς Ἑστίας καὶ τοῦ πυρός. Ἐθεωρήσαν δὲ τὸν ὄνον ὡς κατ' ἐξοχὴν ζῶν τῆς θεᾶς Ἐπὸνης. Συνέπιπτε δὲ ἡ Ῥωμαϊκὴ αὐτὴ ὀνολατρεία μετὰ τὴν ὀνολατρείαν τῶν ὁποίων ἦσαν οἱ Σκύθαι δι' ὀνοθυσίαν πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀρεως. Μετεδόθησαν δὲ ἀκολούθως αἱ Ῥωμαϊκαὶ ὀνικαὶ ἑορταὶ καὶ εἰς τοὺς Μεσαιωνικοὺς πληθυσμούς.

Ἀλλὰ τὸ πλέον ἴσως ἐνδιαφέρον σημεῖον τοῦ κεφαλαίου τῆς ὀνολατρίας, εἶνε ὁ ρόλος τὸν ὁποῖον αὐτὴ ἐπαιξεν εἰς τοὺς κύκλους τῶν ἀντιχριστιανῶν, ἀκόμη δὲ καὶ τὰ λείψανα καὶ αἱ ἐπιβιώσεις αὐτῆς ποὺ εἰσεχώρησαν μετὰ τῶν χριστιανικῶν λαῶν, κυρίως εἰς τὸ ἐπίπεδον τῆς δαιμονολογίας. Κάθε ἄλλο θεῖον καὶ παρὰ τὴν ὀνολατρείαν δύναται νὰ συσχετισθῇ, αἱ εἰς τὰς χριστιανικὰς παραδόσεις ἐμφανίσαις τοῦ ὄνου ἢ τοῦ ἵππου. Ἐν πάσῃ ὁμῶς περιπτώσει, τὸ γνωστὸν εἰς τὴν Ῥώμην τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὅτι ὁ Κύριος ἐγεννήθη ἐν φάτνῃ τῶν ἀλόγων, ἀκόμη δὲ καὶ ἡ χρησιμοποίησις πώλου ὄνου, κατὰ τὴν θρησκευτικὴν εἰσοδὸν εἰς τοὺς ἀντιχριστιανικοὺς ὅπως κατηγορήσαν τοὺς Χριστιανούς ὡς... ὀνολάτρες. Ἡ κατηγορία αὕτη ἐφθασεν, ἐν ῥύθμῳ διαδεδομένη μέχρι τοῦ 3ου καὶ πέραν μετὰ Χριστὸν αἰῶνος, πρὸς ὁνομαζόντων δὲ ὑπὸ τῶν Ἑθνικῶν οἱ Χριστιανοὶ «ἀζίνιοι» (ἐκ τοῦ «ἀζίνους», δηλαδὴ ὄνος). Σῶζεται δὲ μέχρι σήμερον, διαφυλασσόμενη εἰς τὸ Βατικανόν, ὡς πολυτίμος ἱστορικὴ σελίς, ἐπιγραφή ἀσεβῶν, παριστάνουσα

τὸν Ἑσταυρωμένον ὑπὸ διττὴν ὑπομιμητικὴν μορφήν: πρῶτον ὡς ἐσταυρωμένον — πράγμα ποὺ ἐθεωρεῖτο ἐκτάκτως ταπεινωτικόν — καὶ ταυτοχρόνως φέροντα διάφορα χαρακτηριστικὰ ὄνου. Σημειωτέον ὅτι ἡ φυλασσόμενη αὕτη ἐπιγραφή εἶνε προϊόν τοῦ τρίτου ἡδὴ αἰῶνος.

Τὸ περίεργον εἶνε ὅτι ὁ διασυρμὸς αὐτὸς ὅχι μόνον ἄφηνε φυσικὰ ἀδιαφόρους τοὺς Χριστιανούς, ἀλλὰ ὅτι κατὰ τὸν τέταρτον αἰῶνα, ἀνὰ τὰ χριστιανικὰ λαϊκὰ στρώματα — κοινωνικῶς καὶ πνευματικῶς ἀκόμη καθυστερημένα — ἐμφανίζονται καὶ κυκλοφοροῦν περίεργα «χαίμαλιά», ὑπὸ μορφήν κεφαλῆς ὄνου ἢ μόσχου, ἀναφερόμενα φυσικὰ εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἐν Βηθλεὲμ γεννήσεως, ἢ εἰς τὴν θριαμβικὴν εἰσοδὸν τῶν Ἱεροσολύμων. Βεβαίως, οὐδέποτε υἱοθέτησεν ἡ Ἐκκλησία τὴν λαϊκὴν αὐτὴν ἔξιν, ἀλλὰ ἡ εὐκολία τῆς διαδόσεως τῆς μαρτυρῆς δεινῶς περὶ τοῦ πόσον ἦτο φανερὴ ἀνὰ τὰ λαϊκὰ στρώματα ἢ ἐπιβιώσεις τῆς ὀνολατρίας. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον δὲ εἰσεχώρησαν τὰ παλαιὰ αὐτὰ λείψανα εἰς τὴν δαιμονολογίαν. Συμφωνῶν πρὸς αὐτὸ τοῦτο τὸ Συναξάριον, ὁ νοσκελὲς τέρας εἶδεν ὁ Ἅγιος Ἀντώνιος κατανίψας αὐτὸ δι' ἐπικλήσεως τοῦ Κυρίου. Παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς, τόσοι ὁ Φυσιολόγος, ὅσον καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ χρονικογράφος Ψελλός, ἀναφέρουν ὀνοσκελῆς δαίμονας ἔχοντας «ὀνόχηρα καὶ σώματα». Εἰς τὰ λαϊκὰ στρώματα, ὁ διάβολος ἀναπαρίσταται πάντοτε ὡς ὀνόχηλος. Εἰς δὲ τὴν περιόχον τὴν «Σολομωνικὴν» ἢ ἀκριβέστερα «Σολομωντὸς Διαθήκην», ἀναφέρεται ἡ περίφημος Ὀνοσκελοῦ, «μορφὴν ἔχουσα περικαλλὴ καὶ δέρμα γυναικὸς εὐχάριστον, καὶ κνήμην δὲ ἡμίονου». Πρόκειται περὶ γυναικείου δαίμονος, ἐκτάκτως ἐπικινδύνου ἐφόσον παίζει τὸν ρόλον τῆς μοιραίας.

ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΙΝ ΤΩΝ ΡΥΤΙΔΩΝ

Ἀμερικανὸς ἐπιχειρηματίας καλλυντικῶν εἰδῶν εἰσήγαγε νέαν ἐπινοήσιν πρὸς καταπολέμησιν τῶν ρυτίδων τοῦ προσώπου. Ἡ μέθοδος συνίσταται εἰς τὴν ἐπιβολὴν ἐπὶ τοῦ προσώπου κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὕπνου ἢ κατὰ τὰς ὥρας τῆς πα-

ραμῶν ἐντὸς τοῦ οἴκου εἰδικῶν ἐν κληρῶν ὕλης ἐμπλάνων. Τὰ ἐμπλάσματα ἔχουν τὸ σχῆμα διπλῶν πτερύγων ὅπως φαίνεται εἰς τὴν εἰκόνα, ἀποκόλλονται δὲ εὐχερῶς καὶ ἔχουν τὴν ἰδιότητα νὰ μὴν ἀφήνουν τὸ δῆγμα νὰ σχηματισθῇ τὰς χαρακτηριστικὰς μικρὰς ρυτίδας αἱ ὁποῖαι ἐμφανίζονται ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ ἐκατέρωθεν τοῦ στόματος.

καὶ ἀκαταμαχίτου γυναικός, ἡ ὁποία ὠθεῖ τοὺς ἄνδρας εἰς τὴν λαγνείαν, εἰς ἀκόρεστον καὶ ἀκόλαστον πάθος ἐρωτικόν, ἡ ὁποία σαγηνεύει λόγῳ τῆς ὠραιότητος μορφῆς της καὶ τῆς ἀπαλῆς ἐπιδερμίδος της, ἀλλὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἀναγνωρισθῇ ἀπὸ τὰς κινήμας της, τὰς ὁποίας φροντίζει νὰ κρύπτῃ. Ἡ περιόχου ἐκείνη Σολομωνικὴ ἔδιδε τοὺς τύπους ὅχι μόνον ἐξορκισμῶν, διὰ τὴν ἀποτροπὴν τῆς ὀνολατρίας, ἀλλὰ καὶ τύπους ἐπικλήσεων, διὰ νὰ προκαλῆται ἡ ἐμφάνισις τῆς ὀνολατρίας, καὶ ἡ ὑποβολὴ τοῦ «πειραματιζομένου» εἰς τοὺς θελκτικούς ἀλλὰ τὸν κινδύνου τῆς συναναστροφῆς της.

Ἐπειτα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ, τίποτε τὸ περίεργον ὅτι τὰ λείψανα τῆς ὀνολατρίας ἐφθασαν μέχρι τῶν ἡμερῶν μας καὶ ἀναζοῦν εἰς τὰς λαϊκὰς παραδόσεις ὑπὸ τὴν μορφήν τῶν Καλλικαντζάρων. Ἄς μὴ λησμονώμεν ἐπίσης ὅτι εἰς τὴν λαϊκὴν φαντασίαν, ὁ μὲν καλλικαντζάρος, ὑπάρχει ὁ κόμη καὶ αἱ «νεράιδες», οἱ «ἀτζουμπάδες» κτλ.

Ἀλλὰ ἂς μὴ νομίσωμεν ὅτι εἴμεθα ὁ μόνος πεπολιτισμένος λαὸς ποὺ διατηρεῖ ἀκόμη εἰς τὰς λαϊκὰς παραδόσεις τοῦ ἐπιβιώσεως ὀνολατρίας. Εἰς τὴν Ἑλβετίαν, ὅπου ἐπικρατοῦν ἀκόμη ζωηρότατα λείψανα τῆς ἀρτολατρίας, ὅχι μόνον εἰς τὰς λαϊκὰς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἐθνικὰς παραδόσεις (ἡ σημαία, λ.χ., τοῦ Καντονίου τῆς Βέρνης (Βέρνη σημαίνει πόλις τῆς ἀρκτου), ἀναπαρίσταται ἡ ἄρκτος ὡς θρυλικὸς ἐθνικὸς πρόγονος καὶ προστατής. Οἱ Ἑλβετοὶ ὅλων τῶν Καντονίων θεωροῦν τὸν ὄνον ὡς ἱερὸν τοῦ Ἀγίου Νικολάου — τοῦ κατ' ἐξοχὴν γενναίου ἁγίου ἀνάλγου πρὸς τὸν ἡμέτερον «Ἀν - Βασίλη». Καταπληκτικὴν δὲ σειρὰν ὀνολατρικῶν παραδόσεων διασώζουν μέχρι σήμερον οἱ Γερμανοὶ, ὁλόκληροι δὲ περιοχα εἶνε ἀφιερωμένοι εἰς προστασίαν θρυλικῶν ὄνων. Τὸ Φρικχάουζεν, λ.χ., θεωρεῖ ὡς πολυτίμον τοῦτο τὸ ὄνον, ἐνῶ ἡ Ἐρφούρτη ὁλόκληρος εἶνε γεματὴ ἀπὸ τὰ ὀνομαστά της περίεργα (χαίμα) ὀνοκεφαλῆς, τὰ ὁποῖα προμηθεύεται ὡς «πορτ - μπονερ» καὶ ὡς «μασκὸτ» ὀνοκῆρος ἢ ἄλλη Γερμανία. Εἰς τὴν Βεσσαλίαν, ὁ ὄνος θεωρεῖται ὡς τὸ ἱερὸν ζῶν τὸ ἀποστόλου Θωμᾶ καὶ προστατὴς τῶν παιδῶν, καὶ τέλος εἰς τὴν Ἀουγκσπουργκ, μέχρι καὶ πέραν ἀκόμη τοῦ 16ου αἰῶνος, ἐτέλουν περιφορὰς μεγάλου ξοῦνου, θεωρουμένου ὡς θαυματουργοῦ. Ἐπειτα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ, περιτενεῖ ὡς θαῖμα νὰ ἐμμένωμεν εἰς τὰς ἐπικρατούσας ἀκόμη ὀνολατρικὰς ἐπιβιώσεις εἰς τὴν Μολδαβίαν, τὴν Καλαβρίαν, τὴν Πορτογαλίαν καὶ ἄλλου.

Κατανοοῦμεν δὲ ἀκόμη πλήρως, διὰ τὴν ὀνολατρίαν ὁ Μεσαίων εἶχεν εἰδικὰς ἐορτάς, ἀφιερωμένας εἰς τὸν ὄνον καὶ τὰς ἀναπαράστάσεις του. (Ἡ περίφημος «φέστα ἀζίνια» καὶ ἡ γαλλικὴ «φὲτ ντὲ ζ - ἄν».)

Αὐτὸν λοιπὸν τὸν τεράστιον ρόλον ἐπαιξε κατὰ καιροὺς ἡ ὀνολατρεία ἀνὰ τὰ διάφορα θρησκευματα.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ

‘Ο ήρωας πού ένίκησε τούς Πέρσας

ΤΟΥ Κ. Ι. Ι. ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ

ζε τον θρόνον της συζύγου του, έναντι αξιώματος των Αθηνών. Τό όνειρόν του αυτό τό προητοίμασεν, άλλως τε, καταλήλως. Έκίνησε πόλεμον κατά της Λήμνου, την όποιαν κατέλαβε και παρέδωκεν εις τας Αθήνας. Αυτό δέν τόν ήμπόδισεν νά προσπαθήσῃ νά επεκτείνῃ τό κράτος του, βασιλεύων αυτός ουσιαστικώς, αντί της συζύγου του. Πράγματι δέ επέτυχεν σημαντικός έπεκτάσεις, ότε τόν άνευρίσκομεν.. σύμμαχον του Δαρείου. Έν αντιθέσει πρό τούς άλλους τυράννους, ό Μιλτιάδης συνεμάχησε πρός τόν Μέγαν Βασιλέα, άκουσίως και διότι δέν ήδύνατο νά πράξῃ άλλως. Δέν έπαυσεν όμως νά καταδοκῇ τήν στιγμήν όπως έπιτεθῇ εκ των νώτων κατά του Δαρείου. Η στιγμή αυτή είχε παρουσιασθῇ, ως εξετέθη εις τά σχετικά κεφάλαια της Ιστορίας, όταν ό Μέγας Βασιλεύς είχε προχωρήσει πέραν του Ίστρου και άφηκε τούς συμμάχους του και ύποτελείς του νά φυλάττουν τήν περίφημον έκείνην επί του Ίστρου (Δουνάβεως) γέφυραν. Τότε ό Μιλτιάδης εκάλεσεν εις πολέμικόν συμβούλιον τούς άλλους τυράννους και έπρότεινε τήν καταστροφήν της γεφύρας. Ός γνωστόν, άντετάχθη ό Ιστιάος και ούτως ό Δαρείος απέφυγε τήν καταστροφήν, εκδικηθείς τόν Μιλτιάδην διά της καταλήψεως του βασιλείου του. Ο Μιλτιάδης μόλις ήδυνήθη νά σωθῇ, προσφεύγων εις Αθήνας μετά του ιδιωτικού στόλου και ιδιωτικού στρατού, τόν όποιον φυσικά ήναγκάσθη νά παραδώσῃ εις τήν πολιτείαν των Αθηνών διά νά του έπιτραπῇ ή διαμονή του εις τό Αστν και ή ναγνώρισις των πολιτικών του δικαιωμάτων. Αλλά πικρά άπογοητεύσεις άνέμενον τόν νοσταλγόν αυτόν της άθηναϊκής γῆς. Εϋθύς εξ άρχῆς ή λαϊκή καχυποψία τόν περιέβαλε, ή αντιδημοτική τόν συνώδευσε παντού. Εσύρθη μέχρι των δικαστηρίων, υπό τας χειροτέρας κατηγορίας και παρ’ όλίγον μόνον διέφυγεν τήν εσχάτην των ποινών.

Κατά τήν κρίσιμον όμως στιγμήν, όταν τά Περσικά στρατεύματα εύρισκον τό έξω των Αθηνών, οι Αθηναίοι, παρὰ τήν θέλησίν των, ήναγκάσθησαν νά τόν περιλάβουν μεταξύ των δέκα στρατηγών. Από τό κεφάλαιον της Ιστορίας προκύπτει ότι δίχως τόν Μιλτιάδην, δέν θα κατενίκων οι Αθηναίοι τούς Πέρσας. Έκείνο πού συνετέλεσεν εις τήν όλως άπρόσπτον έκβασιν του άνίσου έ-

κίνου άγώνος, ήτο, πρό παντός άλλου, ή σημασία τήν όποιαν άπέδιδεν ό Ικανός αυτός στρατηγός εις τήν άμυντικήν τακτικήν. Εϋθύς ως έπεσκόπησε τό πεδιον της μάχης, ήτο θέβαιος περί της νίκης. Διότι παρέτήρησε δύο τινά, επί των όποιων έβάσισε τήν νίκην. 1ον. Τήν άπατηλήν φυσιογνωμίαν του εδάφους του Μαραθώνος και 2ον τό ότι οι Πέρσας δέν έφρόντισαν νά εξασφαλίσουν γραμμήν συμπτύξεως, θέβαι οι ότι ή μέριμνα αυτή έπερίττευσεν.

Η καταπληκτική και σχεδόν άπίστευτος έκείνη νίκη, έκαμε τόν Μιλτιάδην δημοφιλή, φυσικά. Έστειλαν άνάθημά του εις Δελφούς, επίσης δέ και τόν άννεκήρυξαν άρχιστράτηγον. Αλλά αυτό άκριβώς τόν κατέστρεψε. Καίτοι προχωρημένης ήλικίας, δέν ήδύνατο νά παραμείνῃ μέ έσταυρωμένους τας χείρας. Έπέβαλεν εις τούς Αθηναίους νά του παραχωρήσουν πλοία και χρήματα, διά νά τιμωρήσῃ τας νήσους έκείνας του Αιγαίου, αι όποιαι είχαν «μηδίσει» — είχαν δηλαδή προσφέρει βοήθειαν εις τόν Δαρείον. Αυτό θεβαιώς εκδικαιοιόγει τήν έκστρατείαν. Αλλά, άντικειμενικώς κρινόμενη, ή έκστρατεία έκείνη έναντίον Έλληνικών νήσων είχε και άλλον λόγον. Η πολιορκία της Πάρου, απέβλεπεν όμολογουμένως εις ...ληστρικούς σκοπούς. Δηλαδή, ούτε λίγο, ούτε πολύ, ό Μιλτιάδης έπολιόρκησε τούς Παρίους και εδήλωσεν εις αυτούς ότι ήτο έτοιμος νά λύσῃ τήν έκστρατείαν, εάν.. κατεβάλλοντο λύτρα.

Οι Πάρριοι ήμύνησαν και ή έκστρατεία απέτυχεν. Εάν επέστρεφε νικητής ό Μιλτιάδης, ίσως κανείς νά μὴν έπρόσεχε τήν ήθικήν πλευράν της άτυχούς έκείνης έκστρατείας. Αλλά ή επέστρεψε κατεστραμμένος και τότε άνέζησε εις τό πολλαπλάσιον τό παλαιόν έναντίον του λαϊκόν μίσος. Τήν φοράν αυτήν οι δικασται ύπῆρξαν άνηλεείς. Και ναι μέν δέν του επέβαλλον τήν εσχάτην των ποινών, αλλά του επέβαλλον βαρύτατον πρόστιμον 50 ταλάντων — ως νά έλέγομεν σήμερα «πενήντα εκατομμύρια». Φυσικά, ό Μιλτιάδης δέν ήτο δυνατόν νά πληρώσῃ τό ποσόν αυτό και... έφυλακίσθη, κηρυχθείς.. «άτιμος». Υπό τόν μῶμον της «άτιμίας» απέθανεν έν τῇ εϊρκτῇ, μόνον δέ άργότερον ό υίός του Κίμων ήδυνήθη νά πληρώσῃ τήν όφειλήν, διά νά άνакτήσῃ ό ίδιος τά πολιτικά του δικαιώματα και νά δυνηθῇ νά πολιτευθῇ ως έλεύθερος πολίτης.

ΕΡΡΙΚΟΣ ΪΨΕΝ

‘Ο συγγραφεύς πού ένεφάνισεν νέας ιδέας

ΤΟΥ Κ. Α. ΚΟΚΚΙΝΟΥ

‘Ο μεγάλος Νορθηγός δραματογράφος, πού έπηρέασε όσο κανείς κατά τό τέλος του 19ου αιώνος και κατά τας άρχάς του 20ου, τό ευρωπαϊκό θέατρο και γενικώτερα τή λογοτεχνία. Έχαρ ακτήρισαν τό έργο του ως θέατρο κοινωνικών θεωριών, πού άλλοι ύψωσαν τή σημαία τους και άλλοι τας έπολέμησαν μέ πάθος. Αλλά, ό Ϊψεν είχε πρώτα - πρώτα ποιητής και άνθρωπος του θεάτρου. Όταν τόν έρώτησαν για τίς ιδέες πού διετύπωνε στα έργα του και πού εξέφνιζαν πολλόν κόσμον και συνεζητούντο και προκαλούσαν αντίθετους άπόψεις, ό Ϊψεν άπάντησε ότι δέν έκανε κήρυγμα, αλλά θέατρο. ‘Ο σκοπός του δέν ήτο νά εμφανίσῃ ιδέας, αλλά νά δημιουργήσῃ θεατρικά έργα. Και έφθασε σ’ αυτόν τόν σκοπό. Γι’ αυτό τά έργα του εξακολουθοῦν νά υπάρχουν στό δραματολόγιο του παγκοσμίου θεάτρου. Οι ιδέες του όπως όλες οι ιδέες πού έμπνέονται από τις κοινωνικές συνθήκες μιας εποχής πιθανόν νά είνε σήμερα προσπερασμένες, αλλά αν τά ιδεολογικά προβλήματα πού συζητούνται μεταξύ των θεατρικών του πλασμάτων προσδίδουν στό έργο του τό χρώμα μιας εποχής, ύπάρχει όμως σ’ όλα αυτά τό ανθρώπινο φαινόμενο στή δραματική του ψυχή. Υπάρχει ό αιώνας άνθρωπος ύψωμένος άπέναντι της μοίρας του μέ φοβερά έρωτηματικά, ένας νέος Οιδίπους πού προσπαθεῖ νά λύσῃ τό άνιγμα της Σφιγγός, ύπάρχει ό άνθρωπος μέ τά πάθη του, μέ τίς θαυότερες παρωθήσεις του ένστίκτου, μέ τίς άμαρτίες ή τά δώρα των ήθικων έσωψύχων κληρονομιών του.

‘Ο Έρρίκος Ϊψεν έγεννήθη στό Σήν της Νορβηγίας τό 1828. Έγνώρισε από μικρό παιδί τόν πόνο. ‘Ο πατέρας του Κνούτ Ϊψεν, έυλέμπορος, πού είχε έξασφαλίσει εύπορίαν στό σπίτι του, έπώχευσε όταν ό μικρός Έρρίκος ήταν όκτώ μόλις χρόνων και ή οικογένεια εύρέθη έκτεθειμένη στις πιο σκληρές στερήσεις, και στήν ταπεινότητα πού συνεπήγετο ένα τέτοιο γεγονός στή μικρή έκείνη κοινωνία. Η χαρά, πού τήν προκαλούσε ό πατέρας Ϊψεν, ένας άνθρωπος εύθυμος και πού έγραφε μάλιστα και σατυρικούς στίχους, έχάθη από τό σπίτι. Η οικογένεια άναγκάσθηκε νά μετακομισθῇ σ’ ένα έξοχικό μικρό σπίτι και εκεί ένοῦσε φτωχικά και μελαγχολικά, υπό τήν έπίδρασι της μητέρας Ϊψεν, μιας γυναίκας σιωπηλής, αόστηρης και σκληρής, πού ή καταστροφή έκανε τήν ψυχή της θλιβερότερη. ‘Ο Έρρίκος πού είχε τάλαντο για τήν ζωγραφική, άναγκάσθηκε νά παραιτηθῇ αυτής της φιλοδοξίας και έμπηκε τότε ως βοηθός σ’ ένα φαρμακείο του χωριού Γκρίμστατ πού μόλις άριθμούσε όκτακόσιους κατοίκους. Σ’ αυτή τήν άχαρη δουλειά έπέρασε πέντε δλόκληρα χρόνια, γράφοντας στις λίγες ώρες της άναπαύσεως στίχους και μελετώντας

λατρικά συγγράμματα. Ηθέλησε τότε νά πάρῃ δίπλωμα γιατροῦ, αλλά και αυτό δέν τό κατώρθωσε. Έπῆγε στή Χριστιανία στό 1853 και έπεχείρησε νά συνεχίσῃ τας σπουδές του μέ συμφοιτητή τόν Βγιόρνσον, άλλ’ ούτε τά οικονομικά μέσα πού έχρειάζοντο για μια σπουδή διέθετε, ούτε τόν άπορροφούσε όσον έπρεπε ή έπιστήμη. Έγραφε. Είχε ήδη γράψῃ στό Γκρίμστατ στίχους έμπνευσμένους από τό κίνημα της Ουγγαρίας κατά της Αυστρίας, και έπειτα για τήν άνεξαρτησία της Νορβηγίας, πού τήν κατείχεν ακόμη τότε ή Δανία. Κατά τήν έποχή έκείνη είχε διαβάσει τή βιογραφία του Κατλίνια από τό Σαλούστιο, καθώς και τούς λόγους του Κιρκέρονος, και έγραψε στίχους τόν «Κατλίνια» και τό μονόπρακτο «Τούμουλους» όπου παρουσίαζε επί σκηνής τούς Βίκιγκς, τούς πρώτους Νορμανδούς ήρωας. Τό έργο αυτό έστάλη και έγινε δεκτό στό μεγάλο θέατρο της Χριστιανίας και έπαίχθη τό 1850 μέ χωρίς επιτυχία, ενώ ξεεδίδετο και ό «Κατλίνια». Τά χρήματα πού έκέρδισε ό Ϊψεν από τόν «Κατλίνια» και από τόν «Τούμουλους» ήσαν πολύ λίγα, άλλ’ οι πρώτες του αυτές έμφανίσεις του έδωσαν έλπίδες για τό μέλλον. Στή Χριστιανία ξεέδωσε μέ δύο φίλους του τό περιοδικό «Μάντεν», όπου έδημοσίευσε τά πρώτα του τραγούδια και πού τό μετανόμασε άργότερα «Αντχρίμμερ». Αλλά τό περιοδικό δέν είχε παρά μόνον έκατό συνδρομητές και διεκόπη έπειτα από έννέα μήνες. Αλλά χάρις σ’ αυτό ό Ϊψεν έδειξε τή φιλόλογική του προσωπικότητα και όταν έχρειάσθησαν διευθυντή για τό θέατρο του Μπρίγκτον άπετάθησαν σ’ αυτόν. Ανέλαβε τή διεύθυνση μέ πολύ μικρό μισθό και τόν άλλο χρόνο του έδωσαν έπιχορήγηση 1000 φράγκων για νά ταξιδεύσῃ και νά σπουδάσῃ τό θέατρο σέ ξένες χώρες. Έπῆγε στήν Κοπεγχάγη, στή Δρέσδη, στό Βερολίνο και όταν επέστρεψε ανέλαβε πάλι τήν διεύθυνση του θεάτρου του Μπρίγκτον μέ 1500 φράγκα τόν χρόνο. Οι οικονομικές του στενοχώριες ήταν επόμενο νά συνεχισθοῦν μέ τόσο ασήμαντο μισθό, άλλ’ ή παραμονή του σ’ εκείνο τό θέατρο τόν ώφέλησε στή γνώσι της σκηνής. Έγραψε έπειτα τήν «Νύκτα του Αγίου Ιωάννου», τήν «Κυρία Ϊνγκερ στό Οστράτ» και τήν «Εορτή στη Σολχόγκ», έμπνευσμένο από τά δημοτικά τραγούδια της Νορβηγίας. Αυτό τό τελευταίο έργο — τό 1852 — τό έδωσε τή μεγάλη επιτυχία. Τό κοινόν τόν εκάλεσε στή σκηνή πολλές φορές και στό τέλος πολλός κόσμος τόν συνώδευσε έως τό σπίτι του, όπου ό Ϊψεν έβγήκε στό παράθυρο για νά εύχαριστήσῃ μέ εδγνομοσύνη τό λαό. Τότε ήταν έρωτεύμένος μέ τήν κόρη του πάστορος Τόριξον, πού τήν έπαντρεύθηκε σ’ ένα χρόνο. Τό όνομά του είχε γίνει γνωστό σ’ όλες τίς Σκανδιναυικές χώρες. Έπῆγε τότε στή Χρι-

στιανία, αφήνοντας τή θέσι του του θεάτρου του Μπρίγκτον στόν Βγιόρνσον. Αλλά στή Χριστιανία τό θέατρο ήταν κατ’ ουσίαν Δανικό. Τό διηύθυνε Δανός και οι ήθοποιοι ήσαν επίσης Δανοί. Δέν έδέχθησαν νά παίξουν τό έργο του «Οι πολεμιστές στήν Έλγολάνδ» και ό Ϊψεν άρχισε άγώνα για νά κάμῃ τό θέατρο της Χριστιανίας έθνικό, δηλαδή Νορβηγικό. Οι Δανοί έφυγαν έπειτα από δύο χρόνια, αλλά στό θέατρο της Χριστιανίας όπου έδωσε μέ Νορβηγούς τήν «Κωμωδία του έρωτος» απέτυχε. Η κοινωνία πού μόλις είχε άπολυτρωθῇ από τόν ξένο ζυγό ήταν άσύστατη ακόμη, έπιθήκιζε, δέν μπορούσε νά νοιώσῃ τόν έθνικό της συγγραφέα. Ηθέλησε νά φύγῃ και τότε τό έδωσαν μια ύποτροφία για τό έξωτερικό. Τό έδωσαν πολλή όλίγα χρήματα για νά ταξιδεύσῃ στή Νορβηγία. Τότε έπεινούσε κυριολεκτικώς. Οι φίλοι του ένεργοῦσαν για νά διορισθῇ τούλαχιστον ύποεπισπράκτωρ τελωνειακός. Έπέτυχε δύο χρόνια άργότερα νά τού δώσουν τήν ύποτροφία πού ζητούσε και έφυγε για τήν Ιταλία, της όποιας περιηγήθη αρκετές πόλεις. Εκεί έγραψε τόν «Μπράντ» πού έσημείωσε τέσσερις εκδόσεις και έπειτα τόν «Πέερ Γκύντ», πού έσημείωσε στό θέατρο μεγάλη επιτυχία. Ανεκομίσθη οικονομικώς. Έταξίδευσε στήν Αίγυπτο και εκεί έμαθε ότι τό έργο του «Ενώσις των Νέων» έσφυρίχθη στή Χριστιανία. Αυτό εξόργισε τόν Ϊψεν. Έπέστρεψε στή Χριστιανία τό 1874 και τότε του έκαμαν πανηγυρική ύποδοχή. Έγραψεν έπειτα τά «Στηρίγματα της Κοινωνίας», τό «Σπίτι της κούκλας» και τούς «Βρυκόλακες», πού δέν έγιναν δεκτά στό θέατρο της Χριστιανίας. Αλλά σέ λίγο «Η άγριόπαπια» επέτυχε θριαμβευτικώς και ακολουθήσαν ό «Ρόσμερ-σκολμ», ή «Εντα Γκάμπελρ», ό «Σόλνις», ό «Μικρός Εϋόλφ», τό «Σαν ευπνήσωμε από τούς νεκρούς». ‘Ο Ϊψεν είχε γίνει πιά διάσημος και τά έργα του έπαίζοντο σ’ όλα τά θέατρα του κόσμου. ‘Ο Ϊψεν έφθασε στήν επιτυχία άργά και από δυσκόλους δρόμους, αλλά ή ικανοποίησις τού ήρθε μέ όλες τίς εκδηλώσεις. Στή Χριστιανία του ύψωσαν άνδριάντα όταν έζούσε ακόμη. Απέθανε τό 1906 και ό θάνατός του έπροκάλεσε τήν συγκίνησι όλου του κόσμου.

ΔΙΟΝ. Α. ΚΟΚΚΙΝΟΣ

ΤΟ ΑΝΤΙΚΑΡΚΙΝΙΚΟΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ

Πώς διεξάγεται υπό αὐτοῦ ὁ ἀγὼν ἐναντίον τοῦ χειροτέρου ἐχθροῦ τοῦ ἀνθρώπου

ΥΠΟ ΤΟΥ Κ. Θ. Ι. ΔΟΓΑΝΗ

«Ο ἑπ' ἀριθμὸν 1» ἐχθρὸς τῆς ἀνθρωπότητος δὲν εἶνε ὁ πόλεμος, εἶνε ὁ καρκίνος. Διότι, ἐπὶ τέλους, ὁ πόλεμος διαρκεῖ ἐν, δύο, τρία, δέκα ἔτη, ἀλλὰ κάποτε σταματᾷ, ἐνῷ ὁ καρκίνος, ἡ φοβερά αὕτη ἀρρώστια, φονεύει, σύμφωνα με τελευταίαν στατιστικὴν, κάθε δέκα δευτερόλεπτα καὶ ἀπὸ ἑνὸς ἀνθρώπου, μόνον δὲ εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἀποθνήσκουν 100 χιλιάδες ἐτησίως ἀπὸ καρκίνου.

Κατὰ τοῦ τρομεροῦ αὐτοῦ ἐχθροῦ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους διεξάγει ἡ ἐπιστὴμὴ ἀγῶνα ἀληθινὰ ἀπεγνωσμένον. Χιλιάδες ἐπιστημόνων εἰς ὅλον τὸν κόσμον ἀσχολοῦνται νύκτα καὶ ἡμέραν εἰς τὴν τελειοποίησιν τῶν ὁπλῶν ποῦ ἀνεκάλυψεν ἡ ἐπιστὴμὴ κατὰ τοῦ καρκίνου, ἀσχολοῦνται εἰς τὴν ἀνακάλυψιν καὶ νέων ὁπλῶν, ἀκόμη τελειοτέρων, διὰ τὴν ριζικὴν καταπολέμησιν τοῦ. Παρὰλλήλως πρὸς τὴν καθαρῶς ἐπιστημονικὴν αὐτὴν ἐρευναν παντοῦ ἰδρύονται καὶ νέα εἰδικὰ νοσοκομεία, ὅπου σπεύδουν νὰ σωθοῦν ἀπὸ τοὺς πλοκίμους τοῦ καρκίνου οἱ ἀτυχεῖς τοὺς ὁποίους οὗτος προσέβαλεν.

Καὶ ἀριθμοῦνται εἰς ἑκατομύρια τὰ θύματα τοῦ καρκίνου, ὁ ἀριθμὸς τῶν δὲ αὐξάνει διαρκῶς. Εἰς τὴν Γερμανίαν, ἐπὶ παραδείγματι, ὁ καρκίνος ὑπερέβη, ἀπὸ ἀπόψεως θανατηφόρων ἀποτελεσμάτων, καὶ τὴν φυματίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν τὸ 1930 ἀπέθανον 50.000, ἐνῷ ὁ καρκίνος ἐστειλεν εἰς τὸν τάφον 86.000 ἄτομα. Εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ἐντὸς μίας δεκαετίας, ἡ ἐκ καρκίνου θνησιμότης ἀνῆλθεν ἀπὸ 74 εἰς 84 ἐπὶ 100 χιλιάδων κατοίκων.

Ὅταν τοιαύτην καταστρεπτικὴν πρόδοον ἐμφανίζῃ ὁ καρκίνος κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ὅταν καὶ ἐδῶ εἰς τὸν τόπον μας ἡ ἐκ καρκίνου θνησιμότης, ἡ ὁποία κατὰ τὸ 1921 ἦτο 2 περίπου ἐπὶ 10.000 κατοίκων, ἐφθασεν εἰς 4 κατὰ τὸ 1931, δηλαδὴ ἐδιπλασιάσθη, ἐξηγεῖται διὰ τὴν ἐδῶ κατὰ τὴν ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος.

Εὐτυχὴς ἡ Ἑλλάς δὲν εὐρίσκειται σήμερον εἰς τὴν τελευταίαν, ἀλλὰ εἰς τὴν πρῶτην σειρὰν τῶν ἀγωνιστῶν ἐναντίον τοῦ καρκίνου. Καὶ τοῦτο χάρις εἰς τὸ ἐπὶ τῆς λαοφύρου Ἀλεξάνδρου Ἀντικαρκινικὸν μας Ἰνστιτούτον, τὸ ὁποῖον εἶνε ἐν ἀπὸ τὰ τελειότερα ἀντικαρκινικὰ ἰδρύματα, ποῦ ὑπάρχουν σήμερον καὶ ἀπὸ ἀπόψεως θεραπευτικῆς καὶ ἀπὸ ἀπόψεως ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης. Αὐτὸ τὸ διαπιστώσαμεν ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψίν μας εἰς τὸ λαμπρὸν αὐτὸ ἴδρυμα, ὅμοιον τοῦ ὁποίου δὲν ὑπάρχει ἄλλο εἰς τὰ Βαλκάνια. Καὶ αὐτὸ ὀφείλει νὰ τὸ γνωρίζῃ πᾶς τις, διὰ νὰ τρέξῃ ἐκεῖ ἀμέσως ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ ἀντιληφθῇ ὅτι εἰς τὸ δέρμα τοῦ ἐμφανίσθη κάποιος ὑποπτος ὄγκος ἢ μὲν αἰσθανθῇ ἐνοχλήσεις ἐπιμόνου, ὁ δὲ ἰατρὸς συστήσῃ προσφυγὴν πρὸς διάγνωσιν εἰς τὸ νοσοκομεῖον τοῦ Ἰνστιτούτου: «ὁ Ἅγιος Σάββας».

Διότι, ὅπως μᾶς ἐτόνισεν ὁ ἐμψυχωτὴς τοῦ Ἀντικαρκινικοῦ Ἰνστιτούτου, Ἀκαδημαϊκὸς καὶ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἀρ. Κούζης, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε καὶ ὁ πρωτοεργάτης τῆς ἰδρύσεώς του, ὁ καρκίνος θεραπεύεται ἀσφαλῶστα καὶ ριζικῶς ὅταν γίνῃ ἐγκαίρως ἡ διάγνωσις τοῦ καὶ ἀρχίῃ ἀμέσως ἡ θεραπεία αὐτοῦ.

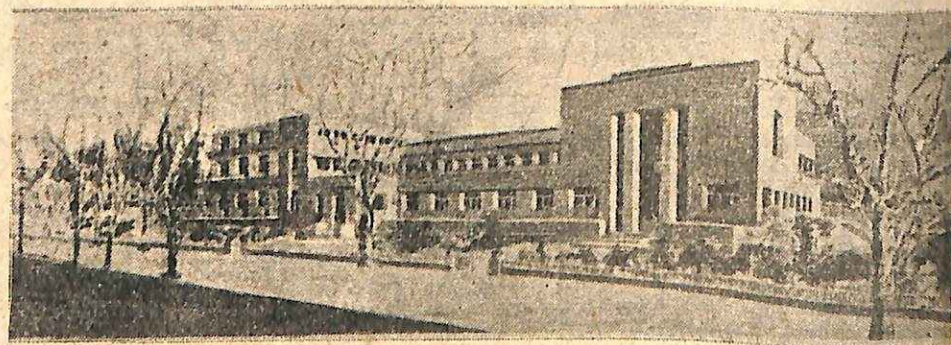
ΤΡΙΑ ΤΑ ΟΠΛΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΡΚΙΝΟΥ

Ἡ ἐπιστὴμὴ κατέχει σήμερον τρία ἰσχυρὰ ὅπλα γιὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς νόσου. Εἶνε δὲ τὰ ὅπλα αὐτὰ ἡ ἐγχείρησις, ἡ ἀκτινοθεραπεία δι' ἀκτίνων Ραϊνγκεν καὶ ἡ ραδιοθεραπεία.

Καὶ αἱ τρεῖς αὗται θεραπευτικὰ μέθοδοι ἐφαρμόζονται ἀπὸ ἐπιτελεῖα ἐκλεκτῶν ἐπιστημόνων εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἀντικαρκινικὸν Ἰνστιτούτον, τὸ ὁποῖον διαθέτει ὅλα τὰ τεχνικὰ μέσα.

Διότι τὸ Ἑλληνικὸν Ἀντικαρκινικὸν Ἰνστιτούτον ἐκπληροῖ διττὸν σκοπὸν. Θεραπεύει ἀλλὰ καὶ ἐρευνᾷ. Θεραπεύει εἰς τὸ ἐντὸς τοῦ μεγαλοπρεποῦς κτιρίου τοῦ νοσοκομείου τοῦ τὸ ἀφιερωμένον εἰς τὸν Ἅγιον Σάββαν τοὺς καρκινοπαθεῖς, ἐνῷ ἐκ παραλλήλου εἰς τὰ ἐπιστημονικὰ τοῦ ἐργαστήρια, δι' εἰδικῶν ἐπιστημόνων, προσπαθεῖ νὰ συμβάλῃ διὰ συνεχοῦς καθαρῶς

εἰς τὸ θάλαμος ἀφ' ὅπου ἐπὶ εἰδικῶν πινάκων, γεμάτων μετ' ἡλεκτρικῶν διακόπτων, ρυθμίζεται ἀπὸ τὰς νοσοκόμας ἡ ἐντασις τῶν ἀκτίνων. Οἱ δύο θάλαμοι χωρίζονται καλυπτόμενοι ὑπὸ παχέων τοιχωμάτων ἐκ μολύβδου, αἱ δὲ θύραι τῶν εἰνε κατασκευασμέναι ἀπὸ παχὺ ἐπίσης στρώμα μολύβδου. Αἱ προφυλάξεις αὗται εἶνε ἀπολύτως ἀναγκαῖαι, διότι αἱ ἀκτίνες Ραϊνγκεν, ἀνδὲν ὑπάρχουν τὰ παχέα αὐτὰ τοιχώματα, θὰ διήρχοντο διὰ τῶν κοινῶν τοίχων ἢ δὲ καθημερινὴν ἐπίδρασιν τῶν ἐπὶ τῶν ἰατρῶν καὶ τῶν νοσοκόμων τῶν ρυθμιζόντων τὴν ἐντασίν των ἀπὸ τοῦ παραπλευρῶς πρὸς τὴν

Τὸ Ἑλληνικὸν Ἀντικαρκινικὸν Ἰνστιτούτον.

ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἱατρικῆς ἐπιστῆμης πρὸς λυσιτελεστέραν καταπολέμησιν τοῦ καρκίνου.

Ἀς παρακολουθῶμεν πρῶτα τὴν θεραπευτικὴν ὁργάνωσιν καὶ δράσιν τοῦ Ἰνστιτούτου.

ΤΟ ΧΕΙΡΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ

Τὸ χειρουργεῖον, διευθυνόμενον ἀπὸ τὸν κ. Α. Ἀδριανόπουλον, χειρουργὸν ἐπὶ ἔτη πολλὰ ἐργασθῆναι εἰς τὰ μεγαλύτερα νοσοκομεία τῶν Παρισίων, εἶνε ἀπὸ ἀπόψεως τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ τελειότατον.

Ἡ ἐγχείρησις γίνεται ἢ κατὰ τὸν συνηθιστὸν ἢ δι' ἡλεκτρικοῦ χειρουργικοῦ μαχαίριδιου, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν ἐγχείρησιν ἐνεργεῖ αὐτομάτως καὶ αἰμόστασιν.

Τὸ χειρουργεῖον ἔχει ἐπίσης καὶ κινητὸν μηχανήμα ἀκτινογραφίας. Διὰ τοῦ μηχανήματος αὐτοῦ εἰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις, ὅταν, ἐπὶ παραδείγματι, παρίσταται ἀνάγκη ἀκτινογραφίας ἀσθενοῦς, ὁ ὁποῖος δὲν δύναται νὰ διακομισθῇ ἀπὸ τῆς χειρουργικῆς τραπέζης εἰς τὸν εἰδικὸν θάλαμον ἀκτινογραφίας, δύναται νὰ ληφθῇ ἀξίως ἀκτινογραφία τοῦ ἐγχευομένου.

Μετὰ τὸ χειρουργεῖον, καθοδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ χειρουργοῦ κ. Τζανέτη, ἐπισκεπτόμεθα τὰς αἰθούσας ἀκτινοθεραπείας καὶ ραδιοθεραπείας.

ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΑΚΤΙΝΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ 450 ΧΙΛΙΑΔΩΝ ΒΟΛΤ

Εἰς τὴν αἰθούσαν ἀκτινοθεραπείας ἀντικρὺσιν τεράστια μηχανήματα ἀκτίνων Ραϊνγκεν, 450 χιλιάδων βόλτ. Εἰς τὰ Βαλκάνια δὲν ὑπάρχουν ἄλλα μηχανήματα τῶσιν τέλει.

Ἐδῶ πλεονὲς δὲν ἔχει κανεὶς τὴν ἐντύπωσιν ὅτι εὐρίσκειται εἰς νοσοκομεῖον, ἀλλὰ εἰς αἰθούσαν ἡλεκτρικοῦ ἐργαστασίου μετὰ πλεονεκτήματα ἀλλὰ καὶ ἱσχυράς, τεραστίας δὲ εἰς ὅγκον ἡλεκτρικῆς μηχανῆς.

Πρὸ τοῦ θαλάμου, ὅπου εἶνε ἐγκατεστημένα τὰ ἀκτινοθεραπευτικὰ μηχανήματα,

αἰθούσαν ἀκτινοθεραπείας θαλάμου, θὰ κατέστρεφε τὴν ὑγείαν των καὶ θὰ τοὺς κατέδικεν εἰς θάνατον.

Τὸ τμήμα ἀκτινοθεραπείας τοῦ Ἰνστιτούτου διευθύνεται ἀπὸ τοὺς ἐγκρίτους ἀκτινολόγους ἐπιστήμονας Δρας Κόττ καὶ Μιχαλακόπουλον.

Εἰς τὸν πρῶτον ὄροφον, ὅπου καὶ ἡ αἰθούσα ἀκτινοθεραπείας, εἶνε ἡ αἰθούσα ἐφαρμογῆς τῆς ραδιοθεραπείας.

Τὸ ραδιολογικὸν τμήμα διευθύνει ὁ κ. Βασιλειάδης, ὁ ὁποῖος μὲν πρὸ ἡμερῶν ἦλθεν ἀπὸ τὴν Σαγκάην, ὅπου διηύθυνε τὸ ἐκεῖ σινο-δελτικὸν Ἀντικαρκινικὸν Ἰνστιτούτον.

Καὶ εἰς τοὺς τρεῖς ὀρόφους τοῦ Ἰνστιτούτου εἶνε τὰ δωμάτια τῶν ἀσθενῶν 1ης, 2ας καὶ 3ης θέσεως.

Μόνον εἰς τὸ Ἰνστιτούτον μεταξὺ ὅλων τῶν θεραπευτικῶν ἰδρυμάτων τῆς χώρας ἔχει δοθῇ τόση φροντίς διὰ τὴν ἀνταρτίαν εὐχάριστον περιθαλπίαν τῶν ἀσθενῶν τῆς τρίτης θέσεως. Εἰς κανένα ἀπὸ τοὺς θαλάμους τῆς τρίτης θέσεως, ὅλους εὐρυχωρούς καὶ ἡλιόλουστους, δὲν ὑπάρχουν περισσότερα ἀπὸ τρία κρεβάτια.

Πράγματι τὸ Ἀντικαρκινικὸν Ἰνστιτούτον καὶ τὸ νοσοκομεῖον τὸ ἔχουν ὡς κύριαν φροντίδα νὰ ἔλθουν εἰς ἐνίσχυσιν τῶν ἀπὸ τὸν καρκίνον παθόντων, συμφωνῶνς ἅλλωστε καὶ μετὰ τὰς ἀρχὰς τῆς Χριστιανικῆς Καίνονης Ἐνώσεως ἀπὸ τῆς ὁποίας προήλθε τὸ Ἰνστιτούτον.

Ἀπὸδοεῖς τρανὴ δι' αὐτὸ εἶνε τὸ γεγονός ὅτι τὴν ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ ἐπεσκέφθημεν ἐπὶ 89 ἀσθενῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν τοὺς ὁποίους περιελάμβανεν, οἱ 26 ἦσαν ἄποροι καὶ ἐθεραπεύοντο δωρεάν.

Οἱ θάλαμοι τῶν ἀσθενῶν δευτέρως καὶ πρῶτης θέσεως διδοῦν τὴν ἐντύπωσιν δωμάτων εὐρωπαϊκῶν σανατορίων, τῶσιν ὡραίοι εἶνε, τῶσιν θαυμάσια ἐπιπλωμένοι, ἐφωτισμένοι καὶ μετ' ἰδιαίτεραν αἰθούσαν λουτροῦ, εἰς τὴν πρῶτην θέσιν.

Φυσικὰ ἔχει ληφθῇ μέριμνα καὶ διὰ τὴν ψυχαγωγίαν τῶν ἀσθενῶν ὅλων τῶν θέ-

σεων, δι' αὐτὸ δὲ καὶ εἰς τὸν πρῶτον ὄροφον ὑπάρχει ὡραιότατον σαλὸν μετ' ὁμορφων, ἀποκλειστικῶς εἰς χρῆσιν τῶν ἀσθενῶν.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ὀφειλομένον νὰ ἐξάρωμεν τὴν συγκινητικὴν ἀφοσίωσιν μετὰ τὴν ὁποίαν ἐργάζονται διὰ τὴν ὅσον τὸ δυνατὸν εὐρυθμότεραν λειτουργίαν τοῦ Ἰνστιτούτου καὶ τοῦ Νοσοκομείου τοῦ ἡ σύζυγος τοῦ κ. Κούζη, κυρία Εὐγενία Κούζη, ἡ γενικὴ Ἐφορὸς κυρία Καρτεράκη καὶ ἡ Προϊσταμένη ἀδελφὴ Γιουλούνδα.

Καὶ αἱ τρεῖς προσφέρουν εἰς τὸ Ἰδρυμα αὐτὸ ὅλας τὰς σωματικὰς καὶ τὰς ψυχικὰς τῶν δυνάμεις καὶ ἡ ἀγάπη μετὰ τὴν ὁποίαν τὸ περιβάλλον ἐκδηλώνεται παντοῦ.

Στοργικῇ, μητρικῇ εἶνε ἡ περιθαλπίς των ἀσθενῶν, ὅλοι των δὲ ἔχουν τὸ αἶσθημα, ὅτι ἰατροὶ καὶ νοσοκόμοι τοὺς περιποιοῦνται καὶ τοὺς θεραπεύουν, ὅτι ἀπὸ ψυχρὰν ἐπαγγελματικὴν υποχρέωσιν, ἀλλὰ ὅτι κινούνται ἀπὸ βαθύ αἶσθημα συμπόσιας καὶ φιλάνθρωπιας.

Ἐξ ἄλλου, ὁλόκληρον τὸ Ἰνστιτούτον

τὸ παραστατικὸν αὐτὸ μάθημα θὰ τοὺς προτρέψῃ, ὥστε ἅμα ἀντιληφθῶν τὸν παρὰμικρὸν ὑποπτον ὄγκον νὰ ἐμφανίζεται εἰς τὸ σῶμα των, νὰ σπεύδουν νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτον νὰ προβῇ εἰς τὴν διάγνωσιν καὶ νὰ τοὺς θεραπεύσῃ.

Ἀλλὰ διὰ τὴν εἰς εὐρύτητα λαϊκὰ στρώματα προπαγάνδισιν τῶν ἐκ τοῦ καρκίνου κινδύνων καὶ τῆς ἀνάγκης ὅπως, οἱ πολῖται προστρέχουν ἐγκαίρως εἰς τὸ Ἰνστιτούτον καὶ τοὺς εἰδικούς ἰατροὺς διὰ τὴν διάγνωσιν καὶ θεραπείαν τῆς νόσου, πρόκειται νὰ ἰδρυθῇ μέγα ἀμφιθέατρον, ὅπου θὰ γίνωνται διαλέξεις, ἐπιστημονικαὶ ἀνακοινώσεις καὶ θὰ προβάλλονται καὶ εἰδικὰ κινηματογραφικὰ ταινία διὰ τὸν καρκίνον.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ παραλείψωμεν νὰ ἀναφέρωμεν καὶ τὰ σπουδαιότατα ἐπιστημονικὰ ἐργαστήρια, ποῦ διαθέτει τὸ Ἀντικαρκινικὸν μας Ἰνστιτούτον. Εἶνε, τὸ παθολογοανατομικὸν διευθυνόμενον ἀπὸ τὸν κ. Σιμεωνίδην, ὅπου γίνονται αἱ ἱστολογί-

κίνον; Εἰς τὰ ἀγωνιώδη αὐτὰ ἐρωτήματα οἱ ἐπιστήμονες δὲν ἠδυνήσαν νὰ δώσουν μέχρι τῆς στιγμῆς θετικὴν ἀπάντησιν.

Τὸ ἐργαστήριον τῶν βιολογικῶν καὶ βιοχημικῶν ἐρευνῶν διευθύνεται ἀπὸ τὸν κ. Τζώνην καὶ τὴν σύζυγον του. Εἰς αὐτὸ, ὅπως μᾶς ἐξηγεῖ ὁ κ. Τζώνης, δὲν ἀναζητεῖται μόνον ἡ παθογένεια τοῦ καρκίνου. Γίνεται καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ ἐργασία διὰ τὴν ἀνακάλυψιν μίας ἀπολύτως ἀσφαλούς διαγνωσεως τῆς νόσου, ἰδίως ὅταν ὁ καρκίνος ἔχει προσβάλλει ἐσωτερικὰ ὄργανα τοῦ σώματος, ὅποτε ἡ διάγνωσις μετὰ τὰς σημερινὰς μεθόδους δὲν εἶνε 100 % ἀσφαλής.

Ἀλλὰ καὶ νέων, πέραν τῶν ἥδη γνωστῶν, τρόπων θεραπείας, ἐπιζητεῖται ἡ ἀνακάλυψις εἰς τὸ βιολογικὸν καὶ βιοχημικὸν ἐργαστήριον τοῦ Ἰνστιτούτου. Ἐπιζητεῖται δηλαδὴ νὰ εὐρεθοῦν καὶ νέα μέσα ποῦ νὰ ἐνεργοῦν θεραπευτικῶς ἐπὶ τοῦ καρκίνου.

Ἀπὸ τοὺς σκοποὺς ποῦ ἐτιδιώκει τὸ ἐργαστήριον βιολογικῶν καὶ βιοχημικῶν ἐρευνῶν γίνεται φανερά ἡ διττὴ δράσις τοῦ Ἀντικαρκινικοῦ Ἰνστιτούτου.

Εἰς τὸ θαυμάσιον Νοσοκομεῖον τοῦ θεραπεύει τοὺς καρκινοπαθεῖς, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν μέχρι τοῦδε κατακτήσεων τῆς ἐπιστῆμης ἐνῷ μετὰ τὸ βιολογικὸν καὶ βιοχημικὸν τοῦ ἐργαστηρίου ἐπιζητεῖ διὰ τὸν καθαρῶς ἐπιστημονικὸν ἐρευνᾶν νὰ συμβάλῃ καὶ αὐτὸ εἰς τὴν τεραστίαν προσπάθειαν τὴν ὁποίαν καταβάλλουν ὅλα τὰ Ἀντικαρκινικὰ Ἰδρύματα τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν αἰτίων τοῦ καρκίνου, διὰ τὴν τελειοποίησιν τῶν διαγνωστικῶν μεθόδων καὶ διὰ τὴν ἐξέρεσιν χημικῶν μέσων πρὸς θεραπείαν του.

30.000 ΚΑΡΚΙΝΟΠΑΘΕΙΣ Εἰς τὴν ἙΛΛΑΔΑ

Τὸ Ἑλληνικὸν Ἀντικαρκινικὸν Ἰνστιτούτον ἀποτελεῖ οὕτως ἐν ὁλοκληρωμένον, θαυμάσια ὁργανωμένον, Ἰδρυμα θεραπείας ἀλλὰ καὶ ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης διὰ τὸ ὁποῖον πρέπει ἀληθινὰ νὰ εἰμεθα υπερήφανοι. Τυχρὸι οἱ ἄρρωστοι ἐκεῖνοι ποῦ μποροῦν νὰ προστρέξουν καὶ νὰ ζητήσουν τὴν βοήθειάν του. Ἐάν ἡ πάθησις των δὲν εἶνε τόσον προχωρημένη, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχῃ πλέον ἐλπίς διασώσεως των, ἡμποροῦν νὰ εἶνε δέβαιοι, ὅτι εἰς τὸ Ἀντικαρκινικὸν Ἰνστιτούτον θὰ θεραπευθοῦν. Ἀλλὰ τὰ 75 κρεβάτια τοῦ δὲν ἐπαρκούν διὰ νὰ περιλάβουν τὰς 30.000 καρκινοπαθεῖς ποῦ ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Δι' αὐτὸ ἐπιτακτικὴ εἶνε ἡ ἀνάγκη, μετὰ τὴν κρατικὴν ὥρην καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν πλουσιῶν τοῦ τόπου μας νὰ ἐπεκταθῇ τὸ μέγα ἔργον ποῦ ἤρριξε τὸ Ἑλληνικὸν Ἀντικαρκινικὸν Ἰνστιτούτον, τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας μας ἀπὸ τὸν φοβερότερον ἐχθρὸν ποῦ μᾶς ἀπειλεῖ: τὸν καρκίνον.

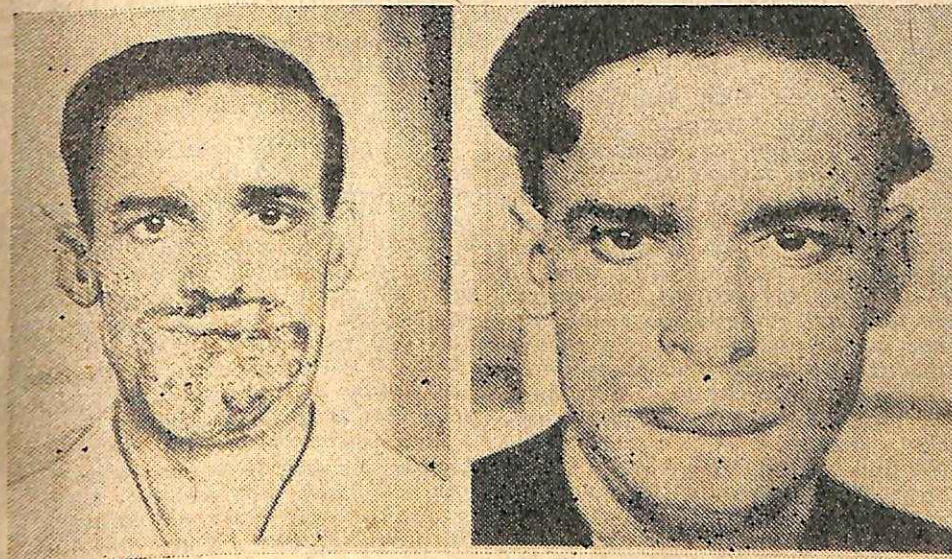
Πρέπει νὰ ἐπεκταθῇ τὸ νοσοκομεῖον τοῦ Ἰνστιτούτου, νὰ ἰδρυθῶν καὶ ἄλλα ἀντικαρκινικὰ Κέντρα εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ διαφωτισθῇ δι' εὐρείας προπαγάνδας ὁ λαός, ὥστε ν' ἀντιληφθῇ:

1) ὅτι ὁ καρκίνος, ὅταν ἐγκαίρως διαγνωσθῇ, ἀσφαλῶς θεραπεύεται.

2) ὅτι, ἐκτὸς τῆς ἐγχειρήσεως, τῆς ἀκτινοθεραπείας καὶ τῆς ραδιοθεραπείας, ἄλλα μέσα δὲν ὑπάρχουν σήμερον διὰ τὴν καταπολέμησιν του. Ἐπομένως, κάθε ἄλλο διαφημιζόμενον φάρμακον ἀποτελεῖ ἀπάτην καὶ εἶνε καταστρεπτικὸν διὰ τὸν πάσχοντα.

Τὸ Ἀντικαρκινικὸν Ἰνστιτούτον, μετὰ τὴν ἀσφαλῆ διαφωτιστικὰ ποῦ ἐκδίδει προσπάθειά καὶ τὸ ἔργον αὐτὸ τῆς λαϊκῆς διαφώτισεως νὰ ἐπιτελέσῃ. Ἀλλὰ καὶ ὅλοι, τὸ κοινόν, ὁ Τύπος, οἱ ἰατροὶ, τὰ ἄλλα θεραπευτικὰ ἰδρύματα, ὀφείλουν νὰ ἐνίσχυσουν τὸ Ἀντικαρκινικὸν Ἰνστιτούτον εἰς αὐτὴν τὴν προσπάθειαν, τόσον ἡθικῶς ὡς καὶ ὑλικῶς διὰ νὰ δυνήθῃ νὰ διεξαγάγῃ ἀκόμη ἐπιφελέστερον τὸν λαοσωτήριον ἀγῶνα τοῦ κατὰ τοῦ καρκίνου.

Θ. Ι. ΔΟΓΑΝΗΣ

Ἀσθενὴς πρὸ τῆς θεραπείας δι' ἀκτίνων Ραϊνγκεν καὶ μετ' αὐτήν.

λᾶμπει ἀπὸ καθαριότητα, ὡς πρὸς μίαν μόλις ὥραν νὰ εἶχαν γίνῃ τὰ ἐγκαίνια τοῦ.

ΤΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΙΑΤΡΕΙΑ.

Ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἔχει μόνον τοὺς ἐσωτερικοὺς ἀσθενεῖς τοῦ Ἰνστιτούτου.

Κάθε πρῶτὸν πολυπληθεῖς καρκινοπαθεῖς ἢ ἄρρωστοι ὑποπευόμενοι ὅτι πάσχουν ἀπὸ καρκίνου, ἐξετάζονται εἰς τὰ τρία ἐξωτερικὰ ἰατρεία τοῦ Ἰνστιτούτου. Καὶ εἰς τοὺς πρῶτους γίνεται ἡ ἐνδεικνύμενη θεραπεία, εἰς δὲ τοὺς δευτέρους ἡ διάγνωσις διὰ τὴν πάθησιν των. Τὰ ἐξωτερικὰ ἰατρεία διευθύνονται ὑπὸ τοῦ γενικοῦ ἑπιστάτου κ. Σπανοῦ, τοῦ νευροχειρουργοῦ κ. Ἡλίου καὶ τῶν ἰατρῶν κ. κ. Δασκαλάκη, Λιδιεράτου, Τσιμέα καὶ Παπακωνσταντίνου.

Παραπλευρῶς τῶν ἐξωτερικῶν ἰατρείων καὶ εἰς τὸν 1ον ὄροφον τοῦ κτιρίου εἶνε ἡ αἰθούσα τῆς ἀκτινοδιαγνωστικῆς διὰ τὴν ἀκτίνων διάγνωσιν τοῦ καρκίνου. Πράγματι, ἡ ἐγκαίρως διάγνωσις καὶ ἡ ἀμέσως ἐνάρξις τῆς θεραπείας ἀποτελοῦν τὴν βασικὴν προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἀσφαλῆ καὶ ριζικὴν καταπολέμησιν τῆς νόσου. Δι' αὐτὸ τὸ Ἰνστιτούτον διαθέτει ὅχι μόνον τοὺς εἰδικούς ἐπιστήμονας καρκινολόγους, ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ τεχνικὰ μέσα διὰ τὴν ἀσφαλῆ διάγνωσιν τῆς ἀσθενείας.

Τὸ Ἰνστιτούτον ὅμως διαθέτει καὶ θαυμάσιον μουσεῖον προπλάσμάτων ὅπου μετὰ τῆς μεγαλυτέρας φυσικότητος εἰδικὰ τεχνικὰ ἀναπαριστᾶν τὰς πλεονεξιαφαιρούσας περιπτώσεις καρκίνου, αἱ ὁποῖαι παρουσιάσθησαν εἰς τὸ Ἰνστιτούτον. Τὸ Μουσεῖον αὐτὸ δὲν ἐπιτελεῖ μόνον ἐπιστημονικοὺς σκοποὺς, ἀλλὰ καὶ προπαγανδιστικούς, διότι ὅσοι βλέπουν τὰ ἐκτιθέμενα ὁμοιώματα, καταλαμβάνονται ἀπὸ τὸν τρόπον πρὸς τὸν καταστροφῶν ποῦ φέρει ἡ φοβερά αὕτη νόσος, ἀσφαλῶς δὲ

καὶ ἐξετάσεις τῶν ἀσθενῶν, αἱ ὁποῖαι βοηθοῦν σημαντικῶς εἰς τὴν διάγνωσιν τῆς νόσου. Εἶνε τὸ μικροβιολογικόν, διευθυνόμενον ὑπὸ τοῦ κ. Πανθῆ, εἰς τὸ ὁποῖον γίνονται αἱ μικροβιολογικὰ ἐξετάσεις τῶν ἀρρώστων. Εἶνε τὸ ἐργαστήριον τῶν βιολογικῶν καὶ βιοχημικῶν ἐρευνῶν, τὸ ὁποῖον εἶνε τελείως ανεξάρτητον ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖον τοῦ Ἰνστιτούτου καὶ ἀσχολεῖται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἐρευναν διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν αἰτίων ποῦ προκαλοῦν τὸν καρκίνον.

ΤΟ ΑΙΤΙΟΝ ΤΟΥ ΚΑΡΚΙΝΟΥ ΕἶΝΕ ΑΚΟΜΗ ΑΓΝΩΣΤΟΝ

Διότι δυστυχῶς δὲν κατάρθωσεν ἀκόμη ἡ ἔπιστ

ΚΑΚΟΗΘΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟΞΙΚΟΙ ΙΚΤΕΡΟΙ

Εμελετήσαμεν εις τὸ προηγούμενον τὰς δύο ἐκ τῶν τριῶν κατηγοριῶν τοῦ ἱκτέρου: τὸν καταρροϊκὸν ἱκτερον καὶ τὸν καλοῦθον.

Μένει ἡ τρίτη καὶ ἡ πλέον σημαντικὴ μορφή αὐτοῦ, ἡ καλουμένη «κακοήθης ἱκτερος». Ἡ ὀνομασία καὶ μόνη μᾶς παρέχει ἰδέαν τοῦ πράγματος, ἀλλ' ἀπλῶς ἀμυδράν, διότι ὁ ἱκτερος τῆς μορφῆς αὐτῆς εἶνε κατὰ κανόνα θανατηφόρος.

Τὰ χαρακτηριστικὰ συμπτώματα τοῦ ἱκτέρου τούτου εἶναι ἡ κιτρίνη χροιά τῶν ὀπίων προσλαμβάνουν σὶ χλευνογόνοι — χεῖλη, ἐσωτερικὸν στόματος κτλ., — τὸ μέτωπον, ἡ γυμνὴ ἐν γένει ἐπιφάνεια τῆς κεφαλῆς. Ἀκόμη εἰς τὰ συμπτώματα αὐτὰ συμπεριλαμβάνονται αἱμορραγίαι καὶ νευρικά συμπτώματα. Ἡ ἐξέλιξις τῆς νόσου εἶναι ραγδαία. Ἡ ἔκθασίς τῆς, κατὰ κανόνα μοιραία, χαρακτηρίζεται ὡς τέταρτον καὶ τυπικὸν αὐτοῦ σημείον. Ὅθεν πολλάκις, ἡ ἀκριβὴς διάγνωσις γίνεται... μετὰ θάνατον, ἐφ' ὃν τὰ ἄλλα συμπτώματα δύναται νὰ εἶναι ὑποβλήσας καὶ λαθάνοντα. Γενικῶς, ὁ κακοήθης ἱκτερος ἐμφανίζεται ὡς τελικὸν φαινόμενον χρονίας τινὸς παθήσεως τοῦ ἥπατος, καὶ ἰδίως τῆς κίρρωσος τούτου, ἡ ἀκόμη καὶ τοῦ καρκίνου, ὁπότε ἀποτελεῖ ὁ κακοήθης ἱκτερος τὴν «κάθαριν», τρόπον τινα, τῆς ὅλης τραγωδίας τοῦ ἀσθενοῦς. Εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις, ὁ κακοήθης ἱκτερος προέρχεται ἐκ δηλητηριάσεων, ὡς λ.χ. ἐκ φωσφόρου, ἄλλοτε δὲ πάλιν εἶναι λοιμώδους φύσεως.

Οὐσιώδη σημάσιον ἔχει, τὸ ἐὰν ὁ ἱκτερος αὐτὸς δὲν συνοδεύεται ἢ συνοδεύεται ἀπὸ συμπτώματα νεφρίτιδος. Ἐξ οὗ καὶ ἔχομεν δύο βασικὰς μορφὰς κακοήθους ἱκτέρου. Κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν, ἡ νόσος σπανίως ἀρχεται διὰ τῶν τυπικῶν συμπτωμάτων τοῦ ἱκτέρου. Σχεδὸν πάντοτε προηγείται προϊκτερικὴ περίδος, ἀπολύτως ὁμοία πρὸς ἐκείνην τοῦ καλοήθους ἱκτέρου. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτήν, ἡ πορεία τῆς νόσου εἶνε ἐξαιρετικῶς ταχεία καὶ προϊοῦσα, ἡ δὲ κατάστασις τοῦ ἀσθενοῦς ἀποβαίνει ἐν τὸς ἐλαχίστων ἡμερῶν βαρυτάτη, παρέχει δὲ τὴν ἐντύπωσιν θαρείας λοιμώξεως. Παρατηροῦνται ἔντονοι πεπτικὶ καὶ διαταραχαί, διάρροια μετ' ἐμέτων θερμικρὰς ἀσπίδος ὑψηλῆς, μέχρι καὶ πέραν τῶν 40 βαθμῶν. Συχνὰ μάλιστα ἀναφαίνονται λοιμώδη ἐρυθρήματα διαφόρων τύπων, ὡς λ.χ. ἐλαφρὰ πορφύρα, αἱμορραγικὴ οὐλίτις, ἐπίσταξις κτλ. κτλ. Ἀφοῦ παρέλθουν 4 — 8 ἡμέραι, ἐμφανίζεται ὁ ἱκτερος, μετὰ χροιοχολίας — περιέχουν δηλαδὴ τὰ οὐρά χολὴν — οὐροχοληνοῦρίας — περιέχουν δηλαδὴ μεγάλην ποσότητα οὐρίνης καὶ χολῆς — ἀκόμη δὲ καὶ τὰ κόπρανα εἶναι ἐλαφρῶς χρωματισμένα. Αἱ αἱμορραγίαι ἀποτελοῦν σαφὲς χαρακτηριστικὸν τῆς περιόδου ταύτης, ἐπερχομένη δὲ ἀπὸ τῆς ρινὸς καὶ ἀπὸ τῶν οὐλῶν. Κάποτε παρουσιάζονται καὶ αἱματημέσιαι (ἔμετοι δηλαδὴ αἱματος). Αἱ αἱμορραγίαι εἶνε κατὰ πρῶτον συχνότεραι εἰς τὰς γυναῖκας, ὑπὸ μορφήν μάλιστα μητρορραγιῶν. Ἐπι-

σης δύναται νὰ παρουσιασθῇ καὶ τὸ σύμπτωμα τῶν δερματικῶν αἱμορραγιῶν. Τὰ νευρικὰ συμπτώματα εἶνε ἔντονα. Τὸ ἥπαρ δὲν παρουσιάζει ὑπερτροφίαν, δύναται δὲ ἀντιθέτως νὰ παρουσιάσῃ ἀτροφίαν. Συνήθεστέρα εἶνε ἡ ὑπερτροφία τοῦ σπληνός. Χαρακτηριστικὸν ἐπίσης γνώρισμα εἶνε ἡ ταχυκαρδία καὶ ἡ ἐλάττωσις τῆς πίεσεως. Παρατηρεῖται ἐπίσης ὀλιγουρία. Ἡ πορεία τῆς περιόδου αὐτῆς εἶνε ταχεία, διαρκεῖ δὲ ἀπὸ 8 μέχρι 15 ἡμερῶν. Ἡ τελευταία περίδος ἔχει τοῦτο τὸ περιεργὸν νευροακτινιστικόν. Ἡ νόσος φαίνεται ὑποχωροῦσα, σχεδὸν θεραπευμένη, ἐνῶ ὁ ἀσθενὴς... ἀποθνήσκει. Φαινομενικῶς, ὁ ἀσθενὴς παρουσιάζεται ὡς ἐν ἐσχάτῃ ἐξαντλήσει, ἐπέρχεται κόωμα καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτοῦ ὁ θάνατος. Συχνὰ, ἐν τούτοις, εἶνε αἱ περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας ὁ θάνατος ἐπέρχεται κεραυνοβόλος ἐντὸς τεσσάρων ἢ πέντε ἡμερῶν.

Αὐτὴ εἶνε ἡ περίπτωσις ἡ ἀνευ νεφριτικῶν συμπτωμάτων.

Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν, ἐπαναλαμβάνονται τὰ ὡς ἄνω συμπτώματα, προστίθενται ὅμως καὶ συμπτώματα νεφρική. Ἐκ τῶν κυριωτέρων χαρακτηριστικῶν εἶναι ἡ ἔντονος ὀλιγουρία, πολὺ περισσότερον καταφανέστερα παρὰ κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἡμερησία ἀποβολὴ τῶν οὐρῶν φθάνει μέχρι 400 — 600 γραμμαρίων. Τώρα τὰ ἀποβαλλόμενα οὐρά φθάνουν εἰς τὰ 200 μύλις γραμμάρια ἢ καὶ ὀλιγώτερα. Σημαντικὴ εἶναι ἡ λευκοματουρία μετ' ἀφθόνων κυλινδρῶν. Ἡ δύσπνοια εἶνε συχνή, τὸ ἥπαρ σαφῶς ὑπερτροφικόν. Ὁ θάνατος ἐπέρχεται συνήθως μετὰ 10 ἢ 15 ἡμέρας, ἐν μέσῳ οὐραιμικῆς ὑπνηλίας μετὰ τινων σπα-

Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΚΑΛΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ ΤΩΝ ΑΕΡΟΠΛΑΝΩΝ

Μία τῶν κυριωτέρων δυσχερειῶν εἰς τὴν εὐρείαν διάδοσιν τοῦ συγχρόνου τελειοποιημένου ἀεροπλάνου, ἀποτελεῖ τὸ πλῆθος τῶν ὀργάνων πτήσεως μετὰ ὅποια εἶνε τοῦτο ἐφωδιασμένον. Συγκεκριμένως κάθε ἀεροπλάνον ἔχει 80 ἕως 90 διάφορα ὅργανα, τὰ ὅποια θέτει εἰς λειτουργίαν εἰς μόνον ἄνθρωπον, ὁ πιλότος. Οὗτος ἐγκαταστήσει ἐν τῷ χειριστῇ ὅταν δὲν ἔχει καὶ τὴν δυνατότητα νὰ ἐλέγξῃ ἂν οἱ διάφοροι χειρισμοὶ τοῦ ἐξετελεσθῶσιν καλῶς ἀπὸ τὰ ὅργανα. Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς ἐντεῦθεν δυσχερείας οἱ μηχανικοὶ μεγάλης ἀεροπορικῆς ἐταιρίας τοῦ Σαιντ - Λουίς τῆς Ἀμερικῆς εἰσήγαγον μίαν σημαντικὴν τελειοποίησιν. Συγκεκριμένως ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ χειριστῆρος ἐπὶ τῆς ὁποίας εὐρίσκονται οἱ μοχλοὶ τῶν διαφόρων ὀργάνων πτήσεως προσέδεσαν εἰς ἕκαστον ὅργανον ἑνὰ μικρὸν λαμπτήρα, ὁ ὁποῖος εἰς περιπτώσιν κακῆς ἐκτελέσεως τοῦ χειρισμοῦ ἐκ μέρους τοῦ πιλότου, συνεπεῖα θλάθῃς αὐτοῦ, ἀνάβει καὶ εἰδοποιεῖ τὸν πιλότον περὶ αὐτῆς.

σμῶν. Σπανίως ἐπέρχεται ἱσσις, αὐτὴ δὲ ἐξαγγέλλεται διὰ κρίσεως πολυουρίας.

Ἀλλὰ ποῖα εἶνε τὰ κυρίως αἰτία τὰ ὁποία προκαλοῦν τοὺς ἱκτέρους τούτους; Συχνὰ — εἶναι ἀληθές — αἱ ἐργαστηριακά ἐρευνᾶ ἐπιτυχάνουν τὴν ἐξακρίβωσιν τῶν παθογόνων αἰτιῶν. Συμβαίνει ὅμως οὐχὶ σπανίως νὰ παραμένουν τελείως ἀγνωστοὶ αἱ αἰτίαι. Πολλάκις ἡ κακὴ αὐτὴ ἀσθένεια προέρχεται, ὡς ἦδη ἐτονίασαμεν, ἐξ ἐπιπλοκῆς ἄλλης ἀσθενείας. Συχνάκις ὁ μὲν ἐπίσης εἶναι πρωτοπαθὴς — δὲν προέρχεται δηλαδὴ ἐξ ἄλλης ἀσθενείας. Καὶ τότε ἀκριβῶς ἀγνωστοὶ εἶναι τὰ καθαρὰ αἰτίον τῆς. Ἐκ τῶν ἄλλων ἀσθενειῶν, κυρίως ὁ κίτρινος πυρετὸς ἀπολήγει εἰς ἱκτερον καὶ μάλιστα κακοήθον, τοῦτο δὲ ἀποδίδεται εἰς ὠρισμένην σπειροχαίτην. Ἐπίσης καὶ ὁ ὑπόστροφος πυρετὸς δυνατόν νὰ ἐμφανίσῃ ἐπιπλοκὴν ἱκτέρου.

Ἀλλὰ αἱ κατηγορίαι καὶ μορφαὶ τῶν ἱκτέρων δὲν σταματοῦν μέχρις ἐδῶ. Ἐχομεν ἀκόμη τὴν μεγάλην κατηγορίαν τῶν λεγομένων «τοξικῶν ἱκτέρων». Αὐτοὶ προέρχονται ἐκ τῶν πολυαριθμῶν τοξικῶν οὐσιῶν, αἱ ὁποῖαι ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τοῦ ἥπατος. Οἱ ἱκτεροὶ τῆς κατηγορίας αὐτῆς δὲν προσμοιάζουν πάντοτε πρὸς ἀλλήλους, πολλάκις δὲ εἶνε τὸσον ὑποβλήσας, ὥστε νὰ μὴ παρουσιάζουν λαμβάνοντα συμπτώματα. Ὅταν πάλιν τὰ συμπτώματα εἶνε ἐκδηλὰ, αὐτὰ δὲν εἶνε ὁμοίωμα δι' ὅλους τοὺς ἱκτέρους τοῦ εἶδους αὐτοῦ, ἀλλὰ ποικίλλουν ἀνταλλάγως τῆς τοξικῆς οὐσίας ἐκ τῆς ὁποίας προήλθον. Τὰ κυριώτερα εἶδη τῶν ἱκτέρων αὐτῶν προέρχονται ἐκ τῶν ἐξῆς δηλητηρίων. Τυπικὸς τοξικὸς ἱκτερος εἶναι ὁ προερχόμενος ἐκ φωσφόρου, λαμβανόμενος εἴτε τυχαίως, εἴτε ἐκουσίως, μετὰ τὸν σκοπὸν αὐτοκτονίας τοῦ ἐγίνοντο ἄλλοτε μετὰ σπύρτα φωσφόρου, ἀπέληγον εἰς τοξικὸν ἱκτερον. Κατὰ τὸν ἱκτερον αὐτὸν, πλὴν τῶν ἄλλων γνωστῶν συμπτωμάτων, προκαλοῦνται ἔντονος γαστροεντερικαὶ διαταραχαί. Κατὰ κανόνα, ὁ ἱκτερος ἐπέρχεται ἐπὶ τινος ἐβδομάδας, ἀλλὰ ὑποχωρεῖ ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἐπέρχεται τῆς θραδείας ἰσσεως του. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἀποκλείει καὶ μοιραίας ἐκβάσεις, ἀκόμη δὲ καὶ κεραυνοβόλους θανάτους, ἀκριβῶς κατὰ τὴν περίοδον κατὰ τὴν ὁποίαν νομίζει εἰς τὴν θάνατον πρὸς ἱσιν. Ἀλλὰ τοξικὰ αἰτία, ἐκ τῶν ὁποίων δύναται νὰ προέλθῃ τοξικὸς ἱκτερος, εἶνε τὸ χλωροφόρμιον, τὸ παρεχόμενον δι' ἀναισθησίαν, ὁ αἰθέρ, τὸ οἶνόνπνευμα. Συμβαίνει συχνὰ ἀσθενὴ αἰτία νὰ προκαλοῦν τὸν τοξικὸν ἱκτερον κατὰ τὴν κύσιν. Ἐμφανίζομενον κυρίως εἰς νεαράς καὶ πρωτοτόκους μητέρας.

Ὅταν λοιπὸν, τόσα εἶνε τὰ αἰτία τὰ ὁποία δύναται νὰ προκαλέσωνται τὰς δύο εἰδους ἱκτέρους, κατανοεῖ τις πλήρως ὅτι ἡ θεραπεία αὐτῶν δὲν εἶνε... ἔργον κοιμωγῶντων, ἀλλὰ ἰατρῶν, τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ συμβουλευόμεθα τὸ ταχύτερον.

ΤΟ ΑΥΓΟ...ΩΣ ΘΗΣΑΥΡΟΦΥΛΑΚΙΟΝ ΟΥΣΙΩΝ ΖΩΟΓΟΝΩΝ ΔΙΑ ΤΟΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΝ

Τὸ ὡν εἶνε μία ἀπὸ τὰς πλέον πολυτίμους καὶ ἀπὸ τὰς πλέον εὐγενεῖς τροφὰς τοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλὰ... δὲν εἶνε τροφή διὰ τὸν κάθε ἄνθρωπον.

Βασικὴν πλάνην ἀπετέλεσε κατὰ τὸ παρελθόν, τὸ περιήρουν ἐκεῖνο «ἀρρωστος εἶνε, ἔνα αὐγούλακι» κτλ. Διὰ πολλοὺς ἀσθενεῖς τὸ αὐγὸ δὲν εἶνε κατὰ τὴν ἀπαιτήσιν τροφή. Ἰδίως διὰ τοὺς πασχόντας ἀπὸ στομαχικῶν, ἐντερικῶν, λευκωμάτων κτλ. Ὅπως ἐπίσης διὰ τοὺς φαινομενικῶς μόνον ὑγιεῖς, τοὺς ἀρτηριοσκληρωτικὸς κτλ.

Ἀντιθέτως ὅμως ἀποτελεῖ ἰδεώδη τροφήν διὰ τοὺς ὑγιεῖς ὁργανισμοὺς, καὶ ἀπολύτως εὐεργετικὴν διὰ τοὺς ἐν γένει ἀναρρωσούντας, ὡς ἐπίσης καὶ δι' ὠρισμένους ἀσθενεῖς, οἱ ὁποῖοι «σηκώνουν» τὸ αὐγὸ.

Μένει ὅμως νὰ γνωρίσωμεν κατὰ ποῖον τρόπον πρέπει νὰ τρώγονται τὰ αὐγά διὰ νὰ ἀποδώσουν τὸν πλοῦτον τῶν. Εἶνε δὲ ἀφάνταστοι οἱ θησαυροὶ τοῦ περιέχει ἐντὸς αὐτοῦ ἐν καὶ μόνον ὡν. Ὡς γνωστόν, αὐτὸ καὶ μόνον εἶναι ἡ δὴ ἀρκετὸν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ νεοσσοῦ. Ἀρα περιέχει ὅλας τὰς θρεπτικὰς ὕλας τὰς ἀπαιτούμενας διὰ τὴν διατροφήν καὶ συντήρησιν τοῦ ὀργανισμοῦ. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς, τὸ αὐγὸ, ὡς καὶ τὸ ὡν γάλα, ἀρκετὸν ὡς ἀποκλειστικὴ τροφή τῶν ζωντανῶν ὁργανισμῶν ἐπὶ ὠρισμένον χρονικὸν διάστημα. Πρὸ παντός ἄλλου, ἐκείνο ποὺ μᾶς ἐνδιαφέρει εἶνε ὅτι τὸ αὐγὸ, δὲν περιέχει μόνον συνήθεις θρεπτικὰς οὐσίας, ὡς λόγου χάριν, ἀμέσως ἀφομοιωσίμα λευκώματα, λεικιθίνην καὶ λίπος, ἀλλὰ περιέχει πρὸ πάντων ἐν ἀφθονίᾳ βιταμίνες πολλῶν κατηγοριῶν καὶ συνεπῶς εἶνε ὅχι μόνον θρεπτικὴ οὐσία, ἀλλὰ καὶ «φάρμακον» θρεπτικῶν ὀργάνων μας, διὰ νὰ προληφθῶν πάσης φύσεως ἀσθενείας.

Ἡ περιεκτικότης ἐντὸς αὐτοῦ εἰς βιταμίνες ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν τρόπον τῆς διατροφῆς τῆς ὀρνιθός. Πολὺ πρὶν γνωσθῶν καὶ βιταμίναι, ἦτο ἡ δὴ γνωστὸν ὅτι τὸ καλύτερον ὡν εἶνε τὰ προερχόμενα ἀπὸ ὀρνιθῶν αἱ ὁποῖαι ζοῦν ἐλευθέρως καὶ ἀρέσκονται εἰς τὴν πρασίνην τροφήν.

Διὰ τῆς πρασίνης τροφῆς τῆς ὀρνιθός, αὐξάνεται ὡσαύτως καὶ κατὰ σημαντικὴν ἀναλογίαν, ἡ περιεκτικότης τοῦ κρόκου εἰς κιτρίνην χρωστικὴν οὐσίαν, μεγίστης ὁμοίως θρεπτικῆς ἀξίας. Ἡ περιεκτικότης τοῦ ὡοῦ εἰς βιταμίνες συμβαδίζει μετὰ τὴν περιεκτικότητά του εἰς χρωστικὴν κιτρίνην οὐσίαν. Ἐξ ἄλλου, αἱ βιταμίναι εἶνε πλούσιαι εἰς τὰ νωπὰ κυρίως ὡά, καὶ ἐντελὲς ἀπονεκρωμένοι ὅχι μόνον εἰς τὸν ἐν ἀποσυνθέσει, ἀλλὰ καὶ τὰ διατηρηθέντα ἐν ψυγείῳ. Δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον, τὸ «πραγματικὸν αὐγὸ» καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν προκαλεῖ τὰ δυσάρεστα ἀποτελέσματα ποὺ δύναται νὰ φθάσουν μέχρι δηλητηριάσεως, εἶνε ἀνεπιθύμητον ὡς τροφή, διότι δὲν περιέχει εἰμὴ νεκρωμένους βιταμίνες.

Πρακτικὸς τρόπος ἀναγνωρίσεως τῶν νωπῶν ὡῶν εἶνε τὸ νὰ μεταχειρί-

ζεται τις τὸ δοχεῖον ὕδατος καὶ νὰ ἐμβαπτίσῃ ἐντὸς αὐτοῦ τὸ ἀγοραζόμενον ὡν. Ὅταν εἶνε νωπὸν, καταβυθίζεται ἡ τοῦλάχιστον καλύπτεται πλήρως καὶ ἱκανῶς ὑπὸ τοῦ ὕδατος. Ὡν, τὸ ὁποῖον ἐπιπλέει ἢ ἀφήνει νὰ προεξέλῃ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος, ἔστω καὶ μικρὸν μέρος τοῦ κελεύφους του εἶνε ὡν ἀνεπιθύμητον. Οἱ ἔμπειροι μεταπράται ἀναγνωρίζουν ἀκόμη εὐχερέστερον τὰ νωπὰ ὡά, τοποθετοῦντες αὐτὰ ἐμπροσθεν φωτεινῆς ἐστίας, ὁπότε ὁ φλοῖος παρουσιάζει διαφάνειαν.

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΤΑΔΡΟΜΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς Σελίδος 470)

Τοῦ λοιποῦ, ἐπειδὴ ἡ ἀπειλὴ τῶν συμμαχικῶν πολεμικῶν εἶχεν αὐξήσει τὸ «ἔμμεν» ἦτο ὑποχρεωμένοι νὰ μεταπολιτεύσιν ἀρκῶς, εἰς μίαν δὲ ἐκ τῶν τοιούτων μεταπολίσεων του, καθὼς εἶχεν ἀπομακρυνθῇ τὸ σημείον τῆς τελευταίας του ἐμφανίσεως κατὰ 1700 μίλια εὐρέθῃ πρὸ τοῦ λιμένος τοῦ Πένανγκ, ἐγγὺς τῆς Σιγκαπούρης, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ὥρμησε τὸ ρωσσικὸν εὐδρομον «Γεμισοῦγκ». Ὁ κυβερνήτης τοῦ καταδρομῆως δὲν ἐδίστασε νὰ εἰσπλεύσῃ ἐντὸς τοῦ λιμένος, ἀφοῦ προηγουμένως ἐκαμουφλάρησε τὸ σκάφος του προσθέσας καὶ τετάρτην καπνοδόχον, ὥστε νὰ ὁμοιάζῃ τοῦτο πρὸς τὸ ἀγγλικὸν «Γιάρμουθ». Μετὰ τὴν στρατηγικὴν αὐτὴν ἐκίνησε τὰς ὑπονοίας, μολὶς δὲ εἰσέπλευσε ἐπέτεθη κατὰ τοῦ ἀνυπόπτου ρωσσικοῦ, τὸ ὁποῖον ἐδύβισε διὰ τορπιλλῶν.

Μετὰ τὸ νέον κατόρθωμα ὁ ἀριθμὸς τῶν συμμαχικῶν σκαφῶν τὰ ὁποῖα τὸ ἐδίωκον ἀνῆρχετο εἰς 19, δὲν θὰ τὸ συνελάμβανον δὲ ἂν δὲν συνέβαινε τὸ κατωτέρω γεγονός. Εἰς τὴν νῆσον Κή-λινγκ τοῦ Ἰνδικοῦ ὑπῆρχεν ἀγγλικὸς σταθμὸς ἀσχυρμάτων, τὸν ὁποῖον τὸ «ἔμμεν» ἐπεχείρησε νὰ καταστρέψῃ. Πρὸς τοῦτο κατέπλευσε πρὸ τῆς νήσου, ἀλλὰ πρὶν προφθάσῃ νὰ τὸν σιγήσῃ, ἐξέπεμψεν οὗτος τὸ σήμα τοῦ κινδύνου. Μόλις τὸ σήμα ἐλήφθη ὑπὸ τοῦ «Ἀγγλοῦ στολάρχου τῆς περιοχῆς, διετάρχησε τὸ καταδρομικὸν «Σίδνεϋ» νὰ σπεύσῃ εἰς διώξιν τοῦ «ἔμμεν». Ἦτο δὲ τὸ «Σίδνεϋ» σκάφος 5700 τόνων, φέρον 8 πυροβόλα τῶν 152 χιλιωστῶν δηλαδὴ σημαντικῶς ὑπερτέρα τῶν τοῦ «ἔμμεν» καὶ ἀναπτοῦσιν μείζονα ταχύτητα (26 κόμβους). Ὑπὸ τούτας συνθήκας ἡ νίκη τοῦ ἀγγλικοῦ ἦτο βεβαία καὶ σχετικῶς εὐκόλος. Ὁ φόν Μύλλερ, ἀντιλαμβανόμενος τὸν κινδύνον, δέδεχθη ἐν τούτοις τὴν μάχην, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ φύγῃ. Ὁ ἀγὼν ὑπῆρξε πεισματώδης, τελικῶς δὲ τὸ «ἔμμεν» ἐξώκειλεν εἰς τὰ ἀσάθη τῆς νήσου Κήλινγκ, ἀφοῦ ἔσχεν 180 νεκροὺς καὶ τοὺς ληρώματος καὶ 120 τραυματίας. Τὸ «Σίδνεϋ» περισυνέλεξε τοὺς τραυματίας καὶ 77 σώους ἐκ τῶν ἀνδρῶν, ἐν οἷς καὶ ὁ ἡρωϊκὸς πλοίαρχος φόν Μύλλερ.

σχετικὴν καὶ τὸ ἐσωτερικὸν εἶνε διαυγές, διακρινόμενον ἀκόμη καὶ τῷ σχήματι τοῦ κρόκου. Ὅταν τὸ ἐσωτερικὸν παρουσιάσῃ ἀμαύρωσιν, καὶ ὅταν δὲν διακρίνεται ἡ κροκοῦ, τὸ ὡν εἶνε κακόν. Τέλος, δὲν ἀκόμη νὰ προσέχωμεν πολὺ τὰ λεγόμενα «αὐγά τῆς ἡμέρας» τοῦ ἐμπορίου. Εὐεργετικὸν εἶνε τὸ μέτρον τῆς σφραγίσσεως των, δι' ὠρισμένην ἡμερομηνίαν. Ἐάν αὐτὸ γίνεταί εὐσυνειδήτως, γνωρίζει τοῦλάχιστον κανεῖς πόσων ἡμερῶν αὐτὸ ἀγοράζει. Ἀτυχῶς ὅμως, πλειστάκις νοθεύεται καὶ τὸ μέτρον αὐτό, διότι ἡ ἐπιτιθεμένη σφραγίς, ἐάν εἶνε μετὰ μὴν μελάνην εὐκόλως ἐξαλειφόμενην, ἀφήνει τὴν θέσιν τῆς εἰς ἄλλην σφραγίδα. Καθῆκον ἔχει ὁ ἀνακαλύπτων τὸ τέχνασμα αὐτὸ νὰ τὸ καταγγέλλῃ εἰς τὴν Ἀγορανομίαν.

Ἀλλὰ ὡς ἐπανελέσθωμεν ἐπὶ τῶν θρεπτικῶν συστατικῶν τοῦ νωποῦ ὡοῦ. Περιέχει ἀφθονωτάτας βιταμίνες Α, ἡ λιποειδεῖς συντελεστές — ὡς ἐπονυμαζοῦνται αὐταὶ ἡ καὶ «ἀντιξηροφθαλμικὰς βιταμίνες». Ἀς ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας ὅτι ἡ πολυτιμὸς αὕτη βιταμίνη δὲν ἀνευρίσκεται οὔτε εἰς τὸ γάλα — ἔστω καὶ τὸ ὡν — οὔτε εἰς τὸ νωπὸν θούτυρον. Αὕτη κυρίως προέρχεται ἐκ τῆς πρασίνης τροφῆς τῆς ὀρνιθός καὶ μόνον ἐκ τῆς τροφῆς ταύτης. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς τὸ μωροῦνέλιον δύναται ἐπαξίως νὰ ἀντικατασταθῇ δι' ὡφαγίας, ὑπὸ ὠρισμένων ὁρῶν, τοὺς ὁποίους θὰ ἴδωμεν. Ὡς ἀπολύτως δικαίον ἔχει ἡ λαϊκὴ παρατήρησις ἡ συγκρίνουσα τὴν ἀξίαν αὐτοῦ πρὸς ἐκείνην «μπριζόλας». Διὰ τὴν ἀκρίβειαν μάλιστα, μόνη ἡ θόδιος «μπριζόλα» δύναται νὰ ἰσοφαρίσῃ εἰς βιταμίνες τὴν θρεπτικὴν ἀξίαν τοῦ ὡοῦ, ὅχι δὲ πλήρως. Ἀς μὴ λησμονώμεν ὅτι ἐλλείψει βιταμίνης Α — τῆς τὸσον ἀφθόνως εὐρισκομένης εἰς τὸ ὡν — προκαλεῖ τὴν ἀποχρωμασίαν, ἀκόμη καὶ τὸν ἀτροφισμόν, ἰδίως εἰς τὰ νήπια. Τὸ ὡν εἶνε ἐπίσης πλούσιον καὶ εἰς βιταμίνες Β, ἡ «ἀντινευρικός βιταμίνες» Εἶνε ἰδεώδης τροφή διὰ τοὺς νευρικοὺς, καταπολεμεῖ δὲ τὰς πολυνευρίτιδας. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς, τὸ ὡν ἀντικαθιστᾷ ἐπαξίως τὰ φρούτα, τὸ γάλα, τὰς σαλάτας — ποὺ φυσικὰ δὲν πρέπει νὰ ἀποφεύγονται ὅταν δὲν συντρέχει λόγος. Τέλος, κατὰ τοὺς περισσότερους τῶν διαιτολόγων περιέχει καὶ βιταμίνες Γ ἡ ἀντισκληροθυμικάς. Ἡ ὑπερβολὴ αὐτῶν ἀμφισβητεῖται ἀπὸ μέρους ἄλλων διαιτολόγων. Ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει, ἡ ὑπερβολὴ τῶν δύο πρώτων βιταμινῶν εἶνε ἀρκετὴ διὰ νὰ καταστήσῃ τὸ ὡν περιζήτητον. Ἀς μὴ λησμονώμεν ὅτι ἡ ἔδρα τῶν βιταμινῶν εἶνε ὁ κρόκος. Τὸ λευκώμα δὲν περιέχει εἰμὴ μόνον περὶ τὰ 13 % λευκώματος.

Ἀλλὰ μένει ἀκόμη νὰ ἴδωμεν πῶς πρέπει νὰ τρώγονται τὰ αὐγά.

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ. Ἡ τέχνη τοῦ νὰ τρώγομεν αὐγά.

Ἡ ἐμπορικὴ μας ναυτιλία καὶ ὁ σημερινὸς πόλεμος

Ὁ ρόλος τῆς ἐμπορικῆς μας ναυτιλίας ἐν πολέμῳ καὶ ἐν εἰρήνῃ συνίσταται εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῶν δημιουργουμένων κενῶν εἰς τὰς μεταφορὰς τῶν μεγάλων χωρῶν. Κατὰ τὸν Μῆγαν Πόλεμον τοῦ 1914 — 18 αὐτὸν τὸν ρόλον ἔπαιξε καὶ κατὰ τὸν σημερινόν αὐτὸν ἐκλήθη νὰ παίξῃ. Ἡδὴ ἡ ἐμπορικὴ μας ναυτιλία προσφέρει τὰς μεταφορὰς τῆς ὑπηρεσίας εἰς τὰς ἐμπολέμους καὶ τὰς οὐδετέρας χώρας.

Ἐκ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς προκύπτει ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ ἐμπορικὴ ναυτιλία θὰ τεθῇ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀνάγκην τοῦ μεταφορικοῦ τῆς ἔργου καὶ οἵτινες διαθέτουν τὴν σχετικὴν ἐλευθερίαν τῶν θαλάσσιων, διότι, κατὰ τὴν διάρκειαν ἐνὸς πολέμου, ἡ ἐλευθερία τῶν θαλάσσιων δὲν εἶναι ἀπόλυτος, ἀφοῦ αἱ ἐχθρικοὶ δυνάμεις διὰ τῶν μέσων καταδρομῆς (πολεμικὰ ἐπιφανείας, ὑποβρύχια, ἀεροπλάνα κλπ.) δύνανται νὰ παρεμβάλουν προσκόμματα εἰς τὴν ἐλευθερίαν καὶ κανονικὴν διεξαγωγὴν τοῦ θαλάσσιου ἐμπορίου.

Ἐπὶ τῇ θέσει τῶν ἀρχῶν αὐτῶν κινηθεῖσα ἡ ἐμπορικὴ μας ναυτιλία κατὰ τὸν Μῆγαν πόλεμον, ἀπεκόμισε σημαντικὰ κέρδη, ἐκτιμηθέντα περὶ τὰ 50 ἑκατομμύρια λίρας χρυσῆς. Τὸ ἔργον αὐτὸ δὲν ἠσκήθη ἀνευ ζημιῶν καὶ ἀπωλειῶν. Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι ἡ δυνάμις τοῦ ἐμπορικοῦ μας ναυτικοῦ εἶχε μειωθῇ κατὰ τὸ 1918 εἰς τὸ ἡμισυ τῆς χωρητικότητος εἰς τόνους τοῦ 1914.

Αἱ δυνατότητες ἐνὸς τόσον ἐργώδους μεταφορικοῦ ἔργου ὑφίστανται καὶ κατὰ τὸν σύγχρονον πόλεμον διὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐμπορικὴν ναυτιλίαν; Εἰς ἀπάντησιν διατυπώνεται διάφοροι ἀπόψεις, ἄλλαι τῶν ὁποίων εἶναι ἱκανοποιητικαὶ καὶ ἄλλαι ὄχι. Δι' ἡμᾶς αἱ σημερινὸν ὑπάρχουσαι δυνατότητες εἶναι τοῦλάχιστον ὅμοιαι πρὸς τὰς τοῦ 1914 — 18 καὶ ὡς ἐκ τούτου τὰ κέρδη τῆς ἐμπορικῆς μας ναυτιλίας θὰ εἶναι ἐξ ἴσου σημαντικὰ μὲ ἐκεῖνα, διὰ τὰ μὴν εἰπωμέναν ἀναλογικῶς μεγαλύτερα, ἀφοῦ καὶ μεγαλύτερον ἀριθμὸν σκαφῶν καὶ τριπλάσιαν, ἐν συγκρίσει μὲ τὸ 1914, χωρητικότητα σήμερον διαθέτομεν.

Γενικῶς εἶναι γνωστὸν ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν ἐνὸς πολέμου αἱ ἀνάγκαι τῶν μεταφορῶν καὶ πρὸ παντὸς τῶν θαλάσσιων, αὐξάνουν, δεδομένου ὅτι καθεὶ πόλεμος, πολὺ περισσότερον ὁ σημερινός, εἰς τὸν ὁποῖον συμμετέχουν ἄμαχος καὶ ὑπὸ τὰ ὅπλα πληθυσμοί, ἔχει ἀνάγκην ὅγκων ὕλικου — πρώτων ὑλῶν κλπ. — καταναλισκομένου εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν, εἰς τὰ θέατρα τῶν θαλάσσιων ἐπιχειρήσεων, εἰς τὸν ἀέρα, καθὼς καὶ εἰς τὴν παραγωγὴν πολεμικῶν μέσων. Τὰ ὕλικά αὐτὰ μεταφέρονται ἀπὸ τὰς ἀπερποντίους χώρας, αἵτινες καὶ τὰς διαθέτουν. Ἡ μεταφορὰ τῶν εἶναι ἔργον τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας. Ἡ Ἀγγλία διέθετε κατὰ τὴν 31ην Αὐγούστου 4200 σκάφη φορηγὰ καὶ ἐπιβατηγὰ, τὰ ὁποῖα ἔχουν

ἀναλάβει τὸ ἔργον αὐτὸ τῆς μεταφορᾶς παντὸς εἶδους πρώτων ὑλῶν καὶ τροφίμων ἐκ τῶν ὑπερποντίων χωρῶν. Τὸ σύνολον τῶν μεταφερομένων αὐτῶν ὑλῶν ἀνήρχετο κατὰ τὸ ἐπικρινὸν ἔτος 1938 εἰς 80 ἑκατομμύρια τόνους, σήμερον δὲ ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ὑπερβῇ ἡ ποσότης αὐτὴ τοὺς 120.000.000 τόνους. Τὰ πλοῖα τῆς δὲν ἐπὶ ἔργου οὐτε κατὰ τὴν ἐπικρινὴν περίδον καὶ θεθαίως δὲν θὰ ἐπαρκέσουν κατὰ τὴν πολεμικὴν, ὁπότε καὶ ὁ ὅγκος τῶν ὑπὸ μεταφορὰν ἐμπορευμάτων εἶναι μεγαλύτερος καὶ ὁ ρυθμός καὶ ἡ ταχύτης μικρότερα.

Ὁ ρυθμός καὶ ἡ ταχύτης εἶναι μικρότερα, διότι τὰ σκάφη σχηματίζονται εἰς νηοπομπάς, διὰ νὰ ἀποφεύγουν τὰς ἐπιθέσεις ὑποβρυχίων, σκαφῶν ἐπιφανείας καὶ ἀεροπλάνων. Ἐπίσης δὲν ἀκολουθοῦν τὸ κανονικὸν δρομολόγιόν τους, ἀλλὰ διαρκῶς παραλλάσσουν πορεῖαν, ὥστε οἱ κίνδυνοι τῶν ἐπιθέσεων νὰ μειοῦνται ἀκόμη περισσότερο. Ταῦτα ὅμως σημαίνουν καθυστέρησιν τῶν μεταφορῶν κατὰ 30 — 50 %, συνεπῶς μειώσιν τῆς ἱκανότητος μεταφορᾶς τῶν πλοίων καὶ ὡς ἐκ τούτου δημιουργίαν κενῶν.

Προκύπτει ἐκ τούτου ἡ ἀνάγκη τῆς προσφυγῆς εἰς τὰς ἄλλας ξένας ναυτιλίας, αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ ἐξυπηρετήσουν τὰς μεταφορὰς τῶν ἐμπολέμων. Ἡ Ἑλληνικὴ ναυτιλία, ἀσχολουμένη εἰς τὰς διεθνεῖς μεταφορὰς, ἀποτελεῖ μίαν ἀπὸ τὰς πλέον περιζήτητους, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων, διαθέτει σκάφη ἀπολύτως ἱκανοποιούντα τὰς μεταφορὰς αὐτὰς. Αὐτὸ εἶναι ἐν ἑκ τῶν πεδίων ἐργασίας τῆς Ἑλληνικῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου. Ἡδὴ σκάφη Ἑλληνικὰ ἐξυπηρετοῦν, ἐνεκα τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων λόγων, τὰ ἐμπολέμα Κράτη.

Ὁ δεύτερος τομεὺς, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ Ἑλληνικὴ ἐμπορικὴ ναυτιλία ἐπιδεικνύει, ἀκόμη καὶ σήμερον, ὁπότε εὐρισκόμεθα εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ πολέμου, δραστηριότητα, εἶναι αἱ μεταξὺ οὐδετέρων Κρατῶν μεταφοραί.

Τὸ θαλάσσιον ἐμπόριον μεταξὺ τῶν οὐδετέρων Κρατῶν, ὅσον δὴποτε καὶ ἂν, κατὰ τὴν ἐναρξιν τοῦ πολέμου περιορίζεται, κατόπιν ἀναλαμβάνει, διότι αἱ οὐδέτεροι χώραι ἔχουν ἀνάγκας, τὰς ὁποίας ἱκανοποιοῦν ἐξ ἄλλων οὐδετέρων ὑπερποντίων χωρῶν. Ὑπὸ τοὺς ὅρους αὐτοὺς αἱ μεταφοραὶ θὰ γίνωιν διὰ πλοίων μὲ εὐδύτεραν σημαίαν. Αἱ οὐδέτεροι ναυτιλίας, αἵτινες ἐκτὸς τῆς Ἑλληνικῆς, θὰ ἡδύνατον νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ τὸ ἔργον αὐτὸ εἶναι: Ἡ Ἰαπωνικὴ, ἡ Ἀμερικανικὴ, ἡ Ἰταλικὴ, ἡ Νορβηγικὴ, ἡ Ὀλλανδικὴ, ἡ Σουηδικὴ, ἡ Φινλανδικὴ καὶ ἡ Ἰσπανικὴ.

Ἐκ τούτων, ἡ Ἰαπωνικὴ ἐνδιέφερετο πάντοτε μόνον διὰ τὰς ἐθνικὰς τῆς μεταφορὰς, διὰ τὰς ὁποίας μάλιστα καὶ δὲν ἐπὶ ἔργου, δι' ὃ καὶ ἐναυλῶνα μὲ ἐτήσια συμβόλαια ξένα σκάφη, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ Ἑλληνικά. Ἡ Ἀμερικανικὴ, τῆς ὁποίας ἡ χωρητικότης φθάνει

τὰ 12 ἑκατομμύρια τόνους, εὐρίσκεται ἀποκεκλεισμένη, κατόπιν τῆς σχετικῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἀμερικανικοῦ Κογκρέσσου, ἀπὸ τοὺς κυριωτέρους τομεῖς ἐργασίας τῆς Εὐρώπης. Πάντως αὕτη ἔχει νὰ ἐξυπηρετήσῃ κυρίως τὰς ἐθνικὰς τῆς μεταφορὰς, μὲ τὰς ὁποίας κατὰ κύριον λόγον καὶ ἐν εἰρήνῃ ἡσυχολεῖτο, δευτερευόντως δὲ μὲ τὰς μεταφορὰς τῶν οὐδετέρων. Ἡ Ἰταλικὴ ἀποτελεῖ τὴν κατ' ἐξοχὴν σήμερον ναυτιλίαν, ἥτις ἐνδιαφέρεται καὶ ἐκτελεῖ μεταφορὰς εἰς τοὺς οὐδετέρους. Αἱ ναυτιλίας τῶν Σκανδιναυικῶν Κρατῶν, Ὀλλανδίας, Νορβηγίας, Σουηδίας καὶ Φινλανδίας εὐρίσκονται ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τῶν ἐμπολέμων, οἵτινες λαμβάνουν κατ' αὐτῶν μέτρα, διὰ νὰ ἐξαναγκάσουν τὰ Κράτη αὐτὰ εἰς τὸ νὰ κατευθύνουν μονοπωλιακῶς τὸ ἐμπόριον τῶν ὑπὲρ ἑκατέρω τῶν ἐμπολέμων.

Ἐν τούτοις ὑπάρχουν σκάφη κινούμενα εἰς τοὺς ὠκεανούς καὶ ἐξυπηρετοῦντα μεταφορὰς οὐδετέρων. Τὸ μειονέκτημα τῶν ὁμῶς, ἐκτὸς τῆς Νορβηγίας, εἶναι ὅτι τὰ φορηγὰ τῶν πλοίων ἔχουν ἀπόλυτον ἐξειδίκευσιν, χρήσιμον διὰ τὴν ἐπικρινὴν περίδον, ὅχι ὁμῶς ἀπαραίτητον διὰ τὴν πολεμικὴν. Παραδειγματὸς χάριν ὁ Ὀλλανδικὸς στόλος ἀποτελεῖται κατὰ τὰ 75 % ἀπὸ πετρελαιοφόρα καὶ πλοῖα - ψυγεῖα, ἴδιον δὲ, εἰς μικρότερον ὅμως ἀναλογίαν, παρτηρεῖται καὶ διὰ τὸν ἐμπορικὸν στόλον τῆς Σουηδίας. Γενικῶς ὁ ἀριθμὸς τῶν Σκανδιναυικῶν σκαφῶν γενικοῦ φορτίου εἶναι περιορισμένος. Τέλος, ἡ Ἰσπανικὴ ἐμπορικὴ ναυτιλία, μετὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, δὲν ἀποτελεῖ οὐσιώδη παράγοντα, διότι ἀπὸ 800.000 τόνους ὅστις ἦτο κατὰ τὸ 1936, ἐμειώθη κατὰ τῶν 300.000.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι διὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐμπορικὴν ναυτιλίαν, ὑπάρχει εὐρὺ πεδίων δράσεως, τὸ ὁποῖον αὕτη θὰ ἐκμεταλλευθῇ.

Οἱ Ἕλληνες ναυτικοί, πληρώματα καὶ πλοιοκτῆται, καὶ πείραν ἔχουν καὶ μάθησιν. Συγκαταλέγονται μεταξὺ τῶν καλυτέρων τοῦ κόσμου, διότι ἀμφότερα τὰ προσόντα ταῦτα εἶναι προϊόντα μακροχρόνου ἐπιδόσεως τοῦ ἔθνους, τὸ ὁποῖον ἀπὸ γεωγραφικῶς λόγους ἀπέκτησε τὴν ἐιδικότητα αὐτὴν. Τα προσόντα αὐτὰ εἶναι ἐκ τῶν οὐκ ἔχουν κατὰ τὴν περίδον ἐνὸς πολέμου. Εἶναι ἀξίαι αἱ ὁποῖαι ἐπεδείχθησαν κατὰ τὸν Μῆγαν πόλεμον 1914 — 18 καὶ αἱ ὁποῖαι θὰ ἐπιδειχθοῦν καὶ πάλιν. Σήμερον μάλιστα, μετὰ τὴν κηθεῖσαν πείραν ἐκ τοῦ πρώτου πολέμου καὶ τοῦ Ἰσπανικοῦ, θὰ ἔχουν μεγαλύτεραν σημασίαν, διότι, ὁ τροποποιηθῆσαν αἱ οὐνήκα, ὁ κατὰ θάλασσαν πόλεμος ἐξακολουθεῖ νὰ ἔχη τὸν αὐτὸν χαρακτήρα, τὸν χαρακτήρα τῆς καταδρομῆς, εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ὁποῖου οἱ Ἕλληνες ἔχουν ἀποδείχθαι ἄσσοι.

ΤΟ ΧΛΩΡΙΟΝ ΚΑΙ ΑΙ ΕΝΩΣΕΙΣ ΤΟΥ

Τὸ χλῶριον εὐρίσκεται εἰς τὴν φύσιν ἠνωμένον συνήθως μὲ τὸ χλωριούχον νάτριον, ὅπερ εἶναι διαλυμένον εἰς τὸ θαλάσσιον ὕδωρ. Ἐπίσης εὐρίσκεται εἰς τὸν ὄργανισμὸν τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν, ὑπὸ μορφήν χλωριούχου νατρίου ἢ χλωριούχου καλίου.

Ὁ Σέελε ἀνεκάλυψε τὸ χλῶριον τῷ 1774, τὸ παρεσκεύασε μὲ τὴν δεξιδωσιν τοῦ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος ἀπὸ τοῦ ὑπεροξειδίου τοῦ μαγγανίου καὶ τὸ ὠνόμασε χλῶριον ἀπὸ τὸν ἰδιῶζον χλῶρον (πράσινον) χρῶμα του.

Ἰδιότητες: Τὸ χλῶριον εἶναι ἀέριον κτρινοπράσινον, καὶ δηλητηριώδες. ἔχει πνιγηρὰν ὁσμὴν καὶ εἰσπνεόμενον προκαλεῖ θῆλα. Εἰσπνεόμενον κατὰ μεγάλην ποσότητα προκαλεῖ τὸν θάνατον. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον λαμβάνονται προφυλάξεις κατὰ τὴν παρασκευὴν του, δηλαδὴ ὑπάρχει ἐιδικὰς ἀγωγὸς διὰ τὴν διασκόρπισιν τῶν ἀτμῶν ἐκτὸς τοῦ εργαστηρίου καὶ ρίπτεται ἐπὶ τοῦ μέρους ὅπου παρασκευάζεται ἀμμωνία μὲ τὴν ὁποίαν ἐννοῦται τὸ χλῶριον καὶ παράγει τὴν χλωριούχον ἀμμωνίαν, τῆς ὁποίας αἱ εἰσπνοαὶ δὲν εἶναι ἐπικίνδυνον.

Μὲ τὴν προσθήκην ὕδατος εἰς τὸ χλῶριον παράγεται χλωριούχον ὕδωρ, τὸ ὁποῖον τῇ ἐπιδράσει τοῦ φωτός, ἀλλοιοῦται καὶ μεταβάλλεται εἰς ὑδροχλῶριον, διὰ τοῦτο δὲ καὶ φυλάσσεται ἐντὸς μελανῶν φιαλῶν αἱ ὁποῖαι δὲν προσβάλλονται ἀπὸ τὸ φῶς.

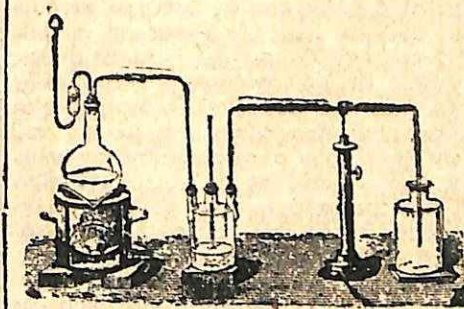
Τὸ χλῶριον ἔχει μεγάλην χημικὴν αὐγύνησιν μὲ ὅλα σχεδὸν τὰ στοιχεῖα. Τοιοῦτοτρόπως ὁ φῶσφόρος ἐννοῦται μὲ τὸ χλῶριον χωρὶς νὰ θερμανθῇ καὶ παράγει φωτεινὴν λάμψιν. Τὸ μεταλλικὸν κάλι ἀναφλέγεται μὲ τὴν παρουσίαν τοῦ χλῶριου. Μετὰ τοῦ ὑδρογόνου ἐννοῦται ἀμέσως. Τοιοῦτοτρόπως, ἐὰν τεθοῦν ἐντὸς φιάλης ἴσοι ὅγκοι ὑδρογόνου καὶ χλῶριου καὶ θερμανθῇ ἡ φιάλη, ἡ ἐκτεθεὶς εἰς τὸ ἥλιον φῶς ἢ καὶ ἂν διαβιβάσθῃ ἡλεκτρικὸς σπινθῆρ, ἐννοῦται ἀμέσως τὸ χλῶριον μὲ τὸ ὑδρογόνον, προκαλεῖται ἑκπυρσοκρότησις καὶ παράγεται τὸ ὕδωρ χλῶριον. Εἰς τὸ σύνθεσις φῶς τῶν ἐργαστηρίων τὰ σώματα ἐννοῦνται θραύσεως ἀνευ ἐκπυρσοκροτήσεως.

Εἰς παλαιότεραν ἐποχὴν παρεσκευάζετο τὸ χλῶριον (μέθοδος Σέελε) μὲ τὴν θερμᾶσιν τοῦ ὑπεροξειδίου τοῦ μαγγανίου εἰς ὑδροχλωρικόν. ὀξύ. Πρὸς τοῦτο τίθενται τὰ δύο σώματα ἐντὸς σφαιρικῆς ὑαλίνης φιάλης καὶ διοχετεύομενον ἐκεῖθεν χλῶριον εἰς σέρχεται ἐντὸς ἐτέρας φιάλης περιεχομένης πυκνὸν θεικόν ὀξύ διὰ νὰ ἀφαιρεθοῦν οἱ παραγόμενοι ἀτμοὶ τοῦ ὕδατος. Ἐκ τῆς δευτέρας ταύτης φιάλης εἰσέρχεται εἰς κύλινδρον περιέχοντα ἀέρα, τὸν ὁποῖον τὸ χλῶριον ἐκτοπίζει ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἐπειδὴ ἔχει μεγαλύτερον εἰδικὸν βάρος καὶ γεμίζει τὸν κύλινδρον, ἐνῶ εἰς τὴν σφαιρικὴν φιάλην παραμένει ὑποχλωριούχον μαγγάνιον.

Σήμερον, συνήθως, παρασκευάζεται τὸ χλῶριον μὲ ἡλεκτρόλυσιν τοῦ ὑδροχλωρικοῦ ὀξέος ἢ διαφόρων χλωριούχων αλάτων.

Τὸ χλῶριον ἀποσυνθέτει τὸ ὕδωρ,

ἐννοῦται μὲ τὸ ὑδρογόνον σχηματίζον ὑδροχλῶριον καὶ ἐλευθερώνει τὸ ὀξύγονον, τὸ ὁποῖον καὶ δεξιδώνει τὰ διαφόρα σώματα. Ἐκ τούτου γίνεται φανερὸν, ὅτι τὸ χλῶριον, τῇ ἐπιδράσει

Συσκευή διὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ χλῶριου.

τοῦ ὕδατος, χρησιμοποιεῖται ὡς ὀξειδωτικὸν μέσον.

Τὸ χλῶριον χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν λεύκανσιν τῶν ποικιλοχρόμων ρακῶν, τὰ ὁποῖα καὶ καθοτὰ λευκά διὰ νὰ χρησιμεύσουν διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ χάρτου. Ἐπίσης χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν λεύκανσιν τοῦ ἡλιοτροπίου, τοῦ οἴνου, τῶν τριανταφύλλων, τῆς μελάνης

Ο ΚΡΟΚΟΣΥΛΛΕΚΤΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς Σελίδος 469)

μεγάλης μινωϊκῆς θεότητος, ἡ ὁποία ἐθεωρεῖτο καὶ ἐλατρεῖτο ὡς προστατεύουσα πᾶσαν ἀνθοῦσαν κρητικὴν βιομηχανίαν, πλουτοφόρον πηγὴν τῆς χώρας καὶ ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν τοῦ πολιτισμοῦ.

Νεώτεροι ὁμῶς θεωροῦν — ἐφόσον οὐδέποτε ἔπαυσε νὰ μελετᾶται τὸ πολῦτιμον κειμήλιον — ὑποστηρίζουν ὅτι, πλὴν τῆς θρησκευτικοκοινωνικῆς σημασίας τῆς, ἡ ἀναπαράστασις ἔχει ἀκόμη καὶ σημασίαν θρησκευτικὴν - αἰσθησιακὴν. Ὁ κρόκος, ὡς γνωστὸν, ἀπὸ φαρμακολογικῆς ἀπόψεως, περιέχει αἰθέρια ἔλαια, ἔχει καυστικὴν γεύσιν, εἶναι διεγερτικὸς καὶ ἀναγραφεται ὡς εὐστόμαχον φάρμακον. Αὐτὰ ὅλα προφανέστατα τὰ ἐγνώριζον οἱ Προέλληνες ἐκεῖνοι. Καὶ δὲν εἶναι τυχαῖον τὸ ὅτι ὥρισαν τὸν κρόκον ὡς σύμβολον τῆς θεότητος τῶν ὁμοῦ ὁμῶς μετὰ τοῦ κρίνου. Εἶναι δύο ἀντίρροπα σύμβολα τῆς αὐτῆς θεότητος. Ὁ κρίνος, ὡς γνωστὸν, ἀκόμη καὶ εἰς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, θεωρεῖται σύμβολον ἀγνότητος, πραότητος καὶ ἀθωότητος. Ἀντιστρόφως, ὁ διεγερτικὸς καὶ εὐστόμαχος κρόκος εἶναι τὸ σύμβολον τοῦ αἰσθησιασμοῦ, ὁ ἔτερος πόλος τῶν δύο θεμελιωδῶν ψυχικῶν καὶ σωματικῶν καταστάσεων, ὡς ἐπίστευον ἡδὴ οἱ Κρήτες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ἡ τοιοχηγραφία λοιπὸν αὕτη ἐκόσμησε προφανέστατα αἰθούσας συμποσίων ἢ διασκεδάσεων. Ἐπ' αὐτοῦ, ἄλλως τε, στηρίζονταν ἐκεῖνοι οἵτινες ἔχουν τὴν γνώμην — καὶ ἐνδέχεται νὰ τὸ σποδεῖξουν μίαν ἡμέραν — ὅτι δὲν πρόκειται περὶ κροκοσυλλέκτης, ἀλλὰ περὶ κροκοσυλλέκτης, περὶ κορασίδος δηλονότι, γυνῆς, ἀλλ' ἐξωσμένης, δρεπούσης ἀνθῆ - σύμβολα τοῦ αἰσθησιασμοῦ.

κτλ. Τέλος χρησιμεύει διὰ τὴν διάλυσιν τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργύρου καὶ ὡς ἀπολυμαντικόν.

ΤΟ ΥΔΡΟΧΛΩΡΙΚΟΝ ΟΞΥ

Τὸ ὑδροχλωρικόν ὀξύ εὐρίσκεται εἰς τὴν φύσιν κυρίως εἰς μέρη ἡφαιστειώδη.

Τὸ ὑδροχλωρικόν ὀξύ εἶναι ἀέριον ἄχρουν, ὀξύνου γεύσεως καὶ διαπεραστικῆς ὁσμῆς. Εἰς τὸν ἀέρα ἐξατμίζεται, διότι ἀπορροφᾷ ὕδατμοῦς. Δὲν ἀναφλέγεται καὶ διὰ τοῦτο δὲν χρησιμεύει εἰς τὴν καύσιν τῶν σωμάτων. Προσβάλλει καὶ διαλύει κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον τὰ μέταλλα, σχηματίζον μὲ αὐτὰ χλωριούχα ἄλατα. Ὁ χρυσὸς καὶ ὁ λευκόχρυσος δὲν προσβάλλονται ἀπὸ τὸ ὑδροχλωρικόν ὀξύ. Ἐννοῦμενον μὲ ἀμμωνίαν παράγει τὴν χλωριούχον ἀμμωνίαν.

Παράγεται διὰ τῆς ἐνώσεως ἴσου ὁγκοῦ ὑδρογόνου καὶ χλῶριου. Εἰς τὴν βιομηχανίαν παρασκευάζεται μὲ τὴν ἀποσύνθεσιν τοῦ χλωριούχου νατρίου ὑπὸ θεϊκοῦ ὀξέος, ὁπότε καὶ παραμένει θεϊκὸν νάτριον.

Τὸ ὑδροχλωρικόν ὀξύ χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν παρασκευὴν τοῦ ὑδρογόνου, τοῦ χλῶριου, τοῦ ὑδροθειοῦ, τοῦ διοξειδίου τοῦ ἀνθρακός, τὴν ἐξαγωγήν τῆς κόλλας ἀπὸ τὰ ὀστᾶ κτλ.

ΥΠΟΧΛΩΡΙΩΔΗ ΑΛΑΤΑ

Γενικῶς τὰ υποχλωριώδη ἄλατα, ἀντι ὑδρογόνου, περιέχουν μέταλλα καὶ χρησιμοποιοῦνται ὡς λευκαντικὰ καὶ ἀπολυμαντικὰ.

Ἐκ τῶν πολλῶν υποχλωριωδῶν ἀλάτων σπουδαιότερα εἶναι τὰ ἑξῆς:

α) Ὑποχλωριώδες κάλιον. Τοῦτο εἶναι μίγμα ὑποχλωριώδους καλίου καὶ χλωριούχου καλίου. Παρασκευάζεται διὰ τῆς διοχετεύσεως ρεύματος χλῶριου εἰς ψυχρὰν διάλυσιν ὑδροξειδίου τοῦ καλίου.

Τὸ υποχλωριώδες κάλιον χρησιμοποιεῖται ὡς λευκαντικὸν διὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν κηλίδων τῆς μελάνης, τῶν φρούτων καὶ τῆς σκουρίας ἐκ τῶν διαφόρων ὑφασμάτων καὶ πανκῶν.

β) Ὑποχλωριώδες ἀσβεστόν. Τὸ ἄλας τοῦτο, ποῦ εἶναι γνωστότερον μὲ τὸ ὄνομα χλωριούχου ἀσβεστός, χρησιμοποιεῖται περισσώτερον ὅλων τῶν ἄλλων υποχλωριωδῶν ἄλατων. Εἰς τὰ ἐργαστήρια παρασκευάζεται μὲ τὴν διοχέτευσιν χλῶριου ἐν ἀερώδει καταστάσει εἰς ὑδροξειδίου τοῦ ἀσβεστοῦ, ὁπότε παράγεται μίγμα ἀπὸ υποχλωριώδους καὶ χλωριούχου ἀσβεστοῦ. Βιομηχανικῶς παρασκευάζεται μὲ τὴν διοχέτευσιν χλῶριου ἐν ἀερώδει καταστάσει εἰς ἀσβεστον κεκαυμένην.

Τὸ υποχλωριώδες ἀσβεστόν εἶναι σῶμα λευκὸν παραπλησίον συστάσεως μὲ τὴν ἐσβεσμένην ἀσβεστον καὶ ἀναδίδει ἀσθενῆ ὁσμὴν χλῶριου. Χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν λεύκανσιν τῶν λιπῶν καὶ θαμβοκερῶν ὑφασμάτων, τῶν ρακῶν τῶν χρησιμοποιουμένων διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ χάρτου καὶ ὡς ἀπολυμαντικὸν μέσον.

Ο ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ

Ἐάν ληφθῇ ράβδος ἐκ σφραγιστικοῦ κηροῦ καὶ τριβῇ ἐπὶ ἄρκετον καὶ ταχέως ἐπὶ μαλλίνου ὑφάσματος, ἡ ράβδος ἔλκει τεμάχια χάρτου ἢ μικρά ἄλλα σώματα. Ἡ ράβδος ἔχει ἡλεκτρισθῇ, ἥτοι προσέλαβεν ἡλεκτρισμόν. Ἡ ιδιότης τὴν ὁποῖαν ἔχει ὁ σφραγιστὸς κηρὸς καθὼς καὶ ἄλλα παρεμφερῇ σώματα, παρατηρήθη τὸ πρῶτον εἰς τὸ ἡλεκτρον (κοινῶς κεχρυσμάρυ) καὶ ἐξ αὐτοῦ ὠνομάσθη ἡλεκτρισμός.

Πρῶτος, καθὼς ἀναφέρεται, Θαλῆς ὁ Μιλήσιος, ἀκμάσας κατὰ τῷ 600 π. Χ., ἔτριψεν ἐπὶ ὑφάσματος ράβδον ἐξ ἡλεκτρον καὶ κατόπιν, πλησιάζας ταύτην εἰς ἐλαφρὰ σώματα, παρατήρησεν ὅτι εἴλκυνεν αὐτά. Ἐπίσης ὁ ἴδιος περιέγραψε πρῶτος καὶ τὰς ιδιότητας τοῦ ἡλεκτρισμοῦ.

Μετὰ Θαλῆν τὸν Μιλήσιον ὁ μέγας Ἕλληνας φυσιοδίφης Θεόφραστος (370 π. Χ.), καθὼς καὶ ὁ Πλίνιος ὁ νεώτερος (70 μ. Χ.) παρατήρησαν ὅτι ἐκτός τοῦ ἡλεκτροῦ καὶ ἄλλα σώματα, ὅπως τὸ ἐρυθρὸν ἡλεκτρον καὶ ὁ τουρμαλίνης (ὀρυκτὸν) παρουσιάζουν ἀναλόγους ιδιότητας.

Παραλλήλως πρὸς τὰς ἡλεκτρικὰς ιδιότητας ὠρισμένων σωμάτων, παρατήρηθη, κατὰ τὴν αὐτὴν περίπτω χρόνι, ὅτι καὶ εἶδος τι πλαγιοστόμου ἰχθύος, νάρκη ἢ μαρμαίρουσα (μουδιάστρα), προεκάλε ἡλεκτρικοὺς νυγμοὺς εἰς τὸν ἐγγύζοντα ταύτην. Ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου ἐγνώσθη ὅτι ἡλεκτρικὰς ιδιότητας, πλὴν τῶν ἀνοργάνων ὄντων, εἶχον καὶ ὀργανικὰ τοιαῦτα (ζωϊκὸς ἡλεκτρισμός).

Μετὰ τὰς πρῶτας αὐτὰς παρατηρήσεις οὐδεὶς ἡσυχάζει μετὰ τὸν ἡλεκτρισμόν, οὔτε οἱ Ἀραβες, οὔτε οἱ Ἀλχημισταί, εἰς τοὺς ὁποίους ὀφείλονται σπουδαίοντα ἀνακαλύψεις, οὔτε καὶ οἱ διάφοροι σοφοὶ τοῦ Μεσαίωνα, παρ' ὅλον ὅτι τὸν ἐγνώριζον καὶ τὸν ἐθεώρουν ὡς θαυμασίον τι.

Τὰς πρῶτας περὶ ἡλεκτρισμοῦ παρατηρήσεις ἐδημοσίευσεν ὁ Ἀγγλος ἱατρός Ζίλμπερ εἰς σχετικὸν σύγγραμμά του κατὰ τὸ 1600, εἰς τὸ ὁποῖον συμπεριέλαβεν καὶ πάσας τὰς μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης παρατηρήσεις, ἐρευνὰς καὶ πειράματα τῶν ἀρχαίων.

Μετὰ τὸν Ἀγγλὸν Ζίλμπερ, ὁ Γερμανὸς Ὁθων φόν Γκέρικ, ἡσυχολήθη μετὰ τὸν ἡλεκτρισμόν καὶ ἀπεκάλυψε πρῶτος ὅτι ὁ ἡλεκτρισμὸς δὲν ἔχει μόνον τὴν δύναμιν νὰ ἔλκη τὰ διάφορα σώματα, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀπωθῇ ταῦτα.

Κατόπιν ὁ Ἀγγλος Γκρέϋ ἀπέδειξεν ὅτι ὑπάρχουν σώματα καλοὶ ἄγωγοι καὶ ἄλλα κακοὶ ἄγωγοι τοῦ ἡλεκτρισμοῦ. Ὁ αὐτὸς ἀπέδειξεν ὅτι τὰ μέταλλα ἡλεκτρίζονται διὰ τῆς τριβῆς.

Τῷ 1745 ὁ Γερμανὸς φυσικὸς φὸν Κλάιστ ἀνεκάλυψε τὸν ἡλεκτρικὸν συμπικνωτήρα, ὁ ὅστις δὲ Γερμανὸς Μούσενμπροκ τῷ 1746 ἀνεκάλυψε τὴν λουγδονικὴν φιάλην, δηλαδὴ συσκευήν εἰς τὴν ὁποῖαν δύναται νὰ ἀποταμιεῖται μεγάλη ποσότης ἡλεκτρισμοῦ καὶ νὰ διατηρηθῇ ἐντὸς αὐτῆς ἐπὶ ἄρκετον χρόνικόν διάστημα.

Ἐκ τῶν πειραμάτων τῶν ἀνωτέρω, καθὼς καὶ τῶν Λε Μονιέ καὶ τοῦ Καν-

τὸν ἐθασιόθη ὁ Φραγκλῖνος ὅτε ἀνεκάλυψε τὸ ἀλεξικέραυνον.

Τῷ 1791 ὁ καθηγητὴς τῆς ἀνατομικῆς Λουδοβίκος Γαλβάνι παρατήρησεν ὅτι ὁ ἡλεκτρισμὸς ἐπέφερε κινήσιν τῶν μυῶνων καὶ ἐξετέλεσε τὸ πείραμά του ἐπὶ θατράχου, παρατηρήσας τυχαίως, ὅτι μετὰ τὴν ἐπαφὴν ἑτερογενῶν μετάλλων ἐπὶ τῶν σκελῶν νεκροῦ καὶ ἐκδαρέντος θατράχου, τὰ μέλη τοῦ ζώου ἐξετέλουν σπασμωδικὰς κινήσεις. Ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου κατέληξεν εἰς τὴν παραδοχὴν τοῦ ζωϊκοῦ ἡλεκτρισμοῦ, λόγω τοῦ ὁποῖου καὶ προκαλεῖται καὶ ἡ κίνησις αὐτῆ.

Τέλος, ὁ Ἀλέξανδρος Βόλτα, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε καθηγητὴς τῆς Φυσικῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Πάθιας, ἀνεκάλυψε καὶ τὸν νόμον (νόμος τοῦ Βόλτα), κατὰ τὸν ὁποῖον, ὅταν δύο ἄγωγοι ἐφαπτόνται, παρατηρεῖται μεταξὺ τούτων διαφορά δυνάμεως. Οἱ ἄγωγοι διὰ τῶν ὁποίων διέρχεται τὸ ἡλεκτρικὸν ρεῦμα, δηλαδὴ διὰ τῶν μετάλλων καὶ τοῦ ἀνθρακός, χωρὶς νὰ ἐπιφέρουν χημικὰς ἀλλοιώσεις, ἔχουν τὴν ιδιότητα, ὅταν ἀποτελεσθῇ σειρά ὁσωνδῆποτε ἄγωγων, νὰ εἶνε ἡ διαφορά τῆς δυνάμεως τῶν ἄκρων τῶν ἡ δία, ὅπως καὶ ἂν οἱ ἄγωγοι εὐρίσκοντο εἰς ἄμεσον μεταξὺ τῶν ἐπαφῶν καὶ μετὰ τὴν ἰδίαν πάντοτε θερμοκρασίαν.

Ἐπὶ τῶν παρατηρήσεων τούτων θασιόθη ὁ Βόλτα, ἐφεύρε τὴν βολταϊκὴν στήλην, δηλαδὴ τὴν πρῶτην συσκευὴν παραγωγῆς ἡλεκτρικοῦ ρεύματος.

Ὑπάρχει ὄργανον διὰ τοῦ ὁποῖου ἀναγνωρίζεται ἂν ἓνα σῶμα εἶνε ἡλεκτρισμένον ἢ ὄχι. Τοῦτο εἶνε τὸ ἡλεκτρικὸν ἐκκρεμές, ὅπερ ἀποτελεῖται ἀπὸ σφαιρίδιον κατεσκευασμένον ἐκ ξύλου κουφοξυλίας (τῆς ἐντερωνῆς τοῦ ξύλου) καὶ κρέμεται ἀπὸ λεπτὸν μετάξινον νῆμα. Ὅταν θέλωμεν νὰ ἴδωμεν ἂν ἓνα σῶμα εἶνε ἡλεκτρισμένον ἢ ὄχι, πλησιάζομεν αὐτὸ εἰς τὸ σφαιρίδιον τοῦ ἐκκρεμῆος. Ὅταν τὸ σῶμα εἶνε ἡλεκτρισμένον, τὸ σφαιρίδιον ὁ ἐκκρεμῆος, παρ' ὅλον ὅτι τὸν ἐγνώριζον καὶ τὸν ἐθεώρουν ὡς θαυμασίον τι.

Ἐάν ἡλεκτρίσωμεν μίαν ὑάλιναν ράβδον, τρίβοντας αὐτὴν μετὰ μαλλίνον ὑφάσματος καὶ τὴν πλησιάζομεν κατόπιν εἰς τὸ ἡλεκτρικὸν ἐκκρεμές, θὰ παρατηρήσωμεν ὅτι τοῦτο ἔλκεται πρὸς στήλην, ὅταν ὅμως ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μετὰ τὴν ράβδον ἀμέσως ἀπωθεῖται.

Ἐάν εἰς τὸ σφαιρίδιον πλησιάζομεν οὐχὶ ὑάλιναν ράβδον, ἀλλὰ ράβδον κατὰ πὸν ρητίνην, ἡ ὁποία ἡλεκτρίσθη κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, θὰ παρατηρήσωμεν ὅτι τὸ σφαιρίδιον, τὸ ὁποῖον ἀπωθεῖτο ἀπὸ τὴν πρῶτην, ἔλκεται ἀπὸ τὴν δευτέραν.

Ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου συμπεραίνεται ὅτι ὁ ἡλεκτρισμὸς, ὁ ὁποῖος ἀνεπτύχθη διὰ τῆς τριβῆς ἐπὶ τῆς ὑάλινης ράβδου καὶ κατόπιν ἐπὶ τῆς ράβδου ἐκ ρητίνης, δὲν εἶνε ὁ αὐτός. Ὡστε ὑπάρχουν δύο εἰδῶν ἡλεκτρισμοί, ὁ θετικὸς καὶ ὁ ἀρνητικὸς. Εἰς τὴν ὑάλον ἀναπτύσσεται ὁ θετικὸς ἡλεκτρισμός, τὸν ὁποῖον καὶ παριστάνουν με-

τὸ σημεῖον + καὶ εἰς τὴν ρητίνην ἀναπτύσσεται ἀρνητικὸς ἡλεκτρισμός ὁ ὁποῖος καὶ παριστάνεται μετὰ τὸ σημεῖον -.

Ἐάν ὑάλιναν ράβδον ἡλεκτρίσθῃ διὰ τριβῆς καὶ τὴν κρεμάσωμεν ἀπὸ τὸ μέσον τῆς μετὰ νῆμα, πλησιάζομεν δὲ εἰς αὐτὴν ἑτέραν ὑάλιναν ράβδον ἡλεκτρισμένην, θὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἡ δευτέρα ράβδος ἀπωθεῖ τὴν πρῶτην, ἀκριβῶς ὅπως ἀπωθοῦνται καὶ οἱ ὁμόνυμοι πόλοι τοῦ μαγνήτου. Ἐάν, ὁμοίως εἰς τὴν κρεμασμένην ράβδον πλησιάζομεν ράβδον ἡλεκτρισμένην καὶ αὐτὴν διὰ τριβῆς, ἀλλὰ οὐχὶ ἀπὸ ὑάλου, ἀλλὰ ρητίνης, θὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἡ μία ράβδος ἔλκει τὴν ἑτέραν ἀκριβῶς ὅπως καὶ οἱ ἑτερόνυμοι πόλοι τοῦ μαγνήτου. Ἐκ τῆς ἀνωτέρω παρατηρήσεως προήλθεν ὁ κάτωθι νόμος: Δύο σώματα ἔχοντα τὸ αὐτὸ εἶδος ἡλεκτρισμοῦ ἀπωθοῦνται, ἐνῶ δύο σώματα τὰ ὁποῖα ἔχουν διάφορον εἶδος ἡλεκτρισμοῦ ἔλκονται.

Μεταλλινὴ ράβδος τριβομένη κατὰ τὸν ἴδιον μετὰ τὸν ἀνωτέρω ἀναφερθέντα τρόπον, δὲν ἔλκει τὸ ἡλεκτρικὸν ἐκκρεμές. Ἐπειτα ἐκ τούτου ὅτι ἡ ράβδος δὲν φέρει ἡλεκτρισμόν. Ἐάν, ὁμοίως τὴν μεταλλινὴν αὐτὴν ράβδον δὲν τὴν τρίψωμεν κρατοῦντες αὐτὴν ἀπ' εὐθείας μετὰ τὸ χεῖρ μας, ἀλλὰ μετὰ σῶμα ἀπ' αὐθείας ἡλεκτρίζομεν διὰ τριβῆς, κρατοῦντες ἐπὶ παραδείγματι αὐτὴν μετὰ τὴν ῥητίνην ἢ ἀπὸ ὑάλου καὶ κατόπιν τὴν τρίψωμεν, παρατηροῦμεν ὅτι ἡ ράβδος αὐτὴ ἡλεκτρίζεται. Ἐκτὸς τούτου παρατηροῦμεν ὅτι ἐνῶ ἡ ὑάλος, ἡ ρητίνη, καὶ ἄλλα σώματα ἡλεκτρίζονται μόνον εἰς ὠρισμένα μέρη τῶν, ἡ μεταλλινὴ ράβδος ἡλεκτρίζεται καθ' ὅλην τὴν ἐπιφανείαν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συμπεραίνεται ὅτι ἡ ὑάλος, ἡ ρητίνη, τὸ ἡλεκτρον κτλ. ἡλεκτρίζουν μόνον τὰ μέρη ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἐτρίβοντο, ἐνῶ τὰ μέταλλα, οἱ λίθοι, τὰ ξύλα, τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, ἡ γῆ κτλ., ἡλεκτρίζονται εἰς ὅλην τὴν ἐπιφανείαν τῶν, μεταδιδόμενον τοῦ ἡλεκτρισμοῦ ἀπὸ μορίου εἰς μόριον.

Ὁ ἡλεκτρισμὸς, ὁ παραγόμενος διὰ τριβῆς εἰς τὰ μέταλλα ἢ ἄλλα ὅμοια σώματα, κρατούμενα ἀπ' εὐθείας διὰ τῆς χειρὸς, ἐκφεύγει διὰ μέσου τοῦ σώματος μας καὶ χάνεται εἰς τὴν γῆν. Ἡ ἀπώλεια τοῦ ἡλεκτρισμοῦ εἰς τὸ ἔδαφος, παρεμποδίζεται ἐάν μεταξὺ τῆς χειρὸς μας καὶ τῆς γῆς παρεμβληθῇ ἕτερον σῶμα, ὅπως ρητίνη, ὑάλος κτλ.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω παρατηρούμεν ὅτι τὰ σώματα διακρίνονται εἰς δύο κατηγορίας, καλοὺς καὶ κακοὺς ἄγωγους τοῦ ἡλεκτρισμοῦ.

Καλοὶ ἄγωγοι τοῦ ἡλεκτρισμοῦ εἶνε τὰ μέταλλα, οἱ λίθοι, τὰ ξύλα κτλ. καὶ κακοὶ ἄγωγοι εἶνε τὸ ἡλεκτρον, ἡ ρητίνη, ἡ ὑάλος, ἡ μέταξα κτλ.

'Ανατολική Πανίς

Τὰ κυριώτερα ζῶα τῆς Ἀσιατικῆς Ἠπείρου καὶ τῶν νήσων

ὑπὸ Δ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ, Διδάκτορος τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν

Ἡ ἀνατολικὴ πανίς διαιρεῖται εἰς ἑξ διακεκριμένας ζώνας. Ἡ πρώτη ζώνη περιλαμβάνει τὴν Σιβηρίαν, ἡ δευτέρα τὴν Μογγολίαν καὶ τὸ Θιβέτ, ἡ τρίτη τὴν Μαντζουρίαν καὶ τὴν Κίαν, ἡ τετάρτη τὰς Ἀσιατικὰς στέπας καὶ ἐρήμους, ἡ πέμπτη τὰς Ἰνδίας καὶ τὸ Ἰνδοστάν καὶ τὰς περὶ τὰ Ἰμαλαῖα ὄρη περιοχὰς καὶ ἡ ἕκτη τὰς νήσους Βόρνεον, Ἰάβαν, Κεϋ-λάνην, Σουμάτραν, Φιλιππίνας καὶ Φορμόζαν.

Ἡ ἀνατολικὴ πανίς εἶνε πλουσιωτάτη εἰς ζῶα καὶ περιλαμβάνει περὶ τὰ 60 γέννη θηλαστικῶν περὶ τὰ 160 γέννη πτηνῶν καὶ περὶ τὰ 100 γέννη, εἶδη καὶ ποικιλίας ἐρπετῶν καὶ ἄλλων κατηγοριῶν ζώων.

Ἐκ τῶν γνωστότερων θηλαστικῶν, τὰ ὁποῖα ἀπαντοῦν εἰς τὴν πρῶτην περιοχὴν εἶνε ὁ λύκος, ἡ φαῖα ἄρκτος, ἡ ἀλώπηξ, ὁ λύγξ, ὁ τάρανδος, ἡ ἔλαφος, ὁ αἰγός, ὁ κάστωρ, ὁ λαγὸς καὶ ὁ ἀγριόχοιρος.

Εἰς τὴν δευτέραν περιοχὴν ἀπαντοῦν ἐκ τῶν κατοικιδίων ζώων ὁ βοῦς, ὁ ἵππος, ὁ ὄνος, ὁ ἡμίονος, ἡ γαλῆ, ὁ κύων καὶ ὁ χοῖρος, ἐκ δὲ τῶν ἀγρίων ἡ τίγρις, ὁ πάνθηρ καὶ ὅλα τὰ εἶδη τῶν πιθήκων.

Ἐκ τῶν πιθήκων ἀπαντοῦν κυρίως ὁ σιγκαποτάκος ἢ ἄνθρωπος τῶν δασῶν, τοῦ ὁποῖου τὸ ἀνάστημα φθάνει, ὅταν στέκη ὀρθῆς, τὰ 135 ἐκατοστόμετρα καὶ ὅταν ἔχη ὑψωμένον τὸν θραχίονα τοῦ 2,50 μέτρα. Οὐραγοτάγκοι ἀπαντοῦν ἐπίσης καὶ εἰς τὰς νήσους Βόρνεον, Ἰάβαν καὶ Σουμάτραν ἐνδαιτωμένοι ἐντὸς ὑγρῶν δασῶν.

Ἐτερον εἶδος πιθήκου εἶνε γίββων ὁ ὀλοβάτης, ὁ ὁποῖος διακρίνεται τῶν ἄλλων πιθήκων ἐκ τῶν μακροτέρων μελῶν του. Οἱ ὀλοβάται γίββωνες ὡς καὶ τὰ ἄλλα εἶδη τοῦ ἰδίου γένους, ὅπως ὁ γίββων ὁ λευκόχειρ, ὁ οὐλὰν καὶ ὁ σιαμάγκ ἢ γίββων ὁ συνδάκτυλος.

Ἐκ τῆς κατηγορίας τῶν ἡμιπιθήκων ἀπαντοῦν κυρίως οἱ λεμούριοι καὶ ἰδίως τὸ εἶδος λεμούριος τὸ φάσμα. Ὁ γαλεοπίθηκος ὁ ἱπτάμενος φθάνει τὰ 70 ἐκατοστόμετρα καὶ διακρίνεται τῶν ἄλλων ἡμιπιθήκων, διότι τὰ πρόσθια ἄκρα του ἐνδύνονται μετὰ τὸ ὀπίσθια διὰ δερματοπτεχῆς, ἡ ὁποία φθάνει μέχρι τῆς βάσεως τῆς οὐρᾶς. Ἡ μεμβράνη αὕτη εἶνε τριχῶτη καὶ ἀπὸ τὰς δύο ὀψες τῆς, καὶ ὅταν τὸ ζῶον πηδᾷ, ἀνοίγει αὐτὴν καὶ τὴν χρησιμοποιοῖ ὡς ἀλεξίπτωτον. Κατὰ τὴν ἡμέραν ὁ γαλεοπίθηκος ἴσταται κρεμάμενος ἀπὸ τῶν κλάδων τῶν δένδρων ἀκριβῶς ὅπως αἱ νυκτερίδες. Εἰς τὰς Φιλιππίνας νήσους οἱ ἰθαγενεῖς τρώγουν τὸ κρέας του. Τὸ πολυτίμον δέρμα του χρησιμοποιοῦνται εἰς τὴν διφθεροποιάν.

Ἐκ τῶν πτηνῶν ἀφθονοῦν εἰς τὴν δευτέραν περιοχὴν τὰ ἀλεκτροειδῆ (φασιανός, ἀλέκτωρ, ὄρνις κτλ.). Ἡ τρίτη περιοχὴ περιλαμβάνει πάντα σχεδὸν τὰ ζῶα τῆς πρώτης περιοχῆς. Εἰς τὴν τετάρτην περιοχὴν ἀπαντοῦν ὁ ἀγριὸς ἵππος, ἡ κμήλος ἢ βακτριανὴ καὶ κμήλος ἢ δρομάς, ὁ ὄναγρος, ἡ ἀντιλόπη κτλ. Εἰς τὴν πέμπτην περιοχὴν ἀπαντοῦν διάφορα εἶδη πιθήκων, λέοντας, τίγρεις

καὶ πολλὰ ἄλλα εἶδη σαρκόβωρων ζώων. Χαρακτηριστικώτερον ζῶον τῆς περιοχῆς ταύτης εἶνε ὁ Ἀσιατικὸς ἢ Ἰνδικὸς ἐλέφας, τοῦ ὁποῖου τὸ ὕψος φθάνει τὰ 3 μέτρα, εἰς τὸν ἄρρενα καὶ τὸ βάρος του φθάνει τὰ 4.500 χιλιόγραμμα. Ἀπαντᾷ εἰς τὰς δασώδεις ἐρήμους ἀπὸ τῶν προπόδων τῶν Ἰμαλαίων ὄρεων μέχρι τοῦ Ἀσάμ, καθὼς καὶ εἰς τὴν Μαλαϊκὴν χερσόνησον, τὸ Σιάμ καὶ τὰς νήσους Βόρνεον, Κεϋλάνην καὶ Σουμάτραν.

Οἱ ἀσιατικοὶ ἐλέφαντες χρησιμοποιοῦνται παρὰ τῶν ἰθαγενῶν τῶν μελῶν ἐκείνων διὰ τὰς ἀγροτικὰς καὶ οἰκιακὰς ἀνάγκας δι' ὃ καὶ θεωροῦνται τὰ πολυτιμότερα τῶν ζώων.

Ἐκ τῶν πολλῶν εἰδῶν χειροπτέρων ἡ νυκτερίδων ἀξιολογώτερον εἶνε τὸ εἶδος πτερόπους ὁ ἱπτάμενος ἢ ἱπτάμενος κύων, ὁ ὁποῖος κυρίως διακρίνεται ἐκ τῆς κεφαλῆς του, ἡ ὁποία ὁμοιάζει καταπληκτικῶς μετὰ τὴν κεφαλὴν κυνός. Κατὰ τὴν ἡμέραν τὸ ζῶον ἀναπαύεται κρεμάμενον ἀπὸ τῶν κλάδων τῶν δένδρων. Τρέφεται ἐκ διαφόρων καρπῶν.

Ἐκ τῶν μηρυκαστικῶν ἀπαντᾷ μύσχος ὁ ἄνθος, παραλλαγὴ τοῦ εἰδους μύσχος ὁ μοσχοφόρος καὶ ἐκ τῶν τρωκτικῶν, ὁ κόνικλος, ὁ λαγῶς, ὁ σκίουρος κτλ.

Εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν καθὼς καὶ εἰς τὴν ἐπομένην ἀπαντοῦν, πλὴν τῶν πολυπληθῶν εἰδῶν καὶ ποικιλιῶν τῶν φασιανῶν, ὁ ἄγρος, ἀπὸ τὰ θαυμασιώτερα πτηνὰ τῆς οἰκογενείας τῶν ἀλεκτροειδῶν, τοῦ ὁποῖου τὸ μήκος μετὰ τῆς οὐ-

ρᾶς φθάνει τὰ 2 μέτρα. Τὸ πτηνὸν διακρίνεται διὰ τὸν ἐρυθροκάστανον χρωματισμόν του μετὰ μαλλινὰς χρυσᾶς, πορφυρᾶς, κυανᾶς καὶ μελαίνας ἀνταυγείας.

Βούρκως ὁ δίκερως εἶνε ἀπὸ τὰ περιεργότερα πτηνὰ τῆς περιοχῆς ταύτης καθὼς καὶ τῶν νήσων Ἰάβας καὶ Σουμάτρας καὶ διακρίνεται διὰ τὸ ἰσχυρὸν, κυρτὸν καὶ χονδρὸν ῥάμφος του, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν δάσιν του φέρει μεμβρανώδεις φύμα πεπλατυσμένον ἐν εἰδεί διόσκου. Χαρακτηριστικὰ πτηνὰ τῆς περιοχῆς ταύτης εἶνε ἐπίσης τὰ διάφορα εἶδη τῶν κολυμβητῶν, γνωστότερον μετὰ τὸ ὄνομα μεγγαλί, τὰ ὁποῖα διακρίνονται διὰ τὸ μικρότατον μέγεθος των. Εἶνε τὰ μικρότερα πτηνὰ μετὰ τὰ κολυμβητὰ τοῦ Νέου Κόσμου καὶ διακρίνονται, ὅπως καὶ ἐκεῖνα, ἐκ τῶν ποικιλιῶν καὶ ζωηρῶν χρωματισμῶν των. Τὰ πτηνὰ ταῦτα κατὰ χιλιάδας μεταφέρονται κατ' ἔτος εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ διατηροῦνται εἰς κλωδοὺς ὡς κατ' ἐξοχὴν διακοσμητικά.

Ἐκ τῶν ἐρπετῶν χαρακτηριστικώτερον εἶδος εἶνε ὁ γαβιάλης ἢ κροκόδειλος τοῦ Γάγγου, ὁ ὁποῖος ἀπαντᾷ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ποταμοῦ τούτου καὶ φθάνει εἰς μήκος 6,50 μέτρων.

Τέλος ἡ ἕκτη περιοχὴ, πλὴν πολλῶν ζώων τῆς πέμπτης περιοχῆς, περιλαμβάνει καὶ πολλὰ εἶδη ἀνθρωποειδῶν πιθήκων, λεμούριων, πανθήρων, λεοπαρδάλεων, ρινοκερῶτων, ταπείρων καθὼς καὶ πλουσιωτάτην ποικιλίαν ψιττακῶν καὶ ἄλλων ἐξόχως διακοσμητικῶν πτηνῶν.

Η ΓΗΙΝΗ ΣΦΑΙΡΑ ΕΙΝΕ ΕΝΑΣ ΜΕΤΕΩΡΙΤΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τῆς Σελίδος 487)

ἐλευσίς ἐκ τοῦ περιηλίου — δηλαδὴ πλησίον τοῦ Ἥλιου — συνεπάγεται μίαν ἐξέκρωσιν, τὸ ἀπόθεμα τῶν ἀερίων τοῦ κομήτου ἐξαντλεῖται ταχέως καὶ χάνει οὕτως τὴν μεγαλοπρεπὴ κόμην του καὶ τὴν οὐρανὸν του. Δὲν ἀπομένει ἀπὸ αὐτὸν, παρὰ μίαν μαζὰ λίθων στρεφόμενη περίε τῆς τροχιάς τῆς μίας μαζᾶς, ἡ ὁποία δὲν θραύνεται νὰ διαλυθῇ εἰς μικρότερα τμήματα. Ἐτοιμα νὰ πέσουν εἰς τὸ πλησιέστερον ἄστρον.

Πρὸ ὀλίγων μηνῶν, ὁ Ντωβιλιέ συνειληρώσε τὴν ἀνωτέρω θεωρίαν του, μελετώντας τὰς χημικὰς ἀναλύσεις τῶν μετεωριτῶν, τὰς ὀφειλόμενας εἰς τὸν Φάρριγκτον. Κατὰ τὰς ἀναλύσεις ταύτας, οἱ μετεωρίται ἀποτελοῦνται ἀπὸ τὰ ἑξῆς στοιχεῖα:

Σίδηρος	72,06%
Ὁξυγόνον	10,10%
Νίκελ	6,50%
Πυρίτιον	5,20%
Μαγνήσιον	3,80%

Ἡ πυκνότης τῶν μετεωριτῶν ὑπολογισθεῖσα εἰς 5,57 εἶνε παραπλησία τῆς Γῆς (ἡ ὁποία παρουσιάζει πυκνότητα 5,6) καὶ τῶν κατωτέρων πλανητῶν, πράγμα ποὺ ἀποτελεῖ εἰς μίαν ἀπόδειξιν, ὅτι οἱ μετεωρίται ποὺ πύπτουν εἰς τὴν Γῆν, προέρχονται ἀπὸ ἓνα παλαιὸν πλανήτην, ὅμοιον πρὸς

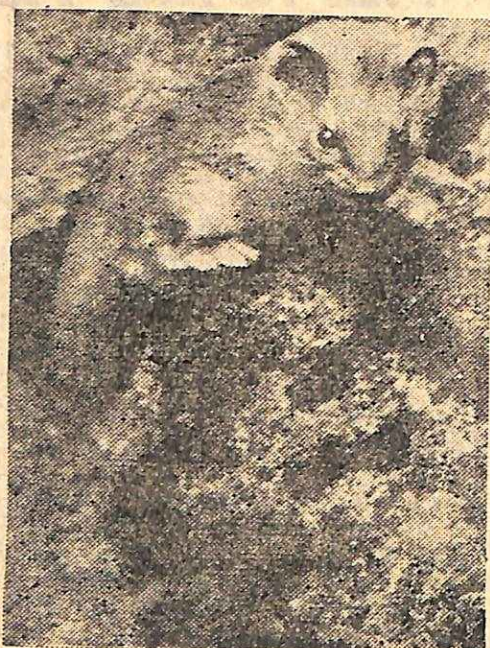
τὸν ἰδικόν μας, ὁ ὁποῖος ἐξεργάγη καὶ τοῦ ὁποῖου τὰ συντρίμματα ἔπεσαν εἰς τὰ γειτονικά ἄστρα.

Ἡ γῆ, γιγάντιος μετεωρίτης

Ἐτονίσσαμεν ἤδη ὅτι αἱ νέαι περὶ μετεωριτῶν ἀνακαλύψεις ἀνεστάντασαν τὴν γεωφυσικὴν. Ὁφειλομένη νὰ προσθέσωμεν ὅτι ἡ ἀναστροφή αὕτη συνεχίζεται ἤδη καὶ σήμερον, κατόπιν τῶν προσφάτων παρατηρήσεων τῶν σεισμολόγων καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ προβλέψῃ τὴν ἑκτασίον τῆς.

Πάντως, δέον νὰ τονισθῇ ὅτι ἡ σύνθεσις τῶν μετεωριτῶν καὶ τῆς Γῆς εἶνε ἀκριβῶς ὅμοια μετὰ τὴν σύνθεσιν τῆς ἐπιφανείας τοῦ Ἥλιου καὶ ὅτι κατὰ τὰς νεωτέρας ἀντιλήψεις, ἡ γῆ ἡ σφαῖρα πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς εἰς τεράστιος μετεωρίτης ἐκ σιδηροκεκλιῶν δηλαδὴ ὡς ἓνας πυρὴν ἀκτίνας 5130 χιλιόμετρον, κεκαλυμμένος ἀπὸ πυρηνικὰς σκωρίας 1300 χιλμ. Τὸ σχῆμα 5 δεικ

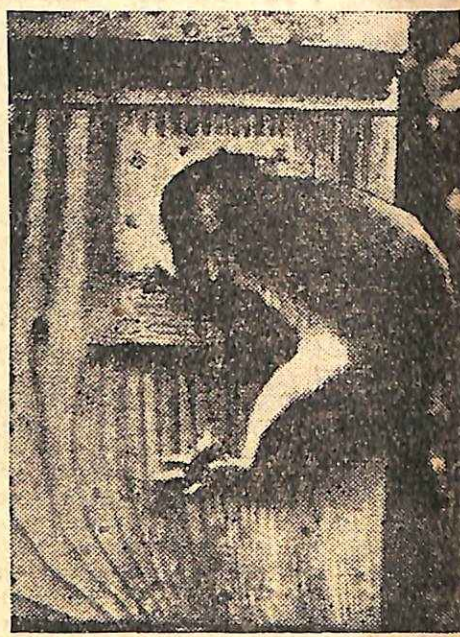
Τὰ εἶδη τῶν Ἰκτίδων

κουνάβι συλληφθῇ ἀπὸ τὸν πόδα εἰς τὸ δόκανον, ἀποκόπτει τὸν πόδα του με τοὺς ὀδόντας του καὶ ἐλευθερώνεται.

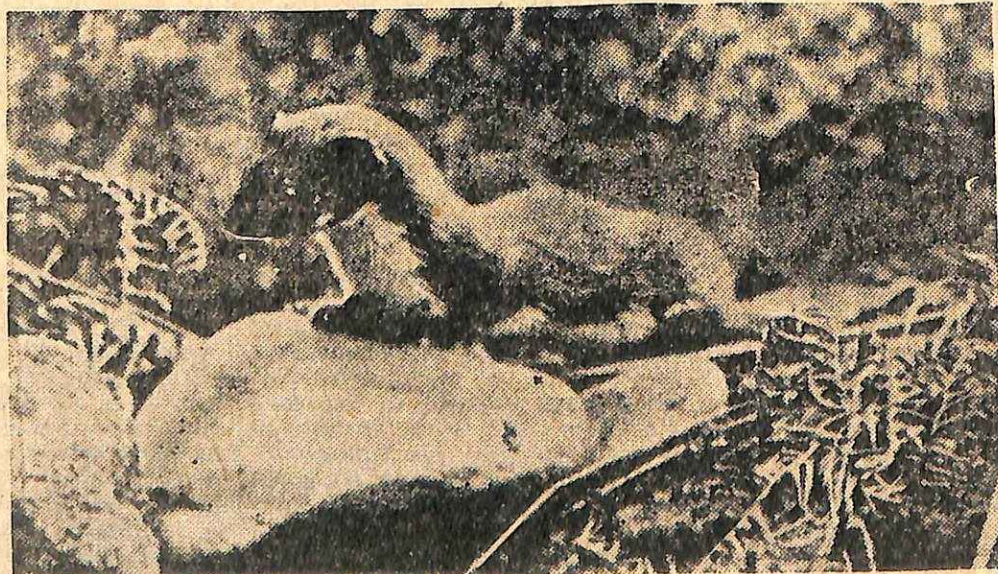
Ἄλλο συγγενὲς πρὸς τὴν οἰκοδίατον ἰκτίδα εἶδος εἶνε τὸ σαθέριον ἢ ζιβελλίνα, γνωστὸν ἰδίως ἀπὸ τὰ περίφημα γουναρικά ! Ἡ ζιβελλίνα ζῇ εἰς τὴν Σιληρίαν καὶ τὴν βορειοδυτικὴν Ἀμερικὴν. Καστανόκοκκινος ἐπάνω, ἔχει πορτοκαλλόχρουν τὸ στήθος. Θηρεύεται διὰ τὸ δέρμα της, τὸ ὁποῖον εἶνε ἀκριβόν.

Εἰς τὰς ἰκτίδας περιλαμβάνονται πολλὰ ζῷα ἀκόμη, ὅπως ἡ ἐνυδρίς, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ «Ἡλῖος» ἀφιέρωσεν ἄρθρον τοῦ εἰδικοῦ συνεργάτου του, ὁ ἀσβός, ἐπιστημονικῶς ἐλεός ἢ μέλης ἢ τρώχος, ὁ ἀδηφάγος, μεγαλόσωμος ἰκτίς, ἡ ὁποία, ὡς καὶ τὸ ὄνομα της φανερώνει, εἶνε ἀχόρταστος καὶ ἐπιτίθεται κατὰ μεγάλων ζώων, ὅπως αἱ ἀντιλόποι, καὶ τὰ κίτταμα-γάσσει, αἱ γαλκίτιδες, ζῷα διάμεσα με-

Τότε ἐξέρχεται διὰ νὰ κυνηγήσῃ ποντικία ἢ πουλάκια. Εἰνότε ὅμως ἐπιτίθεται καὶ κατὰ τῶν ὀρνιθῶν διὰ νὰ ἀρπάσῃ, αὐτὰ, τὰ ὁποῖα νοστιμύεται πολύ. Αὐτὴ εἶνε ἡ μόνη ζῷα τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὴν ἰκτίδα τὴν τοιχοδίατον, ἡ ὁποία ἀφ' ἐτέρου παρέχει ὑπηρεσίας μετὰ τὴν καταδίωξιν τῶν ποντικῶν.

ταξὺ αἰλούρου καὶ ἰκτίδος, καθὼς καὶ αἱ πολυειδεῖς ὀζοικτίδες. Διακριτικὸν τῶν τελευταίων τούτων εἶνε ὅτι, ὅταν κινδυνεύουν νὰ συλληφθῶν, ἐκσφενδονίζονται κατὰ τοῦ ἐχθροῦ τῶν ὑγρὸν τὸ ὁποῖον ἐκκρίνουν ἀδένες εὐρισκόμενοι παρὰ τὴν ἔδραν των, τοῦτο δὲ εἶνε τόσον δύσσομον ὥστε οὐτε ζῶον οὐτε ἀνθρώπος δύναται νὰ συνεχίσῃ τὴν καταδίωξιν. Εἰς τὰς ὀζοικτίδας ἀνήκει ἡ ἐρμελίνα, σπανιωτάτη εἰς τὴν Ἑλλάδα, κοινὴ ὅμως εἰς τὰς ἄλλας Βαλκανικὰς χώρας. Κιτταμάγαλας, ἀρπάζουσα τὰς ὀρνιθας.

Ἡ κοινὴ νυφίτσα, ὅταν θηρεύῃ νὰ κάθῃται εἰς τὴν φωλεάν της ἐξέρχεται καὶ περνᾷ τὴν ὥραν της ἐπάνω εἰς κανένα θάλαμον, διὰ νὰ ἡλιασθῇ. Κάθε θόρυβος ὅμως τὴν τρομάζει. Κάθε ἡχος, ὅσον μακρυνός καὶ ἂν εἶνε, τὴν ἀνησυχεῖ. Τὸ βλέμμα της στρέφεται συνεχῶς πρὸς τὸ ἕνα ἢ τὸ ἄλλο μέρος, ἀπὸ φόβον μήπως ἐμφανισθῇ ἐχθρός.

Ἡ κοινὴ νυφίτσα, ὅταν θηρεύῃ νὰ κάθῃται εἰς τὴν φωλεάν της ἐξέρχεται καὶ περνᾷ τὴν ὥραν της ἐπάνω εἰς κανένα θάλαμον, διὰ νὰ ἡλιασθῇ. Κάθε θόρυβος ὅμως τὴν τρομάζει. Κάθε ἡχος, ὅσον μακρυνός καὶ ἂν εἶνε, τὴν ἀνησυχεῖ. Τὸ βλέμμα της στρέφεται συνεχῶς πρὸς τὸ ἕνα ἢ τὸ ἄλλο μέρος, ἀπὸ φόβον μήπως ἐμφανισθῇ ἐχθρός.

ΟΤΑΝ ΟΙ ΑΝΝΑΜΙΤΑΙ ΕΟΡΤΑΖΟΥΝ...

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 473)

τρέμουν γιὰ τὶς ἀταξίες των. Ὁ ἔδιος ὁ Σουάν δὲν εἶνε καὶ τόσο ἥσυχος. Ὁ σκεπτικισμὸς δὲν ἔχει ἀκόμη διαφθεῖρει τὴν ψυχὴν του καὶ εἶνε τόσο κοντὰ στὴν πίστι ὁ ραφινάτος αὐτὸς πρωτόγονος.

Πλησιάζουν μεσάνυχτα. Ὅλο τὸ χωριὸν βρίσκεται στοὺς δρόμους. Πρέπει σὴ στιγμὴ ἀκριβῶς πού θὰ μῇ ὁ καινούργιος χρόνος τοῦ Λαγού, νὰ ρίξουν ὅλοι μαζὶ τὰ βαρελῶτα τῆς χαρούμενης ὑποδοχῆς. Ἀχ! θὰ ἔλεγε κανεὶς πὼς μιὰ ἐκρηξὶς συγκλονίζει ξαφνικὰ τὶς καλύδες. Οἱ ξηροὶ κρότοι τῆς παρουσίας ἀνακατεύνονται μετὰ τὶς φωνὲς τῶν ἀνθρώπων. Ἐπάνω ἀπὸ τὶς κοιμισμένες ριζοκαλλέργειες τὰ χωριά, θαρρεῖς πὼς ἀποκρίνονται τὸ ἕνα στὸ ἄλλο. Ὡς τὰ σύνορα τῆς ζούγκλας, ὡς τὰ ψηλὰ βουνὰ ἢ ἡχὼ τοῦ Ἀννάμ ἐπαναλαμβάνει τὴν χαρμόσυνη εἶδρσιν. Ἐφθασε ἡ Πρωτοχρονιά!

Ἐνα πρὸς ἕνα τὰ τελευταῖα βαρελῶτα σκόρπισαν τοὺς κρότους τῶν ἀνάμεσα στὰ φωτὰ τῶν βεγγαλικῶν. Στὴν κατοικία τοῦ Τραν - Σουάν, ὅπως ὁ ὅλες τὶς καλύδες τοῦ χωριοῦ, λάμπει τώρα, μιὰ γλυκεῖα καὶ ἡρεμὴ λάμψη. Τὸ τραπέζι στρωμένον στὴν αὐλὴ, εἶνε μεγαλοπρεπές. Κι ὁ πύθ φονικῶς Ἀνναμίτης πρέπει, ἀπόψε νὰ δώσῃ στὸν ἑαυτὸ του καὶ στοὺς δικούς του τὴν ψευδαῖσθησι τοῦ πλούτου. Σουάν ὁ φτωχὸς Νιά - Κουέ, πού μοχθεῖ ὅλο τὸ χρόνον στὴ φυτεία τοῦ ρυζιοῦ, συσώρευσε χρυσὰ καὶ ἀσημένια νομίσματα στὰ πιάτα, ἀκριβῶς ὡς νὰ ἦσαν κάποιοι τρανὸς μανδρινῶν. Βέβαια τὰ νομίσματα αὐτὰ, εἶνε ἀπὸ χρυσόχαρτο, ἀλλὰ τὰ βλέμματα τοῦ χωριοῦ, τῆς γυναίκας του, τῆς γιανίας καὶ τῶν παιδιῶν τὰ καμρώνουν μετὰ μὴν ἀπλοῦν εὐχαρίστησι. Τὰ ἄλλα ὑλικά ἀγαθὰ εἶνε, τοῦλάχιστον, πραγματικά : τὰ κρέατα, τὰ ριζόψυμα, τὰ γλυκίσματα, ἡ χύτρα μετὰ τὸ θρασμένον τσάι, τὸ κανάτι μετὰ τὸν ἀλκοὸλ. Οἱ μικροὶ γλυπτοὶ ξύλινοι πίνακες τῶν προγόνων βρίσκονται στὴν τιμητικὴ θέσι, ἀνάμεσα ὁ ὅλα αὐτὰ τὰ πλοῦσια φαγητὰ καὶ θὰ παρακολουθήσουν εὐχαριστήμενοι τὸ πρωτοχρονιάτικο φαγοπότι. Ἀργὰ τὴ νύκτα, τοχρονιάτικο φαγοπότι. Ἀργὰ τὴ νύκτα, τοχρονιάτικο φαγοπότι, τρώγει καὶ πίνει μετὰ ὅλη ἡ οἰκογένεια, σοβαρότητα πού συγγράμειν ἐπὶ τὸ τέλος μ' ἕνα μακάριο μεθύσι. Ἡ ὀλιγάρκεια τοῦ Ἀνναμίτου δικαιούται ὅτι αὐτὴν τὴν ἐτήσια ἀνταμοιβή. Ἐξ ἄλλου ἡ καθιερωμένη ἐκφρασις εἶνε ρωμαλέα : «Τρώμε τὸν Χρόνον».

Νωρὶς τὸ ἀπόγεμα, ὕστερα ἀπὸ κάμποσες ὥρες ὕπνο, ὁ Τραν - Βάν - Σουάν, θὰ πάρῃ τὴν ὀμπρέλλα του, σύμβολο τῆς χωριάτικης ἀξιοπρεπείας καὶ θὰ βγῇ γιὰ ἐπισκέψεις, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸν πύθ σπουδαῖο προσεῖ. Σ' ὅλα τὰ φιλικὰ σπιτία, οἱ μεγάλοι δίσκοι τῶν ζαχαρωτῶν, τῶν γλυκισμάτων καὶ τῶν ποτῶν περιμένουν τὸ πέρασμά του. Ἡ ἡμέρα τῆς Πρωτοχρονιάς θὰ περάσῃ μετὰ ἀτελείωτο κουβεντολόι, μετὰ εὐγένειες καὶ μετὰ ἥμερες περιπλανήσεις. Στιγμὲς εὐτυχισμένες πού τὶς παρατείνουν ὅσο μποροῦν καὶ πού θὰ ἡθελαν νὰ τὶς διαιωνίσουν.

Γιὰ τοὺς οἱ γιορτὲς τῆς Πρωτοχρονιάς εἶνε φευγαλέες ὅπως ὅλες οἱ εὐτυχίες. Καὶ ὁ Τραν - Βάν - Σουάν ἔχει καλὰ, πὼς σὲ λίγες μέρες ἡ ζωὴ θὰ ξαναπάρῃ τὰ δικαιώματά της.

Ἄρα, Α = 2519.

Ἄρα, Α = 2519.

Ἄρα, Α = 2519.

Ἄρα, Α = 2519.

Ἄρα, Α = 2519.

Ἄρα, Α = 2519.

Ἄρα, Α = 2519.

Ἄρα, Α = 2519.

Ἄρα, Α = 2519.

Ἄρα, Α = 2519.

Ἄρα, Α = 2519.

Ἄρα, Α = 2519.

Ἄρα, Α = 2519.

Ἄρα, Α = 2519.

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Αἱ σελίδες ἐνὸς λεξικοῦ

Ποῖος εἶνε ὁ ἀριθμὸς τῶν σελίδων ἐνὸς λεξικοῦ, ὅταν διὰ τὴν ἀρίθμηση τῶν σελίδων αὐτῶν ἐχρησιμοποιήθησαν ἐν ὅλῳ 3897 τυπογραφικοὶ χαρακτῆρες;

Χρειαζοῦνται διὰ νὰ γραφοῦν:

οἱ 9 πρώτοι ἀριθμοὶ 9 χαρακτ. οἱ 99 πρώτοι ἀριθμοὶ 189 χαρακτ. οἱ 999 πρώτοι ἀριθμοὶ 2889 χαρακτ. οἱ 9999 πρώτοι ἀριθμοὶ 38889 χαρακτ.

Ἐφ' ὅσον ἐχρησιμοποιήθησαν 3897 χαρακτῆρες καὶ ὁ ἀριθμὸς 3897 εἶνε μεγαλύτερος τοῦ 2889 καὶ μικρότερος τοῦ 38889, ὁ ἀριθμὸς τῶν σελίδων τοῦ λεξικοῦ περιλαμβάνεται μεταξὺ τοῦ 999 καὶ 9999: εἶνε ἄρα ἕνας τετραψήφιος ἀριθμός.

Ἐπομένως, ἂν αἱ πρώτοι 999 σελίδες ἀπότησαν 2889 τυπογραφικοὺς χαρακτῆρας ἡ διαφορά

3897 - 2889 = 1008,

ἀντιπροσωπεύει τὸν ἀριθμὸν τῶν χαρακτῆρων πού ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ τοὺς τετραψήφιους ἀριθμοὺς τῶν σελίδων.

Ἐχομεν ἐπομένως:

1008 : 4 = 252

καὶ ὁ τελευταῖος ἀριθμὸς εἶνε:

999 + 252 = 1251

Τὸ λεξικὸν ἔχει ἐπομένως 1251 σελίδας.

Ὁ μικρότερος κοινὸς πολλαπλασιαστής

Ποῖος εἶνε ὁ μικρότερος ἀριθμός, ὁ ὁποῖος διαιρούμενος διὰ τοῦ 10 δίδει 9 ὡς ὑπόλοιπον, διαιρούμενος διὰ τοῦ 9 δίδει 8 ὡς ὑπόλοιπον, διαιρούμενος διὰ τοῦ 8 δίδει 7 ὡς ὑπόλοιπον καὶ διαιρούμενος διὰ 2 δίδει 1 ὡς ὑπόλοιπον.

Ἄν ὑποθέσωμεν Α τὸν ἐν λόγῳ ἀριθμὸν, ἔχομεν

A = π.τ. τοῦ 10 - 1

A = » » 9 - 1

A = » » 8 - 1

A = » » 7 - 1

A = » » 2 - 1

Ἐπομένως,

A + 1 = π.τ. τοῦ 10

A + 1 = » » 9

A + 1 = » » 8

A + 1 = » » 7

A + 1 = » » 2

Ἐφ' ὅσον πρόκειται νὰ εὐρεθῇ ὁ μικρότερος κοινὸς πολλαπλασιαστής τῶν 10 πρώτων ἀριθμῶν, ἔχομεν

23 X 32 X 5 X 7 = 2520

Ἄρα, Α = 2519.

Ἄρα, Α = 2519.

Ἄρα, Α = 2519.

Ἄρα, Α = 2519.

Ἄρα, Α = 2519.

Ἄρα, Α = 2519.

Ἄρα, Α = 2519.

Ἄρα, Α = 2519.

Ἄρα, Α = 2519.

Ἄρα, Α = 2519.

Ἄρα, Α = 2519.

Ἄρα, Α = 2519.

Ἄρα, Α = 2519.

7». Πόσα πρόβατα ἔχει ἐν ὅλῳ τὸ κοπάδι;

Ὁ ἀριθμὸς τῶν προβάτων πού περιλαμβάνεται μεταξὺ 700 καὶ 800, εἶνε κοινὸς πολλαπλασιαστής τοῦ 8, τοῦ 12, τοῦ 15, ἡξημένους κατὰ 7.

Ὁ μικρότερος κοινὸς πολλαπλασιαστής τοῦ 8, 12 καὶ 15 εἶνε 120.

Ὁ μόνος πολλαπλασιαστής τοῦ 120 πού περιλαμβάνεται μεταξὺ 700 καὶ 800 εἶνε 720. Ὁ ζητούμενος ἀριθμὸς εἶνε 727.

Τὸ πρόβλημα τοῦ Νεύτωνος

75 βώδια κατηνάωσαν ἐντὸς 12 ἡμερῶν τὸ χόρτον ἐνὸς λιβαδιοῦ 50 ἑκταρίων (ἑκαστον ἑκτάριον ἀναλογεῖ πρὸς 10 στρέμματα) καθὼς καὶ τὸ χόρτον πού ἐφύτρωσε κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν 12 αὐτῶν ἡμερῶν.

81 βώδια κατηνάωσαν ἐντὸς 15 ἡμερῶν τὸ χόρτον ἐνὸς λιβαδιοῦ 72 ἑκταρίων καθὼς καὶ ἐκεῖνο πού ἐφύτρωσε κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν 15 αὐτῶν ἡμερῶν.

Πόσα βώδια χρειάζονται διὰ νὰ καταναλώσουν ἐντὸς 18 ἡμερῶν τὸ χόρτον ἐνὸς λιβαδιοῦ ἐκτάσεως 96 ἑκταρίων καὶ ἐκεῖνο πού θὰ ἐφύτρωνε κατὰ τὰς 18 αὐτὰς ἡμέρας;

ὑποτίθεται ὅτι τὸ χόρτον μεγαλύνει ὁμοιοτρόπως καὶ ὅτι κάθε βώδι καταναλίσκει τὴν ἰδίαν ποσότητα.

Ἄν ὑποθέσωμεν Μ τὸ σύνολον τοῦ χόρτου πού φυτρώνει ὁμοιοτρόπως ἐπὶ ἑκάστον ἑκτάριον. Ἐχομεν τὰς ἐξῆς ἀναλογίας:

75 βώδια καταναλίσκουν εἰς 12 ἡμ. τὸ χόρτον τῶν 60 ἑκτ. τοῦ λιβαδιοῦ + 720 Μ (1).

81 βώδια καταναλίσκουν εἰς 15 ἡμ. τὸ χόρτον τῶν 72 ἑκτ. τοῦ λιβαδιοῦ + 1080 Μ (2).

Ἡ ἀναλογία (1) δίδει:

75 βώδια καταναλίσκουν εἰς 15 ἡμ. τὸ χόρτον 75 ἑκτ. + 900 Μ (3).

Ἐξ οὗ 1 βώδι καταναλίσκει εἰς 15 ἡμ. τὸ χόρτον 1 ἑκτ. + 12 Μ.

καὶ 81 βώδια καταναλίσκουν εἰς 15 ἡμ. τὸ χόρτον 81 ἑκτ. + 972 Μ (4).

Αἱ ἀναλογίαι (2) καὶ (4) δίδουν

Χόρτον 81 ἑκτ. + 972 Μ = χόρτον 72 ἑκτ. + 1080 Μ, καὶ ἐπομένως χόρτον 1 ἑκτ. = 12 Μ.

Ὡστε, 108 Μ = χόρτον 9 ἑκτ. 720 Μ = χόρτον 60 ἑκτ.

καὶ 1728 Μ = χόρτον 144 ἑκτ.

Ἡ ἀναλογία (1) καταλήγει εἰς:

75 βώδια καταναλίσκουν εἰς 12 ἡμ. τὸ χόρτον 60 + 60 = 120 ἑκτ. λιβαδιοῦ, ἐξ οὗ 75 βώδια καταναλίσκουν εἰς 18 ἡμ. τὸ χόρτον

120 X 18 = 180 ἑκτ. λιβαδιοῦ

Διὰ νὰ καταναλώσουν τὸ χόρτον 96 ἑκτ. + 1728 Μ, ἡ χόρτον 96 ἑκτ. + 144 ἑκτ., ἤτοι 240 ἑκτ. χρειάζονται

75 X 240 = 180 βώδια

180

180

180

HENRIETTE CHANDET

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΕΙΣ

Μυθιστόρημα του διασήμου

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι

“Οπου γίνεται λόγος γιά τήν πρόοδο καί γιά τήν οίκογένεια Σμωλλγουαίης

1

—“Η Πρόδος τους, όπως τήν λένε, δλο καί... προοδεύει — δήλωσε ο κ. Τόμ Σμωλλγουαίης — προοδεύει καί θέλω νά ξέρω αν θά προοδεύη πάντα έτσι.

Ο κ. Σμωλλγουαίης έκαμε αυτήν τήν παρατήρησι πολύ πριν άρχισή ο πόλεμος στους αϊθέρας, άκουμπισμένος καθώς ήταν στο φράχτη του περιβολίου του, κι ένθ κντάζε με ένα βλεμμα πού δεν εξέφραζε τήν παραμικράν έχθρα τού έργοστάσιο τού αερίοφωτος στο Μπάν Χίλλ. Πάνω από τά τεράστια αερίόμετρα πού ήταν τού ένα κολλημένο στο άλλο, πρόσβαλλαν σέ λίγο τρείς παράξενοι, τεράστιοι, δλοατρόγγυλοι όγκοι, πού άρχισαν νά ταλαντεύωνται βαρειά στόν άέρα καί νά μεγαλώνουν όλοένα — τρία αερόστατα πού τά φούσκωναν γιά τίς έβδομαδιαίες άδόδους τών μελών τής ‘Αερόλέσχης.

—Κάθε Σάββατο τά ίδια έχουμε — έλεγε ο γείτονας ο κ. Στρίγκερ, ο γαλατάς. Χθές ακόμα όλος ο κόσμος ήάτρεχε γιά νά δη ένα αερόστατο νά άνεβαίνει, καί τώρα δεν υπάρχει χωριουδάκι πού νά μήν άπολά κι’ άπό ένα τέτοιο μπαλόνι τίς Κυριακές... Κι’ έτσι πού λές οι ‘Εταιρίες τού ‘Αερίοφωτος κάνουν χρυσές δουλειές.

—Τό περασμένο Σάββατο — άποκρίθηκε ο κ. Σμωλλγουαίης — ύποχρεώθηκα νά μαζέψω ένα κάρο χαλίκια από τού περιβολί μου, ένα κοτζάμ κάρο σαβούρα πού τήν είχαν ρίξει πάνω στο κεφάλι μας. Μου χαλάσανε ένα σωρό ρίξεις άπ τίς πατάες μου.

—Θαρώ πώς είνε κυρίες, αυτές πού άνεβαίνουν με τά αερόστατα...

—“Αν μπορείς νά τίς πής κυρίες... Γιατί ένά δεν τήν φανταζόμαι έτσι μιάν κυρία... Ν’ άνεβαίνει ψηλά καί νά ρίχνη άμμο καί χαλίκια στόν κόσμο επάνω... όχι! δεν μπορεί νάνε κυρίες, γυναίκες με τέτοια καμώματα.

Ο κ. Στρίγκερ συμφώνησε κουνώντας τού κεφάλι του, καί οι δυό γείτονες έξακολούθησαν νά παρακολουθούν τά φουσκωμένα μπαλόνια με ένα ύφος τού άπό άδιάφορο είχε γίνει τώρα έχθρικό.

Ο κ. Τόμ Σμωλλγουαίης ήταν μανάνες από επάγγελμα καί περιβολάης από μεράκι καί ή Τζέσσικα, ή καίμενούλα ή γυναίκα του όταν δεν παιδεύονταν με τού νοικοκυριού, τόν βοηθούσε στο μαγαζάκι πού είχαν. Ο ‘Υψιστος είχε προσείρει τόν κ. Σμωλλγουαίης νά ζήση σ’ έναν κόσμο ειρηνικό, αλλά είχε λησμονήσει νά δημιουργήση έναν κόσμο ειρηνικό γιά τόν κ. Σμωλλγουαίης. Ο κακομοίρης έζούσε σ’ ένα χάος συνεχών καί λυσσωδών καινοτομιών, καί σ’ ένα μέρος όπου αυτές ακριβώς οι καινοτομίες συνετελούντο άδιάκοπες καί άμειλιτες. Οι άθλιοι νεωτερισμοί τόν κυνηγούσαν παντού κι’ είχαν ξεφυτρώσει άκμή καί στή

γή πού καλλιεργούσε : Στο περιβόλι του πού τού νοίκιαζε χρόνο με τού χρόνο, είχαν στήσει τώρα ένα πελώριο συνίδωμα, πού με τεράστια γράμματα πληροορούσε τούς διαβάτες πώς θά μπορούσαν νά κτίσουν εκεί περίφημες οίκοδομές. Στόν ίσκιό αυτής τής μόνιμης άπειλής, ο κ. Σμωλλγουαίης καλλιεργούσε τά ζαχαρικά του, σ’ αυτή τή στενή λωρίδα τής γής, πού τήν πολιορκιούσαν όλοένα καί στενότερα τά μαντρωμένα οικόπεδα, οι σκαλωσιές καί τά άνεγειρόμενα πινύνηλα κτίρια. Παρηγοριόταν όπως μπορούσε καλύτερα καί φανταζόταν πώς αυτό δεν μπορούσε νά δαστάξη.

—Θά πρέπει κάπου νά σταματήσουν όλ’ αυτά — μουρμούριζε κάθε τόσο.

Ο γέρος πατέρας του θυμόταν τού Μπάν Χίλλ, από τόν καιρό πού ήταν ένα ειδυλλιακό χωριουδάκι. “Ως τά πινύνηλα του χρόνια, ο γεροντάκος ώδηγούσε τά άλογα τού σέρ Πήτερ Μπόν. “Επειτα, έπειδή τώκε ρίξει στο ποτό, τού έμπιστεύθηκαν τού λεωφορείο τού σταθμού, όπου εργάσθηκε ως τά έβδομήντα όκτώ του χρόνια, καί σ’ αυτή τήν ηλικία πήρε τή σύνταξη του. Κάθε μέρα, μαζεμένος κοντά στή φωτιά, έτοιμος νά έκραγή σέ θριστές άμα τόν πλησίαζε κανείς, καθόταν στή μοναξιά του καί συλλογιζόταν τά περασμένα. Σ’ όσους ήξεραν νά τόν καλοπιάσουν καί νά πάνε με τά νερά του, περιέγραφε τού κτήμα τού σέρ Πήτερ Μπόν, πού τού είχαν κομμάτισει σέ οικόπεδα. Διηγόταν πώς ο εύγενικός εκείνος άρχοντας ήταν τού καμάρι τού τόπου, όταν ύπήρχαν άκόμη εκεί καί δάση καί χωράφια, καί κνήγια, όταν τά κάρρα, τά άμάξια καί οι λουσάτες καρρότσες τών άφεντάδων διασχίζανε τόν έξοχικό δρόμο, όταν ύπήρχαν γήπεδα γιά άθλητικά παιχνίδια, εκεί όπου είνε τώρα τού έργοστάσιο αερίοφωτος, καί κτίζανε τού Κρυστάλλινου ‘Ανάκτορο. “Υστερα ήθε ο σιδηρόδρομος, ξεφύτρωναν βίλλες έδώ βίλλες εκεί, έργοστάσια αερίοφωτος καί ύδραγωγεία τής ‘Εταιρείας ‘Υδάτων, άνάμεσα σ’ έναν θρόνιστο όκεανό από έργατικές κατοικίες. “Επειτα έγινε ή άποχέτευσις τών νερών από τίς πηγές, ή άποξέφρασις τού ρυκίου πού είχε κρυστάλλινα νερά, κι’ ήταν μιά χαρά νά τού βλέπης καί νά τού πίνης. “Υστερα, τέλος, έγινε μιά δεύτερη σιδηρόδρομική γραμμή καί ένας δεύτερος σταθμός, καί σπίνια καί πάλι σπίνια, καί μαγαζάκια, ένας συναγωνισμός άδόσταχτος, καταστήματα με μεγάλες βιτρίνες, ηλεκτροκίνητα τράμ, σχολεία, λείοφόροι, λεωφορεία πού πήγαιναν ως τήν καρδιά τού Λονδίνου, ποδήλατα, αυτοκίνητα πού όλοένα καί πληθύναν, μιά δημόσια βιβλιοθήκη δωρεά τού κ. Κάρνετζι...

—Θά πρέπει κάπου νά σταματήσουν όλ’ αυτά ! — έλεγε κάθε τόσο ο κ. Τόμ Σμωλλγουαίης, πού οι μέρες του περνούσαν άνάμεσα σ’ αυτά τά θαύματα.

Μά δε σταματούσαν. Τό μανάβικο, πού βρισκόταν σ’ ένα άπό τά πού μικρά καί τά πού παλιά σπιτάκια τού χωριού, επάνω στο Μεγάλο Δρόμο, έμοιαζε σάν νάχε

δουλιάζει, είχε τού ύφος σάν νά κρυβόταν άπό κάποιον έχθρό πού τού καταζητούσε. “Όταν ξανάφτιαξαν τόν δρόμο, τόν ύψώσανε σέ τέτοιο βαθμό γιά νά τόν ισοπεδώσουν, πού έπρεπε τώρα νά κατέβης τρία σκαλοπάτια γιά νά μπής στο μαγαζάκι. Ο Τόμ προσπαθούσε νά πούληση άποκλειστικώς τήν παραγωγή τού περιβολίου του — προϊόντα θαυμασία, βέβαια, αλλά περιορισμένης ποικιλίας. Καί ή Πρόδος τόν άνάγκασε νά δάλη στά κοφίνια του άγινάρες καί μελιτζάνες τής Γαλλίας, ξενικά μήλα, μήλα άπ’ τήν Πολιτεία τής Νέας ‘Υόρκης, τήν Καλιφορνία, τόν Καναδά, τήν Νέα Ζηλανδία — “φρούτα πού έχουν ώραία θεωρία μά πού δεν άξίζουν μπρος στά νόστιμά μας άγγλικά μήλα — μπανάνες, καρδιά σέ άπρόοπτα σχήματα, διάφορα άλλα φρούτα σέ τσαμπιά, καί δεν ξέρω τί άλλο.

Τά αυτοκίνητα, πού άνέβαιναν ή κατέβαιναν τού Μεγάλο Δρόμο, γινόντανε όλο ένό πού πλώρια, καί πού ισχυρά, περνούσαν μουγκρίζοντας καί τρέχοντας όλο καί πού πολύ καί σκορπίζοντας μιά βρομερή μυρωδιά. Μάλιστα εμφανίστηκε καί καί καμιά μόνια πού περνούσαν με τρομακτικό θόρυβο καί άντικαθιστούσαν τά κάρρα καί τά άμάξια πού μεταφέρονε σακιά με κάρβουνο, τσουβάλια, μπάλες, πακέτα, κοφίνια καί κάθε λογής δέματα. Αυτοκίνητα λεωφορεία έξεθρόνισαν τά λεωφορεία με άλογα, καί οι φράουλες τού Κέντ υιοθετήσαν κι’ αυτές τή μηχανική συγκοινωνία γιά νάρχωνται στο Λονδίνο, τή νύχτα, καί πρόσθεσαν στήν φυσική τους τή νοστιμάδα τά άρώματα τής Πρόδου.

Τέλος, ο νεαρός Μπερτ Σμωλλγουαίης άγόρασε μιά μοτοσυκλέττα.

2

Θά πρέπει ίσως νά ξεηγήσωμε, πώς ο Μπερτ ήταν ένας Σμωλλγουαίης με ιδέες προοδευμένες.

Τίποτε δεν έκφράζει με περισσότερη εύγλωττία τήν άδυσώπητη δύναμη τής Πρόδου άπό τού γεγονός ότι εισέδωσε άκμή καί στο αίμα τών Σμωλλγουαίης. “Από τόν καιρό πού ήταν άκόμη πιτσιρίκος με κοντά πανταλονάκια, ο νεαρός Σμωλλγουαίης είχε καί τού προχωρημένου καί τού ριψοκίνδυνου. “Ήταν δεν ήταν πέντε χρόνων, όταν έξαφανίσθηκε μιά δ λόνληρη μέρα, καί σέ ηλικία επτά χρόνων κινδύνευσε νά πνιγί τού ύδραγωγείο τής ‘Εταιρείας ‘Υδάτων. Στά δέκα του, ένας άληθινός αστυφύλακας, τού βρήκε ένα άληθινό πιστόλι καί τού τού κατέσχεσε. “Εμαθε νά καννίξη όχι με μιά παληά πίπα γεμισμένη με ξερά φύλλα καί μαλλιά άπό καλαμπόκι, όπως άλλοτε ο Τόμ, αλλά με άληθινά τσιγάρα, πού τ’ άγόραζε πεντάρα — πεντάρα άπό ένα άληθινό καπνοπώλη. “Ήταν δώδεκα χρόνων, κι’ έλεγε γραμματισμένο κουβέντες πού έκαναν τόν πατέρα του νά σταυροκοπιέται. Σ’ αυτή τήν ηλικία κέρδιζε τήν έβδομάδα ως τρία σελλίνια μεταφέροντας τίς άποσπενές τών έπιβατών, καί πουλώντας τίς

ΤΟΥΣ ΑΙΘΕΡΑΣ

“Αγγλου συγγραφέως ΟΥΕΛΛΣ

Κυριακές τήν έβδομαδιαία τοπική έφημερίδα. Ξόδευε αυτά τά λεπτά αγοράζοντας εικονογραφημένα σατυρικά περιοδικά, τσιγάρα, καί ό,τι είνε απαραίτητο σέ μιά ζωή άφιερωμένη τίς διασκεδάσεις καί στήν πνευματική καλλιέργεια: όλα αυτά δεν τόν εμπόδισαν νά τελειώση τίς κλασσικές σπουδές του σέ μιάν ηλικία έξαιρετικά πρόωρη.

Μ’ όλες αυτές τίς λεπτομέρειες πού μάθατε, θά κατατοπισθήκατε βέβαια γιά τού τί είδους άνθρωπος ήταν ο Μπερτ Σμωλλγουαίης, νεώτερος κατ’ έξη χρόνια άπό τόν Τόμ. “Επ’ ένα διάστημα δοκίμασαν νά τόν χρησιμοποιήσουν στο μανάβικο — όταν ο Τόμ πού ήταν είκοσι ένός έτών παντρεύθηκε τήν Τζέσσικα, πού ήταν τριάντα καί πού είχε κάμποσες οίκονομίες άπό τόν καιρό πού ήταν ύπηρέτρια. Μά δεν έκανε ο Μπερτ γιά ύπάλληλος. Αίσθανόταν μιά ιδιαίτερη άποστροφή γιά τού τσαπλί, κι’ όταν τού άνέθεταν νά παραδώση ένα καλάθι με ζαχαβατικά, ένα άκαταμάχητο ένστικτο περιπληάνσεως ξυπνούσε μέσα του. “Από κείνη τή στιγμή τού καλάρι τού άνήκε: δεν ένδιαφερόταν ούτε γιά τόν προορισμό τών λαχανικών, ένόςφ τίποτε δεν τόν ύποχρώνει νά τά πάη έξέει πού έπρεπε. Γιά τόν Μπερτ, μιά μαγική γοητεία κυριαρχούσε σ’ όλόκληρο τού σύμπαν, καί ριχνόνταν στο κνήγι αύτής τής γοητείας, ξεχνώντας καί τού καλάρι καί τού κάθε τι. Γι’ αύτό, ο Τόμ άπεφάσισε νά αναλάβη ο ίδιος τήν μεταφορά τών λαχανικών στους πελάτες καί νά άναζητήσει γιά τόν Μπερτ, προϊσταμένους πού άγνοούσαν τήν ποιητική κλίση τού αδελφού του. Ο Μπερτ δοκίμασε διαδοχικώς ένα σωρό επαγγέλματα. “Εγινε γυρομή σ’ ένα κατάστημα νεωτερισμών καί σ’ ένα γκατιό, ύπάλληλόςος σ’ ένα φαρμακείο, μαθητευόμενος σ’ έναν ύδραυλικό, κλητήρας σ’ ένα παραγγελιοδοχικό γραφείο, γκαρσόνι σ’ ένα γαλατάδικο καί τέλος βοηθός μηχανικού σ’ ένα κατάστημα πού έπισκευάζε καί νοίκιαζε ποδήλατα. “Ή τελευταία αυτή ιδιότης, τόν βοήθησε προφανώς νά βρη τί διεξόδους έκούσις. Ο προϊστάμενός του ο Γκρέμπ, ήταν ένας νέος με ψυχή πειρατού καί πρόσωπο μαυρειδερό, πού περνούσε τίς βραδύς του στά καφέ — κονσέρ κι’ άνειρευόταν νά κάμη νέες έφευρέσεις. Γιά τόν Μπερτ, ο άφεντικός του, αντιπροσώπευε τόν τύπο τού τέλειου τζέντλεμαν. Ο Γκρέμπ νοίκιασε τά πού βρώμικα καί τά πού έπικινδύνα ποδήλατα σ’ όλόκληρη τή Νότιο ‘Αγγλία καί τσακωνόταν έπειτα, λίαν εύχαρίστως με τούς άγανακτισμένους πελάτες του.

Ο Μπερτ συνεννόηθηκε μαζί του θαυμασία. Ο Μπερτ έγινε σχεδόν ένας ποδηλάτης άκροβάτης, Ικανός νά διατρέξη πολλά χιλιόμετρα επάνω σέ ποδήλατα πού θά διαμελίζονταν άμέσως αν τά καβαλούσατε έσείς ή ένά. “Απέκτησε τή συνήθεια νά πλύνεται μετά τή δουλειά καί μάλιστα νά καθαρίζει καί τού λαίμου. Με τού πλεόνασμα τών κερδών του άγόραζε τσιγάρα, κολλάρα καί γραβάτες συνταρακτικές, καί πλύνωνε τίς παραδό-

σεις τής στενογραφίας στο Φιλοτεχνικό ‘Ινστιτούτο τού Μπάν Χίλλ.

Πότε — πότε έμπαινε καί στού αδελφού του : Τότε ο Τόμ πού είχε άπό φυσικό του νά δείχνη σεβασμό γιά όποιον ήήποτε καί γιά ό,τι ήήποτε, έμνενε έκστατικός μπροστά στήν κομψότητά του καί στόν τρόπο πού ήξερε νά μιλά.

—Αυτό τού παιδί... θά πάη έμπρός — έλεγε — είνε διαβολέμένος ο Μπερτ. Ξέρει ένα σωρό πράγματα.

—“Ας έλπίσωμε πώς δεν ξέρει περισσότερα άπ’ όσα χρειάζεται, άποκρινόταν ή Τζέσσικα, πού είχε πάντα τήν αίσθησι τού μέτρου.

— Στήν εποχή μας πρέπει νά τραβές μπροστά ! — δεβαίανε ο Τόμ. Θάχωμε τίς καινούργιες άγγλικές πατιές τού Μάρτιο, κατ’ άπό πώς πάμε. Δεν είδα ποτέ τέτοια καλοκαιρία... Παρετήρησε τή γραβάτα του χθές τού βράδυ.

—Δεν τού πήγαινε, Τόμ. Είνε μιά γραβάτα γιά έναν ώραίο κύριο, καί δεν ταίριαζε με όλα τά άλλα... Δεν τού στέκουν τέτοια πράγματα.

Σέ λίγο ο Μπερτ έφτιαξε ένα σπόρ κοστούμι γιά ποδήλατο, με παντελόνια γκόλφ, κασκέτο, καί σακιάκι με ζώνη. Κι’ έτσι καθώς τόν έβλεπε, με τή ράχη γεστή, τού κεφάλι πού σκυφτό πάνω στο τιμόνι, νά τρέχη με τού ποδήλάτο του, κοντά στόν Γκρέμπ, άμέσως είχες μπρος στά μάτια σου, σάν μιά θαυμαστή άποκάλυψη, τού τί ήταν άξια νά κάνη ή ράστα τών Σμωλλγουαίης.

Στήν εποχή μας, τραβά κανείς έμπρός!

Ο γέρο — Σμωλλγουαίης, καθισμένος κοντά στή φωτιά, μουρμούριζοντας έσένα άνάμεσα άπ’ τά δόντια του, έκθεάζε πάντα τά περασμένα μεγαλεία: μιλούσε γιά τόν σέρ Πήτερ, πού ώδηγούσε ο ίδιος τού κομψό άμαξάκι του ως τού Μπράιγκτον, — είκοσι όκτώ ώρες νά πάς καί νάβρης —, γιά τά ψηλά άσπρα καπέλα τού γηραιού σέρ Πήτερ, γιά τή λαίδη Μπόν, πού δεν πάτησε ποτέ τού πόδι της στο χώμα παρά μόνο γιά νά περπατήσει στόν κήπο της, καί γιά τούς σπουδαίους πυγμαχικούς άγώνες τού Κρόβλεϊ. Μιλούσε γιά πέτινες κίτρινες κιλότες, γιά κνήγια τής άλεπούς στο Ρίγκς Μπότσι, όπου τώρα δεσπόζει ένα ύσυλο μανιακών πού περιβάλλει κάθε λογής παλαβός τού Λονδίνου, μιλούσε γιά τά μεταξοτά φορέματα καί τά κρινολίνα τής λαίδης Μπόν... Μά κανείς δεν τόν άκουε. Ο κόσμος είχε υιοθετήσει τώρα ένα έντελές καινούργιο τύπο τζέντλεμαν τού όποιου ή ένεργητικότης καί ή δραστηριότης δεν είχαν καμιάν σχέση με τόν τζέντλεμαν τού παλιού καιρού — έναν άνθρωπο τυλιγμένο σέ σκονισμένα άδιάβροχα, με τά μάτια κρυμμένα πίσω από τερατώδη γυαλιά καί τού κεφάλι σκεπασμένο με μιά πέτινη κάσκα, ένα τζέντλεμαν πού σκαρπούσε τή βρώμα τού πετρελαίου καί πού έτρεχε σάν δαιμονισμένος έμπρός άπό τήν σκόνη καί τούς καπνούς πού έσήκωνε. “Ε συντροφός του, άπ’ ό,τι μπορούσε κανέ νά διακρίνη άπ’ τά παράθυρα τού Μενά-

λου Δρόμου τού Μπάν Χίλλ, ήταν μιά θεά τού ύπαίθρου καί τού καθαρού άέρα, πού άψηφούσε σάν τίς τσιγγάνες κάθε καλοπέρασι, πού ήταν μάλλον πακεταρισμένη παρά ντυμένη γιά νά μεταφέρεται επάνω σέ διαβολικές μηχανές, με ταχύτητα ίλιγγιώδη.

Ο Μπερτ μεγάλωσε έτσι με τού ιδεώδες τής κινήσεως καί τών μεγάλων έγχειρημάτων. Τήν τέχνη τής έπισκευής ποδηλάτων τήν ήξερε τώρα στά πέντε δάκτυλα, κι’ οι μηχανικές του γνώσεις άρχισαν νά γίνωνται πολύ πού πολύπλοκες άπό τά ποδήλατα. Τό ποδήλατο τής κούρσας πού είχε, παρά τίς αύτοσχέδιες βελτιώσεις τού μηχανισμού του, δεν τόν ικανοποιούσε πιά, κι’ όλο πού έτρεχε τά τριάντα χιλιόμετρα τήν ώρα στους δρόμους πού γινόντανε όλοένα πού σκονισμένοι καί πλημμύριζαν άπό διαρκώς καί περισσότερα μηχανοκίνητα τροχοφόρα. Τέλος όμως οι οίκονομίες πούχε μαζέψει, τού προσέφεραν τήν εύκαιρία πού περιέμενε τόσο άνυπόμονα. Τό σύστημα τής αγοράς με μηνιαίες δόσεις τού έπέτρεψε νά έξουδετερώση τήν άνεπάρκεια τών πόρων του, καί ένα άξιολομώμενο καί ήλιόλουστο κυριακάτικο προϊόν, έβγαλε άπό τού μαγαζι τού τού νέο του άπόκτημα. Με τή βοήθεια καί τίς συμβουλές τού Γκρέμπ κάθισε στή σέλλα, καί ένθ τού μοτέρ ξεκούφαινε τή γειτονιά με τίς άπελπιστικές εκρήξεις του, ώρμησε μέσα στή σκονισμένη όμίχλη τού Μεγάλου Δρόμου, γιά νά προστεθή οικειοθελώς, σάν ένας δημόσιος κίνδυνος παραπάνω, στά έξοχικά θέλητρα τής μεσημβρινής ‘Αγγλίας.

—“Εφυγε γιά τού Μπράιγκτον — μουρμούρισε ο γέρο Σμωλλγουαίης πού παρακολουθούσε τού γιού του κι’ ένα αίσθημα θαυμασμού καί άποδοκιμασίας. Καί πρόσθεσε: Στήν ηλικία τού δεν είχα πάει στο Λονδίνο... δεν είχα ποτέ μου πάει μακρύτερα άπό κεί πού μπορούσαν νά με πάνε τά πόδια μου. Κι’ όλος ο κόσμος καθόταν σ’ αύτά του... έκτός πιά αν τού βροντούσε ή τσέπη του... Τώρα ο καθένας τραβά όπου πού καννίση... έτσι στά καλά καθούμενα. Πήγε, λέει, στο Μπράιγκτον... σάμπως νάθελε ν’ αγοράζη άλλο γα...
—Μή με παίρνεις καί μένα στο σχέδιο — παρετήρησε ο Τόμ — ξέρεις καλά πώς ένά δεν πήγα ποτέ στο Μπράιγκτον.
—Κι’ ούτε έχει όρεξη νά πάη γιά νά χάση τόν καιρό του, καί νά σπαταλήση τά λεπτά του — πρόσθεσε φργισμένη ή Τζέσσικα.

3
Γιά τόν καιρό, ή μοτοσυκλέττα άεργόφησε τόσο τήν προσοχή καί τού πνεύμα τού Μπερτ, ώστε έμνενε άδιάφορος σ’ ένα νέο είδος κατακτιήσεως, πού άναζητούσε ή ανθρώπινη άνυπομονησία. Δεν άντελάθη ότι ο τύπος τού αυτοκινήτου καθώς καί τίς μοτοσυκλέττας είχε πιά άποκτήσει μιάν όριστική μορφή, παρά τίς διαρκείς του βελτιώσεις.

Γιά νά πούμε τήν αλήθεια — όσο καί

ἀν φανῇ αὐτὸ ἀπροσδόκητο — πρῶτος ὁ Τὸν διεπίστωσε τὴ νέα ἐκδήλωσι τοῦ ἀνθρώπου ἀνθρώπινον πνεῦματος. Καθὼς καλλιεργοῦσε τὸ περιβάλλον του, τοῦ ἦταν εὐκολο νὰ προσέχῃ καὶ τὸν οὐρανόν. Τὸ ἐργαστάσιον αὐτοῦ ἐκτετασμένον καὶ τὸ Κρυστάλλινον Ἀνάκτορον ἀπὸ ὅπου γινόντανε καθημερινῶς ἀνυψώσεις ἀεροστάτων, οἱ καταρράκτες τῆς σαβοῦρας ποῦ ἔπεφταν ἐπάνω στὶς φυτεμένους πατάτες του, ὅλα αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα περιστάτικα, συνωμώτησαν, θαρρεῖς, γιὰ νὰ τοῦ ἀποκαλύψουν πὼς ἡ Θεὰ τῆς Καινοτομίας, ἔστρεφε πρὸς τὸν οὐρανὸν τὴν ἀστατή εὐνοιά της. Ἡ ἐξόρμησι τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τοὺς οὐρανὸν εἶχε ἀρχίσει. Ὁ Γκρέμπ καὶ ὁ Μπέρτ ἄκουσαν γιὰ πρώτη φορὰ νὰ γίνετα λόγος περὶ ἀεροναυτικής σ' ἓνα μιουζίκι - χῶλλ. Ὑστερὰ ὁ κινηματογράφος ἐπιβεβαίωσε τὴν τάσι αὐτῇ. Ἐπειτα ἡ φαντασία τοῦ Μπέρτ ξύπνησε ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσι μιᾶς λαϊκῆς ἐκδόσεως τῶν «Πειρατῶν τοῦ Ἀέρος».

Στὴν ἀρχή, ἡ πιδ ὀλοφάνερη ἀπόδειξι τῆς νέας μῦθας, ἦταν ὁ πολλαπλασιασμός τῶν ἀεροστάτων. Ὁ οὐρανὸς, πᾶν ἀπὸ τὸ Μπᾶν - Χίλλ, γέμισε κυριολεκτικῶς ἀπὸ μπαλόνια. Κάθε Τετάρτη καὶ Σάββατο τὸ ἀπόγευμα, δὲν μπορούσε νὰ κυττάξῃς ψηλά, διότι νὰ δῇς πέντε - ἕξι ἀεροστάτα. Μιὰ μέρα, καθὼς ὁ Μπέρτ τραβοῦσε γιὰ τὸ Κρόντον, σταμάτησε ἀπὸ μιὰ ξαφνικὴ ἐμφάνισι πᾶν ἀπὸ τὸ πᾶν τοῦ Κρυστάλλινου Ἀνακτόρου. Ἦταν ἓνα τεράστιο πετούμενο, ἓνα τέρας ποῦ εἶχε τὸ σχῆμα μαξιλαριοῦ. Φρενάρισε ἀμέσως, ἔσβυσε τὴ μηχανή του, ξεπέψανε καὶ κύτταξε. Ἦταν ἓνα μαξιλάρι μακρουλὸ ποῦ διάβαινε ψηλά, καὶ ἀπὸ κάτω ἦταν κρεμασμένη μιὰ θάρα μ' ἓνα μοτέρ, καὶ μέσα καθόταν ἓνας ἄνθρωπος. Ἐμπρὸς μιὰ ἑλικα γυροῦσε μονοκρίζοντας καὶ πίσω, ἓνα εἶδος τιμονι ἀπὸ πανι σάλευσε καθὼς τόσο, ἐνῶς τὸ παράξενο αὐτὸ πουλὶ ἐκοβε βόλτες στὸν ἀέρα μὲ ὅλο τὸ πάσο του. Ἡ θάρα φαίνονταν νὰ σέρνῃ τὸ μακρουλὸ μπαλόνι, μὲ τὸν τρόπον ποῦ ἓνα γενναῖο κυνηγετικὸ σκυλάκι βάρυμυλλοῦσε, ποῦ λέει ὁ λόγος, ἔσαν ἐλέφαντα. Κατὰ πὼς φαίνονταν, τὸ ἀλλόκοτο ἐκεῖνο πετούμενο, πῆγαινε ὅπου ἠθελε ὁ καπετάνιος του. Στὴν ἀρχή, ἀνέθηκε ψηλὰ ἵσαμε τριακόσια μέτρα, ὕστερὰ ἔβαλε πλώρη κατὰ τὴ δύση, χάθηκε πίσω ἀπὸ τοὺς λόφους, ξαναφάνηκε πάλι γρήγορα πᾶν ἀπὸ τὸ Κρυστάλλινον Ἀνάκτορον, ἔκοψε δυὸ - τρεῖς βόλτες, διάλεξε τὸ κατάλληλο μέρος γιὰ νὰ κατεβῇ, καὶ ὕστερὰ χάθηκε ἀνάμεσα στὶς οἰκοδομῆς.

Ὁ Μπέρτ ἀναστένανε βαθειά, καὶ ἔβαλε μπρὸς τὴν μοτοσυκλέττα του.

Αὐτὴ ἦταν ἡ ἀρχή, καὶ τὴ διαδέχθηκαν ἓνα σωρὸ παραξένα φαινόμενα στὸν οὐρανόν: κύλινδροι, κῶνοι, τέρατα σὲ σχῆμα ἀγλαδιῶν, καὶ μάλιστα στὸ τέλος ἓνα μηχανήματα ἀπὸ ἀλουμίνιο ποῦ ἀστραφτετόσο στὸν ἥλιο, ὥστε ὁ Γκρέμπ, στοχαζόμενος πὼς τὸ μεταλλικὸ ἐκεῖνο πετούμενο, εἶχε κάποια ἀόριστη ἀναλογία μὲ τὶς πανοπλίες τοῦ Μεσαίωνα, εἶπνε νὰ πιστέψῃ πὼς ἐπρόκειτο γιὰ κανένα πολεμικὸν μηχανήμα τοῦ ἀέρος. Καὶ σὲ λίγο, κατ'ὀρθωσαν πραγματικὰ νὰ πετάξουν.

Μολοντοῦτο, κανένα ἀπὸ τὰ πειράματα αὐτὰ, δὲν ἦταν ὁρατὸ ἀπὸ τὸ Μπᾶν Χίλλ. Οἱ δοκιμὲς συνεχίζονταν σὲ χώρους περιφραγμένους, μπροστὰ στοὺς εἰδικούς μονάχα, ἔτσι ποῦ ὁ Γκρέμπ καὶ ὁ Μπέρτ Σμωλλινγουάις δὲν πληροφορήθηκαν τὸ γεγονός παρα ἀπὸ τὴν εἰκονογραφημένη λαϊκὴ ἐφημερίδα τους καὶ ἀπὸ τὸν κινηματογράφον. Παντοῦ μιλοῦσαν γι' αὐτὸ τὸ

ζήτημα, ὅλος ὁ κόσμος ἀναρωτιόταν ἀν σ' ἄλθετα κατ'ὀρθωσαν νὰ πετάξουν, καὶ ἀν ἄκουε τὴ φράσι: «Μὰ δὲν μπορεῖ... μιὰ μέρα θὰ τὸ πετύχουν!» μπορούσε νὰ σουν δέβαιος πὼς ἐπρόκειτο γιὰ τὴν ἐναέριο πετήσι. Μιὰν ὥραία ἡμέρα, ὁ Μπέρτ μετέτρεψε τὸ σκέπασμα μιᾶς κάσας σὲ ταμπέλα, ποῦ ὁ Γκρέμπ τὴν κρέμασε πᾶν ὅπου πῶρτα, μ' αὐτὴ τὴν ἐπιγραφή: «Κατασκευάζονται καὶ ἐπισκευάζονται ἀεροπλάνα».

Ὁ Τὸν μάλις τὴν εἶδε, ἐταράχθηκε. Τοῦ φαίνονταν σὰν ἑλλειψις σεβασμοῦ αὐτῇ ἡ διαβεβαίωσις τῆς ἐπιγραφῆς. Ἀλλὰ οἱ περισσότεροι γείτονες καὶ ὅλοι ὅσοι ἐνδιαφερόνταν γιὰ τὸ νέο σπῶρ, ἐπεκρότησαν αὐτὴν τὴν ιδέα καὶ τὴ βεβαίωσι μάλιστα περιφρημ.

Ὅπου πῆγαινε καὶ ὅπου θρῖσκόνουν, ἄλλη κουβέντα δὲν ἄκουε παρὰ γιὰ τὸ ἀν θὰ μωρέσῃ ὁ ἄνθρωπος τάχα νὰ πετάξῃ καὶ ὅλος ὁ κόσμος διεβεβαίωσε: «Μὰ δὲν μπορεῖ... μιὰ μέρα θὰ τὸ πετύχουν!» Ὑπῆρχε μιὰ γενικὴ αἰσιοδοξία, μιὰ καθολικὴ πεποίθισι πὼς ἡ πετήσις εἰς τοὺς αἰθέρας ἦταν πράγμα ποῦ θὰ γινόταν ὁπωσδήποτε, μολοντοῦ αὐτοὶ ποῦ τὸ δεβαίνον καὶ τὸ πίστευαν δὲν εἶχαν τὴν παραμικρότερη ιδέα ἀπ' αὐτὰ τὰ πράγματα. Σ' αὐτὸ τὸ διάστημα οἱ ἐφευρέτες ἐπετοῦσαν. Ἀνέβαιναν σὲ μηχανεὲς βαρύτερες ἀπ' τὸν ἀέρα, ξεκολλοῦσαν ἀπὸ τὸ ἔδαφος, ὑψόνονταν, ἀλλὰ καὶ πολλὰς φορές ἔπεφταν, ἡ ἄλλοτε πάλι ὁ μοτέρ σπαιζόταν ἢ συχνὰ ὁ ἀερονάυτης, συχνότερα δὲ καὶ οἱ δύο μαζί. Τὰ «πτητικὰ μηχανήματα» ὅπως τὰ ἔλεγαν, σηκώνονταν στὸν ἀέρα, πετοῦσαν ἐπὶ κάμποσα χιλιόμετρα, ἀλλὰ σπανιώτατα προσγειώνονταν, δίχως νὰ διαλυθῶν καὶ νὰ πάθουν τοῦ κόσμου τὶς ζημιές. Δὲν μπορούσε κανεὶς ἀν ἠθελε τὴ ζωὴ του ν' ἀνεβαίνει σὲ τέτοια ἐπικινδύνα μηχανήματα. Λιγὰ καὶ νὰ φυθῶσε δυνατότερα, ἓνας μικρὸς ἀνεμοστροβίλος ἀν σηκώνονταν χαμηλὰ στὸ ἔδαφος, τὸ ἀεροπλάνο κινδύνευε, ἔπεφτε καὶ συντρίβονταν, δίχως φανερὴ αἰτία.

—Δὲν πέτυχαν ἀκόμα στὸ ζήτημα τῆς σταθερότητος! — ἔλεγε ὁ Γκρέμπ, ἐπαυλαμβάνοντας αὐτὸ ποῦ διάβαινε στὴν ἐφημερίδα του. Θὰ τασκισθοῦν πολλοὶ ἀκόμα, ὥσπου τὰ καταφέρουν.

Τὰ πειράματα συνεχίζονταν μὲ ἑλλειπλῆδες καταστροφὲς καὶ θριάμβους. Ὑστερὰ ἀπὸ κάθε ἀτυχία, οἱ ἐφημερίδες ἐγέμιζαν κλισὲ καὶ τὸ κοινὸν διάβαζε ἄλλη σιὰ τὶς περιγραφές, μὰ δὲν ἀπογοητεύονταν.

Ὑστερὰ, γιὰ κάμποσο καιρὸ, αὐτὴ ἡ μανία γιὰ τὴν ἀεροπορία ἐκόπασε, καὶ ὁ κόσμος ἐνδιαφέρθηκε γιὰ ἄλλες ἐφευρέσεις. Ἐγίναν οἱ ἐναέριοι σιδηρόδρομοι, ἦρθαν τὰ τηλέφωνα, οἱ ψηλὲς γέφυρες πᾶν ἀπὸ τὰ σπῆτια, ὅπου περνοῦσαν μὲ ἀστραπιαία ταχύτητα συρροὶ γεμάτοι ἀπὸ κόσμο, οἱ πρῶτες δοκιμὲς ὑποβρυχίων... Ἡ ὕψις τοῦ κόσμου σιγά - σιγά ἀλλάζε...

4

Ξαφνικὰ, ὁ κόσμος ἄρχισε νὰ ἐνδιαφέρεται περισσότερο γιὰ τὰ ἀερόστατα, τὰ ἀεροπλάνα, τοὺς ἀερονάυτες! Ἦταν σὰν ἓνας ἀνεμος ποῦ σηκώνεται ἀπὸτομα μιὰ ἡμερὴ ἡμέρα, ἐκεῖ ποῦ κανεὶς δὲν τὸ περιμένει. Οἱ ἐφημερίδες ἄρχισαν καὶ πάλι νὰ μιλοῦν γιὰ τὸ ζήτημα, δημοσίευσαν εἰκόνες νέων ἀπὸ πτητικῶν μηχανῶν καὶ πορτραῖτα ἀεροπόρων. Ἡ περιέργεια τοῦ κοινοῦ ἐμεγαλύνετο μέρα μὲ τὴ μέρα καὶ σιὰ τραῖνα, στοὺς δρόμους, σιὰ κέντρα

ἄκουε τὴν ἐρώτησι: «Ὡστε, λοιπόν, θὰ πετάξουν;»

Στὸ Μπᾶν Χίλλ, ἡ ἐπιγραφή τοῦ Γκρέμπ καὶ τοῦ Μπέρτ ἀποκοινοῦσε πάλι ἐπικαιρότητα. Ὁ Γκρέμπ ἀπεφάσισε νὰ βγάλῃ τὸ παλὸν μοντέλο τοῦ «ἀεροπλάνου» του καὶ νὰ τὸ δοκιμάσῃ. Πολλὲς κόσμος συγκεντρώθηκε γιὰ νὰ παρακολουθήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον πείραμα. Ἐσφραν τὸ μηχανήμα μὲ σχοινιά, καὶ πρᾶγμα περιέργου, κατ'ὀρθωσε νὰ ὑψωθῇ κάπως καὶ νὰ πάρῃ δρόμον, ὡς τὸν γειτονικὸν κῆπο, στὴ σέρεα τοῦ ὁποῖου ἔπεσε σπάζοντας δέκα ἐπὶ τέμνια καὶ ἑννέα γλάστρες.

Τότε, πηγαίνοντας ποῖς ἔξερε ἀπὸ ποῦ, διαδόθηκε ἡ ἐπιμονὴ καὶ συνταρακτικὴ φήμη, πὼς τὸ πρόβλημα ἦταν λυμένο, ὅτι τὸ μυστικὸ ἦταν γνωστὸ. Ὁ Μπέρτ ἄκουσε γιὰ πρώτη φορὰ νὰ γίνετα λόγος γι' αὐτὸ ἓνα ἀπόγευμα, ἐνῶ δροῦζόταν στὸν κῆπο ἐνῶς πανδοχεῖο τοῦ Νιούτφελδ, ὅπου εἶχε πάει μὲ τὴ μοτοσυκλέττα του. Ἐκεῖ, ἓνα ἄτομο, ποῦ φοροῦσε μιὰ στολή χακί, ἓνας στρατιώτης τοῦ μηχανικοῦ, κάπνιζε σκεπτικῶς. Ἐδεῖξε ξαφνικὰ κάποιο ἐνδιαφέρον γιὰ τὴ μηχανὴ τοῦ Μπέρτ: ἦταν μιὰ γερὴ μηχανὴ ἡλικίας ὀκτὼ ἐτῶν, ποῦ εἶχε ἡδὴ ἀποκτήσει ἓνα εἶδος ἀρχαιολογικῆς ἀξίας αὐτὴν τὴν ἐποχὴ τῶν ραγδαίων τελειοποιήσεων.

Ἀφοῦ συζήτησαν κάμποσο γιὰ τὴ μοτοσυκλέττα, ὁ στρατιώτης ἔβριξε καὶ ἓνα νέο θέμα, λέγοντας:

—Ἡ μηχανὴ ποῦ σκέπτομαι νὰ φτιάξω τώρα, εἶνε ἓνα ἀεροπλάνο. Βαρέθηκα νὰ ρουλάρω πᾶν σὲ ρόδες.

—Ἐτσι λένε ὅλοι... ἀποκρίθηκε ὁ Μπέρτ. Μὰ θαρρῶ πὼς εἶνε πολὺ δύσκολο. —Δύσκολο εἶνε, ἀλλὰ μιὰ μέρα... —Δὲν θὰ τὸ πιστέψω, ἀν δὲν τὸ δῶ μὲ τὰ μάτια μου...

Ἡ συνομιλία ἐφυλίζονταν σὲ μιὰ φιλικὴ μονομαχία ἀπὸ ἀντιρρήσεις. —Σὰς λέω πὼς τώρα πετοῦν... Ἐγὼ τὰ εἶδα τὰ ἀεροπλάνα—ἐπέμνε ὁ στρατιώτης.

—Μπᾶ! ὅλοι μας τὰ ἔχουμε ἰδῇ! —Δὲ μιλῶ γι' αὐτὲς τὶς μικροδοκιμὲς, ὅπου διάφοροι ἀτμάκηδες σπάζουν τὰ μοῦτρα τους. Πετοῦν στὸν ἀέρα... σὰς δεβαίω, εἶδα πτήσεις πραγματικῆς, κανονικῆς, δίχως κινδύνους, μὲ μηχανήματα σθεθερὰ ποῦ πηγαίνουν καὶ ἀντίθετα στὸν ἀνεμο.

—Αὐτὰ εἶνε λόγια! —Τὰ εἶδα, σὰς λέω! Στὸ πεδίο τοῦ Ἀλντεροστ. Τὸ πᾶγμα τὸ φυλάνε μυστικῶς. Καὶ ἔχουνε δίκαιο, εἶνε μιὰ μεγάλη ἐπιτυχία. Κι' ἔπειτα, φοβοῦνται καὶ τοὺς καταβόλους...

Ἡ δυσπιστία τοῦ Μπέρτ ἄρχισε νὰ κλονίζεται. Ἀρχισε νὰ ρωτᾷ, ὀλοένα καὶ μὲ μεγαλύτερη περιέργεια καὶ ὁ στρατιώτης ἀπαντοῦσε.

—Ἐχουν περιφράξει ἓνα χωρὸ, ποῦ ἔχει μῆκος ὡς χίλια πεντακόσια μέτρα. Ὁ φράχτης θάξῃ ὡς τριακόσια μέτρα ὕψους καὶ ἓνα γύρω τοποθετήσαν συρματοπλέγματα. Ἀλλὰ ὁ λοχαγὸς μου ποῦ εἶνε μηχανικὸς πᾶει ἐκεῖ κάθε πρωτὶ... Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι στὴν περιφέρειαν ἐνδιαφέρονται γι' αὐτὲς τὶς δοκιμὲς. Καὶ δὲν εἶνε μόνον οἱ Ἀγγλοὶ ποῦ θέλουν νὰ μάθουν τί ἀκριβὲς συμβαίνει. Εἶνε οἱ Γαλλοὶ, οἱ ποὺ θέλουν νὰ κλέψουν τὸ μυστικόν... Καὶ οἱ Γάλλοι, ποῦ εἶνε συνήθως πρῶτοι σὲ κάτι τέτοιες ἐφευρέσεις. Αὐτοὶ ἔχουν ἐφευρετὴ τὸ θαρρητικὸν, τὰ ὑποβρύχια, τὰ ἀερόπλοια, καὶ εἶνε πιθανόν καὶ αὐτὴ τὴ φορὰ νὰ μᾶς προσπεράσουν.

Εἰς τὸ πρὸς ἔχες: Ἡ συνέχεια.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΑΝΑΣΣΗ ΕΜ., Νεωτέρα πτηνοτροφία καὶ κοινολογία. Ἀθήναι 1939. Σελ. 450 σχ. 8ον. Δρχ. 60.

ΑΥΛΩΝΙΤΟΥ Α., Μέθοδος Ἑλληνικῆς στενογραφίας. Ἀθήναι 1939. Σελ. 48 σχ. 8ον. Δρχ. 20.

ΚΡΙΕΖΗ Ν., Κεντρικαὶ θερμάνσεις. Τρόπος ὑπολογισμοῦ δικτύου. Ἀθήναι 1939. Σελ. 17 σχ. 8ον. Δρχ. 25.

ΧΑΡΟΚΟΠΟΥ ΣΠ., Αἱ ὁρεῖαι ἐγκεφαλίου. Ἀθήναι 1939. Σελ. 128 σχ. 8ον. Δρχ. 50.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Φ. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ, Παπαδόπουλος Βρετὸς. (Ὁ πρῶτος Ἑλλήν διδολογία 1800—1876).

Ὁ διδολογία καὶ ἱστοριοδίης Ἀνδρέας Παπαδόπουλος Βρετὸς ἐγεννήθη τῷ 1800 ἐν Ἰθάκῃ, κατ' ὄν χρόνον ὁ πατήρ του, ἓκ Λευκάδος καταγόμενος, ὑπηρετεῖ ὡς γραμματεὺς τῆς διοικήσεως τῆς νήσου ἐπὶ τῶν Γάλλων δημοκρατικῶν. Μικρὸς ἐμαθήτευσε εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Ἐπτανήσου καὶ τῷ 1811 ἐστάλη μετὰ τῆς μητρὸς του εἰς Νεάπολιν, ἐνθα παρηκολούθησε τὰ μαθήματα τοῦ αὐτοῦ λυκείου. Ἐπειτα ἐνεγράφη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς αὐτῆς πόλεως καὶ τῷ 1823 ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῆς ἱστορίας. Φιλομαθέστατος καὶ κάτοχος τῆς Λατινικῆς, τῆς Γαλλικῆς καὶ τῆς Ἰταλικῆς, ἀπὸ τῶν φοιτητικῶν του χρόνων ἤρξατο τῆς συγγραφικῆς του δράσεως μεταφράσας εἰς τὴν Ἰταλικὴν τὸν περιπλοῦστον ἔργον τοῦ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρου περὶ Σκεντέρμπεη. Ὁ φιλέλλην κόμης Γυλφορδ, ὅστις ἐπρόκειτο νὰ συστήσῃ τότε τὴν Ἰόνιον Ἀκαδημίαν, μετὰ τὴν ἰ-

6 λιοθῆκης, μαθὼν τὴν φιλομάθειαν καὶ τὴν ἱκανότητα τοῦ νεαροῦ Παπαδόπουλου, ἐκάλεσε τοῦτον εἰς τὴν Κέρκυραν τῷ 1824, ὅπως ἀναλάβῃ τὴν ταξινόμησιν τῆς μεγάλης του συλλογῆς, τὴν ὁποίαν τμηματικῶς μετέφερεν ἐκ Λονδίνου. Παρατηρηθεὶς τῷ 1830 τῆς ἐν τῇ διδολογίᾳ Γυλφορδ ἐργασίας, κατήλθε εἰς τὸν ἐπόμενον ἔτος εἰς τὴν Ἑλλάδα, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Καποδιστρια, διὰ νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ὀργάνωσιν τοῦ ἀριστοστατοῦ τότε κράτους, ἐχόντος ἀπόλυτον ἀνάγκην ἱατρῶν καὶ κατηχημένων ἐπιστημόνων. Πιστὸς εἰς τὸν Καποδιστρίαν, καταδιωχθεὶς ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων του, μετὰ πολυκύμαντον βίον ἀπέθανε τῷ 1876, ἐπιζησας τοῦ ὀδυνηροῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ του, τοῦ ἐξοχου λογίου Μαρίνου Παπαδοπούλου Βρετῶν, ἐκδοτοῦ τοῦ «Ἑθνικοῦ Ἡμερολογίου», πολυτίμου διὰ τὴν νέαν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν καὶ ἱστορίαν.

Ὁ Βρετὸς ἐξέδωκε, πλὴν ἄλλων, τὴν ἐφημερίδα «Ἑλληνικὸς Καθρέπτης» φιλορρωσσον καὶ Καποδιστριακὴν, τὴν πρώτην ἐπιστημονικὴν σχετικῶς ἱστορίαν τῆς Βουλγαρίας, τὰ δὲ τεύχη τῶν ἀποκαλυπτικῶν διὰ τὴν Καποδιστριακὴν περίοδον Πολιτικῶν Συμμεριτικῶν, βιογραφίας τοῦ Δημητρίου Καλλέργη, τοῦ Ἀνδρέου Μουστοῦδη, τοῦ Εὐγενίου Βουλγάρου καὶ τοῦ Ἰωάννου Καποδιστρια, μελέτην περὶ τῆς Μεγάλης Ἰδέας.

Ὅτι ὁμως συνεδέθη ἀναπροσπάστως μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἀνδρέου Παπαδοπούλου Βρετῶν εἶναι ἡ διδολογία τῶν ἀπὸ τῆς Ἀλώσεως καὶ ἐντεῦθεν χρόνων. Καταγράφων καὶ ταξινομῶν τὰ διδολογία τῆς Γυλφορδεῖου διδολογικῆς συνέλαβε τὴν ἰ-

δέαν — ἰδέαν πρωτοπόρου, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὅχι μόνον διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὴν τὴν Εὐρώπην — τῆς συντάξεως καὶ ἐκδόσεως καταλόγου περιλαμβανόντος τὰ διδολογία τὰ ἐκδοθέντα κατὰ τοὺς σημειωθέντας χρόνους, ἀποδεικνυμένου οὕτω τρανῶς ὅτι οἱ Ἕλληνες οὐδέποτε, οὐδὲ κατὰ τὴν συγγενὴν περίοδον τῆς δουλείας εἶχον παύσει καλλιεργοῦντες τὰ γράμματα.

Τοῦ «Καταλόγου» τοῦτου ἐκδοθέντος τῷ 1845 ἐπικολούθησε (1854—1857) δευτέρα ἐκδοσις ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Νεοελληνικὴ Φιλολογία», ἐνθα παρὰ τὰ διδολογία ἐβιογραφήθησαν πλείστοι ὅσοι λόγοι τῶν χρόνων ἐκείνων. Εἰργάζετο δὲ καὶ εἰς τρίτην ἐκδοσιν τοῦ ἔργου του καὶ σχετικὴ ἀγγελία ἐκυκλοφόρησεν, ἀλλὰ δυστυχῶς αὕτη δὲν ἐγένετο. Τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ Βρετῶν ἀσυγκρίτως ὑπέροχον τῶν προηγουμένων ἐργασίων τοῦ Ἀναστασίου τοῦ Οἰκονόμου καὶ τοῦ Ἰωσήφ Δε-Κιγλά (τὸ ἔργον τοῦ Ζαβίρα δὲν εἶχεν εἰσεῖτι ἐκδοθῇ), ὑπερδύνη δεδαίως διὰ τῆς Ἑλληνικῆς Βιβλιογραφίας τοῦ Λεγκράν καὶ διὰ τῆς Ἰονίου Βιβλιογραφίας τοῦ αὐτοῦ (ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Περνὸ καὶ τοῦ Πετρί) καὶ διὰ τῆς νεωτάτης Ἑλληνικῆς Βιβλιογραφίας τῶν Γκίνης—Μέξας. Ἀλλ' ἀκεραία ἀπομένει εἰς τὸν Βρετὸν ἡ τιμὴ ὡς τοῦ πρώτου συστηματικοῦ διδολογίου τῆς μετὰ τὴν Ἀλωση καὶ μὲν τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Ὁθωνοῦ Ἑλληνικῆς διδολογικῆς παραγωγῆς.

Τὴν μικρὰν ἀλλ' εὐχμον πραγματεῖαν τοῦ διεξήγαγεν ὁ συγγραφεὺς μετὰ σπουδῆς, πληρότητος καὶ ἀκρας διδολογικῆς ἐνημερότητος.

Ε. Π. ΦΩΤΙΑΔΗΣ

ΝΕΑΙ ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ

Η ΜΕΤΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΜΟΛΙΣ ΟΡΑΤΩΝ ΑΣΤΕΡΩΝ

Εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς ἀμερικανικῆς πόλεως Ἦθανστον κατεσκευάσθη μηχανήματα καταπληκτικῆς ἀκριβείας διὰ τὴν μέτρησιν τῶν ἀστέρων. οἱ ὁποῖοι υἱὸς διακρίνονται διὰ τῶν ἰσχυροτέρων τηλεσκοπίων. Τὸ μηχανήμα τοῦτο χρησιμο-

ποιεῖ ἀκρίβεια φωτὸς διαμέτρου ἐνὸς ἐκατοστοῦ εἰς ἑκατοστὸν.

Χάρις εἰς τὸ νέον τοῦτο ὄργανον καθίσταται δυνατὴ ἡ παρατήρησις ἀστέρων 300 φορές μικροτέρων ἀπὸ τοὺς ὁρατοὺς διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ. Χάρις εἰς τὸ νέον τοῦτο ὄργανον αὐξάνεται σημαντικῶς ἡ ταχύτης εἰς τὰς παρατηρήσεις τῶν μόλις ὁρατῶν διὰ τῆς μεθόδου τῆς φωτογραφίας ἀστέρων. Προβλέπεται πάν-

ΤΕΧΝΗΤΗ ΘΕΡΜΑΝΣΙΣ ΚΑΙ ΨΥΞΙΣ ΤΗΣ ΚΛΙΝΗΣ

Γάλλος ὑγιεινολόγος, διευθυντὴς νοσηκομείου, ἐπενόησε συσκευὴν ἡ ὁποία ἔχει τὴν ἰδιότητα κατὰ μὲν τοὺς ψυχροὺς μήνας νὰ προκαλῇ τεχνητὴν θέρμανσιν τῆς κλίνης κατὰ δὲ τοὺς θερμοὺς τεχνητὴν ψύξιν. Ἡ συσκευὴ εἶνε ἡλεκτρικὴ, προκαλεῖ δὲ τὴν θέρμανσιν ἢ τὴν ψύξιν

ποσότητος ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος εἰσαγομένης ὑπὸ τὰ κλινωσκεπάσματα καὶ διαχεομένης ἐντὸς αὐτῶν. Τὰ ἐπιτυχήματα ἀποτελέσματα ὑπῆρξαν τῶσον ἱκανοποιητικά, ὥστε ἡ νέα συσκευὴ εἰσῆλθε εἰς τὸ ἔμπροσιν.

τως ὅτι ἐντὸς δεκαετίας θὰ ἔχουν μελετηθῇ καὶ ταξινομηθῇ χάρις εἰς τὸ νέον ὄργανον, 3.000.000 ἀστέρες ἐξ ὧν μόνον τὸν ἓν πέμπτον ἔχει μελετηθῇ μέχρι τοῦδε. Διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς τοιαύτης ἐργασίας ἐλήφθησαν κατὰ τμήματα φωτογραφίαι ὁλοκληροῦ τοῦδωρεῖου ἡμισφαιρίου.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΕΙΤΑΙ Η ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ

Ὁ Ἀμερικανὸς ἀστυνομικὸς Γκάμινγκ, ἐπιφορτισμένος μὲ τὴν παρακολούθησιν τοῦ ἀν τηρούνται ἀπὸ τοὺς ἀποκινητιστὰς οἱ κανόνες τῆς κυκλοφορίας καὶ τῆς ταχύτητος, ἐφωδίασε τὰ περιτολικά αὐτοκίνητα διὰ μικρῶν μηχανῶν

κινηματογραφικῆς λήψεως. Ἡ μηχανὴ εἶνε τοποθετημένη πρὸ τοῦ δολῶν τοῦ ἀποκινητοῦ καὶ λειτουργεῖ αὐτομάτως μόλις ὁ δρομὸς πῆσῃ ἐν κομβίον. Ὁ ἀστυνομικὸς ἐφωδιασμένος μὲ τὸ νέον μηχανήμα, ἀν δὲ ἀντιληφθῇ ὅτι ἐν αὐτοκίνητον τρεχεῖ μὲ ὑπερβολικὴν ταχύτητα ἢ χειρίζεται ἀντικανονικῶς πῆζει τὸ κομβίον καὶ ἀρχίζει νὰ τὸ κινηματογραφεῖ. Ἀκολούθως ἡ ταμνία ἐμφανίζεται καὶ κατατίθεται εἰς τὸ δικαστήριον ὡς πειστήριον τῆς παραβάσεως.

Ἡ νῆσος τοῦ ἱατροῦ Μορώ

Μυθιστόρημα τοῦ μεγάλου ἁγγλου συγγραφέως ΟΥΕΛΛΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΧΙΥ

Ὁ μοναχὸς ἄνθρωπος

Πρὸς τὸ βράδυ, σήκωσα πανιά, καὶ μ' ἓνα ἐλαφρὸ σορόκο, ἔβαλα πλώρη γιὰ τὸ πέλαγο. Τὸ νηοὶ μίκραινε ὁλοένα μετὰ τὴν ἀπόστασι, καὶ οἱ καπνοὶ ποὺ ἐκλύθησαν ἀπ' τὴς ἡφαιστειώδεις πηγῆς τοὺς γίνονταν ὅλο καὶ πὺλινες γραμμὲς πάνω στὸ ἄλικο φόντο ποὺ ἄπλωνε στὸν ὀρίζοντα τὸ ἡλιόγερα. Ὁ ὠκεανὸς ἀνέβαινε ὁλόγυρὰ μου, κρύβοντας ἀπὸ τὰ μάτια μου τὴ χαμηλὴ καὶ σκοῦρα ἐκείνη κηλίδα. Τὸ πορφύρεο φῶς τῆς δύσης, φαινόταν νὰ πέφτει ἀπὸ ὀρότους καταρράκτες τοῦ οὐρανοῦ, μὲ ὕστερα ἡ λάμψη τῆς μέρας ἀπομακρύνθηκε σιγὰ - σιγὰ, σὰν νὰ τὴ σκέπαζε μιὰ τεράστια αὐλαία, καὶ τέλος τὰ μάτια μου ἐξερεύνησαν τὸ χάος αὐτὸ τῆς γαλάζιας ἀπεραντοσύνης ποὺ ἀγκαλιάζει καὶ κρύβει τὸν ἥλιο, καὶ διέκρινα ψηλὰ τὰ μυριοπλόμισα κύματα τῶν ἁστρον. Πάνω στὴ θάλασσα καὶ ὡς τὰ βάθη τοῦ οὐρανοῦ βασίλευε ἡ σιωπὴ, καὶ ἦσαν μοναχὸς μετὰ τὴ νύχτα καὶ τὴ σιωπῇ. Πλανιόμουν ἐστὶ τρία μερόνυχτα, μέσα στὸ πλεσύνέ μου, πίνοντας καὶ τρώγοντας μετὰ τὴ μεγαλύτερη δυνατὴ ἐγκράτεια, στοχαζόμενος τὰ περιστατικὰ ποὺ μοῦ εἶχαν συμβῇ καὶ ὅλα τὰ καθέκαστα ἐκείνης τῆς ἀλλόκοτης περιπέτειας δίχως νὰ ἐπιθυμῶ καὶ πολὺ νὰ ξαναῖδω τὴν φυλὴ τῶν ἀνθρώπων. Εἶχα γύρω στὸ κορμὶ μου μονάχα κάτι λιγοστὰ λερὰ κουρέλια καὶ τὰ μαλλιά μου ἦσαν μιὰ μαύρη ἀέμ-πλεχτη μάζα, τόσο ποὺ δὲν εἶνε διόλου πορράξον πῶς ἐκείνι ποὺ με βρήκανε μετὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ πλοίου. Αὐτὸ μπορεῖ νὰ φανῇ παράξενο, μὰ δὲν εἶχα καμμιὰ ὀρεξὶ νάρθω πάλι σὲ πάρε - δώσε μετὰ τὸν ἀνθρώπου, εὐχαριστήμενος μονάχα γιὰ τὴν ἀπώλειαν καὶ ξέφυγα ἀπὸ τὴν ἀποτρόπαιη κοινωνία τῶν τεράτων.

Τὴν τρίτῃ μέρα, μετὰ μάζεψε ἓνα μπρίκι, ποὺ πῆγαινε ἀπὸ τὴν Ἀπία στὸ Σάν Φραντσίσκο. Οὔτε ὁ καπετάνιος, οὔτε ὁ δεῦτερος θελήσανε νὰ πιστέψουν τὴν ἱστορίαν, φανταζόμενοι πῶς ἀπὸ τὴν ἀτέλειωτη μοναξιά καὶ τοὺς ἀδιόκοτους κινήσεις μου εἶχε σαλέψει τὸ λογικόν. Γιὰ τοῦτο, ἀπὸ φόβο μήπως ἡ γνώμη τοὺς εἶνε καὶ ἡ γνώμη τῶν ἄλλων, ἀπόφυγα νὰ ἱστορήσω τὴν περιπέτειά μου, καὶ ἱσχυρίσθηκα πῶς δὲ θυμολοῦν πιά τίποτε, ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ ναυάγησε ἡ «Περὶ-φανη Κυρία» ὡς τὴ στιγμή ποὺ με ξαναβρήκαν, δηλαδή, στὸ διάστημα ἐνὸς χρόνου.

Ἐπρεπε νὰ εἶμαι πολὺ προσεκτικὸς καὶ νὰ δεῖξω ἰδιαίτερη σφροσύνη στὶς ἀφηγήσεις μου, ἂν δὲν ἤθελα νὰ πιστέψουν πῶς μοῦ εἶνε στρίψε. Μὲ βασάνιζε ὁλοένα ἡ θύμησις τοῦ Νόμου, τῶν δύο νεκρῶν ναυτῶν, τῶν παγίδων μέσα στὸ σκοτάδι, τοῦ πτώματος ἀνάμεσα στὰ καλὰ μιάμα... Τέλος, ὅσο καὶ ἂν φανῇ αὐτὸ ἀφύσικον, μετὰ τὸ γυρισμὸ μου ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους, ἀντὶ νὰ ξαναβρῶ ἐκείνη τὴν ἐμπιστοσύνη καὶ μετὰ τὴν συμπαθείαν ποὺ περιμένα καὶ πάλι, ξανάνοιωσα καὶ ἴσως σὲ ἐντονώτερο βαθμὸ τὴν ἀβεβαιότητά καὶ τὸ φόβο ποὺ με τυράννησαν σ' ὅλο τὸ διάστημα ποὺ ζεῖμαι

στὸ νηοί. Κανεὶς δὲν ἤθελε νὰ με πιστέψῃ καὶ φάνταζε τόσο ἀλλόκοτος στοὺς ἀνθρώπους, ὅσο καὶ στοὺς ζωντανούς τοῦ Μορώ, ἔχοντας σίγουρα διατηρήσει κατὰ ἀπὸ τὴ φυσικὴ ἀγριότητα τῶν συντρόφων μου.

Διατείνονται πῶς ὁ φόβος μου εἶνε μιὰ ἀρρώστεια. Ὅπως καὶ νάχη, ἐγὼ μπορῶ νὰ θεβαιώσω, πῶς ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια τώρα, μιὰ ἰσταμάτη ἀνισυχία κατοικεῖ στὸ πνεῦμά μου, ὅμοια μ' ἐκείνη ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ νοιώσῃ ἓνας σκύλος ποὺ τὸν ἔχουν μισομαθήσει. Ἦ ταραχὴ μου, παίρνει τὴν πὺλιν παρὰ ξένες μορφές. Δὲ θὰ μποροῦσα ποτὲ νὰ περῶ πῶς οἱ ἄντρες καὶ οἱ γυναῖκες ποὺ ἀπαντοῦσα στὸ δρόμο, δὲν ἦσαν ἐπίσης ἓνα ἄλλο μετρίως ἀνθρώπινο εἶδος, τέρατα, ζῶα μισοσχηματισμένα σύμφωνα μετὰ τὸ ἐξωτερικὸ περίβλημα μιᾶς ἀνθρώπινης ψυχῆς, καὶ πῶς δὲ θὰ ξαναγύριζαν σὲ λίγο στὴν προτερηνή τους κατάστασι, ἀφῆνοντας σιγὰ - σιγὰ νὰ φανοῦν ἓνα - ἓνα τὰ σημάδια τῆς ζωῶδους καταγωγῆς τῶν. Ἀλλὰ ἐμπιστεύθηκα τὴν περιπτώσει μου σ' ἓνα ἀνθρώπο με ἐξαιρετικὴ ἐξυπνάδα, ἓνα ἐιδικὸ τῶν νευρικών παθήσεων ποὺ εἶχε γνωρίσει τὸ Μορώ, καὶ ποὺ φάνηκε νὰ μισοπιστεύῃ τὴς ἱστορίες μου — καὶ αὐτὸ ἦταν γιὰ μένα μιὰ ἀφάνταστη ἀνακούφισις.

Δὲν τολμῶ νὰ ἐλπίσω πῶς ὁ τρόμος ἐκείνου τοῦ νηοῦ, θὰ μοῦ περάσῃ ποτὲ ὁλοκληρωτικὰ, μ' ὅλο ποὺ τώρα πιά, μένει τὸν περισσότερο καιρὸ θαμπὸς στὸ βάθος τοῦ μυαλοῦ μου, σὰν ἓνα μακρὺν δὲ σύννεφο, μιὰν ἀνάμνησι, μιὰ δειλότητα ὑποψία. Εἶνε ὅμως κάτι στιγμῆς. Ποὺ δὲ συννεφάνι αὐτὸ ἀπλώνεται καὶ μεγαλώνει ὥσπου νὰ σκοτεινιάσῃ ὁλόκληρο τὸν οὐρανόν. Τότε, ἂν τύχῃ καὶ κυττάξω, τοὺς ὁμοίους μου, ἓνα γύρω, οἱ φόβοι ἐκείνοι καὶ πάλι με κυριεύουν. Βλέπω σκληρὰ καὶ ξαναμμένα πρόσωπα, ἄλλα στεγνὰ καὶ ἐπικινδύνα, ἄλλα ὑποπλά καὶ ψεύτικα, καὶ κανένα νὰ κανένα ποὺ νὰ διατηρῇ τὴν ἥρεμν ἀτοκυριαρχία μιᾶς λογικῆς ψυχῆς. Ἐχῶ τὴν ἐντύπωσι πῶς τὸ ζῶο θὰ ξαναφανῇ ξαφνικὰ σὲ τοῦτες τὶς φουσιωχομίες, καὶ πῶς σὲ λίγο ἡ βαθμιαία ἀποκτήνωσις τῶν τεράτων τοῦ Νηοῦ, θάρχησι καὶ δῶ σὲ πολὺ μεγαλύτερη ἔκτασι. Ἐξέρω πῶς ὅλ' αὐτὰ εἶνε μιὰ ψευδαίσθησις καὶ πῶς τὰ ὁμοιώματα τῶν γυναικῶν καὶ τῶν ἀνδρῶν ποὺ με περιστοιχίζουν, εἶνε στὴν πραγματικότητά ἀληθινὸι ἄνθρωποι, ποὺ μένουν ὡς τὸ τέλος πλάσματα ἀπολύτως λογικά, γεμάτα τρυφεροὺς πόθους καὶ καλὸκαρδία αἰσθήματα, χειραφετημένα ἀπὸ τὴν τυραννία τοῦ ἐνστικτοῦ, πλάσματα ποὺ δὲν εἶνε ὑποταγμένα σὲ κανένα φανταστικὸ Νόμο — μετὰ δὲ λόγιμα, ὄντα ἀπολύτως διαφορετικὰ ἀπὸ τὰ ἀνθρωποποιήματα ζῶα. Καὶ πολυτοῦτο, κατὰ μετὰ σπράχνει νὰ τ' ἀποφεύγω, ν' ἀποφεύγω τὰ περίεργα βλέμματά τους.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο, ζῶ τώρα κοντὰ στὴν ἀπέραντη, ἐλευθερὴ πεδιάδα, ὅπου μπορῶ νὰ καταφύγω ὅταν ἡ σκιά τέτοιων φρέων σκοτεινιάσῃ τὴν ψυχὴ μου. Τότε, εἰ γλυκεῖα ποὺ εἶνε ἡ μεγάλη, ἀπέραντη πεδιάδα κάτω ἀπ' τὸν οὐρανὸ ποὺ σφάζει

νὲν ὁ ἄνεμος. Ὅταν ζοῦσα στὸ Λονδίνο, ὁ τρόμος αὐτὸς ἦταν ἀνυπόφορος. Δὲν μποροῦσα νὰ γλυτώσω ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Οἱ φωνῆς τοὺς μπαίναν ἀπὸ τὰ παράθυρα, καὶ οἱ κλειστὲς πόρτες ἀποτελοῦσαν ἀνεπαρκῆ πορφύλαξιν. Ἐβγαίνα στοὺς δρόμους γιὰ ν' ἀγωνισθῶ κατὰ τῆς ψευδαίσθησός μου, καὶ ν' ἀποδείξω στὸν ἑαυτὸ μου πῶς ὅλα αὐτὰ ἦταν ἔργαματα τῆς φαντασίας μου. Κι' ὅμως οἱ γυναῖκες ποὺ περπατοῦσαν μὲ φαινόταν πῶς νιαούριζαν πίσω μου, οἱ ἄντρες μὲ ῥίχνανε βλέμματα καὶ θαρροῦσα πῶς ἦταν ἔτοιμοι νὰ με κατασπαράξουν, ἐργάτες γλωμοὶ καὶ ἐξητλημένοι διδάσαντες ἀπὸ διπλά μου βήχοντας ὅμοιοι μετὰ ζῶα πληγωμένα ποὺ ἔχαναν τὸ αἷμα τους, γέροι καμπουριασμένοι καὶ θλιβεροὶ θαδίζανε σὰν ψωιδάρικα σκυλιὰ, ἀδιάφοροι γιὰ τὴ μαρίδα ποὺ ἔοικε τοὺς τοὺς προγόνους. Τότε, τρύπωνα σὲ κάποια ἐκκλησιά, καὶ ἀκόμα καὶ καί, τότε ἦταν τὴ ταραχὴ μου, ποὺ μοῦ φαινόταν πῶς καὶ ὁ παπὰς μοιροῦριζε κατὰ «μεγάλαν σκέπτεσιν», ὅπως ἔκανε ὁ Πιθηκάνθρωπος. Ἦ ἔμεινα σὲ κάποια διβλιοθήκη, καὶ τὰ σιωπηλὰ πρόσωπα, τὰ σκυμμένα ἐπάνω στὰ βιβλία ἔμοιαζαν μετὰ ζῶων ποὺ κερδοκοῦσαν ὑπομονητικὰ τὴν λείαν τους. Ἀλλὰ οἱ θλιβεροὶ καὶ ἀνεκφραστοὶ φουσιωχομίες τῶν ἀνθρώπων ποὺ συναντοῦσα στὰ τραῖνα καὶ στὰ λεωφορεῖα μοῦ ἦσαν ἐξαιρετικὰ συχνοί. Δὲ μοῦ φαινόταν πιά πῶς ἦταν ὅμοιοι μου, ὅπως δὲν ἦταν ἀκόμη πτώματα, τόσο ποὺ δὲν τολμοῦσα πιά νὰ ταξιδέψω, ἂν δὲν βεβαιωνόμουν πῶς ἦσαν μοναχός. Καὶ μοῦ φαινόταν πῶς καὶ γὰρ ὁ ἴδιος δὲν ἦμουν ἓνα λογικὸ πλάσμα, μὰ ἓνα ζῶο ποὺ τὴν τυραννοῦσε μιὰ παράξενη ἐγκεφαλικὴ ἀνωμαλία καὶ ποὺ μ' ἀνάγκαιε νὰ πλανιόμην ὁλόμοιρος σὰν ἓνα πρόβατο ποὺ ἔχασε τὸ κοτάδι του.

Ἀλλὰ — δόξα τῷ Θεῷ — οἱ κρίσεις αὐτὲς με κυριεύουν τώρα πιά πολὺ σπανίως. Ἐχῶ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὴ σύγκυσι καὶ τὴν πολυάνθρωπὴ βοή τῶν πόλεων, καὶ περὶ τὴς μέρας μου τριγυρίζοντας ἀπὸ σοφὰ βιβλία — φωτεινὰ παράθυρα ποὺ βλέπουν σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ ποὺ ζοῦμαι καὶ ποὺ καθρεπτίζονται τὶς φωτεινὲς ψυχὲς τῶν ἀνθρώπων. Δὲ βλέπω παρὰ λίγους μοναχὰ ξένους καὶ τὰ ἐξῆς μου εἶνε περιωρισμένα. Ἀφιερώω τὸν καιρὸ μου στὴ μελέτη καὶ στὰ χημικὰ πειράματα, καὶ τὶς περισσότερες νύχτες, ὅταν ἡ ἀτμόσφαιρα εἶνε διάφανη, μελετῶ ἀστρονομία. Γιατὶ, μ' ὅλο ποὺ δὲν ξέρω, οὔτε τὸ πῶς οὔτε τὸ γιατί, ἓνα αἰσθήμα ἀπεριόριστης προστασίας καὶ γαλήνης ἔρχεται μέσα μου, σταλμένο ἀπὸ τὴν ἀστερόσπαρτη ἀπεραντοσύνη τῶν οὐρανῶν. Ἐκεῖ πάνω, στοὺς αἰώνιους καὶ ἀπέραντους νόμους τῆς ὕλης, καὶ ὅχι στὶς ἐγγινεῖς, στὰ ἐγγλέμματα καὶ στὰ καθημερινὰ θάνατα τῶν ἀνθρώπων. πιστεύω πῶς ὅτι ὑπάρχει τὸ πὺλιν ζῶον μετὰ πρῆπει νὰ βροῖται τὴν παρηγορίαν καὶ τὴν ἐλπίδα. Ἐλπίζω, γιὰτὶ ἀλλοίως δὲ θὰ μποροῦσα νὰ ζήσω. Καὶ ἔτσι τελειώνει ἡ ἱστορία μου, μέσα στὴν ἐλπίδα καὶ τὴ μόνωσι.

Τ Ε Λ Ο Σ

Ἀντιμέτωπος μετὰ τὰ θηρία τῆς Βραζιλίανης ζούγκλας

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου καὶ μετὰ τὸν ἐμπειρὸν κυνηγὸν Τζακ Μέρλοπ, ἐκινεῖται ἀπὸ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀμαζονίου διὰ νὰ ἐξερευνήσῃ τὴν παρθένον περιοχὴν ποὺ ἐκτείνεται ἐκτενέστερον τοῦ παραπομπὰ κακοῦτο. Ὑστερα ἀπὸ πολλὰς περιπετειὰς ἀλλάξουν δρομολόγιον καὶ κατευθύνονται πρὸς τὸ Παρά, μετὰ τὸν σκοπὸν νὰ πλεύσῃν κατὰ μῆκος τῆς ἀκτῆς τοῦ Ἀτλαντικοῦ, νὰ κάμῃν τὸ ἀκρωτήριον Χόρν καὶ νὰ ἀνέλθουν τὴν ἀκτὴν τοῦ Εἰρηνικοῦ μέχρι τοῦ Καλλὰ, ἐπινεῖται τῇ Λίμνῃ).

23ον

Πρῆπει τέλος νὰ προσθέτω ὅτι ἡ γεῦσις ποὺ παίρνει τὸ κρέας τῶν ζῶων, ἐπιδράται κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ τὸ εἶδος τῆς τροφῆς τῶν. Ἐτοί, πολλὰς φορὲς, εἶνα ποὺ εἶναι πολὺ νόστιμα εἰς μίαν περιούριον, δὲν εἶναι σὲ μίαν ἄλλην. Ἀν οἱ Ἰνδοὶ ποὺ τρώγουν τὸ κρέας τῶν περισσότερων ζῶων, ἀποφεύγουν τὸν λαγούρου, εἶναι γιὰτὶ φοβοῦνται τὸν λαγούρου αὐτὸ ἔχει μετεμψυχώθῃ κάποιος μάγος. Ἄλλοι πάλιν ἐρυθρόχοι δὲν τρώγουν τὶς ἀλεπούδες, γιὰτὶ πιστεύουν πῶς σ' αὐτὰς μετεμψυχώθῃ πεθαμέναι γυναῖκες. Πολλὰς φορὲς φοβοῦνται τὰ κακὰ πνεύματα καὶ οἱ αὐτὸν τὸν λόγον, ἀρνούνται ἀκόμη καὶ νὰ ἐγγίσουν ζῶα περίφημα διὰ τὸ κρέας τῶν, ὅπως εἶδαμε διὰ τὸν τάετρον, καὶ ὅπως θὰ ἴδοιμε διὰ τὸ ἄγριο ἐλάφι. Ὅσον τοῦ Ἀμαζονίου, αὐτοὶ, ἐπειδὴ δὲν ἔχουν ἡ ἀπληγῆσαν ἀπὸ παρομοίας ὁμοθείας τὰ πλείστον διὰ τὴν γαλομαργιαν καὶ τὴν τρώγουν, κάθε εἶδος ζῶου, ἀρκεῖ νὰ τὸ βροῦν νόστιμον.

•

Κατὰ τὰς ἐπομένας ἡμέρας τὸ ταξίδι μας ὑπῆρξε ὁμαλόν. Κατασκηνώνομας κάθε βράδυ, ἀφοῦ ἐλαμβάνομας ὅλας τὰς διυπνάδας προφυλάξεις ἐναντίον τῶν ὀφιδίων. Ἀλλὰ τὴν πέμπτην νύκτα, ὁ ἵππος μας ὑπῆρξε πολὺν ταραχόμενος ἐξ αἰτίας ἐνὸς ποῦμα. Τὴν παρουνίαν του ἐκεῖ κοντὰ ἀνεκάλυψεν ὁ Τζακ ἀπὸ τὰ ἔχνη ποὺ ἔχθη τὸ θηρίον εἰς τὸ μαλακὸν χώμα τῆς ὄχτης ὅπου εἶχε ἐλθεῖ φαίνεται νὰ ἐδιδράσῃ. Ἀνάψαμε μιὰ μεγάλη φωτιά καὶ ἀντίστηνόμενός μας καὶ ἀγρυπνίσαμε ἐναλλάξ διὰ νὰ τὴν διατηρήσωμε. Ἦταν μιὰ νύκτα σκοτεινὴ μετὰ ὁρᾶν συννεφιασμένον, μιὰ ἀπὸ ἐκείνης τῆς πολλῆς ἡμέρας καὶ πολλῆς ἄγριος νύχτες ὅπου τὸ δάσος εἶνε γεμάτο ἀπὸ μακρὰν σφοδράσματα καὶ μυσηρωδὲς θορύβους. Κάτι τέτοιαις νύχτες ἐντελῶς ἀκατάλληλος διὰ καρτέρι, οἱ ἰθαγενεῖς πιστεύουν πῶς κατεβαίνουν τὰ κακὰ πνεύματα καὶ περιπλανώμενοι ἀνάμεσα στοὺς σκοτεινοὺς ὄγκους τῶν δέντρων. Εἶνε λοιπὸν ἐπικινδύνον νὰ ἐπιχειρήσῃ κανεὶς νὰ ταρᾷ τὴν ἡσυχίαν τῶν καὶ νὰ βγῇ σὲ κυνήγι, γιὰτὶ εἶνε πιθανὸν νὰ κτυπήσῃ κανένα θηρίον στὸ ὅποιον ἔχει μετεμψυχώθῃ κάποια ἄγνωστος θεότης. Τότε ἀντὶ νὰ σκοτῇ τὸ θηρίον, θὰ σκοτωθῇ ἀσφαλῶς ὁ κυνηγὸς του.

Τοῦ Βέλγου ἐξερευνητοῦ

μαρκησίου ΝΤΕ ΒΑΒΡΕΝ

Ἐννοοῦσαμε πλήρως πῶς ἐδημιουργήθη αὐτὴ ἡ δεισιδαιμονία πρὸς τὴν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς ζούγκλας.

Πραγματικὰ εἶνε ἐπικινδύνον τὸ κυνήγι κατὰ τὴς σκοτεινῆς νύκτες, ἰδίως ὅταν κάποιο αἰμοδόρον αἰλουροειδὲς περιφέρεται εἰς τὸ δάσος, ἀάτον, ἀθρόβον καὶ ὑπουλον, ἔτοιμον νὰ ἐπιτέσῃ ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ δὲν τὸ περιμένετε.

Ἀποφασίσαμε λοιπὸν νὰ περάσωμε τὴν νύκτα μας φρόνιμοι καὶ τὸ πρῶν νὰ δοῦμε εἰς ἀναζήτησιν τοῦ ἐχθροῦ. Ἀτυχῶς, δὲν τὸν ἀνακαλύψαμε, μολοντὶ ἐμείναμε στὸ καρτέρι ὡς τὸ μεσημέρι, στὸ σημεῖον ἀκριβῶς ὅπου τὰ ἔχνη τοῦ ποῦμα, λόγῳ τῆς πυκνοτάτης βλαστήσεως ἐξηφανίζοντο. Τὸ θηρίον, φαίνεται, εἶχε ἀπομακρυνθῇ εἰς ἀναζήτησιν λείας.

Ὁ ποῦμα ἡ κουγκουάρος ἀπαντᾷ σχεδὸν εἰς ὁλόκληρον τὴν ἀμερικανικὴν ἡπειρον. Ἐνθ' ὁ λαγούρος κατοικεῖ εἰς τὰς τροπικὰς ἢ θερμὰς περιοχὰς, ὁ κουγκουάρος εὐρίσκειται σχεδὸν παντοῦ καὶ ἐγγεγραμμέναι ἀκόμη καὶ εἰς τὰς εὐκράτους καὶ ψυχρὰς περιφερείας. Συχνὰ μάλιστα, συναντᾷ κανεὶς τοὺς ποῦμα καὶ εἰς τὰ ὑψηλὰ ὄρη, ἀπ' ὅπου ὅμως εἶνε περαστικοί. Ἐν παρατείνοντες κάπως περὶ τοὺς τρομερὰς ζῆμιας, φρονέοντας πρόβατα, μοσχάρια, ἀκόμη καὶ ἄλογα. Ὁ ποῦμα δὲν συγγενεῖται μετὰ τὸν λέοντα, μολοντὶ ἐν πρώτῃς ὄψεως ἐνθυμίζει μίαν μικρὰν λέαναν. Ὑψηλότερος ἀπὸ τὸν λαγούρου, ἔχει τὴν οὐρὰν μακροτέραν. Τὸ μήκος του εἶνε σχεδὸν τὸ αὐτὸ. Τὸ τρίχωμά του εἶνε κοκκινωπὸν, ἀλλὰ ποικίλλει κατὰ τὰς περιφερείας, εἶνε δὲ μακροτέρω καὶ πυκνότερον εἰς τὰς ψυχρὰς περιοχὰς. Σπανίως ὁ ποῦμα ἐπιτίθεται ἐναντίον μιᾶς ἀγέλαδος, μολοντὶ ἔχει τὴν δύναμιν καὶ συχνὰ τὸ ἐπιχειρεῖ, νὰ σκοτώσῃ ἓνα βῶδι. Ἀλλὰ ἡ τροφὴ ποὺ προτιμᾷ, εἰς τὰς κτηνοτροφικὰς ἰδίως περιφερείας, εἶνε τὰ πουλερικὰ καὶ τὰ πρόβατα. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον, ἄλλως τε, εἶνε θανάσιμος ἐχθρὸς τῶν βοσκῶν καὶ τῶν κτηνοτρόφων.

Τὰ ἔχνη ποὺ ὁ ποῦμα ἀφῆνει εἰς τὸ ἔδαφος μοιάζουν μετὰ ἐνὸς σκύλου. Τὰ δάκτυλα, μεγαλύτερα ἀπὸ τοῦ λαγούρου, ἀφῆνον νὰ φαίνονται οἱ ὀνυχες. Εὐλύγιστος, εὐκαμπτος καὶ ταχύς, πηδᾷ θαυμάσια ἐπάνω στὰ δένδρα, ὅπου φαίνεται σχεδὸν σὰν νὰ σκορφαλῶν. Ὅταν τὸν κυνηγῶν τὰ σκυλιὰ, ἀνεβαίνει ἀμέσως ἐπάνω σ' ἓνα ὑψηλὸν κλαδί. Μὰς συνέβη νὰ σκοτώσωμε ποῦμα εἰς τὸ δάσος, ποὺ εἶχαν ἀναρριχηθῇ εἰς τὴν κορυφὴν πανυψηλῶν δένδρων. Ἄλλοτε πάλιν, ὅταν ἐξαναγκασθῶν νὰ ζητήσῃ καταφύγιον, ἀρκοῦνται νὰ ἀνέβουν στὸ μεγαλύτερον κλάσι τοῦ δένδρου, εἰς ἀρκετὰν μέτρων ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ ἔδαφος καὶ ἐκεῖ πηγαίνουσιν ἀνίσχυροι κυττάζοντας τοὺς

ἐχθροὺς τῶν ποὺ κυνηγῶν ἀπὸ κάτω. Βλέποντάς τοὺς ὁ κυνηγὸς ἀπορεῖ ἀλήθεια πῶς κατῳρθώσαν ν' ἀνεβῶν ἐκεῖ ἐπάνω μ' ἓνα τόσο μεγάλο πῆδημα. Πραγματικὰ ὅταν τὸ θηρίον αὐτὸ πᾶρη φόρα, ἡμπορεῖ νὰ πηδήσῃ τοῦλάχιστον δώδεκα μέτρα εἰς ὕψος.

Ὁ ποῦμα ζῇ καὶ κυνηγᾷ μόνος του. Ἐκεῖ ὅπου ἔχει τὴν συνήθειαν νὰ περιφέρεται, δὲν συναντᾷ κανεὶς ποτὲ λαγούρου. Διότι ὁ ποῦμα, δυνατότερος περισσότερον, εὐκίνητος καὶ αἰμοδόρος ἐπιτίθεται ἀμέσως καὶ ἀνευ ἀφορμῆς κατὰ τοῦ συναγωνιστοῦ του καὶ τὸν ἀναγκάζει νὰ τραπῇ εἰς φυγὴν.

Μοῦ ἐτυχε νὰ ἀντιμετωπίσω πολλοὺς κουγκουάρους, καὶ πιστεύω πῶς τὰ θηρία αὐτὰ εἶνε δειλά. Μίαν ἡμέραν μάλιστα, ἐπληγώσα ἓνα, ἐνθ' ἐπιδούσε κάτω ἀπὸ τὸ δένδρον, ὅπου τὸν ἐξηνάγκασαν οἱ σκύλοι νὰ ἀνεβῇ, ἀλλ' ὅπου δὲν ἠσθάνετο ὅτι εὐρίσκετο ἐν ἀσφαλείᾳ. Ἐλαφρῶς πληγωμένος, καθὼς τὰ σκυλιὰ ὤρμησαν κατὰ πάνω του, ἐσηκώθηκε καὶ ἐπεζήτησε νὰ φύγῃ, ἀντὶ νὰ στραφῇ ἐναντίον μου, ὅπως ἀσφαλῶς θὰ ἔκαμε ὁ λαγούρος.

Μολαταῦτα, εἰς τὸ δάσος τοῦ ἀνατολικοῦ Ρίο Παραγουά, ἓνας ἐπαγγελματίας κυνηγὸς μετὰ διεβεβαίωσε ὅτι ἐφοβεῖτο περισσότερο ἀπὸ τὸν λαγούρου τὸν ποῦμα, διότι κάποτε, ὅταν ἐπληγώσα ἓνα ἀπὸ τὰ θηρία αὐτὰ, ἐδέχθη μίαν τόσον ὀρμητικὴν καὶ λυσσώδη ἐπίθεσιν, ὥστε μόλις καὶ μετὰ βίας κατώρθωσα νὰ ἀμυνθῶ. Εἰς τὴν περιφέρειαν ἐπίσης τοῦ Ὀρενόνκου, ἓνας παρόχθιος μετὰ διεβεβαίωσε ὅτι δὲν εἶδε παρὰ ἓνα μόνον ποῦμα εἰς τὴν ζωὴν του, ὁ ὁποῖος ἄλλως τε τοῦ ἐπετέθη ἀναίτιως, μολοντὶ εἶχε προσπαθήσει νὰ ἀποφύγῃ τὸ θηρίον.

Κανονικῶς, ὅταν ὁ ποῦμα συναντήσῃ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας ἓνα κυνηγόν, ἀρκεῖται νὰ τοῦ δείξῃ τὰ δόντια του μουγκρίζοντας σάμπως νὰ τὸν προειδοποιῇ νὰ μὴ πλησιάσῃ. Ἐπειτα, ἀφοῦ δείξῃ ἐστὶ ἐπὶ ἀρκετὰ λεπτὰ τὴν δυσἀρεσκείαν του καὶ τὰς ἐχθρὴς διαθέσεις του, εἰσάγει εἰς τὰ πυνὰ φυλλώματα, μετὰ κάποιον δισταγμὸν. Δὲν διάζεται ἐν τούτοις, καὶ ἐξακολουθεῖ ἀργὰ τὴν διακοπείσαν περιπλάνησιν του. Μοῦ συνέβη νὰ συναντήσω ἓνα ποῦμα κάποιο ἀπὸγευμα, ἐνθ' εἶχα βγῇ νὰ σκοτώσω κατὰ τὸ γένμα μας καὶ ἀκολουθοῦσα ἓνα μονοπάτι μέσα στὸ δάσος. Τὸ θηρίον ἐργόταν πρὸς τὸ μέρος μου. Μόλις με εἶδε ὅμως ἐσταμάτησε εἰς ἀπόστασιν πενήντα περὶ ποὺ μέτρων. Δὲν ἡμποροῦσα νὰ πυροβολήσω ἀπὸ τόσο μακρὰν, γιὰτὶ τὸ ὅπλον μου ἦταν γεμάτο μετὰ σκάνια, γιὰ κανένα ποῦμα ἢ γιὰ κανένα μικρὸ ἀγρίον. Ἐξηκολούθησα λοιπὸν νὰ προχωρῶ πρὸς τὸ μέρος του, ὅποτε ὁ ποῦμα κυνηγῶντας δυσἀρεστημένως, ἐξηφανίσθη πρὸς ἃ τὸς θάμνους. Ἦ κατασκηνώσας μας δὲν εὐρίσκετο μακρὰν. Ἐξέρχοντας ὅτι θὰ μοῦ ἦταν ἀδύνατον νὰ ἀνακαλύψω τὸν σκορφόρον, τοῦ ὁποῦ ἡ καταδίωξις ἦτο ἄλλως τε ἐπικινδύνος, ἔτρεξα νὰ φω-

νάξω τους σκύλους μας. Αυτοί μόλις έφθασαν στο σημειον όπου ο ποιμα είχε ακολουθήσει το μονοπάτι, έρρίφθησαν έπί τήν ίχνη του. Σε λίγο τους ήκουσα νά γαυγίζουν. Ήνάγκασαν τήν θηρίον νά ανέβη επάνω εις ένα δένδρο, όπου ο Τζάκ τήν έσκότωσε με δύο σφαίρας.

Εις τήν περιοχήν των γεωργιών του ανατολικού Παραγονά (πρόκειται πάντοτε περί του ποταμού και όχι περί της όμωνύμου χώρας) είδα μίαν ήμέρα νά έρχεται τρεχάτος στην κατασκήνωσί μας ένας άρχαίριος κυνηγός, ο οποίος λαχναρισμένος και τρομαγμένος καθώς ήτο, έδωκε νά συνέλθω πρώτα διά νά μάς διηγηθώ τήν αιτίαν της ταραχής του. Ένψ είχε βγή γιά πούλια και δίσταζε τήν δάσος, εύρεθί αιφνιδίως αντιμετώπισε με ένα μεγάλο πούμα, ο οποίος έπρόβαλλε από κάτω θάμνους εις όλίγων μέτρων απόστασι. Τό ζών ειχε σταματήσει, τόν κτύπαζε μουνγκρίζοντας και δείχνοντας τή δόντια του, με μίαν φρικτή γκρυμιάσα. Ο κυνηγός μας δέν έτόλμησε νά πυροβολήσθ, από φόβο μήπως τή θηρίον πληγωμένον άγρίως περισσώτερον, όποτε ήτο χαμένος. Έτρεξε άμέσως εις τόν τόπον της δραματικής συναντήσεως. Διειστώσαμε ότι ή άφήγησις του κυνηγού δέν άπέχει της πραγματικότητος. Ο ποιμα είχε σταματήσει, άφού έκαμε μερικά βήματα, θά έδίστασε διά μίαν στιγμήν και έπειτα έπρότιμψε νά στραφή και νά φύγῃ. Οί σκύλοι είχαν ήδη φερμαίρει τή ίχνη. Άλλά ακολουθήσαν τήν αντίθετον διεύθυνσιν και σε λίγο ήρθαν εις τή μέρος πού ειχε σταματήσει τή θηρίον, όποτε έξεκίνησαν και πάλιν εις αναζητήσιν του. Τέλος έγκατέλειψαν τή ίχνη διά νά ριφθούν εις καταδίωξιν ενός μικροτέρου ζώου. Έτσι έχασαμε έκείνον τόν ποιμα.

Κάποτε πάλιν, ένψ έκατεβαίναμε τόν Ρίο Μέτα, παραπόταμον του Όρενόκου, είχαμε θραυσασθή, προσπαθώντας νά θρούμε κάποιον άλόφι. Καθώς ξαναγυρίζαμε πρὸς τήν πλοιάριό μας, σ' αυτήν τήν περιοχήν, όπου κατοικούν μόνον οί άγριοι Κούμπες, ήκουσαμε ένα πυροβολισμόν. Ένας από τούς κοπηλάτας μας, ένας έρυθρόδερμος σχετικώς πολιτισμένος, είχε διασχίσει και αυτός τή δάσος αναζητώντας κάποιον άλόφι. Ένομίσανε ότι ειχε πετύχει κανένα από τή δονομαστά έλάφια της περιφέρειας. Σε λίγο όμως τόν εΐδαμε νά τρέχῃ έξαλλον. Μας έξηγήσε προμαγμένος, ότι ένψ περπατούσε πρὸς κάποιον ξεφωτισ, γιά νά ξαναγυρίσῃ και αυτός στην πυρόγα, ειχε βρεθῇ ξαφνικά αντιμετώπισας ενός μεγάλου «λιονταριού», πού εις όλίγων μέτρων απόστασιν τόν έκτύπαζε, μουνγκρίζοντας και δείχνοντας άπειλητικά τή δόντια του. Τόν έρωτήσαμε αν τόν ειχε σκοτώσει, άλλα μας άπεκρίθη πὸς δέν ήξερε τίποτα, γιατί μόλις πυροβολήσας, τή έβαλε στα πόδια, φοβούμενος μήπως τή θηρίον, πληγωμένην, πηδήσῃ επάνω του. Έπέμεινα νά μάθω ποιόν σημειον ειχε σκοπεύσει, στην καρδιά ή στο κεφάλι. Μας άπήντησε στην ούρά. Η άπάντησις μας έξένισε και μάς έκαμε νά γελάσωμε. Άλλ' ο Ίνδός προσέθεσε τότε ότι ειχε άκούσει από τούς γονείς του, πὸς τή «λιονταρία» δέν μπορεί νά σκοτωθῇ, παρά αν τή πετύχῃ κανείς στην ούρά. Ο τρόμος του δέν τού ειχε έπιτρέψει νά σκοπεύσῃ καλά και δέν ήξερε αν ειχε κτυπήσει τή ζώνον στο κεφάλι. Είχε δὴ όμως τόν ποιμα νά κἀμῃ ένα πλάγιον πήδημα και νά χάνεται μέσα εις τή φύλλωματα. Μή έχοντας μαζί μας σκύλους δέν μπορούσαμε νά ακολουθήσω-

με τή ίχνη, και έψάξαμε ματαίως στο δάσος. Ο ποιμα ειχε φύγει, δίχως νά άφήσῃ ίχνη στο σκληρό και ξερό έδαφος.

Εις τή Μάττο - Γκρόσσο, ακολουθούμενοι από ένα έρυθρόδερμον, διασχίζαμε μίαν μεγάλη πεδιάδα, όταν, άνάμεσα στα ύψηλά χόρτα, ο Τζάκ μου έδειξε από μακριά ένα ζώον πού ήρχετο πρὸς τή μέρος μας. Άμέσως ξεπεζέψαμε, γιά νά τή τρομάξωμε. Η θέα των άλόγων μας δέν τού έκαμε έντύπωσιν. Πραγματικώς, τή ζών έπλησίαζε και σε λίγο άντελήφθημεν ότι ειχαμε νά κάνωμε με έναν ποιμα Διά νά μή γίνουν άντιληπτοί οί σκύλοι πού μας

ΑΙ ΤΙΜΑΙ ΕΙΣ ΠΟΛΕΜΙΚΑΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥΣ

(Συνέχεια έκ της Σελίδος 493)

πεκταθῇ και δέν θά ένταθῇ μέχρι τού σημείου, ώστε κατά έκαστομύρια τόνους νά έξοδοῦνται ή νά καταποντίζονται τή διάφορα ύλικά και τή διάφορα πολεμεφόδια. Άλλά και ο πόλεμος, όπως και κάθε άλλο γεγονός έχει τήν ίδιαν τήν λογικήν, ή όποια τελικώς ύπαγορεύει τās ένεργείας των ανθρώπων.

Δι' αυτό ο πόλεμος θά ένταθῇ και αί τιμαί των διαφόρων ειδών, ύψωθείσαι, διά τούς προεκτεθέντας λόγους, θά άνέλθουν άκόμη περισσώτερον, παρά τās προσπαθείας έλέγχου, τās όποιās κατέβαλον και θά καταβάλλουν εις τή μέλλον αί δύο Κυβερνήσεις.

Και αυτά όσον άφορᾷ τās έξωτερικές τιμάς. Ός πρὸς τās έσωτερικές, αδυναμία, λόγω της άλληλεπιδράσεως, άνέρχονται επίσης. Τό ύψος των καθορίζεται από τήν αξίαν και τās τιμάς των πρώτων ύλων και από τόν άπαιτούμενον έργασιον χρόνον διά τήν παραγωγήν των δια τόν πόλεμον άπαιτούμενων ύλικών. Δεδομένου όμως ότι τίθενται διατιμήσεις, ή αξία θά συμπίπτῃ πρὸς τās τιμάς, έφόσον και καθόσον αί έπιβληθείσαι διατιμήσεις άνταποκρίνονται πρὸς τās συνθήκας παραγωγής.

Γενικώς δυνάμεθα νά σημειώσωμεν ότι ο νόμος της αξίας είνε ο ρυθμιστής των τιμών και όχι ο νόμος της προσφοράς και ζητήσεως. Ουδέποτε τή άποτέλεσμα δύνανται νά καθίσταται ο ρυθμιστικός παράγων. Η αίτία είνε ή κινούσα δύναμις, ή όποια, αναλόγως των ύπαρχουσών συνθηκών εις τήν αγοράν, έκδηλοῦται και προσφορά και ζήτησις, ως καταστροφική πτώσις των τιμών, ής άνατίμησης κερδοσκοπική, μορφή, τήν όποιαν προσλαμβάνει ή άνοδος των τιμών κατά τήν διάρκειαν ενός πολέμου. Αναλόγως των συνθηκών αυτών, ο νόμος της αξίας λειτουργεί, πότε έχων πλήρη και πότε μερικὴν έφαρμογήν, πότε άπλως ως τάσις και πότε ως άπόλυτος νόμος. Εις τήν Οικονομικήν Έπιστήμην, καθώς και εις άλλας, αί όποια δέν έξαρτώνται από μηχανικούς παράγοντας, οί νόμοι δέν έχουν άπόλυτον έφαρμογήν, άλλα σχετικὴν μόνον, τούτο δὲ διότι οί παράγοντες δέν είνε σταθεροί, άλλ' έξαρτώνται από χιλιάς περιπτώσεις.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ

ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Οικονομικά κρίσεις και πόλεμοι.

ακολουθούσαν, τούς είχαμε καλέσει σιγά και τούς έκρατούσαμε πλαγιασμένους στα πόδια μας. Ο ποιμα δέν μάς είδε παρά όταν έφθασε εις απόστασιν έκαστο μέτρων περίπου. Έστριψε τότε άμέσως και άρχισε νά τρέχῃ, ένψ έπηδούσαμε στίς σέλες μας και άρχίζαμε νά καλπάζωμε. Τά άλογά μας δέν ήταν γρήγορα. Τή θηρίον έκέρδιζε άμέσως απόστασιν, ένψ οί σκύλοι μας έτρεχαν γύρω μας δίχως νά δείχνουν ότι είχαν μυρισθῇ τή ίχνη. Άλλά τή δάσος ήταν πολύ μακριά, και σε λίγο ο ποιμα κουράστηκε τρέχοντας άνάμεσα στα ύψηλά χόρτα. Ο Ίνδός τότε έτόλμασε τή λάσσο πού ειχε μαζί του. Ένψ τώρα οί σκύλοι μας κατεδίωκαν τή θηρίον, δίχως πάντως νά τολμούν νά τή πλησιάσουν και πολύ, ο έρυθρόδερμος με μίαν θαυμαστήν έπιδεξιότητα έτίναξε τή σχοινί του άφού τή έστριφογύρισε πάνω από τή κεφαλή του, και έπέρασε τόν δρόγον εις τόν λαμόν τού θηρίου, πού τή είχαμε τώρα πλησιάσει άρκετά. Έπήδησε τότε από τήν άλογό μου. Δίχως νά άφήσῃ τήν καρκαμπίλ μου προχώρησα άργὰ πρὸς τόν ποιμα, πού ο Ίνδός τόν έσερνε άργά πίσω του, γιά νά τόν έμποδίσῃ νά σηκωθῇ ή νά έλευθερωθῇ από τή λάσσο. Κατώρθωσα έτσι νά πλησιάσω τήν αϊχμάλιον θηρίον και νά τού καρφώσω τή μεγάλο μου μαχαίρι ίσια στην καρδιά.

Αν αϊχμαλωτισθῇ εις νεαράν ήλικίαν, ο καγκουάρος εξημερώνεται άρκετά εύκολα. Έξοικειώνεται με τούς κυρίους του, άλλα δέν είνε και τόσοσ άκύνδυνος διά τούς ξένους. Εις διαφόρους περιόχας, οί πολιτισμένοι και ιδίως οί έρυθρόδερμοι, με διεβεβαίωσαν πὸς ύπάρχουν ποιμα με ραβδωτόν δέγμα και μαύρον κεφάλι. Όσοι ισχυρίζονται ότι ύπάρχουν και μάλιστα ότι είδαν, πιστεύουν ότι πρόκειται περί διασταυρώσεως ποιμα και ιαγουάρον. Οί άνθρωποι αυτοί βεβαιώνουν πὸς τή θηρία αυτά είνε τή άγριώτερα εξ όλων των σαρκόδερων.

5

Η άνωτέρω έν τούτοις διαβεβαίωσις είνε άστήρικτος διότι, καθώς είνε εις θέσιν νά γνωρίζῃ ο Τζάκ, τή άγριώτερον εξ όλων των θηρίων της Νοτίου Άμερικής είνε ο κόκκινος λύκος, ο όποιος άπαντᾷ μόνον εις τή Μάττο - Γκρόσσο της Βραζιλίας και πουθενά άλλου. Οί Ιθαγενείς τόν όνομαζούν «λόνγκο». Ο λύκος αυτός έχει τήν άνάστημα ενός μεγάλου ύψηλου σκύλου. Τά αυτά τόν είνε όρθια. Τή χρώμα του είνε πυρόξανθο, ή διαραχοκοικαλά και τή πόδια κάπως σκοτεινότερα. Τή τρίχά του είνε μακρά και έλαφρώς κασαρό. Όταν άγριέψῃ οί τέρες του λαμού του ώρθώνονται. Κατά τόν Ίούνιο, έποχῇ όπου ξευραρώνει, τόν άκούει κανείς συχνά τήν νύχτα νά σφυγιάζῃ μ' έναν τρόπο άπαίσιο. Τά πόδια του λεπτά και ύψηλα τόν έπιτρέπουν νά τρέχῃ πολύ γρήγορα. Άκόμη κι' ένας καβαλλάρης μ' ένα γερό άλογο, δέν μπορεί νά τόν φτάσῃ, τούλάχιστον προτού τόν κουράσῃ. Οί σκύλοι επίσης της περιοχής, πού δέν είνε άλλως τε έξαιρετικοί, δέν τόν προφθάνουν. Όταν όμως καταδιώκεται, άνάμεσα εις τή ύψηλά χόρτα, κουράζεται εύκολα, έπιβραδύνει τή τρέξιμόν του και τότε άναγκάζεται νά άποκύψῃ. Αμύνεται τότε με λύσσα, άλλα δέν θά έτρεπε νά διακινδυνεύσῃ κανείς και νά τόν πλησιάσῃ άπερισκέπτως.

ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Η συνέχεια.

Η ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΛΩΝ ΣΑΣ

Όταν θέλετε νά δώσετε εις αυτά ένα νέον χρώμα

Τά διάφορα ξύλα τή χρησιμοποιοῦμενα γιά τήν κατασκευή έπιπλων βάφονται εις διαφόρους χρωματισμούς και άποχρώσεις

Κυριώτερα χρώματα διά τήν βαφήν των κοινών ξύλων έπιπλων είνε:

α) Τό χ ρ ὠ μ α κ α ρ υ δ ι ὡ ς . Γι' αυτή τήν βαφή χρησιμοποιεῖται τή χλωρό φλούδι των καρυδιών, τή όποιον μπορείτε νά προμηθευθῇτε από τήν φαρμακαποθήκες, άλλα μπορείτε και μόνοι σας νά τή παρασκευάσετε κατά διαφόρους τρόπους:

1) Νά βάλετε σε νερό άρκετά φλούδια χλωρών καρυδιών τή όποια όμως πρέπει νά είνε τελείως ώριμα. Νά τή άφήσετε καλά σκεπασμένα μέσα στο νερό επί ένα ή δύο χρόνια κι' ύστερα νά τή μεταχειρισθῇτε ως χρώμα.

2) Στεγνώσετε καλά τή φλούδια των καλά γινόμενων καρυδιών, τή θράξετε σε αναλογία 200 γραμμαρίων (60 περίπου δραμιών) σε κάθε λίτρα (300 περίπου δράμια) νερού. Αυτή τή διάλυσι μπορείτε νά τήν μεταχειρισθῇτε άμέσως.

3) Αν δέν βρίσκετε καρυδόφυλλα, τότε παρασκευάσετε ως εξής τή μιγμά :

Εις 300 δράμια νερό προσθέτετε 30 δράμια γῆς κάσσιος (έλλοδόσπερμον, είδος φυτού), τή θράξετε μέχρις ότου μείνῃ τή τρίτον τού όγκου του και κατόπιν προσθέτετε 15 δράμια ποτάσας.

Μ' αυτή τή διάλυσι βάφετε άμέσως μ' ένα πινέλο ή σφουγγάρι τή ξύλινα έπιπλά σας, τή όποια παίρνουν έλαφρόν καρυδί χρώμα.

β) Τό μ α υ ρ ο χ ρ ὠ μ α . Για νά βάψετε μαύρα τή έπιπλά σας:

1) Σε 300 δράμια νερό προσθέτετε 4 δράμια σκόνη φλοιού κοκκινώδους (είδος δένδρου). Τή σκόνη τού κοκκινώδους τήν διαλύετε σε ζεστό νερό. Άφού θράξῃ καλά τή μίγμα προσθέτετε και 1 γραμμάριο ποτάσας και μετά τή χρησιμοποιεῖτε.

2) Ανακατεύετε έν θερμῷ διάλυσι από σκουριασμένα καρφιά ή παλιοσίδερα 60 γραμμάρια, κοινό άλάτι της κουζίνας 30 γραμμάρια και ξύδι 500 γραμμάρια.

Γιά νά δώσετε ώραίο μαύρο χρώμα στα έπιπλά σας πρώτα πρέπει νά τή περάσετε με τήν διάλυσι (2). Αυτό τή χρώμα πιάνει καλύτερα στα έπιπλά πού κατασκευάζονται από ξύλο καρυδιάς, λεύκας ή άχλαδιάς.

β) Τό χ ρ ὠ μ α ἄ κ α ζ ο ύ . Βράσετε επί 20 λεπτά της ώρας: 60 γραμμάρια ριζάρι και 60 γραμμάρια ξύλο της Βραζιλίας.

Κατόπιν θράσετε ιδιαιτέρως: 75 γραμμάρια τέφρας ποτάσας σε 100 δράμια νερό. Καθένα άπ' αυτά τή διαλύματα περάστε τα χωριστά από ένα τουλουπάνι, ύστερα ανακατέψατέ τα, ξαναπεράσατέ τα από τουλουπάνι και τέλος προσθέσατε, άφού

κρυώσῃ ή διαλύσις, 90 γραμμάρια καθαρό οινόπνευμα.

Μ' αυτή τή διάλυσι περνάτε τή έπιπλά σας με πινέλο ή ένα σφουγγάρι.

— Πὸς ξεθάφονται τή ξύλινα έπιπλά

Όταν θέλετε νά κάνετε άνοικτότερο τή σκοῦρο χρώμα των έπιπλων σας, πρέπει πρώτα νά τή ξεθάψετε. Για τή ξεθάψιμο των έπιπλων σας μεταχειρίζεσθε τήν εξής διάλυσι: Χλωριούχον άσβεστον 500 γραμμάρια, κρυσταλλική σόδα 60 γραμμάρια και νερό 1 όκα και 200 δράμια. Μ' αυτή τή διάλυσι περνάτε τή έπιπλά πού θέλετε νά ξεθάψετε, ύστερα τή ξεπλένετε με μπόλικο καθαρό νερό, μετά τή σκουπίζετε καλά και τέλος τή ξαναβάφετε με τή χρώμα της άρεσκείας σας.

— Πὸς νά δώσετε στα έπιπλά σας διάφορες άποχρώσεις (νερά)

Γιά νά κάνετε νερά στα έπιπλά σας ή και στίς πόρτες σας ή τής κορνίζες των παραθύρων σας, αγοράσατε τή σχετικὸ χρώμα άνιλίνης πού θέλετε (χρώματα άνιλίνης πωλούνται εις όλες τής φαρμακαποθήκες και τή χρωματοπωλεία) και ρωτήστε αν αυτό τή χρώμα διαλύεται σε νερό ή οινόπνευμα.

Μ' ένα τυλιγμένο, έν είδει σφουγγαριού, πανί, περάσατε τή ξύλο με τή διαλελυμένο χρώμα της άνιλίνης, όποτε τή μαλακά μέρη τού ξύλου θά άπορροφήσουν περισσώτερο χρώμα και θά βαφούν σκουρότερα και τή σκληρά μέρη τού ξύλου άπορροφήσουν λιγώτερο χρώμα και θά βαφούν άνοικτότερα.

Αν τή περάσατε και δεύτερο χρώμα, τότε οί φλέβες τού σκληρού ξύλου θά έξαφανισθούν τελείως και κατ' αυτόν τόν τρόπον τή έπιπλά σας ή τή άλλα ξύλινα αντικείμενά σας θά πάρουν διάφορες άποχρώσεις.

ΕΠΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟΥ

1. Ούραγοτάγκος.—2. Γίβθων ή ύλοβάτης.—3. Μακρόταρους ή λεμούριος τούφας.—4. Γαλεοπίθηκος ή ίπταμένος.—5. Πτερόπους ή ίπταμένος κύων.—6. Σκίουρος ή δίχορος.—7. Μαλακή άρκτος.—8. Ίνδικος έλέφας.—9. Βούκερως ή δίκερως.—10. Άργος ή γιγάντειος.—11. Άγρία όρνις.—12. Φασιανός ή κοινός.—13. Τίγρις.—14. Μόσχος ή νανός.—15. Γαβιάλης ή κροκόδειλος τού Γάγγου.—16. Τάνα.—17. Όφιος ή άκρόχορδος.

Πὸς ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΕΤΑΦΥΤΕΥΕΤΑΙ ΕΝΑ ΦΥΤΟΝ

Γενικώς τά φυτά έχουν άνάγκη νά μεταφυτεύονται μιά ή δύο φορές τή χρόνο τή μικρά μονοετή ή διετή και τή μεγαλύτερα, πού μεγαλώνουν κι άργότερα κάθε δύο ή τρία χρόνια.

Όσο μεγαλύτερη είνε μιά γλάστρα τόσο καλύτερα ευδοκίμει ένα φυτό σ' αυτήν νομίζουν πολλοί, αυτό είνε πλάνη, γιατί ένα μικρό φυτό μέσα σε μεγάλη γλάστρα άπορροφᾷ πολύ λίγο νερό τού ποτίσματος και πολύ άργά. Αντιθέτως όταν ή γλάστρα είνε πολύ μικρή, τή φυτό άπορροφᾷ γρηγορώτερα άπ' ότι πρέπει τής θρεπτικές ούσιες και σε λίγο καιρό γίνεται καχεκτικό. Για δλ' αυτά, ή γλάστρα πρέπει νά έχῃ άνάλογες διαστάσεις με τή φυτό, δηλαδή τή μήν είνε ούτε πολύ μεγάλη ούτε πολύ μικρή.

—Ένα φυτό καταλαβαίνετε πὸς έχει άνάγκη νά μεταφυτευθῇ:

α) Όταν ένα φυτό πού αὐξάνει κανονικά άπότομα, και χωρίς καμμία φανερά αίτία, γίνεται καχεκτικό.

β) Όταν οί κλάδοι του, τή φύλλα του και τή άνθη του παύουν άπότομα ή άργούν νά άναπτυχθούν.

γ) Όταν τή φυτό διαρκώς έχει άνάγκη από πότισμα. Όταν θέλετε νά μεταφέρετε ένα φυτό από μιά γλάστρα σε άλλη, τοποθετήστε τήν παλάμη τού άριστερου σας χεριού στην έπιφάνεια τού χώματος της γλάστρας και κατά τέτοιον τρόπο, ώστε άνάμεσα από τή δάκτυλά σας ν' άφήσετε νά περάσῃ ο θλαστός τού φυτού. ύστερα άναποδογυρίζετε τήν γλάστρα με τή δεξιά σας χέρι και τήν κτυπάτε έλαφρά με τή δάκτυλά σας γιά νά θῇ δλο τή χρώμα μαζί με τή φυτό και τή ρίζες του.

—Αν οί ρίζες είνε πολλές και πυκνές, τότε δέν μπορεί πιά ν' αὐξήσῃ και ν' άναπτυχῇ κανονικά, και χρειάζεται νά μεταφερθῇ σε μεγαλύτερη γλάστρα.

—Αν οί ρίζες είνε λίγες και γερές και μακρές και τή χρώμα της γλάστρας φαίνεται άλλοιωμένο και κακής ποιότητος, τότε θάξτε τή φυτό άπ' τή γλάστρα, τρίψτε γύρω τού τή χρώμα με προσοχή γιά νά μή χαλάσουν ή τοακισθούν οί ρίζες του και τότε τή άφήνετε ως τή στιγμή πού θά μεγαλώσῃ άρκετά κι' όταν ξαναγίνουν πάλι πολλές και πυκνές ρίζες του, τότε τή μεταφέρετε σε μεγαλύτερη γλάστρα, άνακατεύοντας τή παλιή χρώμα με νέο και καλά λιπασμένο.

Πὸς φεύγει ή γυαλάδα των ρούχων

Από τή πολλά μέσα πού μεταχειρίζονται γιά νά φεύγῃ ή γυαλάδα των ρούχων είνε άφού ξεσκονίσετε και βουρτίσετε καλά τή ρούχο νά τή περάσατε μ' ένα πανί βουτηγμένο σε έλαφρά διάλυσι στυπτηρίας (3 γραμμάρια στυπτηρίας σε 1 λίτρα νερό). Για τή χρωματιστά ρούχα προσθέτουν στην παραπάνω διάλυσι και λίγο καθαρό οινόπνευμα.

ΚΗΚΑΡΧΗΣ ΑΕ

Ἐνεῖλητοις δημοσιεύεται εἰς τὴν προηγουμένην σελίδα, ἐπίσης δὲ σχετικὸν ἄρθρον εἰς τὸ παρὸν τεύχος.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΠΑΝΙΣ

